

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. X.

Additions to the flora of the Czech Republic. X.

Jiří H a d i n e c ¹⁾ & Pavel L u s t y k ²⁾ [eds]

¹⁾Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, 128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz

²⁾Moravský Lačnov 287, 568 02 Svitavy; e-mail: pavel-lustyk@seznam.cz

Věnujeme památce znamenitého člověka a našeho skvělého kamaráda Františka Procházky (1939–2004), který by měl velkou radost z dosavadních 10 vydaných ročníků Additament.

Abstract

This tenth part of floristic contributions includes newly published data of critically endangered species and data unpublished so far. Data of taxa newly discovered in the Czech Republic (*Dryopteris cambrensis*, *Hieracium visianii*, *Orobancha kochii*, *Potamogeton × cooperi*, *P. × nitens*, *P. × olivaceus*, *P. × sparganiiifolius*, *P. × undulatus*, *Rubus sorbicus*, *Scilla bifolia* subsp. *buekkensis* and subsp. *spetana*) and data of alien species found in the Czech Republic for the first time (*Galium murale*, *Hypericum annulatum*, *Pimpinella peregrina* and *Trachyspermum ammi*) are summarised. Finds of *Scilla bifolia* subsp. *rara*, a subspecies described from the Czech Republic as new to science, are also listed below. Furthermore, critically endangered species (according to the Black and Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are reported from new sites (e.g. *Aira caryophyllea*, *Ajuga pyramidalis*, *Arnoseris minima*, *Asplenium adulterinum*, *Botrychium matricariifolium*, *Bromus arvensis*, *B. secalinus* subsp. *secalinus*, *Campanula cervicaria*, *Conioselinum tataricum*, *Conringia orientalis*, *Diphasiastrum tristachyum*, *Draba nemorosa*, *Epipactis microphylla*, *E. neglecta*, *Erysimum repandum*, *Festuca amethystina*, *Filago vulgaris*, *Gentianella amarella* subsp. *amarella*, *G. obtusifolia* subsp. *sturmiana*, *G. praecox* subsp. *bohemica*, *Geranium divaricatum*, *Hackelia deflexa*, *Hierochloë odorata*, *Juncus sphaerocarpus*, *Misopates orontium*, *Montia fontana*, *Najas minor*, *Orchis ustulata* subsp. *ustulata*, *Orobancha arenaria*, *O. picridis*, *O. purpurea* subsp. *purpurea*, *Polycnemum arvense*, *Pyrola chlorantha*, *P. media*, *Scrophularia vernalis*, *Senecio erucifolius*, *Thesium arvense*, *T. dollineri*, *Thymus pulegioides* subsp. *carniolicus*, *Tofieldia calyculata*, *Torilis arvensis*, *Trapa natans*, *Viola elatior*, *Xanthium strumarium*). Finally, rare and threatened species are mentioned from areas where they had not been recorded yet.

K e y w o r d s : floristics, new finds, the Czech Republic

N o m e n k l a t u r a : Kubát et al. (2002), Kučera & Váňa (2005), Chytrý (2007, 2009), Moravec a kol. (1995)

Úvod

Additamenta vycházejí v letošním roce 2012 podesáté a na domácí botanické scéně se stala už zavedeným a pravidelně očekávaným seriálovým titulem. To je bezesporu důvod

k naší redakční radosti. Největší radost by měl náš předčasně zemřelý kolega a spoluautor prvních čtyř dílů František Procházka, který byl nápadem vydávat Additamenta nadšen a který se také svou přirozenou autoritou v české botanické obci velmi zasadil o jejich úspěšný rozjezd. Při pozdější redakční práci po jeho úmrtí nás pak oba ovšem neustále strašil jeho výrok: „Pánové, to že jste dali dohromady dva díly, vůbec nic neznamená, až jich bude deset, pak teprve můžete slavit“. Additamenta se ujala a nám se skutečně těch deset dílů podařilo sestavit a vydat. Vysoce příznivým přijetím Additament širokou obcí botanicou, amatéry i profesionálními botaniky jsme sami mile překvapeni a tak si dovolíme při této jubilejní události kratičké hodnocení. Za uplynulých deset let se nám podařilo podchytnout údaje o výskytu 818 taxonů v ČR, z nichž 93 je zcela nových pro českou květenu. Řada významných (někdy přímo výjimečných) nálezů pak potvrdila výskyt v ČR do té doby nezvěstných druhů, často po mnoha dlouhých letech neúspěšného pátrání. To vše se událo převážně díky nadšení a ochotné spolupráci mnoha a mnoha českých, moravských a slezských floristů. Abychom byli přesní, bylo jich 569. Všem jsme za jejich vstřícnost a dobrou vůli nesmírně vděční. Jsme si dobře vědomi skutečnosti, že jejich podíl na výsledném úspěchu Additament je zásadní. Náš nemalý dík však patří i redakci časopisu Zprávy, pro kterou náš každoročně zasílaný objemný rukopis (v součtu 890 stran textu) znamenal v mnoha ohledech zásah do tradiční redakční práce. Všichni členové redakce i recenzenti nám vycházejí maximálně vstříci a všechny improvizace, které s tak početným týmem příspěvatelů Additament pochopitelně přicházejí, zvládají s pochopením.

Co tentokrát tedy přinášejí nového tato jubilejní desátá Additamenta?

V Additamentech X. uvádíme v roce 2010 z území ČR nově popsány endemický taxon *Scilla bifolia* subsp. *rara*. Jako nové autochtonní taxony pro ČR zde v tomto díle nalezneme *Dryopteris cambrensis*, *Hieracium visianii*, *Orobanche kochii*, *Potamogeton* × *cooperi*, *P.* × *nitens*, *P.* × *olivaceus*, *P.* × *sparganiiifolius*, *P.* × *undulatus*, *Rubus sorbicus*, *Scilla bifolia* subsp. *buekkensis* a *S. bifolia* subsp. *spetana*.

Poprvé byly zaznamenány zplanělé výskyty vzácně pěstovaných druhů *Carex grayi*, *Cotoneaster lucidus*, *Hyacinthoides hispanica*, *Scilla forbesii* a také se objevily na našem území nově zavlečené druhy *Galium murale*, *Hypericum annulatum*, *Pimpinella peregrina* a *Trachyspermum ammi* (poslední druh byl nalezen v herbářových sbírkách více jak 100 let po jeho sběru). Po dlouhé době se podařilo potvrdit výskyt nezvěstného domácího druhu *Cystopteris sudetica*. Překvapivě byla nalezena druhá lokalita pelyňku *Artemisia alba*, jehož původnost v ČR byla až dosud hodnocena jako sporná.

Největší část nálezů spadá tradičně do kategorie druhů kriticky ohrožených (C1), např. *Aira caryophyllea*, *Ajuga pyramidalis*, *Arnoseris minima*, *Asplenium adulterinum*, *Botrychium matricariifolium*, *Bromus arvensis*, *B. secalinus* subsp. *secalinus*, *Campanula cervicaria*, *Conioselinum tataricum*, *Conringia orientalis*, *Diphasiastrum tristachyum*, *Draba nemorosa*, *Epipactis microphylla*, *E. neglecta*, *Erysimum repandum*, *Festuca amethystina*, *Filago vulgaris*, *Gentianella amarella* subsp. *amarella*, *G. obtusifolia* subsp.

sturmiana, *G. praecox* subsp. *bohemica*, *Geranium divaricatum*, *Hackelia deflexa*, *Hierochloë odorata*, *Juncus sphaerocarpus*, *Misopates orontium*, *Montia fontana*, *Najas minor*, *Orchis ustulata* subsp. *ustulata*, *Orobanche arenaria*, *O. picridis*, *O. purpurea* subsp. *purpurea*, *Polycnemum arvense*, *Pyrola chlorantha*, *P. media*, *Scrophularia vernalis*, *Senecio erucifolius*, *Thesium arvense*, *T. dollineri*, *Thymus pulegioides* subsp. *carniolicus*, *Tofieldia calyculata*, *Torilis arvensis*, *Trapa natans*, *Viola elatior*, *Xanthium strumarium*, a druhů silně ohrožených (C2). Řada taxonů byla rovněž nalezena ve fytochorionech, z kterých dosud nebyly v Květeně ČR uváděny.

Kromě mnoha nálezů dosud neuveřejněných, zaslanych nám do redakce, shrnujeme i ty, jež byly v roce 2009 (výjimečně i v letech 2008 a 2010) publikovány – v tomto případě se omezujeme jen na taxony nové a kriticky ohrožené (kategorie C1).

V zimě před dvěma lety byl botanické veřejnosti dán do užívání osmý svazek Květeny ČR (Štěpánková et al. 2010), který obsahuje první čeledi jednoděložných rostlin a také monografické zpracování rodu *Taraxacum*. V příštích ročnících Additament tedy již můžeme uvádět i novinky z tohoto rodu, což doposud možné nebylo.

Všechny uváděné lokality v Additamentech jsou zařazeny do fytogeografických okresů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci. Zkratka „distr.“ označuje území vymezené hranicemi příslušného administrativního okresu. Některé lokality jsou doplněny o zeměpisné souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84. Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Vozárová & Sutorý 2001), jsou-li v soukromé sbírce nálezce, pak zkratkou „herb.“ a jménem majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „foto“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad. U taxonů zařazených do Červeného seznamu cévnatých rostlin ČR (Procházka 2001) uvádíme kategorii jejich ohrožení; šipkou je případně označen návrh na její změnu nebo návrh na zařazení do kategorie ohrožení u taxonů, které dosud v Červeném seznamu zahrnutý nejsou. U zvláště chráněných území jsou uvedeny zkratky jejich kategorií: NP – národní park, (N)PP – (národní) přírodní památka, (N)PR – (národní) přírodní rezervace, CHKO – chráněná krajinná oblast, EVL – evropsky významná lokalita (Sites of community importance). Zkratka ČNFĐ označuje Českou národní fytoecologickou databázi. Zaniklé výskyty označujeme symbolem †.

V případě literárních údajů převzatých ze Zpráv České botanické společnosti a časopisu *Preslia* používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případě, že odkazují na údaje uveřejněné v dřívějších Additamentech. Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem; tituly, které se opakují častěji stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci celé práce.

Přehled všech dosud uvedených taxonů v Additamentech je zveřejněn na webových stránkách časopisu *Zprávy České botanické společnosti* (<http://cbs.ibot.cas.cz/additamenta.htm>).

Všem našim přispěvatelům děkujeme, jejich nezištné spolupráce si převelice ceníme. Bez nich by Additamenta nemohla v žádném případě v takto úspěšně podobě nadále vycházet.

Adonis aestivalis L.

C2

- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Převýšov (distr. Hradec Králové): příkopy a pole u odbočky polní cesty J od obce, 50°08'38"N, 15°24'21"E (12. 6. 2004 not. *V. Faltys*).
- 13c. Bakovská kotlina, 5556b/d, Sobotka (distr. Jičín): Kdanice, pole při silnici mezi obcí a osadou Trní (J od obce), 50°26'54"N, 15°09'37"E (1. 5. 2004 not. *V. Faltys*).
- 15b. Hradecké Polabí, 5562c, Česká Skalice (distr. Náchod): pole mezi silnicí směr Kleny a železniční tratí, 50°23'52"N, 16°04'56"E, přes 100 kvetoucích rostlin (1996 not. *V. Faltys*); v dalších letech početnost kolísala; několik kvetoucích rostlin na okraji pole (2010 not. *V. Faltys*).
- 15b. Hradecké Polabí, 5762c, Klášter nad Dědinou (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj pole u polní cesty 350 m VJV–V od vrcholu Městského kopce (277,4 m) 0,6 km VSV od obce, 260 m n. m. (21. 8. 2005 leg. *Z. Kaplan no. 05/483*, herb. Kaplan).
- 15b. Hradecké Polabí, 5859d, Rohoznice (distr. Pardubice): okraj pole na jižním úpatí vrchu Na víně (266,5 m) 250 m SSZ od severozápadní části obce, 50°07'56"N, 15°39'23"E, 245 m n. m. (19. 5. 2007 leg. *Z. Kaplan no. 07/93*, herb. Kaplan).
- 15c. Pardubické Polabí, 5860d, Bukovina nad Labem (distr. Pardubice): okraj pole SV od obce, 50°07'45"N, 15°49'58"E, pravidelný výskyt několika desítek jedinců (1981–2010 not. *V. Faltys*).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7168d, Lužice (distr. Hodonín): travnaté lemy při bývalých ropných sondách 2,3 km VJV od vlakové stanice Lužice, roztroušeně v okruhu 1 km, 48°49'19,5"N, 17°05'29,9"E, 160 m n. m. (10. 5. 2010 leg. & det. *V. Dvořák*, OL).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): okraj pole podél travnatého úvozu, polní trať Soudná, ca 0,7 km J od středu obce, 49°21'25,2"N, 17°03'43"E, 318 m n. m. (29. 5. 2009 not. *H. Kleinová*).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Drouzetice (distr. Strakonice): na okraji řepkového pole 0,6 km V od kapličky v horní části obce, 49°17'22,2"N, 13°54'22,4"E, 440 m n. m., vápenc, 20 rostlin (2. 5. 2009 leg. *R. Paulič*, CB, PRC).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): okraj pšeničného pole na návrší nad opuštěným vápencovým lomem (PP Pastvína u Přeštic) 0,7 km J od obce, 49°16'42,7"N, 13°57'10,9"E, 435 m n. m., vápenc, vzácně (5. 6. 2009 leg. *R. Paulič*, CB).
- 55d. Trosecká pahorkatina, 5457d/5557b, Libuň (distr. Jičín): údolí potoka od rybníčku u trati k lesu směr SSV (19. 6. 1987 not. *V. Faltys*).
- 55d. Trosecká pahorkatina, 5457d, Semínova Lhota (distr. Jičín): pole pod strání Na víně (17. 5. 1986 not. *V. Faltys*).
- 55d. Trosecká pahorkatina, 5557b, Libuň (distr. Jičín): železniční nádraží a okolí (26. 7. 1984 not. *P. Křivka*).
- 55e. Markvartická pahorkatina, 5656b, Veselice (distr. Mladá Boleslav): písčiny, stráně a okraj lesa SV od obce (14. 7. 1986 not. *V. Faltys*).
- 57a. Bělohradsko, 5559d, Lukavec u Hořic (distr. Jičín): PP Byšičky, pole u rybníka Bahník (12. 6. 1990 not. *H. Faltysová*).
62. Litomyšlská pánev, 6163b, Nedošín (distr. Svitavy): okraj pole 0,3 km SSV od kaple v obci, 49°53'11,4"N, 16°17'12"E, 340 m n. m., asi 10 rostlin (10. 6. 2008 foto *P. Novák*).

Hlaváček letní patří mezi nejvzácnější plevelné druhy na Litomyšlsku, v okolí Nedošína byl naposledy pozorován zřejmě před více než 30 lety (Faltys 1998).

P. Novák

67. Českomoravská vrchovina, 6464b, Jobova Lhota (distr. Blansko): stráně Jezdiny S od obce (1991 not. H. Faltysová).

Faltys V. (1998): Příspěvek ke květeně okolí Litomyšle. – Pomezí Čech a Moravy 2: 175–220.

***Adonis flammea* Jacq.**

C1

- 7a. Libochovická tabule: Budyně nad Ohří, Vrbice (Štefánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).
7c. Slánská tabule: Nelahozeves/Lešany, Zeměchy (Štefánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).

***Aira caryophyllea* L.**

C1

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Drachkov (distr. Strakonice): výslunný východní okraj borového lesíka 0,5 km Z od obce, 49°14'27,2"N, 13°49'45,6"E, 490 m n. m., spolu s *Filago lutescens*, *F. minima*, *Vulpia myuros* (22. 7. 2011 leg. R. Paulič, CB).

***Ajuga chamaepitys* (L.) Schreb.**

C2

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): jihovýchodně orientovaný břeh travnatého úvozu ca 0,6 km J od středu obce, 49°21'24,8"N, 17°03'42"E, 315 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (6. 6. 2010 not. J. Podhorný & H. Kleinová). – Ondratice: okraj pole u Ondratické pískovny ca 0,7 km JJV od středu obce, 49°21'25"N, 17°03'50,7"E, 290 m n. m. (30. 7. 2011 not. J. Podhorný). – Ondratice: jihovýchodně orientovaná stráně ca 0,7 km JJV od středu obce, 49°21'26,3"N, 17°03'49,9"E, 302 m n. m., desítky kvetoucích rostlin spolu s *Bothriochloa ischaemum* (11. 8. 2011 not. H. Kleinová & leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Regionálně velmi významný nález tohoto teplomilného a vápnomilného druhu rozšířeného především na jižní Moravě. Je uváděn z počátku 20. století z polí u Drysic a Želče (Podpěra 1911). Jeho nález na miocénních vápnatých sedimentech překrytých spraší u Ondratice je tak znovuobjevením druhu v regionu po 100 letech.

J. Komárek

***Ajuga pyramidalis* L.**

C1

- 37j. Blanský les, 7151d, Srnín (distr. Český Krumlov): ca 1,1 km SZ od středu obce, 48°50'55,5"N, 14°19'51,1"E, 650 m n. m., okraj šotolinové lesní cesty, 4 rostliny (19. 7. 2009 leg. M. Lepší & P. Lepší, CB; Lepší & Lepší 2010).
37k. Křemžské hadce, 7051d, Křemže (distr. Český Krumlov): 1 km SSZ od kostela v obci, na umělé vytvořené terénní překážce v borovém lese s příměsí dubu letního, na jihozápadním svahu podvrcholové části Chlumeckého vrchu (kóta 610,4), 48°54'46,9"N, 14°17'46,5"E, ca 605 m n. m., shluk pěti kvetoucích rostlin (4. 4. 2010 not. D. Pübal; Lepší & Lepší 2010).
37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7152a, Třísov (distr. Český Krumlov): na území PR Dívčí Kámen, ca 0,6 km SSZ od zříceniny Dívčí Kámen, v prosvětlené smrčtině na vltavských svazích, poblíž horní hrany údolí, 48°53'37,8"N, 14°21'18,2"E, 500 m n. m., několik rostlin (not. M. Lepší 2005; Lepší & Lepší 2010).

***Amaranthus deflexus* L.**

- 18b. Hustopečská pahorkatina, 7069b, Bzenec (distr. Hodonín): ulice Na Výsluní, v malém porostu velkých borovic na okraji ulice před rodinným domem, 500 m SZ od kostela, 200 m n. m., asi desítky propletených kvetoucích rostlin (13. 9. 2009 leg. J. W. Jongepier, BRNU, rev. J. Danihelka).

Anacamptis pyramidalis* (L.) Rich.*C1**

70. Moravský kras, 6766c, Kanice (distr. Brno): CHKO Moravský kras, NPR Hádecká planinka, loučka vedle cesty u vysílače, 1 rostlina (17. 6. 2010 not. *F. Jelínek*; Šmiták 2011; Šmiták & Juroch 2011). Asi týden po nálezu bylo bohužel květenství někým odlomeno a semeníky tak nemohly dozrát.

Jedná se o historicky vůbec první nález rudohlávku v tomto regionu. Těžiště jeho rozšíření na Moravě leží v jižní části Bílých Karpat. Odtud zasahoval na západ nejdále k Bučovicím a do Chřibů (Jatiová & Šmiták 1996, Šmiták 2011). V nedávné době byl potvrzen jeho výskyt na Vsetínsku (Válková in Additamenta 2: 224, 2003). Nález, byť jediné rostliny, této nápadné orchideje, navíc na botanicky známé lokalitě na Hádech, je velmi významný. Je také dobrým příkladem osídlování nových stanovišť a příhodných biotopů některými druhy našich vstavačovitých v posledních dvou desetiletích.

[eds]

Šmiták J. (2011): Neobvyklý výskyt rudohlávku jehlancovitého na brněnských Hádech. – *Roeziana*, Brno, 40: 47–49.

Androsace elongata* L.*C2**

3. Podkrušnohorská pánev, 5447d, Most-Kopisty: Kopistká výsypka, rozvolněné štěrkovité místo na cestě u rybníčku asi 1,65 km Z od vlakové zastávky, 50°32'26,9"N, 13°36'03,5"E, 266 m n. m. (2. 6. 2010 leg. *J. Práněl*, herb. Práněl).

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6468c, Slatinky (distr. Prostějov): suchá mez nad polní cestou pod chatami na bázi jižního svahu Velkého Kosíře s rozvolněným porostem efemér ca 1,6 km V od kostela v obci Stařečovice, 49°31'49,9"N, 17°4'31,2"E, 270 m n. m., desítky rostlin spolu s *Arenaria serpyllifolia*, *Holosteum umbellatum*, *Potentilla heptaphylla*, *Thlaspi perfoliatum* a *Valerianella locusta* (23. 4. 2011 leg. *J. Komárek*, herb. Komárek).

Na Prostějovsku vzácný druh recentně známý pouze ze tří lokalit u Plumlova a z lomu mezi Želčí a Drysicemi. Z Velkého Kosíře je udáván jen J. Otrubou (Otruba 1926) a u Čelechovic na Hané jej sbíral Č. Deyl (1965, OLM).

J. Komárek

Otruba J. (1926): Geobotanický význam Kosíře u Prostějova. – *Věstn. Klubu Přírod.* Prostějov 19 (1922–1924): 9–24.

Arnoseris minima* (L.) Schweigg. & Körte*C1**

- 15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové: volné plochy na písčité ploše ležící ladem (patrně starý úhor) mezi Kladskou ulicí a železniční tratí v městské části Slezské Předměstí 1,15 km V od hlavní budovy vlakového nádraží Hradec Králové-Slezské Předměstí, 50°13'18,7"N, 15°52'35,9"E, 235 m n. m. (28. 6. 2010 not. *K. Štajerová*; 29. 6. 2010 leg. *V. Samková*, HR; 30. 6. 2010 leg. *Z. Kaplan* no. 10/172, herb. Kaplan; 10. 5. 2011 not. *Z. Kaplan*).

Po výrazném ústupu v důsledku intenzifikace zemědělství v 2. polovině 20. století patří písečnatka nejmenší k velmi vzácným a kriticky ohroženým druhům naší květeny

(Kubát & Kaplan 2000, Kaplan & Kubát in Slavík & Štěpánková 2004: 703–704). V letech 1990–2001 byla zaznamenána pouze na 11 lokalitách (Kaplan & Kubát l. c.), přičemž na některých z nich v následujících letech vymizela. Novější údaje jsou jen ojedinělé (Boublík & Černý 2005, Lepší 2007) a zpravidla se vztahují k velmi chudým populacím či dokonce k nálezům jediné rostliny. Obzvlášť markantní bylo vymizení druhu ve východních Čechách. Na většině lokalit zde byl naposledy zaznamenán v 1. polovině 20. století (Kubát & Kaplan l. c.). Poslední pozorování pocházejí z 80. let 20. století: v roce 1983 byla písečnatka nalezena na lokalitě Na Plachtě u Hradce Králové (Bílek 1984) a v roce 1987 naposledy potvrzena v Bělečském písníku u Bělče nad Orlicí (V. Faltys in litt.). Od té doby byla ve východních Čechách neznámá a považovaná za vyhynulý druh (Samková 2000).

V roce 2010 byla písečnatka překvapivě nalezena v bohaté populaci u Hradce Králové, na samotném okraji města. Větší část prostoru písčité plochy ležící ladem je dnes již zarostlá. Písečnatka se vyskytuje jen na relativně malé ploše, kde jsou písky jen zčásti zpevněné zejména mechy a lišejníky. Z typických psamofytů byly zaznamenány už jen druhy *Cerastium semidecandrum* a *Filago minima*, které se na písčinatech ve východním Polabí vyskytují poměrně často, z druhů regionálně vzácnějších *Crepis capillaris*. Lokalita je bezprostředně ohrožena zarůstáním konkurenčně zdatnějšími vytrvalými bylinami včetně *Calamagrostis epigejos*. Pro další udržení druhu na lokalitě by bylo nutné přikročit k řízenému managementovým opatřením spočívajícím v odstranění porostů třtiny v okolí výskytu písečnatky a k maloplošnému narušování povrchu písčiny. Další ohrožení spočívá v možném rozrůstání města, zvláště průmyslových zón, v této oblasti.

Z. Kaplan & K. Štajerová

90. Jihlavské vrchy, 6957a, Terezín (distr. Jindřichův Hradec): žulový výchoz, křížovatka nebezpečných cest u lesa, asi 350 m SSZ od rozcestníku turistických tras na kraji obce, 49°05'03"N, 15°14'50"E, 680 m n. m., asi 10 fertilních rostlin (20. 8. 2011 not. H. Prokešová).

Písečnatka nejmenší je jednoletý konkurenčně slabý druh. Roste na kyselých, živinami chudých mírně vlhkých písčitých půdách nebo na silikátových zvětralinách. V období před chemizací zemědělství byla také polním plevelem, ale nikdy ne příliš běžným. Její ojedinělé populace se v zemědělstvím eutrofizované krajině zachovaly pouze v nezapojené vegetaci acidofilních trávníků mělkých půd vázaných na písčité zvětrávající silikátové horniny vystupující na mezích, v zářezech cest a jako polní kazy (např. na Třeboňsku, Boublík & Černý 2005). V poslední době však byla opět vzácně nalezena na okrajích polí na Třeboňsku (Prach 1999) a Českolipsku (Kubát & Kaplan 2000). V České republice je těžištěm jejího výskytu mezofytikum a termofytikum. V oreofytiku byla dosud známa pouze z několika nověji neověřených lokalit ve Žďárských vrších (max.: Veselíčko, asi 670 m n. m.; Kaplan & Kubát in Slavík & Štěpánková 2004) a z jedné lokality v Novohradských horách (Černé Údolí, 720 m n. m.; Chán et al. 2007), nyní byla zaznamenána v oreofytiku Jihlavských vrchů u Terezína v nadmořské výšce 680 m n. m.

H. Prokešová

- Bílek I. (1984): Výskyt chráněných, kriticky ohrožených a silně ohrožených rostlin v okrese Hradec Králové. – Ms., 128 p. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Pedagog. Fak., Hradec Králové]
- Boublík K. & Černý T. (2005): Nové nálezy psamofilních druhů rostlin na Třeboňsku. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, přír. vědy, 45: 57–60.
- Chán V., Lepší M. & Lepší P. (2007): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, přír. vědy, 47: 91–104.
- Kubát K. & Kaplan Z. (2000): *Arnosaris minima* Schweigg. & Koerte v České republice. – Severočes. Přír. 32: 29–36.
- Lepší M. (2007): *Arnosaris minima* (L.) Schweigger & Koerte – písečnatka nejmenší. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds], Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII, Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, přír. vědy, 47: 92.
- Prach K. (1999): Výskyt vzácných druhů v plevelových společenstvech svazů *Arnosericidion* a *Radiolion linoidis* na lokalitě u Vlkova, jižní Čechy (1989–1998). – Příroda 14: 99–106.
- Samková V. (2000): Florografický rozbor květeny Východního Polabí, Dolního Poorlíčí a Litomyšlské pánve. – Ms. [Disert. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. PřF UK, Praha]

Artemisia alba Turra

→C1

- 4b. Labské středohoří, 5550a, Sebuzín (distr. Ústí nad Labem): vrch Pahorek (379 m), svahy 0,25 km J–JZ od vrcholu, horní okraj skalnatého svahu, přechod úzkolistého suchého trávníku do lemového společenstva, 50°35'59"N, 14°04'57"E, 260 m n. m., souvislý porost na ploše 1,2 × 2,1 m (26. 9. 2009 not. P. Bultas; 30. 9. 2009 leg. P. Bultas, R. Kroufěk & K. Nepraš, LIT; Bultas et al. 2010).

Artemisia alba je druh, který se v celé České republice vyskytuje jako extrémní vzácnost pouze v Českém středohoří. Poprvé zde byl nalezen v roce 1965 na skalní terase na Dubickém vrchu na hraně kaňonu Labe. Lokalita byla bohužel v roce 1977 zničena, ale v roce 2004 se nedaleko od původního místa nálezu podařilo najít nové rostliny (snad jde o zbytek z původní populace). Nyní objevená druhá lokalita u Sebuzína je vzdálená necelé 4 km od Dubického vrchu. V otázce jeho původnosti či naopak novodobého zavlečení neexistuje shoda. V Květeně ČR (Grulich in Slavík & Štěpánková 2004: 172) je původnost pelyňku bílého v České republice pokládána za spornou. Nový nález, zdá se, však posouvá tuto diskusi o něco dále směrem k původnosti. Stanoviště na obou lokalitách v Českém středohoří navíc dobře odpovídají ekologickým nárokům druhu v jeho domovině, evropská část areálu se nachází v jižní Evropě. Nejbližší k lokalitám v Českém středohoří leží výskyty v Maďarsku, kam zasahuje *A. alba* jednotlivými lokalitami nejdále k severu v rámci svého areálu. V minulosti se vyskytoval i v Dolním Rakousku a v Burgenlandu, dnes je v Rakousku považován za vyhynulý.

[eds]

- Bultas P., Kroufěk R. & Nepraš K. (2010): Nová lokalita *Artemisia alba* Turra v Českém středohoří. – Severočes. Přír. 41: 57–59.

Asplenium adullerinum Milde

C1

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6465a, Slatinka (distr. Blansko): Slatinka ad septentr. ab Letovice, ad meridiem ab vico, non copiose, *serpentinicola* (15. 9. 1980 leg. F. Kühn, BRNU).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6465a, Slatinka (distr. Blansko): výchozy skalek nad levým břehem Chlumského potoka 40 m S od opuštěného lomu na kámen na severovýchodním okraji obce,

49°34'37"N, 16°34'26"E, 404 m n. m. (4. 4. 2007 not. *V. Faltys*); 10 trsů (5. 4. 2007 leg. *P. Lustyk*, 1 list, herb. Lustyk).

Poměrně překvapivý nález malé a izolované populace sleziníku nepravého v území, které leží zhruba na spojnici mezi jeho výskyty na západní Moravě (Rojetín, Rožná) a na Hanušovicku (Ruda nad Moravou, Raškov, Chrastice, Habartice, Hanušovice).

Pozornosti dosud unikal sběr F. Kühna, který druh nalezl jižně od obce Slatinka. Při terénním průzkumu v okolí obce se mi však další výskyt nepodařilo potvrdit.

P. Lustyk

***Batrachium rionii* (Lagger) Nyman**

C2

- 7d. Bělohorská tabule, 5951a, Chýně (distr. Praha): rybník Bašta na severním okraji obce, 364 m n. m., hojně (13. 6. 2011 foto *T. Mrázek*, rev. *J. Pránčl*; Mrázek 2011).
- 7d. Bělohorská tabule, 5951b, Hostivice (distr. Praha): PP Hostivické rybníky, v jihovýchodní části rybníka Kala (Kalý rybník), 50°04'12,5"N, 14°15'20,3"E, 357 m n. m., druh hojně přimíšen v porostu *Potamogeton pectinatus*, *P. pusillus* a *Zannichellia palustris* (20. 6. 2010 leg. *J. Pránčl*, herb. Pránčl).
- 7d. Bělohorská tabule, 5951d, Praha-Řeporyje: východní vodní plocha J od středověkého městečka Řepora, v severní části vodní plochy, ca 750 m S od železniční stanice Praha-Řeporyje, 50°02'22"N, 14°18'27"E, 319 m n. m., hojně (26. 6. 2006 leg. *Jar. Rydlo*, ROZ; 20. 5. 2010 leg. *J. Pránčl*, herb. Pránčl).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5656c, Chudíř (distr. Nymburk): Nový rybník ca 500 m J od obce, u severozápadního břehu, 50°18'03"N, 15°00'52,2"E, 230 m n. m., dosti hojně spolu s *Potamogeton lucens*, *P. pusillus* a *P. trichoides* (30. 5. 2011 leg. *J. Pránčl*, herb. Pránčl).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Radějov (distr. Hodonín): vodní nádrž Lučina, asi 4 km V od kostela v obci, mělký východní cíp nádrže oddělený cestou od její větší části, 48°51'46,2"N, 17°23'42,6"E, 300 m n. m. (9. 6. 2011 leg. *M. Štech*, CBFS, rev. *P. Koutecký*). V nádrži Lučina byl druh nalezen již v roce 1995 *J. Rydlem* (Rydlo 2000), jedná se tedy o potvrzení výskytu po 16 letech.
79. Zlínské vrchy, 6771d, Zlín-Chlum: Chlumské rybníky, nejhořejší rybník, terestrické rostliny při břehu pod hrázi polovypuštěného rybníka, 49°13'41,2"N, 17°36'49,1"E, 219 m n. m. (30. 6. 2010 leg. *J. Pránčl*, herb. Pránčl).

Lakušník Rionův je přehlížený druh; v teplých oblastech bude pravděpodobně častější, než se dosud předpokládalo, neboť toleruje i vody dosti znečištěné. Rostliny mají malé nenápadné květy a často dokonce kvetou pod vodou, proto mohou být někdy přehlédnuty i při hojném výskytu *B. rionii* na lokalitě. Druh bývá často zaměňován za *B. trichophyllum*, od něhož se liší velmi malými nažkami, ca 0,5–1 mm dlouhými (cf. Kaplan in Kubát et al. 2002), které obvykle skládají souplodí z velkého množství nažek (ca 50–100). Nicméně počet nažek v souplodí může být i nižší, což byl případ rostlin z Chudíře; odlišení takových rostlin od *B. trichophyllum* pak není zcela triviální. U všech nálezů, kromě lokalit u obce Chýně a Radějov, byla determinace ověřena pomocí průtokové cytometrie.

Autor příspěvku bude velmi rád za jakékoli sdělení o lokalitách nejen tohoto druhu, ale i dalších vzácnějších či morfologicky pozoruhodných lakušníků. Takové údaje budou velmi prospěšné pro chystanou taxonomickou a biosystematickou revizi rodu.

J. Pránčl

- Mrázek T. (2011): *Batrachium rionii* (Lagger) Nyman – lakušník Rionův / močiarka Rioniho – URL: <http://botany.cz/cs/batrachium-rionii/>
- Rydlo J. (2000): Vodní makrofyta v rybnících v Bílých Karpatech. – Muz. Součas., ser. natur., 14: 86–104.

***Botrychium lunaria* (L.) Sw.**

C2

- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6648c, Horažďovice (distr. Klatovy): vápencové návrší „Na hrádku“ (kóta 449) nad silnicí směr Střelské Hoštice VJV od města, svahy opuštěného lomu, 49°18'48,5"N, 13°43'56,6"E, 420 m n. m., asi 50 rostlin (24. 5. 2011 not. *R. Paulič*).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Čepice (distr. Klatovy): na dně opuštěného lomu na jihovýchodním úpatí Čepičné (kóta 670,6) ZSZ od osady, 465 m n. m., několik rostlin (29. 6. 2011 not. *R. Paulič*).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6057c, Vidice (distr. Kutná Hora): navrhovaná PP Lomy u Nové Lhoty, asi 2,2 km SV od středu vsi Roztěž, silně narušená plocha s nezapojenou vegetací na písčitém substrátu (vápnitý pískovec), 49°55'29"N, 15°12'42"E, 351 m n. m., přibližně 260 rostlin (29. 5. 2008 a 30. 5. 2009 leg. & det. *J. Zámečník*, herb. Zámečník); asi 1,8 km SV od středu vsi Roztěž, disturbovaná plocha s xerothermní vegetací s obnaženými plochami písku na vápničitých pískovcích, 49°55'23"N, 15°12'29"E, 360 m n. m., přibližně 40 rostlin (29. 5. 2008 leg. & det. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).

Druh v navrhované PP Lomy u Nové Lhoty, jako významné paleontologické lokalitě s kosterními nálezy dinosaurů z čeledi *Iguanodontidae* (Fejfar et al. 2005), rostl ve velkém množství, především na silně narušených plochách s nezapojenou vegetací na písčitém substrátu. Vratička zde byla nalezena na dvou mikrolokalitách, které jsou silně disturbovány občasnými motokrosovými aktivitami. Z dalších významných druhů rostlin byly v předmětném území nalezeny např. *Anagallis foemina* (C3), *Anthemis austriaca* (C3), *Cerastium semidecandrum* (C3), *Cirsium acaule* (C4a), *Erophila spathulata* (C3), *Gagea villosa* (C2), *Chondrilla juncea* (C4a), *Listera ovata* (C4a, CITES), *Lycopsis arvensis* (C4a), *Taraxacum scanicum*, *Valerianella dentata* subsp. *dentata* (C4a) a *Veronica prostrata* (C3). O to smutnější je skutečnost, že i když byl pro nově navrhovanou přírodní památku zpracován již v roce 2008 plán péče (Zámečník & Čížek 2008), do současnosti nebylo území legislativně vyhlášeno. Bohužel se zde výrazně projevuje absence vhodného managementu a dochází zde k rozšiřování nelegálních skládek komunálního odpadu, které zasahují až do míst s výskytem vratičky.

J. Zámečník

- Fejfar O., Košťák M., Kvaček J., Mazuch M. & Moučka M. (2005): First Cenomanian dinosaur from Central Europe (Czech Republic). – *Acta Palaeont. Polon.* 50: 295–300.
- Zámečník J. & Čížek O. (2008): Plán péče o Přírodní památku Lomy u Nové Lhoty pro období 2009–2018. – Ms., 86 p. [Depon. in: Krajský úřad Středočeského kraje, Praha]

***Botrychium matricariifolium* (Retz.) Koch**

C1

90. Jihlavské vrchy, 6758c, Řídelov (distr. Jihlava): v jasanové aleji při okraji lesní silnice při severním okraji rybníka Malý Pařezitý, ca 50 m JZ od křižovatky silnice 112 z Řídelova na Novou Ves a lesní

silnice, ca 1,4 km SZ od centra obce Řídelov, 49°14'37"N, 15°23'40"E, 8 rostlin (16. 6. 2011 leg. Z. Mruzíková, MJ; rev. L. Ekrť).

Ve vlastních Jihlavských vrších (90) je vratička heřmánkolistá v současné době známa pouze v jižní části území u Klenové a v Jitřích nedaleko Kunžaku (Matějů & Ekrť in Additamenta 8: 205, 2009). Druh je však znám z řady lokalit v přílehlé Českomoravské vrchovině (fyt. okr. 67). Nejznámější recentní lokalitou v oblasti je bezesporu hojný výskyt druhu v přírodní památce Pod Mešnicí u Hojkova (Čech et al. 2002). Převážná většina dalších známých lokalit v bezprostředním okolí Jihlavských vrchů jsou pouze lokality historické, jako např. výskyt u Stajístě (1968, 1972 leg. J. Švarc, MJ), u rybníka Osika u Albeře (Skalický in Růžička et al. 1968–2011) či mezi Valtínovem a Mosty (Kubát 1977).

Nově nalezená lokalita představuje první nález druhu v severní části fytochorionu Jihlavské vrchy. Na této lokalitě lze opět potvrdit pozoruhodnou vazbu některých zástupců čeledi *Ophioglossaceae* (*Botrychium matricariifolium*, *Ophioglossum vulgatum*) na přítomnost jasanu (Boublík & Lepší 2001, Ekrť & Půbal 2008), která by mohla souviset s endotrofní mykorrhizou hub vázaných na jasan a nezeleného gametofytu těchto rostlin.

L. Ekrť & Z. Mruzíková

93a. Krkonoše lesní, 5259c, Vítkovice (distr. Semily): Horní Mísečky, okraj kosené louky asi 50 m SZ od Jilemnické boudy, 50°44'10,4"N, 15°34'04,4"E, 1036 m n. m. (27. 6. 1990 not. J. Dvořák; Dvořák 1992); 2–8 rostlin v poměrně početné populaci *Botrychium lunaria* (pravidelně několik stovek rostlin) (2003–2011 not. J. Harčarik & L. Harčariková).

93a. Krkonoše lesní, 5261c, Horní Maršov (distr. Trutnov): Horní Lysečiny, kosená loučka u rekreační chalupy v závěru údolí Lysečinského potoka, asi 600 m S od Lysečinské boudy, 50°43'05,7"N, 15°50'04,1"E, 1078 m n. m., 15 rostlin (29. 6. 2011 not. J. Harčarik & L. Harčariková).

93c. Rýchory, 5361a, Žacléř (distr. Trutnov): kosená louka u Rýchorské boudy, 50°39'39,2"N, 15°50'59,7"E, 998 m n. m. (červen 2009 not. V. Mikule); pravidelně 2 rostliny (2009–2011 not. J. Harčarik & L. Harčariková).

Uvedené tři lokality představují aktuální stav rozšíření *Botrychium matricariifolium* na území Krkonoš. Na lokalitě v Horních Mísečkách roste kontinuálně na stejném místě již více než 20 let. Lokalita v Horních Lysečinách je spolu se šumavskou lokalitou na Kvildě (cf. Additamenta 8: 205, 2009) nejvýše položeným místem výskytu druhu v ČR.

J. Harčarik

Boublík K. & Lepší M. (2001): Dvě nové lokality *Botrychium matricariifolium* v Čechách s poznámkami k cenologii druhu. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36: 37–43

Čech L., Šumpich J., Zabloužil V. et al. (2002): Jihlavsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 7, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.

Dvořák J. (1992): Doplnky a poznámky ke květeně Krkonoš. – Opera Corcont. 29: 189–199.

Ekrť L. & Půbal D. (2008): Novinky v květeně cévnatých rostlin české Šumavy a přílehlajícího Předšumaví. I. – *Silva Gabreta* 14(1): 19–38.

Kubát K. (1977): *Botrychium matricariifolium* in der ČSR. – *Preslia* 49: 329–335.

Růžička I., Charvátová E., Vrzáková M., Dvořáčková K. & Juříčka J. (1968–2011): Floristická kartotéka Muzea Vysočiny Jihlava. – Ms. [Depon. in.: Muzeum Vysočiny Jihlava, Jihlava]

Bromus arvensis* L.*C1**

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Drouzetice (distr. Strakonice): okraje silnice na jižním úpatí vrchu Tišovniku 1,2 km Z od obce, 49°17'19,6"N, 13°52'47,6"E, 460 m n. m., velmi hojně (24. 6. 2008 leg. R. Paulič, CB, det. J. Danihelka).

Sveřep rolní se zde v roce 2008 vyskytoval velice hojně (tisíce rostlin) společně s druhy *Bromus sterilis*, *Digitaria ischaemum*, *Festuca arundinacea*, *Lolium multiflorum*, *Puccinellia distans* aj. Při ověřování výskytu v letech 2010 a 2011 však už nebyla nalezena ani jedna rostlina. V jižní části Čech je to velmi vzácně zavlekaný druh; doložené výskyty pocházejí z rumiště v Českých Budějovicích (1984 leg. A. Vydrová, BRNU a ROZ, det. J. Danihelka) a z krmeliště lesní zvěře u Borových Lad (2010 leg. L. Ekrt, BRNU; Ekrt & Danihelka in Lepší & Lepší 2011).

R. Paulič & J. Danihelka

- Lepší M. & Lepší P. (2011): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVII. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, přír. vědy, 51: 73–88.

Bromus secalinus* L. subsp. *secalinus**C1**

- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Radomyšl (distr. Strakonice): okraj pšeničného pole u travnaté svahovité meze se starými ořešáky na jižním svahu návrší „Dominový vrch“ (kóta 499,1) JJV od obce, 49°18'22,1"N, 13°56'20,5"E, 470 m n. m., vápenec, desítky rostlin (2009 leg. R. Paulič, CB, PRC; Lepší & Lepší 2010). – Radomyšl: pšeničné pole na JJV svahu návrší „Věno“ (kóta 486,2) jižně od obce, 49°18'24,8"N, 13°55'57,8"E, 460–480 m n. m., stovky rostlin (2009 leg. R. Paulič, CB, PRC; Lepší & Lepší 2010).
- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Domanice (distr. Strakonice): obilné pole na vápencovém návrší (kóta 480,6) VSV od osady, 49°18'00,6"N, 13°55'45"E, 470 m n. m., vápenec, desítky až stovky rostlin (28. 7. 2010 leg. R. Paulič, CB, PRC, rev. J. Danihelka).
- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Osek (distr. Strakonice): okraj pšeničného pole na SV úpatí vrchu Chlum (kóta 543) J od obce, 49°18'30,4"N, 13°57'43,3"E, 480 m n. m., vápenec, řídce (1. 7. 2010 leg. R. Paulič, CB, PRC, rev. J. Danihelka).

Velmi početná populace sveřepu stoklasy v pšeničném poli jižně od Radomyšle byla pozorována i v roce 2010 (leg. R. Paulič, PRC). Lokalita u Domanic je potvrzení dávného výskytu (1948 not. J. Moravec). Je těžké soudit, zda se druh na lokalitách udržoval v semenné bance v půdě či zda došlo k zavlečení s osivem v posledních letech.

R. Paulič

Bupleurum rotundifolium* L.*C1**

- † 4b. Labské středohoří, 5449b, Milešov (distr. Litoměřice): vrch Kamenec (Kamejček) pod Milešovkou, pod sutí několik jedinců; v roce 1989 se již nepodařilo najít žádný exemplář (1969 not. J. Kolbek & J. Husáková; Kolbek & Husáková 2010).

Dosud neznámá lokalita, uváděné stanoviště je však naprosto neočekávané; *B. rotundifolium* je v ČR znám výhradně jen jako polní plevel (může nějaký čas přetrvávat i na úhuru),

případně byl vzácně nalezen i na antropogenních stanovištích, ale ze suti v lese neexistuje v ČR žádný údaj. Je proto možné, že se v tomto případě jedná o záměnu s druhem *B. longifolium*.

K. Kubát

7a. Libochovická tabule: Budyně nad Ohří; 7c. Slánská tabule: Čeradice (Štefánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).

Kolbek J. & Husáková J. (2010): Příspěvek ke květeně širší oblasti Milešovského a Lounského středohoří. – *Muz. Součas.*, ser. natur., 25: 73–86.

Campanula cervicaria L.

C1

13a. Rožďalovická tabule, 5757a, Břístev (distr. Nymburk): okraj široké (asfaltové) lesní cesty v místě zvaném Nad Hanušovem 1,45 km JJZ od středu obce, 50°16'32,6"N, 15°13'11,5"E, ca 215 m n. m. (16. 7. 2011 leg. M. Štefánek, PRC; pozn.: rostlina byla sebrána jako neznámá s úmyslem dodatečného určení).

Výskyt zvonku hadincovitého v lesích mezi Dymokury a Rožďalovicemi je historicky znám (např. Čelakovský 1873, Pospíchal 1882, Domin 1901). Nicméně poslední dostupný literární údaj je téměř sedmdesát let starý (Veselý 1944), později zde zvonek nejspíše zaznamenán nebyl. Ani tak význačný místní florista, jakým byl J. Šachl, zde druh již pravděpodobně nenalezl (nebo jej alespoň ve svých pracích neuvádí; viz Šachl 1965a, 1965b, 1970, 1982, 1990, 1995, 1999). Charakter stanoviště zcela odpovídá většině ostatních recentních nálezů (cf. Čech in *Additamenta* 2: 228, 2003; Hadinec & Černík in *Additamenta* 6: 257–258, 2007), šlo o jedinou rostlinu (zde navíc okousanou lesní zvěří) na šterkovitém okraji lesní cesty. Zajímavostí, která charakterizuje výskyt druhu, je, že autor nálezu zmíněnou cestou každoročně chodí pravidelně v době květu tohoto zvonku již několik (více než šest) let a zvonek hadincovitý zde jindy nezaznamenal.

Tento nález dokumentuje mimořádnou hodnotu lesního komplexu mezi Městcem Králové a Rožďalovicemi s přítomností řady ohrožených druhů teplomilných a vlhkých doubrav a lučních biotopů (lokality zvonku hadincovitého leží ca 300 m od lokality *Lathyrus pisiformis* (cf. Štefánek 2011)).

M. Štefánek

64b. Jevanská plošina, 6153b, Pyšely (distr. Benešov): podél cesty při okraji lesa a v lesní úžlabině v údolí Křivoveského potoka 200–1000 m před soutokem s Mokřanským potokem, ca 30 kvetoucích rostlin (8. 7. 2008 not. J. Pokorný (foto), T. Burian, J. Hadinec & D. Hřeka); 27 kvetoucích rostlin a 10 sterilních (srpen 2011 not. J. Pokorný).

76a. Moravská brána vlastní, 6473c, Choryně (distr. Vsetín): PR Choryňský mokřad na jihozápadním okraji Velkého Choryňského rybníku asi 1,5 km Z od zámku Lešná u Valašského Meziříčí, fragment zachovalého lučního porostu ve střední části rezervace, 49°31'04,3"N, 17°54'23,1"E, 275 m n. m., 7 kvetoucích lodyh a 7 sterilních trsů na ploše 10 × 5 m (9. 7. 2011 not. J. Tkáčiková & M. Dančák).

- 80a. Vsetínská kotlina, 6574c, Střítež nad Bečvou (distr. Vsetín): střední část údolního toku Videčky, pravý břeh nad lesní cestou, Střítežské paseky, svahová louka J od usedlostí, 440 m n. m. (22. 7. 1991 leg. M. Sedláčková, NJM).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6574c, Růžďka (distr. Vsetín): PP Louky pod Štípou [dříve SPR Louka za Klenovem], 2,5 km V od obce, 660 m n. m. (24. 6. 2003 leg. M. Kašparová, VM).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín-Luh: u vjezdu do ohrazené chatové osady Zádilský asi 1 km SV od zámku, 2 kvetoucí rostliny (2003 not. Z. Vrabel).

Zvonek hadincovitý se v minulosti vyskytoval roztroušeně v celém širším území Vsetínska. V regionální botanické literatuře existuje řada historických údajů o výskytu, zejména v těsnějším okolí Vsetína (Bubela sine anno, 1879, Formánek 1884, Říčan 1936, Neuhäusl & Neuhäuslová 1968, 1969). Také je udáván z Hovězí a Růžďky (Říčan l. c.) a z Kateřinic (V. Pospíšil 1941 in Skýpalová 1987). Větší počet lokalit je uváděn ze severního úpatí Hostýnských vrchů – Valašské Meziříčí-Poličná (Sapetza 1865), Branky, Police (Gogela 1903) a z jihozápadního úpatí Veřovických vrchů – Jehličná (Sapetza 1856, 1865). V posledních dvaceti letech byl zaznamenán jen ojediněle. V roce 1991 byla nalezena populace asi 10 až 15 kvetoucích rostlin na svahové louce u Stříteže nad Bečvou, která se vyskytovala buď na kontaktu s vegetací svazu *Molinion caeruleae* nebo přímo v ní. V její blízkosti byly zaznamenány druhy *Filipendula ulmaria*, *F. vulgaris*, *Galium schultesii*, *Juncus articulatus*, *J. compressus*, *J. inflexus*, *Molinia arundinacea*, *Succisa pratensis*, *Trifolium medium* a *T. montanum* (M. Sedláčková in litt.). Další lokalitou, na které byl druh v roce 2003 po téměř sedmdesáti letech ověřen, jsou tzv. Louky za Klenovem (naposledy 1932 a 1934 leg. G. Říčan, GM); lokalita byla v roce 1949 vyhlášena za chráněné území a v roce 1999 přejmenována na PP Louky pod Štípou. V roce 2003 byl druh pozorován také v blízkosti Vsetína. V současnosti ale zřejmě ani zde ani na ostatních v literárních pramenech zmiňovaných lokalitách s největší pravděpodobností neroste.

V roce 2011 se nám podařilo zcela náhodně a překvapivě objevit zvonek hadincovitý v přírodní rezervaci Choryňský mokřad nedaleko Valašského Meziříčí. Území rezervace, která chrání jediný velkoplošný mokřad na Vsetínsku, je poměrně často navštěvováno a opakovaně zde byly prováděny také inventarizační průzkumy (Dančák 2001, Tkáčiková 2004). Přesto zde nebyl zvonek nikdy v minulosti zaznamenán. Nález je velmi zajímavý také tím, že druh zde roste ve vegetaci střídavě vlhkých luk svazu *Molinion caeruleae*, což pro něj není v ČR příliš typický biotop (cf. Kovanda in Slavík 2000: 719–748). Plocha, na které byly rostliny nalezeny, byla pravděpodobně v posledních letech vyčištěna od náletu (dosud obrážejí keře *Cornus sanguinea* a *Salix cinerea*). Charakter vegetace dokumentuje následující fytoocenologický snímek:

[16 m², 14. 7. 2011 J. Tkáčiková. – E₁ (90 %): *Carex brizoides* 3, *Cirsium palustre* 2a, *Juncus conglomeratus* 2a, *Salix cinerea* 2a, *Cruciata glabra* 2m, *Potentilla erecta* 2m, *Calamagrostis epigejos* 1, *Holcus lanatus* 1, *Lysimachia vulgaris* 1, *Myosotis palustris* subsp. *laxiflora* 1, *Luzula multiflora* 1, *Agrostis capillaris* +, *Campanula cervicaria* +, *Cornus sanguinea* +, *Epilobium palustre* +, *Galium album* agg. +, *Galium palustre* agg. +, *Lathyrus pratensis* +, *Lythrum salicaria* +, *Molinia arundinacea* +, *Peucedanum palustre* +, *Rubus* sp. +, *Solidago gigantea* +, *Vicia hirsuta* +, *Angelica sylvestris*

r, *Epilobium ciliatum* r. – E₀ (60 %): *Aulacomnium palustre* 2a, *Lophocolea bidentata* 2a, *Atrichum undulatum* 1, *Eurhynchium hians* 1, *Brachythecium rivulare* +, *Calliergonella cuspidata* +, *Plagiomnium affine* agg. +.]

I přes současný nález je nutné považovat zvonek hadincovitý v širším území Vsetínska (podobně jako na celém území ČR) za mimořádně vzácný druh.

J. Tkáčiková & M. Dančák

79. Zlínské vrchy, 6771b, Mladcová (distr. Zlín): zarůstající okraj zpevněného složiště dřeva na hřbetu 280 m J–JZ od kóty 378,0, ca 1,7 km SSV od bývalého velkostatku v severní části obce, 49°15'13,3"N, 17°39'22,1"E, 347 m n. m., několik rostlin (23. 7. 2009 leg. L. Čech, herb. Čech).
79. Zlínské vrchy, 6772a, Zlín: rozvolněná lada s křovinami pod vedením vysokého napětí Z od modře značené turistické stezky, 250 m SSZ od restaurace Kolíba-Kocanda, ca 2,8 km SSV od zámku ve městě, 49°14'01,4"N, 17°40'27,6"E, 326 m n. m., desítky rostlin (11. 7. 2008 leg. L. Čech, herb. Čech).

Další nálezy doplňují obraz rozšíření zvonku hadincovitého v lesních komplexech severně od Zlína (cf. Čech in Additamenta 6: 258, 2007). Obě stanoviště představují sukcesně raná stadia rozvolněných sušších až mezofilních trávníků, následujících po pasekové vegetaci třídy *Epilobietea angustifolii*. Lze předpokládat, že výskyt zvonku nemusí mít na těchto lokalitách delšího trvání a jeho přežívání zde závisí na vzniku nových vhodných stanovišť a dostatečného množství diaspor.

L. Čech

- Bubela J. (1879): Rostlinstvo květeny Vsetínské. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]
- Bubela J. (sine anno): Rostliny na Valašsku rostoucí. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]
- Čelakovský L. (1873): Prodomus květeny české. Vol. 2. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, Praha, sect. 3a: 110–386, Praha.
- Dančák M. (2001): Choryňský mokřad. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Zlínského kraje, Zlín]
- Domin K. (1901): O výletě do Dymokurska a Rožďalovicka. – *Vesmír* 31: 8–9, 21–22.
- Formánek E. (1884): Beitrag zur Flora Beskiden und des Hochgesenkes. – *Oesterr. Bot. Z.* 34: 168, 196–205, 242–247, 288–292 & 322–327.
- Gogela F. (1903): Z květeny pahorkatiny podkarpatské na Moravě východní. – *Věstn. Klubu Přírod. Prostějov* 5 (1902): 65–76.
- Kněžourek (1902): „Holý kopec“ u Dymokur. – *Vesmír* 31: 238.
- Neuhäusl R. & Neuhäuslová Z. (1968): Floristický materiál ke květeně Moravy I. – *Zprávy Čs. Bot. Společ.* 3: 147–160.
- Neuhäusl R. & Neuhäuslová Z. (1969): Floristický materiál ke květeně Moravy II. – *Zprávy Čs. Bot. Společ.* 4: 29–47.
- Pospíchal E. (1882): Květena poříčí Cidlina a Mrliny. – *Arch. Přírod. Prozk. Čech, Bot. Odd., IV/5*: 1–99.
- Pospíšil V. (1964): Die Mährische Pforte, eine Pflanzengeographische Studie. – *Čas. Morav. Mus. Brno, vědy přír.*, 49: 103–190.
- Říčan G. (1936): Květena okresu Vsetínského a Valašskomeziříčského. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]
- Sapetza J. (1856): Beitrag zur Flora von Mähren und Schlesien. – *Verh. Zool. Bot. Ges. Wien* 6: 471–474.

- Sapetza J. (1865): Die Flora von Neutitschein. – Abh. Naturforsch. Ges. Görlitz 12: 1–56.
- Skýpalová Z. (1987): Florografická studie povodí potoka Kateřinka (SZ od Vsetína). – Ms., 250 p. [Dipl. práce; depon in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Šachl J. (1965a): Chráněné a vzácné rostliny na Poděbradsku a Nymbursku. – Poděbrady.
- Šachl J. (1965b): Floristický příspěvek ke květeně Poděbradska. – Čas. Nár. Muz., ser. natur., 134: 220–223.
- Šachl J. (1970): Druhý příspěvek ke květeně Poděbradska. – Čas. Nár. Muz., ser. natur., 137 (1968)/3–4: 1–8.
- Šachl J. (1982): Třetí příspěvek ke květeně Poděbradska. – Čas. Nár. Muz., ser. natur., 150 (1981): 158–162.
- Šachl J. (1990): Čtvrtý příspěvek ke květeně Poděbradska. – Čas. Nár. Muz., ser. natur., 155 (1986): 173–180.
- Šachl J. (1995): Pátý příspěvek ke květeně Poděbradska. – Čas. Nár. Muz., ser. natur., 164: 25–32.
- Šachl J. (1999): Šestý příspěvek ke květeně Poděbradska. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 34: 85–88.
- Štefánek M. (2011): Hrachor hrachovitý (*Lathyrus pisiformis*) v České a Slovenské republice. – Příroda 31: 111–126.
- Tkáčiková J. (2004): Botanický inventarizační průzkum PR Choryňský mokřad. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valaško ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]
- Veselý J. (1944): Příspěvky ke květeně Čech. – Věda Přír. 22: 244–246.

***Carex digitata* var. *pallens* Fristedt**

→C3

[Syn.: *C. pallens* (Fristedt) Harmaja, *C. pallidula* Harmaja]

21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): severozápadní úbočí bývalé pískovny, neodtěžený zbytek původního svahu s ojedinělými *Pinus sylvestris*, 850 m JJV od středu obce, 49°21'23"N, 17°04'04"E, 278 m n. m. (16. 5. 2008 leg. H. Kleinová, rev. R. Řepka, OLM).

Ostřice prstnatá bledoplevá roste na lokalitě zejména v dolní části příkrého svahu v zapojené vegetaci svazu *Bromion erecti* na podkladu třetihorního (vápnitého) písku – šterkopísku se slabou příměsí spraše a sprašových hlín. Složení vegetace na lokalitě dokumentuje následující fytoocenologický snímek:

[2 × 2 m, expozice S, sklon 30°, písek s příměsí sprašové hlíny, 13. 8. 2011 R. Řepka. – E₁ (65 %): *Anthericum ramosum* 2, *Carex digitata* var. *pallens* 2, *Anthyllis vulneraria* 1, *Asperula cynanchica* 1, *Aster amellus* 1, *Brachypodium pinnatum* 1, *Carlina acaulis* 1, *Galium glaucum* 1, *Chamaecytisus ratisbonensis* 1, *Prunella grandiflora* 1, *Pyrethrum corymbosum* 1, *Salvia pratensis* 1, *Briza media* +, *Bupleurum falcatum* +, *Campanula glomerata* +, *Carex caryophylla* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Festuca rupicola* +, *Galium pumilum* +, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum* +, *Medicago falcata* +, *Potentilla heptaphylla* +, *Pulsatilla grandis* +, *Scabiosa canescens* +, *Achillea collina* r, *Avenula pratensis* r, *Centaurea scabiosa* r, *Rnautia arvensis* r, *Koeleria pyramidata* r, *Leucanthemum vulgare* r, *Linum catharticum* r, *Lotus corniculatus* r, *Pimpinella saxifraga* r. – E₀ (70 %): neanalyzováno]

Carex digitata var. *pallens* je známa již od roku 1857, kdy byla popsána Fristedtem ze severní části Švédska. Hari Harmaja, který tento taxon studoval na území Fénoskandie, publikoval dvě zásadní studie (Harmaja 1986, 1990) a povýšil tuto varietu do ranku samostatného druhu. Teprve nedávno (Harmaja 2005) publikoval pro tento taxon nové jméno *C. pallidula*, neboť dřívější jméno *C. pallens* bylo již platně publikováno pro jiný

Tab. 1. – Diakritické znaky *Carex digitata* var. *digitata* a *C. d.* var. *pallens*.Tab. 1. – Diacritic characters of *Carex digitata* var. *digitata* and *C. d.* var. *pallens*.

	<i>C. d.</i> var. <i>pallens</i>	<i>C. d.</i> var. <i>digitata</i>
délka mošničky	(2,5–)2,9–3,6(–3,9) mm	3,4–4,2 mm
tvar mošničky	relativně širší, tupěji trojhranná, na vrcholu zaoblená	užší, ostře trojhranná, na vrcholu do zobánku vytažená
délka a tvar zobánku	krátký, náhle nasedající na vrchol těla mošničky, stejně dlouhý jako široký, široce kuželovitý	delší, z vrcholu těla mošničky postupně vytažený, delší než široký, úzce kuželovitý
zbarvení pochev lodyžních listů	zelenavé až bledě zelené s červenou dolní částí	purpurové až tmavě purpurové
zbarvení pochvy listenu pod nejdolejším samičím kláskem	zelená s hnědým okrajem při ústí pochvy	celá nachově hnědá se světlejším okrajem při ústí pochvy

druh rostoucí na území Číny. Jako navazující odpověď na Harmajovy články publikoval Holub (1991) studii, která se podrobně zabývá tímto taxonem na území Československa; tam odkazují čtenáře k získání faktů, které zde nejsou znovu probírány. Během dalších 20 let byly publikovány některé další skutečnosti: jednak byl druh nalezen i v Polsku (Szeląg 2001) a také švédský botanik T. Tyler (2003) publikoval studii, ve které se zabývá vztahy taxonů sekce *Digitatae* na území Skandinávie. Ze závěrů této práce vyplývá, že *C. pallidula* je taxon zasluhující rank druhu a že *C. digitata* s. str. a *C. pallidula* se mohou křížit s ostatními taxony sekce (platí pro Skandinávii). Výsledky dále popírají příbuznost *C. digitata* a *C. pallidula* s dalším druhem sekce *Digitatae*, *C. rhizina*, který s nimi netvoří hybridy, jak se dříve předpokládalo. Z území Finska byl také publikován sterilní kříženec *C. digitata* × *C. pallidula* (Harmaja 1990).

Diakritické znaky vymezující *C. digitata* var. *pallens* vůči var. *digitata* jsou uvedeny v tabulce 1. (Holub 1991).

I když skandinávští autoři i J. Holub rozlišují tyto taxony na úrovni druhu a přinášejí k této problematice mnohá fakta, ve zpracování rodu *Carex* pro Květenu České republiky jsme spolu s V. Grulichem (Grulich & Řepka in prep.) přijali řešení na úrovni variet (*C. digitata* var. *digitata* a var. *pallens*). Vedly nás k tomu taxonomické, geografické i ekologické důvody. U moravských a u některých českých rostlin var. *pallens* lze nalézt většinou malé morfologické odlišnosti od var. *digitata*, diakritické znaky jsou málo výrazné a určení těchto rostlin může být nejisté. Dobře jsou svými znaky diferencovány např. rostliny na vápencích v Předšumaví. Jako intermediární formy označují rostliny, které mají délku a tvar zobánku, jakožto nejdůležitějšího diagnostického znaku, na pozici mezi oběma taxony. Takovéto rostliny byly v herbářích označeny staršími autory jako *C. digitata* var. *intermedia* Crépin. *Carex digitata* var. *pallens* i *C. d.* var. *digitata* se vyskytují v rámci areálu *C. digitata* s. l. nediferencovaně a místy na společných lokalitách; oba taxony tedy nemají vůči sobě žádný samostatný areál. Dosud známé rozšíření var. *pallens* je velmi disjunktivní, zasahující od

severní Skandinávie na severu Evropy po jihovýchodní Černou Horu na jihu. Tento fakt však může být způsoben dosud značně nedokonalou znalostí jejího rozšíření. Ekologické nároky obou taxonů jsou podobné, oba vyhledávají častěji vápnité podklady a jen u var. *pallens* můžeme díky dosud známým údajům z území Čech tušit, že preferuje nelesní typy biotopů na rozdíl od nominální variety, která roste převážně v lesích. *Carex digitata* var. *pallens* si nepochybně na našem území vyžádá ještě další a podrobnější studium.

Stinné bledoplevé typy *C. digitata* s. str. jsou označovány jako var. *pallida* Asch. & Graebn. a nepatří k výše komentovanému taxonu. Mají pochvy lodyžních listů, pochvy listenů pod nejdolejším samičím kláskem i plevy samčích i samičích klásků bledé nebo netypicky a nevýrazně zbarvené. Na území ČR se tato odchylka vyskytuje zřídka.

Výsledky studia českých i moravských herbářů dokazují nepoměrnou vzácnost *C. d.* var. *pallens* na Moravě (dosud 18 lokalit), když celkový počet českých lokalit nyní dosahuje 110. Holub (1991) uvádí pro Čechy 89 lokalit, pro Moravu pouze jedinou, avšak zmiňuje absenci údajů z moravských herbářů. Následující přehled přináší dosud zjištěné údaje z Moravy doložené herbářovým sběrem:

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765a, Česká (distr. Brno): jihozápadní stinná část okraje lesa Strážná, 1 km V od obce (1981 leg. *J. Saul*, BRNM).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Královo Pole: dubový les na stráni nad královopolským hřbitovem (1987 leg. *R. Řepka*, herb. Řepka).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6963a/b, Jamolice (distr. Znojmo): pod Templštýnem na skalách (1952 leg. *J. Horňanský*, BRNM).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7062d, Plaveč (distr. Znojmo): suchý dubový les u jižního okraje lesa Ruda, 1,7 km JV od obce (1986 leg. *R. Řepka*, herb. Řepka).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071b/d, Uherský Brod (distr. Uherské Hradiště): háj Lipiny [J od Nivnice] (1924 leg. *S. Staněk*, BRNU).
67. Českomoravská vrchovina, 6564d, Lomnice u Tišnova (distr. Brno): travnatý svah Žleby nad obcí Strhaře (1962 leg. *A. Hrabětová*, BRNU).
67. Českomoravská vrchovina, 6763a, Velká Bíteš (distr. Žďár nad Sázavou): Jindřichov, smrkový les s borovicí východně od hájovny Demáčky, 0,8 km SV od obce (1987 leg. *R. Řepka*, herb. Řepka).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6564a, Nedvědice (distr. Brno): bučina v údolí Chlébského potoka (1947 leg. *V. Skřivánek ml.*, BRNM).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6764b, Chudčice (distr. Brno): Kůňky (1924 leg. *J. Šmarda*, BRNU).
70. Moravský kras, 6666a, Nové Dvory (distr. Blansko): Koňský spád (1962 leg. *J. Šmarda*, BRNM).
70. Moravský kras, bez udání bližší lokalizace (1968 leg. *L. Vaněčková*, BRNM).
70. Moravský kras, 6766d, Mokrá (distr. Brno): smíšený les 0,8 km SSV od obce (1987 leg. *R. Řepka*, BRNM).
70. Moravský kras, 6766d, Mokrá (distr. Brno): při lesní cestě k obci Hostěnice (1978 leg. *F. Dvořák*, BRNU).
- 71c. Drahanské podhůří, 6667c/d, Rychtářov (distr. Vyškov): Vápencový žleb u obce (1884 leg. *E. Formánek*, BRNM).
- 71c. Drahanské podhůří, 6766d, Hostěnice (distr. Brno): stinný háj u obce (1946 leg. *V. Skřivánek ml.*, BRNM).
75. Jesenické podhůří, 6472a, Hranice na Moravě (distr. Přerov): Hrabůvka (1912 leg. *F. Petrak*, PR).
- 76b. Tršická pahorkatina, 6470d, Lipník nad Bečvou (distr. Přerov): Svrčov (1911 leg. *F. Petrak*, PR).

R. Řepka

- Harmaja H. (1986): *Carex pallens*, an overlooked Fennoscandian species. – *Ann. Bot. Fenn.* 23: 147–151.
- Harmaja H. (1990): On the taxonomy and chorology of *Carex pallens*. – *Ann. Bot. Fenn.* 27: 79–83.
- Harmaja H. (2005): *Carex pallidula*, nom. nov. – *Ann. Bot. Fenn.* 42: 221–222.
- Holub J. (1991): K nálezu *Carex pallens* v Československu. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 26: 1–18.
- Szeląg Z. (2001): *Carex pallens* (Cyperaceae), a species new to Poland. – *Polish Bot. J.* 46: 75–77.
- Tyler T. (2003): Allozyme variation in *Carex* sect. *Digitatae* – evidence of introgression, genetic distinctiveness and evolution of taxa. – *Pl. Syst. Evol.* 237: 219–231.

Carex grayi J. Carey

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6864a, Zastávka (distr. Brno): zplaněle na vlhčím ruderálním stanovišti pod schody vedoucími od hlavní silnice v obci na chodník k železniční stanici Zastávka u Brna, 49°11'20"N, 16°21'38,7"E, 3 rostliny (20. 6. 2010 leg. P. Hrbáč, herb. Hrbáč, det. R. Řepka).

Ostřice Grayova (*Carex grayi*) je severoamerický druh, který se u nás v současné době občas pěstuje jak v botanických, tak soukromých zahradách. Coby dekorativní rostlinu trávovitého vzhledu nabízí tuto ostřici již řada českých zahradnických firem. Po stránce systematické jde o druh ze sekce *Lupulinae* Tuckerman ex J. Carey, do které je řazeno jen šest druhů – kromě *C. grayi* ještě *C. gigantea*, *C. intumescens*, *C. lousianica*, *C. lupuliformis* a *C. lupulina*. Jedná se o druhy původní pouze v Severní Americe. Samotná *C. grayi* bývá pokládána za ostřici s vůbec největšími mošničkami (12,5–20 × 4–8 mm), jde tedy o zjev mezi ostřicemi nápadný. Její původní rozšíření sahá na severoamerickém subkontinentu od Aljašky přes kanadské provincie Ontario a Québec až po Floridu.

Na stanovišti v obci Zastávka se kromě *C. grayi* nacházela i běžná, autochtonní *C. ovalis*. Ostřice Grayova se sem dostala zřejmě z některé z blízkých zahrádek u rodinných domků. Místo nálezu následně negativně ovlivnily stavební práce a v následujícím roce jsem zde již ostřici nenašel, šlo tedy nejspíše jen o přechodné zplanění.

P. Hrbáč

Carex ornithopoda Willd.

C2

- 4c. Ústěcká kotlina, 5451d, Drahobuz (ditr. Litoměřice): bývalá pastvina na svahu severní expozice asi 200 m J od obce, 50°31'17,3"N, 14°19'19,8"E, podklad tvoří turonské vápnité pískovce, bohatá populace (duben 2008 leg. J. Novák, BRNU (?), rev. R. Řepka).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6869a, Strabenice (distr. Kroměříž): sušší stráň JV–JZ expozice nad levým břehem Litavky 0,9 km SZ od kostela, 49°11'45,5"N, 17°13'20"E, 330 m n. m. (7. 5. 2007 leg. P. Batoušek, herb. Batoušek).
- 71a. Bouzovská pahorkatina, 6366d, Kladky (distr. Prostějov):
 a) prudká stráň s převažující jižní expozicí, 49°37'47"N, 16°49'38"E, 460 m n. m., v posledních letech znovu kosená louka s *Brachypodium pinnatum*, *Thymus pulegioides*, *Chamaecytisus supinus*, *Trifolium montanum*, *Centaurea scabiosa*, *Solidago virgaurea*, *Inula salicina* aj., stovky rostlin na ploše ca 15 × 20 m (20. 5. 2006 not. H. Kleinová). Lokalita je vzdálena 150 m SV od lokality objevené v roce 2003.
 b) pravidelně kosená mezofilní louka, druhotně chudá, mírný svah jihozápadní expozice, 49°37'47"N, 16°49'48"E, 466 m n. m., stovky rostlin na ploše ca 20 × 10 m (14. 5. 2005 not. H. Kleinová). Lokalita je vzdálena 350 m VSV od lokality objevené v roce 2003.

- c) jihozápadně orientovaný svah se vzrostlými třešněmi pod opuštěnou chatkou, 49°37'37"N, 16°49'45"E, 486 m n. m., silně degradovaný nekosený porost s dominantní *Brachypodium pinnatum* a *Calamagrostis epigejos*, 2 trsy (14. 5. 2005 not. H. Kleinová). Lokalita je vzdálena 320 m JV od lokality objevené v roce 2003.
- 71a. Bouzovská pahorkatina, 6367c, Kladky (distr. Prostějov): prudká stráň jižní expozice, 49°37'54"N, 16°49'55"E, 494 m n. m., vegetace svazu *Bromion erecti*, v důsledku absence hospodaření zarůstající druhy *Arrhenatherum elatius*, *Calamagrostis epigejos*, *Dactylis glomerata* a náletem *Acer pseudo-platanus* (lokalitu ze spodní strany svahu značně zastíňuje), desítky rostlin na ploše ca 15 × 5 m, několik rostlin bylo zaznamenáno také na sousední kosené louce, oddělené od nekosené části porostem osiky; zde pouze v dolní části svahu a při okraji osikového porostu (14. 5. 2005 not. H. Kleinová). Lokalita je vzdálena 550 m SV od lokality objevené v roce 2003.
- 71b. Drahanská plošina, 6366b, Březinky (distr. Svitavy): louka v horní části svahu pod lesem asi 500 m JV od železniční stanice Nectava, 49°39'20"N, 16°47'10"E, 380 m n. m., stovky rostlin na ploše ca 25 × 20 m (18. 5. 2006 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

V údolí Bělé (levostranný přítok Nectavy) byla ostřice ptačí nožka nalezena v roce 2003 na svahové louce naproti bývalému rekreačnímu zařízení Upolín (Řepka in Additamenta 4: 98–99, 2005). V letech 2005–2006 byla v tomto údolí zjištěna ještě na dalších mikrolokalitách. Tři jsou na pravé straně údolí, čtvrtá (c) je stejně jako původní lokalita na levé straně údolí vzdálená od ní 320 m.

Lokalita u Březinek se nachází v horní části jihozápadně exponovaného svahu. Jedná se o vegetaci svazu *Bromion erecti*, vzácně s *Gentianopsis ciliata*. Na nejsvažitějších místech, na kterých není vegetace příliš zapojená, roste *Potentilla tabernaemontani* a *Arabis hirsuta*. Na povrch místy vystupuje geologický podklad (vápenec). Luční porost není nijak obhospodařován a šíří se do něj *Calamagrostis epigejos* a nálet dřevin.

H. Kleinová & J. Komárek

- 80a. Vsetínská kotlina, 6574d, Tylovice (distr. Vsetín): jihozápadní svahy vrchu Rysová (1955 leg. S. Staněk, BRNM).
82. Javorníky, 6674b, Valašská Bystřice (distr. Vsetín): louka na Ptáčnici u Vsackého Cábů, asi 800 m n. m. (1940 leg. H. Zavřel, PRC).

Ostřice *Carex ornithopoda* je velmi lokálním druhem květeny ČR, dílem proto, že představuje na našem území alespoň 2 odlišné migroelementy – alpský v Pošumaví a karpatský na Moravě a zřejmě i ve východních a možná i severních Čechách. Druhým důvodem vzácnosti je nenápadnost a velmi časná fenologie, takže ve vzrostlejší květnové a červnové vegetaci ji lze snadno přehlédnout. V posledních letech se však přece jen objevilo více nových lokalit v územích, kde byla do té doby druhem neznámým a nepředpokládaným, např. na Prostějovsku (poprvé Řepka in Additamenta 4: 98–99, další lokality výše), na Chotěbořsku (Čech 2001, cf. též Čech in Additamenta 4: 98) nebo u Hradčan nedaleko Mimoně (Sádlo et al. 2011). Podobný charakter má i lokalita v Úštěcké kotlině (viz výše), víceméně navazující na lokality u Liběchova (Hrouda et al. 1996) i na zmíněný výskyt na Mimoňsku.

Nový výskyt u Strabenic se nachází poblíž lokality u Lísek, rovněž zjištěn teprve před 25 lety. Druh zde poprvé zaznamenal B. Trávníček v roce 1986 (doklad v OL), posléze

V. Grulich a V. Pluhař v roce 1988 (doklad v MMI), Z. Kaplan v roce 2004 (herb. Kaplan) a výskyt byl ověřen i v roce 2006 při exkurzi v rámci floristického kursu ČBS ve Slavkově (cf. Grulich 2007).

V herbářích BRNM a PRC byly nalezeny starší doklady ze Vsetínska, k nimž se zřejmě vztahují poměrně široce lokalizované údaje Soláň a Vsatský Cáb v Nové květeně ČSSR (Dostál 1989) – lokalita Soláň se zřejmě vztahuje k položce od Tylovic. Tyto údaje bez jakéhokoli zpřesnění později zmiňuje ve svém komentáři Řepka (in *Additamenta* 4: 99). Ačkoli v průběhu floristického kursu ČBS ve Vsetíně druh nalezen nebyl (cf. Koutecský et al. 2009), nelze vyloučit, že zdejší populace stále existují.

V. Grulich

Čech L. (2001): Nová lokalita ostřice ptačí nožky – *Carex ornithopoda* Willd. na Chotěbořsku. – *Vlastiv. Sborn. Vysočiny, Jihlava, sect. natur.*, 15: 323–325.

Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1 & 2. – *Academia, Praha*, 1548 p.

Grulich V. [ed.] (2007): Výsledky kursu České botanické společnosti ve Slavkově u Brna (9. – 14. července 2006). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42, příl. 2007/2: 1–60.

Hrouda L., Mandák B. & Hadinec J. [eds] (1996): Materiály k flóře Kokořínska a Mělnicka. *Výsledky 33. floristického kursu České botanické společnosti v Mělníku*. – *Příroda* 7: 7–109.

Koutecský P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačiková J. & Hliseníkovský D. [eds] (2009): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 44, příl. 2009/1: 1–106.

Sádlo J., Petřík P., Boublík K., Rychtařík P. & Šimová I. (2011): Diverzita rostlinstva Hradčanských stěn (Dokesko) a její příčiny. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 17–38.

Carex riparia Curtis

C4a

37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Pracejovice (distr. Strakonice): PR Bažantnice u Pracejovic, břehy lesních tůní ve východní části rezervace, 49°15'30"N, 13°52'18"E, 394 m n. m. (4. 6. 2010 leg. *R. Paulič*, CB, rev. M. Lepší). – Pracejovice: louky na pravém břehu řeky Otavy V od lesa Bažantnice 2 km VSV od obce, 49°15'27"N, 13°52'41"E, 393 m n. m. (23. 5. 2011 not. *R. Paulič*).

37i. Chvalšinské Předšumaví, 7050b, Záhoří u Chrobol (Prachatice): PP Pod Ostrou horou, řídká olšina na levém břehu Záhořského potoka 0,7 km JZ od návsí v osadě, 48°56'32"N, 14°05'54"E, 685 m n. m. (13. 5. 2011 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).

[4 × 4 m, expozice SZ, sklon 1°, 13. 5. 2011 V. Grulich & A. Vydrová. – E₁ (75 %): *Caltha palustris* 3, *Cardamine amara* 2, *Carex riparia* 2, *Filipendula ulmaria* 2, *Anemone nemorosa* +, *Salix cinerea* +, *Urtica dioica* +]

Ostřice pobřežní patří v Pošumaví k velmi vzácným druhům. Ve fytochorionu Šumavsko-novohradské podhůří je nejčastější v podokrese Strakonické vápence, kde byl výskyt doložen asi na 10 lokalitách u Krt, Střely, Dražejova, Droužetic a Rovné (cf. Moravec 1972); v poslední době byla potvrzena u Droužetic (Chán 1999; 2005 foto *V. Grulich & A. Vydrová*; 2005 leg. *R. Paulič*, CB) a Střely (2010 leg. *R. Paulič*, CB). V ostatních podokresech je mnohem vzácnější. V herbáři v muzeu v Kašperských Horách je uložen doklad od Bojanovic z podokresu Sušicko-horažďovické vápence (1974 leg. *J. Vaněček*, KHMS). Ve Volyňském Předšumaví tento druh poprvé zaznamenal v roce 1956 J. Moravec u Bohumilic v údolí směrem k Bojanovicím (Moravec l. c.);

nově byly nalezeny lokality u Pracejovic (viz výše). Z Chvalšinského Předšumaví existuje jediný údaj z rezervace Pod Ostrou horou (Albrecht in Chán l. c.; cf. též Albrecht et al. 2003), k němuž ale nebyla k dispozici herbářová položka: tamější výskyt *C. riparia* se v roce 2011 podařilo potvrdit a doložit. V podokrese Křemžské hadce se nachází jediná lokalita u rybníka v obci Holubov (Chán l. c.; 2002 leg. V. Grulich, BRNU), která má zřejmě druhotný charakter. Sekundární výskyt byl zaznamenán ještě v podokrese Kaplické mezihoří na železničním náspu u obce Bujanov (1965 leg. S. Kučera, CB). Údaj z Novohradského podhůří od Nových Hradů, který uvádí Chán (l. c.), se zřejmě vztahuje k lokalitě, která již leží v sousední Třeboňské pánvi (snad Nové Hrady, rybník u nádraží, Marek 1910); tam je ostrice pobřežní podstatně hojnější.

R. Paulič & V. Grulich

Albrecht J. et al. (2003): Českobudějovicko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR, Vol. 8, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 808 p.

Marek T. (1910): Květena Českobudějovicka. – Ms. [Depon. in: Soukr. knih. A. Vydrová, Včelná]

Moravec J. (1972): Floristické údaje z terénního průzkumu jižních a jihozápadních Čech. (Kartotéka z let 1945–1972). – Ms. [Opis; depon. in: Soukr. knih. R. Paulič, Strakonice]

Caucalis platycarpus L. subsp. *platycarpus*

C2

21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): okraj pole podél travnatého úvozu, polní trať Soudná, ca 0,8 km JJZ od středu obce, 49°21'21,5"N, 17°03'38,8"E, 326 m n. m. (30. 5. 2010, 5. 6. 2011 not. H. Kleinová & J. Podhorný). – Ondratice: okraj pole u Ondratické pískovny ca 0,7 km JJV od středu obce, 49°21'25"N, 17°03'50,7"E, 290 m n. m. (30. 5. 2010, 5. 6. 2011 not. H. Kleinová & J. Podhorný).

Centaurea oxylepis (Wimm. & Grab.) Hayek

C4a

37f. Strakonické vápence, 6649c, Radomyšl (distr. Strakonice): výslunné stráně nad potůčkem, tekoucím z rybníka Malduchy, S od malého rybníčku SV od osady Podolí, 49°18'59,5"N, 13°54'14,1"E, 460 m n. m., ojediněle (26. 9. 2009 leg. R. Paulič, CB, rev. P. Koutecký).

Ze Strakonických vápenců existují jen velmi staré doklady od Droužetic (1879 leg. J. Velenovský, PRC) a Malé Turné (1882 leg. J. Velenovský, PRC). Vzácně bývá v území nalézán kříženec *Centaurea jacea* × *oxylepis* (*C.* × *fleischeri* Hayek): severní okraj lesa Tisovníku jižně od Hubenova (2010 leg. R. Paulič, CB) nebo na mezích u železniční trati JV od dvora Kaletice u Radomyšle (2007 leg. R. Paulič, CB).

R. Paulič

Centaureum pulchellum (Sw.) Druce

C2

37e. Volyňské Předšumaví, 6848d, Chvalšovice (distr. Strakonice): mokřiny a kaluže na dně opuštěného kamenolomu 0,3 km SV od osady, 49°08'45,5"N, 13°45'42,7"E, 620 m n. m., několik desítek rostlin (1. 8. 2010 leg. R. Paulič, CB).

Nový druh pro fytogeografický podokres Volyňské Předšumaví.

R. Paulič

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Dražejov (distr. Strakonice): na okraji asfaltové cesty jižně od rybníčku „Na Lepčí“ SZ od Starého Dražejova, 49°16'39,3"N, 13°51'29,2"E, 422 m n. m., několik rostlin (2. 10. 2010 leg. R. Paulič, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Krty (distr. Strakonice): louže na dně vápencového velkolomu 1 km SV od obce, 49°17'50"N, 13°51'38"E, 450 m n. m., několik desítek rostlin (14. 8. 2011 leg. R. Paulič, CB).

***Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch**

C3

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Smiradice (distr. Strakonice): malý osiko-březový hájek při severovýchodním úpatí lesa na návrší zvaném Vápenice (kóta 551,4) 0,6 km JV od obce, 49°13'28,7"N, 13°51'12,4"E, 525 m n. m., 7 rostlin (11. 6. 2010 leg. R. Paulič, CB).

Okrotice dlouholistá nebyla dosud z Volyňského Předšumaví udávána.

R. Paulič

***Chenopodium botrys* L.**

C2

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6568b, Prostějov: rozvolněné porosty ruderálů mezi železniční tratí a nově vybudovanou cyklostezkou ca 600 m SSZ od budovy hlavního vlakového nádraží, 49°28'38,9"N, 17°7'38,8"E, 220 m n. m., roztroušeně asi 30 rostlin společně s *Anchusa officinalis*, *Amaranthus albus*, *Kochia scoparia*, *Mercurialis annua* a *Reseda lutea* (11. 9. 2011 leg. J. Komárek, herb. Komárek, rev. K. Fajmon).
67. Českomoravská vrchovina, 6865b, Telč (distr. Jihlava): areál bývalých uhelných skladů ve čtvrti Telč-Štěpnice ca 420 m SSV od zámku v obci, 525 m n. m., ca 10 rostlin (21. 9. 2011 leg. L. Ekrt, MJ).

***Chenopodium pumilio* R. Br.**

- 15b. Hradecké Polabí, 5760d, Hradec Králové: zplanělý ve spáře chodníku na Dukelské třídě, před domem č. p. 12, 50°12'50"N, 15°49'10"E, 230 m n. m., asi 15 fertilních rostlin (4. 9. 2010 leg. M. Hanzl, herb. Hanzl).
- 63e. Poličko, 6264d, Vendolí (distr. Svitavy): v centru obce u obecního úřadu, 49°44'27"N, 16°25'15"E, 470 m n. m., v mezerách mřížové dlažby parkovací plochy (11. 9. 2011 leg. J. Roleček, BRNU, det. K. Fajmon).

Jedná se po delší době o potvrzení merlíku trpasličího pro území východních Čech. Poprvé byl druh pozorován v roce 1969 v Chocni (Procházka 1981), následně je uváděn ještě v roce 1981 na dvou lokalitách v Pardubicích (Procházka et al. 1983).

M. Hanzl

19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Hrubá Vrbka (distr. Hodonín): v centru obce u obecního úřadu, 48°52'18"N, 17°28'38"E, 260 m n. m., 4 drobné rostliny ve spárách mezi žulovými kostkami nově vydlážděné parkovací plochy (8. 9. 2011 not. K. Fajmon).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): v obci, asi 75 m Z od evangelické zvonice, 48°52'59"N, 17°31'12"E, 280 m n. m., jenným štěrkem a stavební drtí vysypané místo po zbořeném domě, asi 10 drobných poléhavých rostlin (25. 9. 2011 not. K. Fajmon).

V Bílých Karpatech byl merlík trpasličí objeven teprve nedávno (Jongepier et al. 2007). Nové nálezy naznačují, že je alespoň do jejich teplejších poloh zřejmě zavlékán se stavebním materiálem (zejména pískem) častěji.

K. Fajmon

- Jongepier J. W., Fajmon K. & Otýpková Z. (2007): Významné nálezy cévnatých rostlin v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a v přílehlém okolí: nové druhy pro území. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 117–135.
- Procházka F. (1981): Příspěvek ke květeně severovýchodních Čech II. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A. sci. natur., 16: 125–155.
- Procházka F., Faltys V. & Marek M. (1983): Nové lokality některých zplánělých a zavlečených rostlin ve východních Čechách. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 18: 109–114.

***Chenopodium vulvaria* L.**

C2

- 36a. Blatensko, 6648b, Záboří (distr. Strakonice): pata zdi domu u silnice do Horažďovic asi 100 m V od kostela, 49°22'42,3"N, 13°49'32,4"E, 550 m n. m., 1 trs (21. 6. 2011 not. *P. Koutecký*).
- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Radomyšl (distr. Strakonice): u zdi domu na Maltézském náměstí v centru obce, 49°18'57,2"N, 13°55'54,4"E, 460 m n. m., několik rostlin (3. 8. 2010 leg. *R. Paulič*, CB).
38. Budějovická pánev, 6750c, Mladějovice (distr. Strakonice): pata zdi hospody U Balounů (t. č. mimo provoz) v centru obce, 49°13'46,9"N, 14°02'56,9"E, 400 m n. m., dva rozložité trsy (29. 8. 2010 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
38. Budějovická pánev, 6850b, Albrechtice (distr. Strakonice): ve vsi, 49°11'52,5"N, 14°5'50,3"E, 445 m n. m., několik desítek rostlin (31. 5. 2011 leg. *R. Paulič*, CB).

***Circaea lutetiana* L.**

- 37f. Strakonické vápence, 6649c, Radomyšl (distr. Strakonice): na dně opuštěného lomu při okraji lesa na západním svahu návrší V Borkách (kóta 471,9) V od osady Podolí, 49°18'43,6"N, 13°54'12,5"E, 450 m n. m., ojedíněle, spolu s *Pyrola minor* (31. 7. 2010 leg. *R. Paulič*, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Malá Turná (distr. Strakonice): mýtina 400 m V od hájovny v lese „Kukly“ V od osady, 49°19'50,2"N, 13°59'07,4"E, 455 m n. m., hojně, spolu s *Brachypodium sylvaticum*, *Cardamine flexuosa*, *Hordelymus europaeus* aj. (13. 9. 2011 leg. *R. Paulič*, CB).

Ze Strakonických vápenců nebyl tento druh dosud udáván.

R. Paulič

***Coleanthus subtilis* (Tratt.) Seidl**

C2

- 64b. Jevanská plošina, 6054b, Jevany (distr. Kolín): vypuštěný Pilský rybník na Jevanském potoce při okraji NPR Voděradské bučiny, 350 m n. m., jen asi 30 kvetoucích rostlin (2. 6. 2003 leg. *J. Pokorný*, herb. Pokorný).
86. Slavkovský les, 5842d, Prameny (distr. Cheb): vypuštěný Mýtský (Nový) rybník 2,6 km Z od obce Prameny a 3,4 km SV od osady Kladská, 50°03'06,5"N, 12°41'46,4"E, 814 m n. m., hojně na většině plochy bahnitého dna (19. 7. 2011 leg. & det. *P. Tájek*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Nález puchýřky na dně Mýtského rybníka je prvním záznamem o výskytu tohoto druhu v CHKO Slavkovský les i v celém Karlovarském kraji. Nejbližší známá lokalita se nachází v Krušných horách na Starém rybníku u Novodomského rašeliniště na Chomutovsku v nadmořské výšce 807 m, kde puchýřku nalezl Č. Ondráček v roce 2003 (in *Additamenta* 6: 271, 2007). Mýtský rybník je tedy i novým výškovým maximem druhu v ČR. Ačkoliv byl Mýtský rybník vypuštěn po více než 20 letech, puchýřka se zde v roce 2011 vyskytovala velmi hojně na ploše asi 2,5 ha. Rybník byl po dohodě s vlastníkem napuštěn až po odplenění rostlin, tj. koncem srpna.

Fytcenologický snímek byl zapsán v hustějším porostu puchýřky – největší pokrývnosti dosahovala na bahnitěm substrátu těsně pod výše položenými písčitými sedimenty, méně hojně až roztroušeně se vyskytovala ve střední části rybníka a podél dočasně vodoteče. Průměrná hustota rostlin v celém rybníce je odhadem pětina než ve snímkové ploše.

[2 × 2 m, expozice VJV, sklon 1°, 19. 7. 2011 P. Tájek. – E₁ (45 %): *Coleanthus subtilis* 3, *Alopecurus aequalis* 1, *Juncus articulatus* 1, *J. bulbosus* 1, *Elatine triandra* +, *Eleocharis acicularis* +, *Limosella aquatica* +, *Rorippa palustris* +, *Callitriche* sp. r, *Epilobium* sp. r, *Persicaria maculosa* r, *Scirpus sylvaticus* r, *Sparganium* sp. r, *Tussilago farfara* r]

P. Tájek

***Conioselinum tataricum* Hoffm.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5869c, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): Vidly, velký skalní srub v horní části jižního svahu Kamzičího vrchu (1173 m), 50°06'11,5"N, 17°14'20,6"E, 1145 m n. m., několik vitálních rostlin přímo na skále, asi 10 rostlin na jihovýchodním úpatí skály (18. 6. 2011 not. L. Bureš).

Z Hrubého Jeseníku byly známy jen dvě současné lokality šabřiny: z Velké kotliny, kde se dosud velmi sporadicky vyskytuje, ji uváděl již Grabowski (1843), na erlanových skalách Šumárníku, kde ji sbíral již J. Vicherek, roste jen několik exemplářů. Z 19. století existují údaje i z více jeseníckých lokalit, včetně poznámek o jejím pěstování v podhorských obcích.

L. Bureš

Grabowski H. (1843): Flora von Oberschlesien und dem Gesenke, mit Berücksichtigung der geognostischen, Boden- und Höhenverhältnisse. – Breslau, 452 p.

***Conringia orientalis* (L.) Dumort.**

C1

4a. Lounské středohoří, 5549b, Třebenice (distr. Litoměřice): Teplá, druhově bohaté plevelové společenstvo na okrajích pole při severozápadním okraji osady Dříněk, 50°29'36,7"N, 13°58'04,5"E, ojedinele (14. 7. 2003 not. T. Burian; Burian 2010).

6. Džbán: Líský, Malíkovice (Štefánek in Ondráček 2009: 73; Štefánek: Zprávy Čes. Bot. Společ. 45: 53–86, 2010).

6. Džbán: Srbeč (Štefánek: Zprávy Čes. Bot. Společ. 45: 53–86, 2010).

6. Džbán, 5749c, Milý (distr. Rakovník): okraj pole pod PP Milská stráň, na východním okraji obce, 50°14'05,2"N, 13°52'22,1"E (4. 7. 2007 leg. M. Štefánek & J. Rydlo, PRC; Ondráček 2009).

7a. Libochovická tabule, 5549d, Křesín (distr. Litoměřice): vrch Viselec, pole na jižním úpatí, 50°24'10,8"N, 13°59'22"E, desítky rostlin (6. 7. 2007 (not. L. Hrouda & M. Štefánek; Ondráček 2009).

7a. Libochovická tabule, 5649b, Dubany (distr. Litoměřice): úhor v sedle mezi severním a jižním vrcholem Rohatce, asi 1 km ± ZSZ od železniční stanice Dubany (6. 7. 2007 not. L. Hrouda & M. Štefánek; Ondráček 2009).

7a. Libochovická tabule, 5650a, Dubany (distr. Litoměřice): okraje polí na jihovýchodním úpatí vrchu Rohatec, asi 0,6 km ZSZ–Z od železniční stanice Dubany (6. 7. 2007 leg. L. Hrouda & M. Štefánek, PRC; Ondráček 2009).

7a. Libochovická tabule, 5650a, Evaň (distr. Litoměřice): poličko s vojtěškou 450 m SV od kaple v obci, 50°23'13"N 14°02'00"E, 250 m n. m., asi 100 statných rostlin spolu s *Adonis aestivalis*, *Anagallis*

foemina, *Caucalis platycarpus* a *Euphorbia falcata* (5. 7. 2010 leg. P. Dřevojan, L. Hradilová & P. Novák, BRNU). Na mezi nad poličkem byl pozorován rovněž *Stachys germanica*.

7b. Podřípská tabule: Stračí (Štefánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).

7c. Slánská tabule: Bakov, Lešany, Nelahozeves, Uhy, Zeměchy (Štefánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).

***Cotoneaster lucidus* Schltdl.**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6563b, Nedvědice (distr. Brno): v lesní stráni nad silnicí Nedvědice – Pernštejn asi 100 m ZJZ od obce (23. 9. 1993 leg. K. Štrýmplová, BRNU 531218, ut *Aronia melanocarpa*).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Bítov (distr. Znojmo): keřnaté svahy pod hradem Bítov (18. 8. 1954 leg. A. Hrabětová, BRNU 377239, ut *C. „acutifolia“*).

V lednu 2010 při studiu herbářových dokladů rodu *Cotoneaster* v herbáři BRNU revidoval A. Sennikov (Finské přírodovědné muzeum, Helsinská univerzita, Helsinky) dva výše uvedené sběry z volné krajiny na jihozápadní Moravě jako *C. lucidus*, skalník lesklý. Tento druh pochází z východní Sibíře (Kurbatskij 1988, Koblížek 2006) a ve střední Evropě se pěstuje jako okrasná dřevina. Z České republiky jej jako zplnělý uvádí Pyšek et al. (2002), a to z jediné lokality, přičemž původ tohoto údaje se mně nepodařilo zjistit. Výskyt na uvedených místech jsem se nepokoušel ověřit a samotné schedy neobsahují údaje o stupni zplnění. Z lokalizace lze však usuzovat, že jde přinejmenším o zbytky starých výsadeb do volné krajiny. Dickoré & Kasperek (2010: 20) udávají skalník lesklý pod jménem *C. acutifolius* (viz níže) jako zplnělý z Rakouska, Německa a Polska. V univerzitním herbáři BRNU je dále sběr z Břeclavi (1961 leg. A. Fröhlich, BRNU 494422 ut *C. „melanocarpa“*), ale ten pochází z okrasné výsadby („Zierstrauch“).

Skalník lesklý se řadí do podrodu *C. subg. Cotoneaster*, který se vyznačuje drobnými růžovými, červeně naběhlými nebo červenými květy s přímými nebo směrem dovnitř zahnutými korunními lístky. V tomto podrodu patří do skupiny druhů s černými malvičkami, kam náleží i náš domácí *C. melanocarpus* (Koblížek 2006; Dickoré & Kasperek 2010 jako *C. laxiflorus*). Koblížek (2006) uvádí, že z této příbuzenské nebo morfologické skupiny se u nás pěstují ještě *C. moupinensis*, *C. villosulus* a *C. acutifolius*. Od prvního z citovaných taxonů se výše uvedené rostliny liší chudokvětými květenstvími a nesířnatou žilnatinou listů, od rostlin označovaných jako *C. villosulus* pak výrazně menšími listy (srovnávací materiál těchto druhů bohužel není v BRNU k dispozici). Obě rostliny z herbáře BRNU mají řídké chlupatou stranu listů, což Koblížek (o. c.) u skalníku lesklého nepřipouští, a zároveň řídké chlupaté malvičky (u rostliny z Bítova jsou malvičky nezralé, a tudíž červené), což naopak neodpovídá znakům, které stejný autor použil k vymezení druhu *C. acutifolius*. Dickoré & Kasperek (2010) považují *C. lucidus* za konspecifický se skalníkem špičatolistým, *C. acutifolius*, který se přirozeně vyskytuje v Mongolsku, severní a západní Číně, přičemž prioritní je druhé z citovaných jmen. Z popsanych determinačních obtíží i dalších okolností vyplývá, že taxonomická klasifikace skalníků není zdaleka ještě vyřešena a že počet druhů, jejichž rozeznávání má biologický smysl, je řádově menší než počet uveřejněných binomů (Dickoré & Kasperek 2010). Taxonomické studium komplikuje fakt, že

mnoho jmen je založeno na rostlinách pěstovaných klonů, a také tím, že nejsou uspokojivě prostudovány způsoby reprodukce (existence sexuálního a předpoklad – zatím neprokázaný – apomiktického rozmnožování), a konečně snad i hybridizace (Dickoré & Kasperek 2010). Koblížek (2006) odhaduje celkový počet druhů v rámci rodu na 100, citování němečtí kolegové zůstávají u skromnějšího počtu 50–70. I z těchto důvodů je zřejmé, že určení zde pojednávaných sběrů je předběžné.

J. Danihelka

Dickoré W. B. & Kasperek G. (2010): Species of *Cotoneaster* (Rosaceae, Maloideae) indigenous to, naturalising or commonly cultivated in Central Europe. – *Willdenowia* 40: 13–45.

Koblížek J. (2006): Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků. Ed. 2. – Sursum, Tišnov, 551 p.
Kurbatskij V. I. (1988): *Cotoneaster Medikus* – Kizil'nik. – In: Položij A. V. & Malyšev L. I. [eds], *Flora Sibiri*. [Vol. 8]. Rosaceae, p. 21–25, Nauka, Novosibirsk.

Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – *Preslia* 74: 97–186.

Crepis foetida subsp. *rhoeadifolia* (M. Bieb.) Čelak.

C3

15c. Pardubické Polabí, 5961d, Kostěnice (distr. Pardubice): při železniční trati k Moravanům, asi 1,75 km VJV od železniční stanice Kostěnice, 50°00'27"N, 15°55'17"E (2005 not. *V. Faltys*).

19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Sudoměřice (distr. Hodonín): ruderalní severovýchodní okraj hliníku 1,6 km VJV od kostela, 200 m n. m., pět kvetoucích rostlin (5. 7. 2010 leg. *J. W. Jongepier & I. Jongepierová*, herb. Jongepier).

Jedná se o druhý nález tohoto druhu v Bílých Karpatech po roce 1990. V roce 2004 byl nalezen u Lipova. Historické údaje pocházejí ze Strážnice, Velké nad Veličkou v okrese Hodonín a Bánova v okrese Uherské Hradiště (Jongepier & Jongepierová 2006).

J. W. Jongepier

62. Litomyšlská pánev, 6063a, Choceň (distr. Ústí nad Orlicí): okraj kolejistě Z od budovy železniční stanice, 49°59'35"N, 16°13'19"E (2003 not. *V. Faltys*).

Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 107 p.

Cyclamen coum Mill.

8. Český kras, 5951d, Praha-Radotín: PR Radotínské údolí, v pravém svahu nad silnicí (směrem seshora dolů) před zatáčkou silnice u mostku Mlýnského potoka (Zmrzlik), ca 3 m vysoko nad příkopem silnice, ca 350 m SZ od Maškova mlýna, 50°00'03,7"N, 14°18'51,6"E, ca 270 m n. m., 1 rozrostlý trs (1. 3. 2008 foto *Z. Podešva*, *L. Hoskovec et al.*, nález byl učiněn při exkurzi členů webu Botany.cz; 26. 3. 2009 leg. *J. Práněl*, PRC; Hoskovec 2008). Rostlina sem byla velmi pravděpodobně úmyslně vysazena, přezimuje zde již minimálně tři sezony; ca 150 m odtud roste zřejmě rovněž nepůvodní *Arum maculatum*.

Cyclamen coum je velmi časně kvetoucí brambořík, pro tuto vlastnost často pěstovaný. Původní je v oblastech podél Černého moře (Bulharsko, Krym, severní Turecko, Kavkaz)

a podél východního pobřeží Středozemního moře (jižní Turecko, Libanon, severní Izrael). Díky své značné mrazuvzdornosti mohou u nás rostliny úspěšně přezimovat i při vysazení do volné přírody, jak bylo pozorováno v Radotínském údolí.

J. Prančl

Hoskovec L. (2008): <http://botany.cz/cs/cyclamen-coum/>

Cystopteris sudetica A. Br. & Milde

A1→C1

97. Hrubý Jeseník, 5869b, Bělá pod Pradědem (distr. Jeseník): východní svahy Malého Bradla (1044 m) asi 350 m ZJZ od soutoku Hraničního a Šumného potoka, 50°10'13,6"N, 17°15'13,6"E, 859 m n. m. (27. 6. 2010 leg. M. Kočí, BRNU); celkem 7 mikrolokalit v okruhu 150 m, souřadnice středu: 50°10'10,2"N, 17°15'09,7"E (17. 5. a 14. 7. 2011 not. R. Štencel).

Puchýřník sudetský byl v Hrubém Jeseníku znovu nalezen po více než sedmdesáti letech. Na nově objevené lokalitě v závěru údolí Šumného potoka na východních svazích vrchu Malé Bradlo (1044 m) roste na příkrém balvanitém svahu východní orientace v nadmořské výšce asi 860–960 m. V podrostu klenové bučiny asociace *Aceri-Fagetum* s četnými prameništi vytváří v zástinu lesní vegetace rozvolněné porosty, jejichž celková plocha činí přibližně 40–50 m². Po podrobném průzkumu lokality v roce 2011 zde byl nalezen celkem na sedmi mikrolokalitách (R. Štencel). Roste zde na různých typech substrátu od mechových balvanů a kořenových náběhů starých klenů, buků a jilmů, přes hluboké humózní půdy až po vlhké, šterkovité půdy na okrajích pramenišť. Pralesovitý charakter asi 170 let starého lesního porostu s četnými zmlazujícími dřevinami i hojným ležícím mrtvým dřevem v různém stupni rozkladu svědčí, spolu s výskytem několika dalších významných druhů rostlin, o reliktnosti tohoto stanoviště a jeho malém ovlivnění lesnickým hospodařením. Ve stejném lesním porostu jsem mj. zaznamenal druhy *Aconitum variegatum*, *Cicerbita alpina*, *Doronicum austriacum*, *Polystichum braunii*, *Ranunculus platanifolius*, *Rosa pendulina*, *Salix silesiaca* a *Stachys alpina*. Druhové složení porostu dokumentuje následující fytoecologický snímek.

[ČNFD č. 466608, Bělá pod Pradědem, závěr údolí Šumného potoka, východní svahy vrchu Malé Bradlo, 883 m n. m., 400 m², expozice VSV, sklon 25°, asociace *Aceri-Fagetum sylvaticae*, báze skalních výchozů a balvanitý svah s četnými prameništi, půda humózní, čerstvě vlhká, 28. 6. 2010 M. Kočí. – E₂ (90 %), E₃ (60 %): *Acer pseudoplatanus* 4, *Fagus sylvatica* 1, *Picea abies* 1. – E₂ (10 %): *Fagus sylvatica* 2a, *Acer pseudoplatanus* +, *Daphne mezereum* +. – E₁ (70 %): *Calamagrostis arundinacea* 2a, *Galeobdolon montanum* 2a, *Mercurialis perennis* 2a, *Rubus idaeus* 2a, *Senecio ovatus* 2a, *Stellaria nemorum* 2a, *Urtica dioica* 2a, *Petasites albus* 2b, *Actaea spicata* 1, *Athyrium filix-femina* 1, *Calamagrostis villosa* 1, *Carex sylvatica* 1, *Circaea alpina* 1, *Cystopteris sudetica* 1, *Dentaria bulbifera* 1, *Dryopteris dilatata* 1, *D. filix-mas* 1, *Geranium robertianum* 1, *Gymnocarpium dryopteris* 1, *Chaerophyllum hirsutum* 1, *Impatiens noli-tangere* 1, *Oxalis acetosella* 1, *Ranunculus lanuginosus* 1, *Sanicula europaea* 1, *Senecio hercynicus* 1, *Stachys alpina* 1, *Thalictrum aquilegifolium* 1, *Veronica montana* 1, *Viola reichenbachiana* 1, *Acer pseudoplatanus* +, *Cardamine amara* subsp. *amara* +, *C. flexuosa* +, *Cystopteris fragilis* +, *Dentaria enneaphyllos* +, *Epilobium montanum* +, *Fagus sylvatica* +, *Fragaria vesca* +, *Galeopsis bifida* +, *Chrysosplenium alternifolium* +, *Lysimachia nemorum* +,

Maianthemum bifolium +, *Milium effusum* +, *Mycelis muralis* +, *Myosotis nemorosa* +, *M. sylvatica* +, *Paris quadrifolia* +, *Phegopteris connectilis* +, *Polygonatum verticillatum* +, *Polystichum aculeatum* +, *P. braunii* +, *Prenanthes purpurea* +, *Ranunculus repens* +, *Sorbus aucuparia* +, *Stachys sylvatica* +, *Ulmus glabra* +, *Veratrum album* subsp. *lobelianum* +. – E₀ (5 %): neanalyzováno.]

Puchýřník sudetský byl popsán z Hrubého Jeseníku. První zmínky o něm se v souvislosti s Jeseníky objevují už v první polovině 19. století (Scholtz 1836 sec. Podpěra 1926; Wimmer 1841: 28). Přesnější údaje z Hrubého Jeseníku uvádí ve flóře Horního Slezska Grabowski (1843), který jeho výskyt umísťuje mezi Jelení loučky a Domášov. Jako nový druh *C. sudetica* jej spolu s A. Braunem popsal Milde (1855), který jako typovou lokalitu udává svahy při sestupu z Pradědu k Waldenburgu, dnešní Bělá pod Pradědem: „... im Herabsteigen vom Altvater nach Waldenburg“ (Milde 1855: 92). Podrobnější údaje publikoval o několik let později ve své práci o kapradinách Slezska (Milde 1858). Jako *Cystopteris sudetica* je druh uveden i v dalších významných flórách konce 19. a začátku 20. století (Kolenati 1860, Fiek & Uechtritz 1881, Oborny 1883–1886, Formánek 1887–1897, Schube 1904, Otruba 1925–1926, Podpěra 1926).

Poslední primární literární údaj o výskytu puchýřníku v Hrubém Jeseníku je z roku 1949 z údolí Skalního potoka (Duda 1949) z lokality Zwillingsfelsen, což jsou skály asi 1 km ZSZ od jeho ústí do Střední Opavy. Nejmladší herbářový doklad (od Frývaldova, dnes Jeseník) je však ještě o deset let starší (1939 leg. *H. Laus*, PRC). Od té doby již puchýřník nebyl sbírán, a proto byl na našem území považován za vyhynulý (Procházka 2001).

Z Jeseníků byl puchýřník sudetský v minulosti opakovaně doložen především z území mezi Pradědem (1491 m) a osadou Rejvíz, zahrnujícího tedy skoro celý masív Orlíku (1204 m). Počet historických nalezišť je však poměrně malý a stejné lokality se ve většině flór opakují. Z porovnání dostupných literárních údajů a herbářových dokladů je možné odvodit, že puchýřník sudetský u nás v minulosti rostl zhruba na patnácti lokalitách. Mezi nejčastěji zmiňovaná naleziště patří Bělá (dříve Waldenburg) a její okolí, Jelení loučky (1076 m) u Domášova, svahy Malého Dědu (1368 m) nad Bělou, údolí Bílého potoka, údolí Bílé Opavy pod Ovčárnou a svahy Šeráku (1351 m) směrem k Horní Lipové, ležící v sousedním masívu Keprníku (1423 m). Přestože nový nález spadá přibližně do území, které uvádí už Grabowski (op. cit.), nekryje se patrně s žádnou z historických lokalit. Od nejbližší z nich, lokality Jelení loučky, leží asi 2,5 km severněji.

Kromě Hrubého Jeseníku se puchýřník sudetský vzácně vyskytoval ještě v Hostýnských vrších na východních svazích Kelčského Javorníku u Rajnochovic, odkud existují sběry F. Gogely a F. Nábělka (BRNU) z počátku 20. století. Kromě toho jej z blízkosti Radhoště v Moravskoslezských Beskydách uvádí Gogela (1903) a později ještě Otruba (1926); Chrtek (in Hejný & Slavík 1988: 259) však tento údaj považuje za mylný.

Přestože se tento druh u nás nejspíš vyskytoval jen ve dvou malých územích, je jeho celkový areál rozsáhlý (Chrtek in Hejný & Slavík 1988: 259). Sahá od skandinávských hor a Východních Alp na západě přes Karpaty, Kavkaz, Sibiř až do východní Asie na Kamčatku a do Japonska. Nejbližší místa soudobého výskytu jsou na Slovensku, kde je puchýřník častější hlavně ve východní části Západních Karpat.

Příčina úbytku puchýřníku není zcela jasná, ale pravděpodobně souvisí s dřívějším holosečným hospodařením v lesích. Velkoplošné odlesnění totiž způsobuje dlouhodobé osvětlení a vysoušení stanovišť, které tento stínomilný druh obtížně snáší. Dalším důvodem je jistě i soustavný převod listnatých lesů na jehličnaté monokultury, který způsobil úbytek jeho přirozeného biotopu, kterým jsou i v minulosti byly vzácné klenové bučiny.

M. Kočí

- Duda J. (1949): Botanický výzkum okolí Vrbna a Malé Morávky, předběžná zpráva. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Opava, 10: 171–172.
- Fiek E. & Uechtritz R. (1881): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Breslau.
- Gogela F. (1903): Květena Beskyd moravských. – Čas. Vlasten. Mus. Spolku, Olomouc, 20: 134–138.
- Grabowski H. (1843): Flora von Oberschlesien und dem Gesenke, mit Berücksichtigung der geognostischen, Boden- und Höhenverhältnisse. – Breslau, 452 p.
- Kolenati F. (1860): Die Höhenflora des Altvaters. – Verh. Mähr. Schles. Forstsektion, Heft 41. [pag. sep. 1–82]
- Milde J. (1855): Ueber einige neue, in Schlesien beobachtete Farne. – Jahresber. Schles. Ges. Vaterl. Cult. 33: 92–95.
- Milde J. (1858): Gefäss-Cryptogamen in Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Nova Acta Leopold. Carol. 26/2: 371–752.
- Otruba J. (1925–1926): Úvod ke květeně československého Slezska. – Vlastiv. Sborn. Slez., Opava, 1 (1925): 35–50, 2 (1926): 283–396.
- Podpěra J. (1926): Květena Moravy ve vztazích systematických a geobotanických. Fasc. 1. – Pr. Morav. Přírod. Společ. 1 (1924): 393–618.
- Scholtz H. (1836): Enumeratio filicum in Silesia sponte crescentium. – Breslau.
- Schube T. (1904): Die Verbreitung der Gefässpflanzen in Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Breslau.
- Wimmer F. (1841): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. Ed. 2. – Breslau.

Dactylorhiza maculata* (L.) Soó subsp. *maculata

C1

92a. Jizerské hory lesní, 5259c, Horní Maxov (distr. Jablonec nad Nisou): [bez konkrétní lokality] (červen 2009 not. R. Dundr; Šmiták & Juroch 2011).

Podobně jako u nedávno uváděných výskytů tohoto kritického taxonu na Šumavě, v Krkonoších (Additamenta 6: 273–274, 2007) a v Hrubém Jeseníku (Additamenta 9: 83, 2011) lze i v tomto případě předpokládat téměř jistě odlišné taxonomické pojetí, než jaké je tradičně u nás přijímáno (viz rovněž Kubát in Štěpánková et al. 2010: 516).

[eds]

***Dentaria glandulosa* Willd.**

C3

76a. Moravská brána vlastní, 6571d, Dřevohostice (distr. Přerov): Dřevohostický les, ve strmém severním svahu asi 2,3 km SSV od zámku v Dřevohosticích, 49°26'54"N, 17°36'08"E, 265 m n. m. (březen 2009 foto P. Filippov).

Kyčelnice žláznatá je karpatský subendemit. Moravská brána leží na západní hranici areálu druhu. Popisovaná populace o četnosti stovek jedinců se nachází ve strmém severním

svahu, stanovištěm je vlhký živný typ lesa svazu *Carpinion* s častým jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*). Jedná se o zajímavou izolovanou lokalitu v Kelčské pahorkatině. Nejbližší lokality se nacházejí např. v NPR Žebračka u Přerova nebo v Pobečví na úpatí svahů Maleníku mezi Týnem nad Bečvou a Hranicemi, souvisejší výskyt je pak znám z Hostýnských vrchů.

P. Filipov

***Dianthus superbus* L.**

C1

371. Chvalšinské Předšumaví, 7150b, Třebovice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, severní svah pahorku (kóta 692) s březovými nálety 0,8 km JJZ od návsí v obci Březovík, dvě oddělené populace: 48°53'38"N, 14°09'03"E, 685 m n. m., 210 kvetoucích rostlin; 48°53'39"N, 14°09'09"E, 675 m n. m., 170 kvetoucích rostlin (19. 8. 2011 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[2 × 2 m, expozice Z, sklon 5°, 19. 8. 2011 V. Grulich & A. Vydrová. – E_Σ (90 %), E₁ (90 %): *Agrostis capillaris* 2, *Brachypodium pinnatum* 2, *Cytisus nigricans* 2, *Trifolium medium* 2, *Achillea millefolium* 1, *Arrhenatherum elatius* 1, *Avenella flexuosa* 1, *Clinopodium vulgare* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Dianthus superbus* subsp. *superbus* 1, *Festuca rubra* 1, *Genista germanica* 1, *Heracleum sphondylium* 1, *Hieracium sabaudum* 1, *Knautia arvensis* 1, *Leontodon hispidus* 1, *Luzula luzuloides* 1, *Quercus robur* 1, *Stellaria graminea* 1, *Alchemilla micans* +, *Angelica sylvestris* +, *Campanula persicifolia* +, *C. rotundifolia* +, *Carlina acaulis* +, *Chaerophyllum aureum* +, *Epilobium montanum* +, *Galium pumilum* +, *Hieracium lachenalii* +, *Holcus lanatus* +, *Hypericum perforatum* +, *Origanum vulgare* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Prunus avium* +, *Ranunculus nemorosus* +, *Silene nutans* +, *Vicia cracca* +. – E₀ (7 %): neanalyzováno]

[4 × 4 m, expozice S, sklon 2°, 19. 8. 2011 V. Grulich & A. Vydrová. – E₁ (80 %): *Agrostis capillaris* 2, *Arrhenatherum elatius* 2, *Centaurea jacea* 2, *Dactylis glomerata* 2, *Dianthus superbus* subsp. *superbus* 2, *Galium album* 2, *Phleum pratense* 2, *Artemisia vulgaris* 1, *Betula pendula* 1, *Deschampsia cespitosa* 1, *Erigeron macrophyllum* 1, *Heracleum sphondylium* 1, *Holcus lanatus* 1, *Lathyrus sylvestris* 1, *Leontodon hispidus* 1, *Origanum vulgare* 1, *Pimpinella saxifraga* 1, *Plantago lanceolata* 1, *Prunella vulgaris* 1, *Rhinanthus major* 1, *Tanacetum vulgare* 1, *Achillea millefolium* +, *Avenula pubescens* +, *Cynosurus cristatus* +, *Daucus carota* +, *Hieracium sabaudum* +, *Lychnis viscaria* +, *Medicago lupulina* +, *Pinus sylvestris* +, *Ranunculus repens* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Stellaria graminea* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Trifolium aureum* +, *Vicia cracca* +]

371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, Podvoří (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, nepoužívaná lesní cesta na severovýchodním svahu Volského vrchu 2 km J–JJZ od kostela v Chvalšíně, 48°50'09"N, 14°12'33"E, 620 m n. m., 5 kvetoucích rostlin (10. 9. 2011 not. V. Grulich & A. Vydrová).

371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151d, Kájov (distr. Český Krumlov): zářez silnice s náletem borovic a bříz 0,7 km SV od nádraží, 48°49'04"N, 14°16'16"E, 545 m n. m., 1000 kvetoucích rostlin (19. 8. 2011 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[3 × 3 m, expozice SZ, sklon 7°, 19. 8. 2011 V. Grulich & A. Vydrová. – E_Σ (70 %), E₁ (70 %): *Arrhenatherum elatius* 2, *Dianthus superbus* subsp. *superbus* 2, *Festuca rubra* 2, *Filipendula ulmaria* 2, *Poa nemoralis* 2, *Sanguisorba officinalis* 2, *Alchemilla monticola* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Deschampsia cespitosa* 1, *Epilobium montanum* 1, *Holcus lanatus* 1, *Knautia dipsacifolia* 1, *Lathyrus pratensis* 1, *Poa palustris* 1, *Senecio jacobaea* 1, *Vicia tetrasperma* 1, *Acer platanoides* +, *Achillea millefolium* +, *Artemisia vulgaris* +, *Betula pendula* +, *Cirsium arvense* +, *Clinopodium vulgare* +, *Corylus avellana* +, *Epilobium angustifolium* +, *Galium album* +, *Glechoma hederacea* +, *Hypericum perforatum* +, *Leontodon hispidus* +, *Phleum pratense* +, *Poa pratensis* +, *Potentilla anserina* +, *Quercus robur* +, *Ranunculus bulbosus* +, *Securigera varia* +, *Trifolium aureum* +. – E₀ (10 %): neanalyzováno]

Podrobnější průzkum na lokalitě u Třebovic ukázal, že kolonie hvozdíku je velmi vitální, ačkoliv ani podle prvního pozorování v roce 2004, ani podle pokusu o revizi jejího stavu v roce 2009 to tak nevypadalo (cf. Grulich & Vydrová in Additamenta 8: 230–235). Početná populace je lokalizována do 2 samostatných skupin na světlinách a podél málo používaných cest na severním a západním svahu pahorku. Bude zde třeba sledovat postupující sukcese a v případě nutnosti proti šířícím se dřevinám zasáhnout.

Nově nalezená lokalita u Kájova má velmi pozoruhodný charakter. Nachází se na tělese silničního zářezu, který byl budován přibližně před 20 lety, v současné době jsou jeho svahy porostlé hustým náletem borovic (*Pinus sylvestris*) a břízy (*Betula pendula*). Hvozdík zde osídluje především neúplně zastíněná místa s nezapojeným bylinným podrostem. I zde bude třeba sukcese sledovat a v případě potřeby navrhnout vhodný zásah. Tato populace je zajímavá především proto, že dokazuje potenciál hvozdíku pyšného za určitých okolností obsazovat i antropogenní stanoviště. Nejbližší lokalita se nachází ve vojenském újezdu Boletice asi 3 km odtud (Grulich & Vydrová l. c.).

V. Grulich a A. Vydrová

44. Milešovské středohoří, 5449c, Lhota u Mrskles (distr. Litoměřice): úpatí vrchu Líšeň, 0,25 km SZ od vrcholu, 2 mikrolokality, fragment střídavě vlhké louky pod vedením vysokého napětí (50°30'12"N, 13°53'57,3"E) a světlina mezi vysokým lesem a zalesňovanou loukou (50°30'13,8"N, 13°54'03,9"E), celkem 40 rostlin (19. 8. 2010 leg. K. Nepraš, LIT; Nepraš & Kroufek 2010).
- 45a. Lovečkovické středohoří, 5352a, Rané (distr. Česká Lípa): 0,65 km VJV od vrchu Hamry, horní okraj louky mezi remízky, 50°39'27,8"N, 14°24'32,9"E, 1 kvetoucí trs (11. 8. 2010 not. P. Moravec & P. Urban).

Lokalita hvozdíku pyšného na úpatí vrchu Líšeň je jediná recentně doložená z fytochorionu Milešovského středohoří. Také v celém Českém středohoří je dnes druh velmi vzácný, ačkoliv v minulosti zde rostl poměrně hojně. Hvozdíkem preferované biotopy, střídavě vlhké louky, však byly v minulém století téměř kompletně zničeny a také další vhodná stanoviště, kterými byly světlé lesy, z krajiny postupem času v souvislosti se změnami hospodaření téměř vymizely. Se stabilnějšími populacemi se tak v současnosti můžeme setkat již pouze na Borči a Bohyňských ladech, velmi vzácně roste ještě u Třebušína a Raného na Kravařsku. Výskyt pod vrchem Líšeň je pravděpodobně pozůstatkem dřívějšího bohatšího rozšíření na zdejších loukách, které však postupně bere za své v souvislosti s jejich postupným zalesňováním. Historické rozšíření hvozdíku pyšného u území zachytil Kubát (1970: 98–101).

K. Nepraš

Kubát K. (1970): Rozšíření některých druhů rostlin v Českém středohoří. Fytogeografická studie. – Okresní vlastivědné muzeum, Litoměřice, 171 p.

Diphasiastrum alpinum (L.) Holub

C3

87. Brdy, 6448b, Roželov (distr. Příbram): odlesněný pás mezi smrkovým lesem a nově rozšířenou zpevněnou lesní cestou vedoucí od asfaltky Zadní Hutě pod Třemšínem – Třemšínská bouda do sedla mezi

vrchy Hřebence (787,9 m) a Třemšín (826,7 m), ca 0,95 km S–SSV od vrcholu Třemšína, ca 3 km S–SSZ od obce, 49°34'31"N, 13°46'43"E, ca 750 m n. m. (13. 7. 2008 foto K. Hutr); dvě sterilní rostliny na ploše ca 4 dm² (16. 7. 2008 foto et leg. R. Hlaváček, HOMP); čtyři rostliny (červenec 2008 not. K. Hutr); jedna rostlina (19. 8. 2009 not. R. Hlaváček); dvě malé rostlinky (7. 5. 2010 not. K. Dvořáková); tři rostliny (květen/červen 2011 not. K. Hutr). Předběžné určení nalezených rostlin bylo spolehlivě potvrzeno metodou průtokové cytometrie (K. Dvořáková in verb. 2011).

[5 m², expozice S, sklon ca 30°, 16. 7. 2008 R. Hlaváček. – E₂ (65 %), E₁ (60 %): *Lycopodium clavatum* 3, *Agrostis capillaris* 1, *Avenella flexuosa* 1, *Picea abies* 1, *Betula pendula* +, *Calamagrostis epigejos* +, *Carex pilulifera* +, *Cerastium holosteoides* +, *Epilobium angustifolium* +, *Gnaphalium sylvaticum* +, *Huperzia selago* +, *Hypochaeris radicata* +, *Leontodon autumnalis* +, *Populus tremula* +, *Salix* sp. +, *Vaccinium myrtillus* +, *Veronica officinalis* +, *Deschampsia cespitosa* r, *Diphasiastrum alpinum* r, *Epilobium* cf. *ciliatum* r, *Luzula multiflora* r, *Mycelis muralis* r, *Prunella vulgaris* r, *Salix aurita* r, *Salix caprea* r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* r, *Tussilago farfara* r. – E₀ (10 %): *Atrichum undulatum* 2a, *Brachythecium rutabulum* 1, *Ditrichum heteromallum* r]

Plavuník alpský nebyl až dosud z fytogeografického okresu Brdy ani ze sousedních fytochorionů uváděn. V české květeně byl doposud pokládán za výrazně horský druh, v Květeně ČR (Kubát in Hejný & Slavík 1988) je uvedeno jeho výškové minimum ca 800 m. Tento nový náález, spolu s nedávnými nálezy v Jihlavských a Tepelských vrších (Procházka et al. 1998, Procházka & Harčarik 1999, Boublík 2000), podporuje domněnku o recentním šíření plavuníku alpského do nižších (sub)montánních poloh českého vnitrozemí. V Brdech leží jeho lokalita ve výšce 750 m, v Jihlavských vrších v 680 a 670 m a v Tepelských vrších v 620 m (současné výškové minimum v ČR).

F. Procházka s J. Harčarikem (Procházka & Harčarik 1999) uvažují o možné souvislosti mezi nárůstem lokalit obligátně acidofilních plavuníků a vzrůstající kyselosti půd vystavených dlouhodobému působení velkoplošných imisí. Tento předpoklad se zdá být oprávněný v územích s minerálně silnějšími horninami, nikoliv v Brdech, kde převládají neúživné, silně kyselé horniny nabízející dlouhodobě množství vhodných stanovišť pro úspěšnou ecesi plavuníků. Navíc v brdském vojenském újezdu již 80 let existují rozlehlé odlesněné a vybuchující municie pravidelně narušované cílové plochy. S touto situací ovšem nekorespondoval zdejší vývoj: zatímco na většině území v ČR byl pozorován povolný ústup až úplné vymizení plavuníků během druhé poloviny 20. století, v Brdech byl poslední náález zaznamenán (konkrétně *D. complanatum*) již ve 30. letech 20. století (Veselý 1940–1941). Absence nálezů v pozdějším období může ovšem souviset s uzavřením vojenského prostoru, které až do konce 90. let 20. století prakticky znemožnilo soustavnější floristický výzkum území.

Na lokalitě obsazují rostliny plavuníku alpského čerstvě obnaženou plochu na svážku mezi smrčínou a strouhou podél nově rozšířené šterkové lesní silničky. Plocha je pokryta výrazně mezernatou pionýrskou vegetací s dominantní plavuní vidlačkou (*Lycopodium clavatum*) a ostrůvky téměř holé hlinito-písčité zeminy s vyšším podílem ostrohranného šterku a menších slepencových kamenů, prakticky bez příměsi humusu. Kromě dočasného přistínění během poledních hodin, kdy na porost s plavuníkem dopadá stín z kontaktního lesního porostu, je vegetace plně osluněna. Ani při jedné z návštěv v letech

2008 až 2011 nebyly nalezeny plodné rostliny. I když byl v roce 2008 při lesním okraji v horní části svázku pozorován hustý nálet nízkých, ca 20–40 cm vysokých smřčků, nebyly zde v roce 2011 zaznamenány výraznější sukcesní změny (K. Hutr in verb. 2011) Početně velmi slabá populace plavuníku se v průběhu čtyř let víceméně nezměnila. Celkový charakter stanoviště – osluněný nezapojený porost na mechanicky narušené ploše, pospolitý růst s ostatními druhy čeledi *Lycopodiaceae* (kromě *L. clavatum* se zde roztroušeně vyskytuje i *Huperzia selago*) – plně odpovídá situaci popisované v literatuře (např. Procházka & Harčarik 1999, Boublík 2000).

R. Hlaváček

97. Hrubý Jeseník, 5868b, Horní Lipová (distr. Jeseník): NPR Šerák-Keprník – Obří skály, několik trsů v břehu nad lesní cestou vedoucí kolem Obřích skal, ca 200–250 m za Obřimi skalami (J od rozcestí nad Obřimi skalami), 50°11'41,5"N, 17°06'10,1"E, ca 1100 m n. m. (25. 10. 2011 not. V. Slezák; 26. 10. 2011 not. R. Štencl). – Horní Lipová: NPR Šerák-Keprník – Obří skály, ujíždějíci svah nad toučnou na konci lesní cesty „Obří skály“, ca 850 m J od rozcestí nad Obřimi skalami, 50°11'21,7"N, 17°06'02,3"E, ca 1150 m n. m., 2 drobné trsy (26. 10. 2011 not. R. Štencl).
97. Hrubý Jeseník, 5968b, Rejhotice (distr. Šumperk): severní strana hráze horní nádrže přečerpávací vodní elektrárny Dlouhé stráně, 50°04'39,9"N, 17°09'45,5"E, ca 1330 m n. m. (29. 4. 2011 foto J. Chlapek & V. Slezák).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Malá Morávka (distr. Bruntál): NPR Praděd, okraj výkopu pro vedení elektrického kabelu na Vysokou holi, ca 10 m nad červenou turistickou značkou mezi vlekly trasy „C“ a „B“, 50°03'58,4"N, 17°14'08,6"E, ca 1430 m n. m. (srpen 2011 not. M. Štěpánek; 10. 11. 2011 not. R. Štencl).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Rejhotice (distr. Šumperk): NPR Praděd:
 - a) alpské vřesoviště ca 100 m JZ od vrcholové skály Petrových kamenů, 50°04'04,4"N, 17°13'55,9"E, ca 1430 m n. m. (19. 9. 2010 not. R. Štencl),
 - b) Vysoká hole, alpské vřesoviště ca 150 m Z od terénní stanice na vrcholu Vysoké hole, 50°03'34,7"N, 17°13'45,3"E, ca 1455 m n. m. (4. 8. 2010 not. R. Štencl),
 - c) okraj bývalé (zrušené) turistické cesty od Petrových kamenů na Vysokou holi, ca 350 m J od Petrových kamenů, 50°03'54,3"N, 17°13'58,3"E, ca 1440 m n. m. (19. 9. 2010 not. R. Štencl).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Rejhotice (distr. Šumperk): Zámčisko, na obnaženém štěrku ve vytěženém prostoru bývalého kamenolomu, 50°03'38,6"N, 17°12'02,9"E, 995 m n. m., spolu s *Lycopodium clavatum* a *Huperzia selago* (21. 4. 2011 not. L. Bureš).
97. Hrubý Jeseník, 5969b, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): Vidly, východní svah Sokolu (1187 m) nad údolím Sokolího potoka, v břehu lesní cesty Dřevařská, ca 1 km JJV od osady Vidly, 50°05'51,6"N, 17°15'36,7"E, ca 950 m n. m. (červenec 2007 a 19. 9. 2010 not. R. Štencl).

Z území Hrubého Jeseníku existuje celá řada literárních údajů o výskytu tohoto druhu i starších herbářových dokladů, např.: Šerák (Grabowski 1843, Oborny 1883–1886, Kulich 1982), Keprník (Skybová & Šmarda 1962, Kulich 1982), Vozka (Oborny l. c., 1955 leg. M. Skybová BRNM, Skybová & Šmarda 1962), Vřesová Studánka (Oborny l. c.), Vidly (1947 leg. M. Medlínová, PR), Praděd (1948 leg. V. Fuhrmann, SUM), Vernířovice (1930 leg. J. Otruba, PR). Druh byl rovněž tradičně udáván řadou autorů z Velké kotliny, naposledy zde byl ale pravděpodobně zaznamenán L. Burešem v roce 1975, od té doby ve Velké kotlině pozorován nebyl.

Od Petrových kamenů existuje herbářový doklad (22. 7. 1971 leg. *H. Janáčková*, SUM), v roce 2006 zde výskyt plavuníku alpínského ověřil L. Bureš a O. Vítek (L. Bureš in verb. 2010), v následujících letech se druh na lokalitě nepodařilo dohledat.

Rovněž k výskytu plavuníku na Vysoké holi existují starší sběry (např.: Beim Triangulationspunkt der Hohen Heide, 1879 leg. *J. Lukas*, SUM; západní svah Vysoké hole, v porostu *Festuca supina*, 23. 9. 1970 leg. *H. Janáčková*, SUM). V obou těchto výše uvedených případech jde tedy o potvrzení výskytu po zhruba 40 letech.

V posledních desetiletích byl výskyt plavuníku alpínského v Hrubém Jeseníku znám pouze ze dvou míst – z Tabulových kamenů a ze Sněžné kotliny. Teprve v roce 2000 byla nalezena lokalita se všemi druhy plavuníků na sjezdovce mezi Ramzovou a Černavou (Štorchová et al. 2001). Po roce 2007 byl pak jeho výskyt ověřen (Petrovy kameny a západní svahy Vysoké hole) nebo nově zjištěn (ostatní výše uvedené údaje) na celkem 9 místech. V současné době je tedy z Hrubého Jeseníku znám již z celkem 12 lokalit.

R. Štencl

Boublík K. (2000) Nová lokalita čtyř druhů plavuníků v Jihlavských vrších. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 35: 61–65.

Grabowski H. (1843): Flora von Oberschlesien und dem Gesenke, mit Berücksichtigung der geognostischen, Boden- und Höhenverhältnisse. – Breslau, 452 p.

Kulich J. (1982): SPR Šerák – Keprník, botanická inventarizace. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]

Procházka F. & Harčarik J. (1999): New localities of *Diphasiastrum* species in the Krkonoše Mts and elsewhere in the Czech Republic where three or more species of this genus are recorded. – Preslia 71: 193–215.

Procházka F., Švarc J. & Vaněčková L. (1998): Nová lokalita plavuníků (*Diphasiastrum*) v jihovýchodních Čechách. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 13 (1997): 283–286.

Skybová M. & Šmarda J. (1962): Příspěvek k poznání flóry horní části povodí Branné v Hrubém Jeseníku. – Přírod. Čas. Slez., Opava, ser. A, 23: 193–206.

Štorchová H., Procházka F., Horn K. & Pavlíčko A. (2001): *Diphasiastrum oellgaardii* – nový druh moravské květeny. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36: 77–80.

Veselý J. (1940–1941): Příspěvek ku květeně Brd. – Věda Přír. 1940/20: 21–22; 1941/20: 115–117.

***Diphasiastrum complanatum* (L.) Holub**

C3

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Rejhotice (distr. Šumperk): Zámčisko, břeh lesní cesty ve smrkové mlázině (zelená turistická značka z údolí Divoké Desné k Františkově myslivně, ca 1,5 km od rozcestí „Pod Zámčiskem“), 50°03'33,7"N, 17°12'01,6"E (2007 not. *J. Kulich*; 20. 4. 2011 foto *R. Štencl*; 21. 4. 2011 foto *L. Bureš*).

Druhá recentně známá lokalita druhu na území CHKO Jeseníky; podél lanovky z Ramzovského sedla na Černavu druh uvádí Štorchová et al. (2001).

R. Štencl

Štorchová H., Procházka F., Horn K. & Pavlíčko A. (2001): *Diphasiastrum oellgaardii* – nový druh moravské květeny. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36: 77–80.

Diphasiastrum tristachyum* (Pursh) Holub*C1**

87. Brdy, 6348d, Věšín (distr. Příbram): lesní světlinka v mladých smrkových výsadbách asi 0,5 km SZ–ZSZ od kóty 744,2 (Na skalách), ca 4,6 km Z–ZJZ od kaple v obci, 49°36'28"N, 13°45'42"E, 700–710 m n. m., slabě zapojený nízký ostřicový trávník s dominantními druhy *Avenella flexuosa* a *Carex pilulifera*, jedna sterilní rostlina (červen 2009 foto K. Hutr; 25. 7. 2009 foto & leg. R. Hlaváček, K. Hutr & V. Fořt, herb. Horn, rev. K. Horn 2009); jedna rostlina (29. 6. 2010 not. K. Dvořáková).

[6 m², sklon 0°, 25. 7. 2009 R. Hlaváček. – E₂ (75 %), E₂ (5 %): *Picea abies* 1. – E₁ (70 %): *Carex pilulifera* 3, *Avenella flexuosa* 2b, *Calamagrostis epigejos* 1, *Galium saxatile* 1, *Lycopodium clavatum* 1, *Veronica officinalis* 1, *Agrostis capillaris* +, *Calamagrostis villosa* +, *Populus tremula* +, *Sorbus aucuparia* +, *Vaccinium myrtillus* +, *Diphasiastrum tristachyum* r, *Fagus sylvatica* r, *Luzula campestris* agg. r. – E₀ (10 %): *Cladonia chlorophaea* s. l. 1, *Cladonia fimbriata* 1, *Pleurozium schreberi* 1, *Cephalozia divaricata* +, *Placynthiella icmalea* +, *Polytrichum formosum* +, *Cladonia coniocraea* r]

Plavuník cypřiškovitý nebyl dosud pro fytogeografický okres Brdy uváděn. V rámci České republiky je rozšířen především v příhraničních územích (cf. Procházka & Harčarik 1999). Uváděný výskyt v Brdech bude však pravděpodobně jen velmi přechodné povahy, neboť se jedná pouze o jedinou sterilní rostlinu, která vzhledem k podmínkám na stanovišti (světlinka časem zaroste smřčinou) nemá valné vyhlídky na přežití.

Nejbližší, dnes už jen historická, lokalita je známa z fytochorionu Plzeňská pahorkatina vlastní, odkud plavuník cypřiškovitý uvádí Kubát (1974): „U obce Světlice u Plzně, 1931 leg. Cejp, PRC“. Jedná se o stejný nález, který z Plzeňska cituje F. Procházka: „Plzeňec: osada Sutice“ (Procházka in Čerňovský et al. 1999). Originální podoba lokalizace na Cejpově herbářové etiketě zní: „Sutice u Plzně“. Kubátův publikovaný pozměněný text vznikl převzetím chybně přepsaného původního textu Cejpova rukopisného údaje (J. Hadinec in verb.).

R. Hlaváček

91. Žďárské vrchy, 6362c, Fryšava (distr. Žďár nad Sázavou): lesní masív na svazích Křivého javoru, po obou stranách šterkové lesní silnice v délce asi 200 metrů (na krajních komunikace o šířce asi 2 m) asi 0,5 km S od vrchole Křivého javoru (823,5 m), 790–800 m n. m., spolu s *Diphasiastrum complanatum*, *D. issleri*, *D. zeileri*, *Huperzia selago*, *Lycopodium annotinum* a *L. clavatum* (velmi hojně) (14. 10. 1999 leg. V. Zabloužil & V. Růžička, det. V. Růžička, herb. Růžička; 7. 10. 2008 leg. et det. J. Koblížek & V. Růžička, BRNL, herb. Růžička; Zabloužil et al. 2010).

Kubát K. (1974): *Diphasiastrum issleri* (Rouy) Holub a *D. tristachyum* (Pursh) Rothm. v Čechách a na Moravě. – *Preslia* 46: 310–318.

Procházka F. & Harčarik J. (1999): New localities of *Diphasiastrum* species in the Krkonoše Mts and elsewhere in the Czech Republic where three or more species of this genus are recorded. – *Preslia* 71: 193–215.

Zabloužil V., Koblížek J., Růžička V. & Lacina J. (2010): Významná lokalita plavuníků ve Žďárských vrších. – *Acta Rer. Natur., Přír. Čas. Vysočiny, Jihlava & Třebíč*, 9: 85–88.

Draba muralis* L.*C2**

10b. Pražská kotlina, 5952d, Praha–Křč: v kolejišti železničního nádraží Praha–Křč; převážně v zatracených pruzích mezi kolejemi a často také mezi pražci slepých a manipulačních kolejí, v západní části nádražního areálu masově, mimo něho již jen velmi sporadicky a pouze do nevelké

vzdálenosti; chudina rosla např. ještě na železničním nadjedzu nad Vídeňskou ulicí (25. 5. 2011 not. et leg. *M. Marek*, herb. Marek). Poznámka: Nádražní kolejiště bylo ošetřeno herbicidem již po vysemenění rostlin (25. 5.), lze tedy předpokládat, že tento zásah nebude mít v příštím roce za následek vymizení druhu na lokalitě.

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162d, Tasovice (distr. Znojmo): asi 1 km ZJZ od kostela v obci, horní část skalního výchozu nad splavem na řece Dyji, u vinohradu, 48°49'50,7"N, 16°8'27,3"E, ca 220 m n. m., tisíce jedinců na okrajích narušovaných míst při pěšinách a v nezapojených suchých trávnících (13. 5. 2008 not. *Z. Musil & R. Němec*; 3. 5. 2009 leg. et foto *Z. Musil & R. Němec*, MZ).
34. Plánický hřeben, 6547b, Nepomuk (distr. Plzeň): v kolejišti železniční trati Nepomuk – Blatná asi 250 m V [recte J] od nádražní budovy v železniční stanici Nepomuk (27. 5. 2009 leg. *J. Škrábek & J. Kalibán*, PL, det. *J. Nesvadbová*; Pecháčková 2010).
41. Střední Povltaví, 6052a, Praha-Zbraslav: hradiště Závist; na kamenitém, keři zarůstajícím svahu pod altánem, dvě bohaté mikrolokality (6. 5. 1991, 18. 4. 1997 not. *V. Šuk*); hojně, místy až dosti hojně, stanoviště je zčásti zastíněno keři *Cotoneaster integerrimus* (24. 4. 2008 leg. *V. Šuk*, herb. Šuk).
41. Střední Povltaví, 6052a, Praha-Zbraslav: na jihozápadních výslunných strmých kamenitých svazích nad chatami při ústí Károvského údolí, v travnatých i křovinatých lesních lemech (6. 5. 1991, 18. 4. 1997 not. *V. Šuk*); hojně, místy ve spoustách (24. 4. 2008 leg. *V. Šuk*, herb. Šuk).
41. Střední Povltaví, 6052c, Zvole (distr. Praha): PR Zvolská Homole, skalní křovinatá lesostep ve svahovém prohybu asi 40 m vzdušnou čarou od místa na ostrohu, kde v minulosti stával stožár elektrického vedení (který tu uvádí J. Sádlo v lokalizaci svého nálezu v roce 1991), ZJZ expozice, 49°56'37"N, 14°23'55"E, 320 m n. m. (3. 6. 1991 not. *J. Sádlo*, Hadinec & Sádlo in Additamenta 6; 27. 4. 2008 not. *T. Černý, J. Hadinec, M. Štefánek & T. Tichý*).

[ČNFD č. 570408, 15 m², sklon 35°, orientace ZJZ, 27. 4. 2008 *T. Černý, J. Hadinec, M. Štefánek & T. Tichý*. – E₂ (5 %): *Cotoneaster integerrimus* +, *Rosa* sp. +, *Crataegus praemonticola* r, *Ligustrum vulgare* r. – E₁ (68 %): *Festuca rupicola* 2b, *Lychnis viscaria* 2a, *Carex praecox* 1, *Draba muralis* 1, *Euphorbia cyparissias* 1, *Festuca rubra* 1, *Koeleria macrantha* 1, *Sedum sexangulare* 1, *Veronica sublobata* 1, *Achillea millefolium* agg. +, *Ajuga genevensis* +, *Alliaria petiolata* +, *Arabidopsis thaliana* +, *Aurinia saxatilis* +, *Cardaminopsis arenosa* +, *Centaurea stoebe* +, *Elytrigia repens* +, *Galium aparine* +, *Hieracium pilosella* +, *Holosteum umbellatum* +, *Myosotis ramosissima* +, *Poa pratensis* +, *Polygonatum odoratum* +, *Potentilla arenaria* +, *Rumex acetosella* s. lat. +, *Sedum reflexum* +, *Stellaria media* +, *Thymus pulegioides* +, *Trifolium arvense* +, *Valerianella locusta* +, *Veronica arvensis* +, *V. dillenii* +, *V. chamaedrys* +, *V. officinalis* +, *Vicia hirsuta* +, *Arenaria serpyllifolia* r, *Festuca pallens* s. l. r, *Fragaria viridis* r, *Hylotelephium maximum* r, *Hypericum perforatum* r, *Phleum phleoides* r, *Pulsatilla pratensis* subsp. *bohemica* r, *Pyrethrum corymbosum* r, *Taraxacum* sp. r, *Vicia tetrasperma* r, *Vincetoxicum hirundinaria* r. – E₀ (20 %) : neanalyzováno.]

V těsném okolí plochy snímku roste *Quercus petraea*, *Sorbus aucuparia* a *Prunus spinosa* (expanduje na stanoviště), *Salvia pratensis*, *Inula conyzae*.

- 45a. Loveckovické středohoří, 5351a, Zubrnice (distr. Ústí nad Labem): ovsiková mírně teplá k JV orientovaná louka – pastvina při červené turistické značce asi 700 m SZ od kostela v obci, desítky rostlin (5. 2008 not. *K. Kubát & I. Machová*; Kubát 2008).

V roce 2007 byl publikován obšírný příspěvek shrnující historické i aktuální rozšíření chudiny zední v ČR (Hadinec & Sádlo in Additamenta 6: 274–282). V následujících letech byl druh nalezen na řadě dalších lokalit, ve většině případů antropogenních (Praha, Plzeňsko, České středohoří). Zdá se tedy, že se u nás skutečně pomalu šíří a osídluje nová sekundární stanoviště. Potvrzuje se tak v článku vyslovený předpoklad o počátku synantropního šíření chudiny zední u nás, podobně jako je to známo v Německu (Kasielke & Jagel 2009).

Současně nám ale poskytl své, dosud nepublikované, cenné informace o výskytu druhu v pražském okolí Vratislav Šuk, který se floristice Prahy a okolí soustavně věnuje již více než 60 let. Z jeho údajů vyplývá, že kromě výskytu na Zvolské Homoli, kde druh sledoval řadu let až do roku 1997, zná dlouhodobě výskyt chudiny zední i na klasickém nalezišti na Závisti a na další lokalitě v sousedním Károvském údolí. Poměrně dlouho nikým nepotvrzený údaj J. Sádla o výskytu na Zvolské Homoli z roku 1991 byl důvodem k exkurzi na jaře 2008, která měla zjistit aktuální stav druhu na lokalitě. Výskyt byl na popsáném místě skutečně ověřen a byl zapsán i fytoecnologický snímek.

Kromě nových nálezů v Čechách byla však chudina zední překvapivě nalezena i v údolí Dyje na jižní Moravě ve společenstvu, které svým charakterem dosti odpovídá poměrům v české arele. Případné úvahy o možném přirozeném výskytu na jižní Moravě však budou narážet na fakt, že v této oblasti, ani v přílehlém Dolním Rakousku *Draba muralis* nikde neroste, resp. nebyla tu nikdy zjištěna. Uvedenou lokalitu zcela jistě dobře znal A. Oborny. Ani V. Grulich, který v Podyjí v nedávné době intenzivně botanizoval, nikde v území tento druh neviděl, v otázce původnosti zdejšího výskytu je tudíž značně skeptický (in litt.).

J. Hadinec

Kasielke T. & Jagel A. (2009): Das Mauer-Felsenblümchen (*Draba muralis*) auf Bahngeländen im Ruhrgebiet. – *Natur u. Heimat* 69: 151–158.

Kubát K. (2008): *Draba muralis* L. – další „liniový apofyt“? – *Severočes. Přír.* 39: 90.

Pecháčeková S. [ed.] (2010): Zajímavé floristické nálezy členů západočeské pobočky ČBS. – *Calluna* 15: 8–9.

***Draba nemorosa* L.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6664b, Tišnov (distr. Brno): železniční stanice Tišnov; ve šterku v okraji kolejiště v severozápadní části stanice, 49°20'59,3"N, 16°24'56"E, ca 250 m n. m., 50–80 kvetoucích a plodících rostlin (9. 4. 2007 & 14. 4. 2010 foto *P. Hrbáč*).

18b. Dolnomoravský úval, 7069d, Bzenec-Přivoz (distr. Hodonín): písčité svah vybíhající do nivy Moravy 1,4 km SV od železničního nádraží, 48°56'40"N, 17°18'17"E, 170 m n. m., asi 15 rostlin spolu s *Cynoglossum montanum* a *Hierochloë repens* (11. 5. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).

***Drosera rotundifolia* L.**

C3

28g. Sedmihoří, 6343a, Brod u Stříbra (distr. Tachov): zrašelinělý okraj menšího zazenňujícího se lesního rybníka, 1,06 km JJZ od kóty Kleštiny (493,5) a 1,89 km SZ od kaple v Tuněchodech, 49°40'50,5"N, 12°53'42,5"E, 475 m n. m., několik málo desítek rostlin na ploše několika m² podél stezky zvěře, spolu s *Lysimachia thyrsoflora* (5. 8. 2011 not. *P. Tájek*).

73b. Hanušovická vrchovina, 5967c, Janoušov (distr. Šumperk): ca 1,2 km S od obce Janoušov, těsně vedle o samotě stojícího domu, 50°01'34,3"N, 16°50'49,9"E, spolu s *Dactylorhiza majalis*, *Epipactis palustris* a *Parnassia palustris* (16. 7. 2008 not. *J. Černá*).

Lokalita byla s velkou pravděpodobností navštívena při exkurzi vedené L. Hroudou během floristického kurzu v Šumperku v roce 1982 (Grulich 2009) – lokalita č. 156. I tehdy

zde byl zaznamenán mj. druh *Epipactis palustris*; ten spolu s *Dactylorhiza majalis* zmiňují z Janoušova, coby údaje z tohoto floristického kurzu, i Jatiová & Šmiták (1996).

J. Černá

93a. Krkonoše lesní, 5359a, Benecko (distr. Semily): část Štěpanická Lhota, podmáčené místo ve vlhké sečené louce mezi domy nad koupalištěm a lesem (u Adolfsky), lokalita mírně narušená pojižděním mechanizace, spolu s *Dactylorhiza majalis* a *Parnassia palustris*, 50°39'27,3"N, 15°32'58,1"E, 685 m n. m., minimálně 30 rostlin, z toho 25 kvetoucích (30. 6. 2010 not. L. Rivořová; Rivořová 2009; 25. 8. 2011 not. I. Špatenková).

Těžištěm výskytu *Drosera rotundifolia* v Krkonoších je montánní až subalpínský stupeň, především oblast Labského dolu a Pančavského rašeliniště na západě a Obřího dolu, Dolu Bílého Labe, Úpského rašeliniště a Rýchor na východě. Za zmínku stojí i vitální populace na Černošském rašeliništi. V submontánním stupni byl dosud zaznamenán jediný recentní výskyt v nadmořské výšce 720 m na Roudnici (Dvořák 1992). Historické údaje Cypse a Čelakovského (in Šourek 1969) z lokalit Vrchlabí, Žaclěb a Babí nebyly dlouhodobě ověřeny. Potenciální stanoviště submontánního stupně byla zlikvidována především intenzifikací zemědělství, spojenou s odvodňováním a obnovou drnu. Druh nebyl v nižších polohách Krkonoš zaznamenán ani při mapování biotopů soustavy Natura 2000 (tzv. aktualizace), lze tedy konstatovat, že tyto dvě lokality na Benecku a Roudnici jsou (zatím) jediné.

I. Špatenková

Dvořák J. (1992): Doplnky a poznámky ke květeně Krkonoš. – Opera Corcont. 29: 189–199.

Grulich V. [ed.] (2009): Výsledky floristického kursu Československé botanické společnosti v Šumperku (2. – 10. 7. 1982). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44, příl. 2009/1: 107–151.

Rivořová L. (2009): Inventarizační průzkum Správy KRNP (čtverec V 2–5 B), doplněná část v roce 2010. – Ms. [Závěr. zpráva; depon. in: Správa KRNP, Vrchlabí]

Šourek J. (1969): Květena Krkonoš. – Academia, Praha, 451 p.

***Dropterus borreii* (Newman) Oberh. & Tavel**

C3

73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Česká Ves (distr. Jeseník): v pramenišní olšině na západním okraji Mlynářské louky (louka pod žlutou turistickou značkou Čertovy kameny – Prameny Javorné, ca 700 m JV od restaurace Čertovy kameny), 50°14'30,3"N, 17°14'42,3"E, ca 670 m n. m., 1 rostlina (26. 9. 2011 not. R. Štencel).

73a. Rychlebská vrchovina, 5769d, Ondřejovice (distr. Jeseník): údolí Javorné, prudká zatačka lesní cesty „Čapí“, ca 800 m od místa, kde odbočuje modrá turistická značka z údolí Javorné k rozc. Prameny Javorné, 50°14'32,9"N, 17°17'30,1"E, 575 m n. m., 1 rostlina (8. 6. 2011 not. R. Štencel).

97. Hrubý Jeseník, 5769d, Ondřejovice (distr. Jeseník): závěr údolí Javorné, břeh potoka (bezejmenný pravostřanný přítok Javorné) ve smřčině ca 100 m J od štol Brutus, 50°14'01,4"N, 17°17'34,6"E, ca 760 m n. m., 1 rostlina (31. 3. 2011 not. R. Štencel).

97. Hrubý Jeseník, 5868d, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): u potoka v první velké zatačce na Červenohorské sedlo ca 1,4 km JJZ od vrcholu Velký Klínovec (kóta 1168,8) a ca 3,7 km VSV od kaple v obci, 50°06'27,2"N, 17°09'16,8"E, 730 m n. m. (7. 9. 2010 leg. L. Ekrť, herb. Ekrť).

97. Hrubý Jeseník, 5869b, Bělá pod Pradědem (distr. Jeseník): údolí Hranického potoka, severovýchodní svah Malého Bradla (1044 m), do 10 m nad lesní cestou „Šumná“, ca 250 m JZ od soutoku Hranického

- a Šumného potoka, 50°10'14,4"N, 17°15'17"E, ca 810 m n. m. (7. 9. 2010 leg. *L. Ekrt & R. Štencel*, herb. Ekrt); asi 20 m SV od předchozí lokality, 5 rostlin (17. 5. a 14. 7. 2011 not. *R. Štencel*).
97. Hrubý Jeseník, 5968b, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): bučina v údolí malého potoka vtékajícího do Divoké Desné ca 1,3 km SSZ od vrcholu Medvědí hory (kóta 1159,7) a ca 2,8 km V od kaple v obci, 50°05'56,9"N, 17°08'35,3"E, 680 m n. m. (7. 9. 2010 leg. *L. Ekrt*, herb. Ekrt).

Kaprad' Borrerova je u nás nejběžněji se vyskytujícím apomiktickým druhem v rámci skupiny *Dryopteris affinis* agg. Z Jeseníků nebyla dosud spolehlivě doložena (Ekrt et al. 2010). Podle výše zaznamenaných recentních nálezů se zdá, že se zde druh zřejmě vyskytuje roztroušeně a vyznívá tak z oblastí s hojným výskytem, tedy z Moravskoslezských Beskyd, Javorníků a jejich podhůří. Je vysoce pravděpodobné, že zde bude v budoucnu nalezena řada dalších lokalit a doplní se tak obraz rozšíření tohoto druhu, dosud mnohdy nerozlišovaného od *Dryopteris filix-mas*.

L. Ekrt

Ekrt L., Štech M., Lepší M. & Boublík K. (2010): Rozšíření a taxonomická problematika skupiny *Dryopteris affinis* v České republice. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 25–52.

***Dryopteris cambrensis* (Fraser-Jenk.) Beitel & W. R. Buck**

→C1

33. Branžovský hvozd: Liščí; 37p. Novohradské podhůří: Kamenný Újezd; 50. Lužické hory: Horní Sedlo, Líska; 58. Polická kotlina: Hronov; 67. Českomoravská vrchovina: Střížovice; 68. Moravské podhůří Vysočiny: Adamov; 70. Moravský kras: Olomučany, Lažánky, výskyty nebyly nově ověřeny; 71b. Drahanská plošina: Boskovice, Křtiny; 74b. Opavská pahorkatina: Brantice; 75. Jesenické podhůří: Albrechtice; 88a. Královský hvozd: Železná Ruda; 88b. Šumavské pláně: Prášíly; 88d. Boubínsko-stožecká hornatina: Kubova huť; 89. Novohradské hory: Žofin, Černé Údolí; 90. Jihlavské vrchy: Kaproun, Světlá pod Javořicí.

Nový druh pro květenu ČR.

Kaprad' plevinatá je apomiktickým druhem z komplexu *Dryopteris affinis* a v ČR nebyla dosud rozeznávána (Ekrt et al.: *Preslia* 81: 261–280, 2009; Ekrt et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 25–52, 2010). Naším územím patrně prochází severovýchodní hranice areálu druhu.

[eds]

***Eleocharis quinqueflora* (Hartmann) O. Schwarz**

C1

- 15c. Pardubické Polabí, 5961b, Horní Ředice (distr. Pardubice): rybník Mordýř, rašeliniště na východním břehu (30. 5. 1994 not. *H. Faltysová*, rev. V. Faltys; Faltysová 1994; Prausová 2010).

U rybníka Mordýř byl druh poprvé nalezen v roce 1933 (Hadač & Hadač 1935). Po zhruba 60 letech se podařilo výskyt ověřit, ale brzy potom rašeliniště zaniklo při vyhrnutí rybníka v devadesátých letech minulého století.

H. Faltysová

- 28b. Kaňon Teplé, 5942b, Bečov nad Teplou (distr. Karlovy Vary): slatiniště a prameniště na jihozápadně orientované svahové lesní enklávě s odumírající řídkou výsadbou smrku, spásané lesní zvěří (kaliště), 610

- m S od soutoku Teplé s Otročínským potokem a 520 m Z od kóty Nad trať (694,1), 50°03'40,1"N, 12°49'58,1"E, 605 m n. m., na několika m², spolu s *Carex demissa*, *C. pulicaris*, *Colchicum autumnale*, *Isolepis setacea*, *Pinguicula vulgaris* a *Triglochin palustris* (30. 8. 2006 not. A. Masopustová & A. Vydrová, Masopustová 2006; 16. 8. 2011 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
- 28d. Toužimská vrchovina, 5943a, Měchov (distr. Karlovy Vary): slatiniště a prameniště na 12 m široké a 70 m dlouhé světlině na rozhraní starého a mladého lesního porostu, 800 m V od soutoku Teplé s Otročínským potokem a 1680 m JZ od kaple v Chodově u Bečova nad Teplou, 50°03'27,5"N, 12°50'44,3"E, 655 m n. m., na několika m², spolu s *Carex flava*, *C. panicea*, *C. pulicaris*, *Lychnis flos-cuculi* a *Triglochin palustris* (2006 not. A. Masopustová, Masopustová 2006; 1. 9. 2010 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
- 28d. Toužimská vrchovina, 5943a, Měchov (distr. Karlovy Vary): nelesní svahové slatiniště a mokřadní louka v úžlabině drobné vodoteče 1,92 km SZ od železniční zastávky v Otročině a 920 m ZJZ od obce Měchov, 50°02'56,7"N, 12°51'53,8"E, 655 m n. m., na několika m², spolu s *Carex panicea*, *C. pulicaris*, *Parnassia palustris* a *Triglochin palustris* (30. 8. 2006 not. A. Masopustová & A. Vydrová, Masopustová 2006).

Všechny tři lokality byly objeveny během mapování biotopů soustavy Natura 2000. Na posledně jmenované lokalitě se v posledních letech nepodařilo ani přes opakované návštěvy výskyt bahničky chudokvěté potvrdit. Všechny dosud známé lokality *Eleocharis quinqueflora* ve Slavkovském lese jsou vázány na minerálně bohatší podloží a vývěry vod (na hadcích, amfibolitech). Díky intenzivnímu floristickému průzkumu v posledních několika letech se v CHKO Slavkovský les podařilo najít bahničku již na celkem sedmi nových lokalitách (+ Tisová-Poutnov, Sítiny, Rájov – viz Additamenta 7: 272–273, 2008; Babice – viz Additamenta 8: 241, 2009). Donedávna byla známa jen ze dvou lokalit – PR Mokřady pod Vlčkem (stále početná populace) a PR Prameniště Teplé (zde nověji nepotvrzena).

P. Tájek

- 61c. Chvojenská plošina, 5861a, Hradec Králové: Roudnička, mokřad na jižním břehu rybníka Roudnička v PP Roudnička a Datlík, 50°10'17,5"N, 15°49'50"E, 239 m n. m., na ploše asi 7 m² na 5 dílčích ploškách o velikosti 0,5–3 m² společně s *Carex flava*, *Galium palustre*, *Juncus articulatus*, *Mentha aquatica*, *Ranunculus flammula*, *Trifolium fragiferum*, *Veronica beccabunga* (20. 8. 2010 leg. et det. R. Prausová, herb. Prausová).

V roce 2006 proběhlo šetrné odbahnění rybníka s vytvořením rozsáhlého litorálu. Jižní břeh byl zcela obnažený a narušený těžkou mechanizací. V následujících letech byl osídlen druhy obnažených den (*Centaureum pulchellum*, *Lythrum hyssopifolia*, *Myosurus minimus* atd.), porostů bahniček (*Eleocharis acicularis*, *E. palustris* subsp. *vulgaris*), *Isolepis setacea*, sítin a ostřic (Prausová 2006). V současné době na ploše dominuje *Juncus articulatus*, šíří se *Phragmites australis* a *Schoenoplectus lacustris*. Plocha je využívána ke sportovnímu rybolovu.

V historických průzkuzech (Hansgirg 1881, Krátká 1982, Faltys 1992) není druh z lokality uváděn. Existuje sice herbářový sběr K. Prokeše (u Hradce Králové, při silnici, leg. Prokeš 1943, rev. P. Bureš 2002, HR; *E. uniglumis* admixta), který byl zřejmě následně publikován ve znění: „u Nového Hradce Králové“ (Prokeš 1946). Přímou spojitost s rybníkem

Roudnička z toho však určit nelze, a to i přesto, že botanické exkurze k Novému Hradci Králové většinou vedly právě na soustavu čtyř rybníků – Roudnička, Datlík, Cikán a Biříčka.

R. Prausová

- Faltys V. (1992): Botanický inventarizační průzkum přírodní rezervace Roudnička a Datlík. – Ms., 10 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Hradec Králové]
- Faltysová H. (1994): Přehled zjištěných rostlinných druhů. – Ms. [Depon. in: rezervační kniha PR Žernov, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Pardubice]
- Hadač J. & Hadač E. (1935): Příspěvek ke květeně okolí Pardubic. – Věda Přír. 16: 23.
- Hansgirg A. (1881): Květena okolí Hradce Králové. – Hradec Králové, 112 p.
- Krátká J. (1982): Lokalita slatinné květeny u rybníka Roudnička (okres Hradec Králové) po 100 letech. – Východočes. Bot. Zprav., Pardubice, 1: 3–6.
- Masopustová A. (2006): Aktualizace mapovacího okrsku cz0077, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Náležová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Prausová R. (2006): Zhodnocení změn flóry v přírodní památce Roudnička a Datlík v průběhu posledních 125 let a v souvislosti s realizovanými řízeními zásahy po roce 2002. – Pr. a Stud., Pardubice, 14 (2007): 43–83.
- Prausová R. (2010): Floristický průzkum přírodní rezervace Žernov a rybníka Smilek (okres Pardubice). – Pr. a Stud., Pardubice, 17: 75–138.
- Prokeš K. (1946): Nové floristické nálezy ze severovýchodních Čech II. – Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk., sect. math.-natur., 1944/17: 1–10.

Epipactis microphylla (Ehrh.) Sw.

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 6974b, Sidonie (distr. Zlín): bučina na levém břehu pravobřežního přítoku potoka Vlárka, ca 100 m od okraje lesa, 3,4 km SSV od železniční stanice Vlárský průsmyk, 49°03'25,4"N, 18°04'59,5"E, ca 460 m n. m., 10 rostlin (9. 7. 2011 not. *M. Dančák*, 17. 7. 2011 not. *P. Batoušek*).

Tento druh je ze severovýchodní části Bílých Karpat znám z několika lokalit z minulosti i ze současnosti (cf. Jongepier & Pechanec 2006).

J. W. Jongepier

- 76a. Moravská brána vlastní, 6574b, Štramberk (distr. Nový Jičín): vrch Kotouč, NPP Šípka, dubohabřina na východním svahu SZ od hřbitova, souběžně s východní hranou lomu, 420 m n. m., 3 rostliny (14. 7. 2002 not. *P. Batoušek & M. Sedláčková*). – Štramberk: Kotouč, kóta 532, severozápadní svah, suťový les s přechodem ke květnaté bučině, při chodníku u padlého kmene, 480–500 m n. m., 15 rostlin (17. 6. 2004 not. *P. Pavlík & M. Sedláčková*). – Štramberk: Kotouč, NPP Šípka, suťový les na severozápadním svahu při chodníku, 49°35'02,2"N, 18°06'43,4"E, 475 m n. m., 11 kvetoucích rostlin (19. 6. 2009 not. *M. Sedláčková & foto P. Mičková*). – Štramberk: Kotouč, květnatá bučina na západním svahu Kotouče při odbočce lesní cesty k lomu, ca 450 m n. m., 11 kvetoucích rostlin (8. 7. 2011 not. *M. Sedláčková & P. Mičková*).
- 84a. Beskydské podhůří, 6475a, Tichá (distr. Nový Jičín): plochý hřeben zalesněného pahorku Kamenice (441 m), ca 300 m Z od hranice okresů Nový Jičín a Frýdek-Místek, karpatská dubohabřina, 49°35'22,7"N, 18°13'26,5"E, 430 m n. m., 12 kvetoucích rostlin (21. 6. 2011 leg. *M. Sedláčková*, NJM).
- 84a. Beskydské podhůří, 6475a, Kozlovice (distr. Frýdek-Místek): Měrkovice, osada Telecí, východní hřeben vrcholové kóty 437,5 Z od osady, karpatská dubohabřina, 49°35'37,2"N, 18°13'48,9"E, 4 kvetoucí rostliny (21. 6. 2011 leg. *M. Sedláčková*, NJM).

Nové nálezy kruštíku drobnolistého z vrchu Kotouč u Štramberka potvrzují starší údaj o jeho výskytu na této lokalitě (1953 leg. *H. Zavřel*, BRNM; Jatiová & Šmiták 1996: 236; *Additamenta* 9: 91, 2011). Lokalizace „horní okraj borového lesíku na západním úbočí Kotouče – Zavřel“ byla publikována v příspěvku autorů Krkavec & Baudyš (1955: 80). V roce 1999 na přibližně stejném stanovišti v bučině na západním svahu Kotouče v rozmezí 400–490 m n. m. byl kruštíku drobnolistý znovu nalezen J. Sádlem na lokalitě č. 315 (Sádlo in Grulich 2003: 117, 145).

Další nálezy z jihozápadní části Beskydského podhůří doplňují první zjištěný výskyt tohoto kriticky ohroženého druhu v bučině na východním svahu vrchu Hukvaldy u Horního Sklenova (Hájková 2001, *Additamenta* 9: 92, 2011). Obě nedaleko od sebe vzdálené lokality se nacházejí na geologickém podloží těšínských vápenců překrytých deluviálními sedimenty flyšových pískovců (Roth et al. 1989). Obdobná stanoviště vrcholových remízků pokrývají karpatské dubohabřiny s možnou inklinací k asociaci *Carrici pilosae-Carpinetum*, zatímco na příkrých západních svazích s výchozy vápencových skal a kamenitou sutí jsou vyvinuty suťové lesy (svaz *Tilio-Acerion*). Na skladbě dřevin stromového patra plochých hřebenu obou stanovišť se podílejí především *Tilia cordata* a *Carpinus betulus* s příměsí *Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*, *A. campestre*, *Prunus avium* a vzácně i *Fagus sylvatica*. Keřové patro téměř chybí, kromě *Cornus sanguinea*, jen ojediněle zmlazuje lípa a habr. Bylinné patro má v nejbližším okolí výskytu roztroušených populací kruštíku drobnolistého sníženou pokryvnost asi 40–50 %. Floristické složení bylinného podrostu z širšího okolí obou stanovišť provází skupina společných druhů, uváděných zde s odhadovanou klesající pokryvností: *Mercurialis perennis*, *Galium odoratum*, *Brachypodium sylvaticum*, *Lathyrus vernus*, *Poa nemoralis*, *Hedera helix*, *Aegopodium podagraria*, *Asarum europaeum*, *Galeobdolon luteum* s. l., *Pulmonaria obscura*, *Viola reichenbachiana*, *Euphorbia amygdaloides*, *Campanula persicifolia*, *C. trachelium*, *Mycelis muralis*, *Fragaria vesca*, *Daphne mezereum*, *Dryopteris filix-mas*, *Hieracium murorum*, *Cephalanthera damasonium* a *Vicia dumetorum*. Na první lokalitě (Tichá) byly zjištěny *Anthriscus nitida*, *Carex digitata*, *Dentaria bulbifera*, *Glechoma hederacea*, *Orchis mascula* subsp. *signifera* a *Sanicula europaea*. Na druhé lokalitě (Telecí) byly navíc zaznamenány *Actaea spicata*, *Bromus benekenii*, *Galium schultesii*, *Geranium robertianum* a *Senecio ovatus*.

M. Sedláčková

Grulich V. [ed.] (2003): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4. – 10. července 1999). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 38, příl. 2003/2: 89–174.

Hájková A. (2001): Výsledky botanického průzkumu Přírodní památky Hradní vrch Hukvaldy. – *Pr. Stud. Muz. Beskyd, Frýdek-Místek, přír. vědy*, 11: 137–153.

Jongepier J. W. & Pechanec V. (2006): Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 202 p.

Krkavec F. & Baudyš E. (1955): Příspěvek k poznání květeny Štramberka. – *Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Opava*, 16: 76–81.

Roth Z. et al. (1989): Geologická mapa ČSR, 1: 50 000, list 25-21 Nový Jičín. – Ed. ÚÚG Praha.

Epipactis neglecta* (Kümpel) Kümpel*C1**

78. Bílé Karpaty lesní, 6974b, Sidonie (distr. Zlín): bučina na levém břehu pravobřežního přítoku potoka Vlárka, ca 100 m od kraje lesa, 3,4 km SSV od železniční stanice Vlárský průsmyk, 49°3'25,4"N, 18°04'59,5"E, ca 460 m n. m., 5 rostlin (9. 7. 2011 foto *M. Dančák*, 17. 7. 2011 not. *P. Batoušek*). – Sidonie: bučina na pravém břehu pravobřežního přítoku potoka Vlárka, ca 50 m od kraje lesa, 49°03'22,5"N, 18°05'00,2"E, ca 450 m n. m., 11 rostlin (17. 7. 2011 not. *P. Batoušek*, foto *P. Batoušek*).

Epipactis purpurata* Sm.*C3**

- 15c. Pardubické Polabí, 5962a, Koudelka (distr. Pardubice): v dubohabřině na JV svahu kóty 327, ca 400 m JV od kostela v obci, 50°05'04"N, 16°01'45,5"E, 320 m n. m., více než 18 kvetoucích lodyh (20. 8. 2010 foto *M. Hanzl*).
39. Třeboňská pánev, 6855a, Kardašova Řečice (distr. Jindřichův Hradec): komplex tzv. Jemčinských lesů, okraj cesty v kulturním smrkovém lese s jednotlivými vtroušenými duby asi 500 m JJV od dvoru Cikar, jediná nerozkvetlá rostlina poničená autem (3. 7. 2005 leg. *S. Komárek*, PRC; každoročně sledován, naposledy 2011 foto *S. Komárek*). Roste zde stále pouze jedna rostlina, nikde jinde v širokém okolí nebyl druh pozorován.

V jižních Čechách nesmírně vzácný druh zjištěný doposud na jediné lokalitě u Purkarce v údolí Vltavy (Procházka & Kolář in Additamenta 2: 250, 2003). Při revizi stavu v roce 2008 (cf. Kolář et al. 2009) bylo na lokalitě nalezeno celkem 25 rostlin na třech oddělených mikrolokalitách. Jejich další existence však byla na dvou z nich ohrožena výstavbou připravované cyklostezky.

[eds]

- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Nová Ves (distr. Rychnov nad Kněžnou): v dubohabřině na okraji lesní cesty vedoucí od poběžovické hájovny Studená voda k Nové Vsi, v místě její serpentiny J pod kótou 304, 50°06'47,8"N, 16°02'09"E, 295 m n. m., 9 kvetoucích lodyh společně s *Cephalanthera damasium* (7. 8. 2010 foto *M. Hanzl*).

Kolář F., Boublík K. & Lepší P. (2009): *Epipactis purpurata* Sm. – In: Lepší M. & Lepší P. [eds], Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XV., Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, přír. vědy, 49: 59–75.

Eriophorum gracile* W. D. J. Koch*C1**

- 42b. Táborsko-vlašimská pahorkatina, 6554a, Podolí u Ratibořických [recte Ratibořských] hor (distr. Tábor): severozápadní část PP Jesení, asi ca 1,6 km SV od středu osady, 49°28'36,4"N, 14°44'54,1"E, 475 m n. m., v přechodovém rašeliništi z okruhu svazu *Sphagno recurvi-Caricion canescentis*, 8 fertálních lodyh (21. 8. 2009 leg. *J. Koptík*, CB; Lepší & Lepší 2010).

Erysimum repandum* L.*C1**

- 4a. Lounské středohoří, 5548c, Milá (distr. Most): Písečný vrch a drobné kopečky v okolí JZ od obce, několik vitálních rostlin (1977 not. *J. Kolbek* & *J. Husáková*; Kolbek & Husáková 2010).
- 4a. Lounské středohoří, 5548d, Raná (distr. Louny): nad parkovištěm na východním úpatí vrchu Raná (457,2 m), asi 0,5 km V od vrcholu. 50°24'24,8"N, 13°46'42,3"E, 40–50 rostlin (18. 4. 2002 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk; 2005 not. *R. Hamerský*).

7c. Slánská tabule: Uhy (Štefánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).

Kolbek J. & Husáková J. (2010): Příspěvek ke květeně širší oblasti Milešovského a Lounského středohoří. – *Muz. Součas.*, ser. natur., 25: 73–86.

***Eupatorium cannabinum* L.**

38. Budějovická pánev, 6952d, Hluboká nad Vltavou (distr. České Budějovice): příkop u železniční stanice Hluboká nad Vltavou a okraj doubravy podél trati naproti železniční stanici, 380 m n. m. (19. 7. 2007, 21. 7. 2010 not. R. Paulič).

Z Budějovické pánve není druh v Květeně ČR udáván.

R. Paulič

***Euphorbia falcata* L.**

C3

21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): okraj pole u Ondratické pískovny ca 0,7 km JJV od středu obce, 49°21'25"N, 17°03'50,7"E, 290 m n. m., roztroušeně společně s *Euphorbia exigua* (13. 8. 2011 foto J. Komárek).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6962b, Rouchovany (distr. Třebíč): okraj pole pod výslunnou stráňkou při východním okraji akátového lesíka, ca 1,3 km VJV od kostela v obci, 49°03'52,5"N, 16°07'30,3"E, 335 m n. m. (16. 6. 2011 leg. L. Čech, herb. Čech).

Pryšec srpovitý nebyl dosud z tohoto fytogeografického okresu uváděn (Grulich in Hejný & Slavík 1992: 342).

L. Čech

***Festuca amethystina* L.**

C1

8. Český kras, 6050b, Karlštejn (distr. Beroun): teplomilná doubrava v okolí skalního žebra na západním svahu Velké hory nad údolím Bubovického potoka, 2,7 km SZ od kostela v obci, 49°57'1"N, 14°9'17"E, 340 m n. m., několik desítek trsů (8. 9. 2003 leg. J. Roleček, det. P. Šmarda).

[150 m², expozice ZSZ, sklon 20°, 8. 9. 2003 J. Roleček. – E₃ (70 %): *Quercus petraea* agg. 4. – E₂ (3 %): *Cornus mas* 1, *Carpinus betulus* +, *Ligustrum vulgare* +, *Lonicera xylosteum* +. – E₁ (30 %): *Carex montana* 2a, *Festuca amethystina* 2a, *Peucedanum cervaria* 2a, *Anthericum ramosum* 2m, *Brachypodium pinnatum* 1, *Lathyrus vernus* 1, *Sesleria caerulea* 1, *Thesium bavarum* 1, *Betonica officinalis* +, *Bupleurum falcatum* +, *Calamagrostis arundinacea* +, *Carex digitata* +, *C. humilis* +, *Campanula persicifolia* +, *Cytisus nigricans* +, *Dactylis polygama* +, *Dictamnus albus* +, *Festuca heterophylla* +, *Fragaria vesca* +, *Galium glaucum* +, *G. sylvaticum* +, *Genista tinctoria* +, *Hepatica nobilis* +, *Hierochloë australis* +, *Melampyrum pratense* +, *Potentilla alba* +, *Primula veris* +, *Pyrethrum corymbosum* +, *Securigera varia* +, *Serratula tinctoria* +, *Stellaria holostea* +, *Trifolium alpestre* +, *Asperula tinctoria* r, *Bupleurum longifolium* r, *Hieracium murorum* r, *Hylotelephium maximum* r, *Lathyrus niger* r, *L. pannonicus* subsp. *collinus* r, *Polygonatum odoratum* r, *Viola mirabilis* r, *Carpinus betulus* 1, *Quercus petraea* agg. 1, *Acer platanoides* +, *Berberis vulgaris* +, *Cornus mas* +, *Cotoneaster integerrimus* +, *Fraxinus excelsior* +, *Malus sylvestris* +, *Rhamnus cathartica* +, *Sorbus aria* agg. +, *Crataegus* sp. r, *Fagus sylvatica* r, *Rosa* sp. r, *Tilia cordata* +]

44. Milešovské středohoří, 5549a, Skalice u Třebívlic (distr. Litoměřice): vrch Houzětín, 0,6 km JV od vrcholu, světliny v boru *Pinus nigra*, 500 m n. m., ca 140 trsů, pouze 3 rostliny kvetoucí (9. 6. 2009

not. K. Kubát, K. Nepraš, R. Hamerský, J. Rottenborn & V. Vlačíha; leg. K. Nepraš, LIT, rev. P. Šmar-da; Nepraš 2011).

Nález kostřavy amethystové v Českém krasu je potvrzením dříve známého výskytu v oblasti Velké hory, kde však druh nebyl několik posledních desetiletí pozorován (Hoffmann 2007, T. Tichý in verb.). Za pozornost stojí vegetace, ve které se zde kostřava vyskytuje: je to druhově velmi bohatý dubový les s floristickým složením stojícím mezi xerothermní doubravou svazu *Quercion pubescentis* (např. *Carex humilis*, *Cornus mas*, *Cotoneaster integerrimus*, *Galium glaucum* a *Lathyrus pannonicus* subsp. *collinus*) a světlou mezickou doubravou z okruhu asociace *Potentillo albae-Quercetum* (např. *Calamagrostis arundinacea*, *Carex montana*, *Hierochloë australis*, *Potentilla alba* a *Serratula tinctoria*).

Nález bohaté populace kostřavy na vrchu Houžetín v Českém středohoří je z více hledisek pozoruhodný a potvrzuje mimořádný význam této dlouho přehlížené lokality (Nepraš 2011). Byť je kostřava známa z nedalekých Hradišťan, její výskyt na Houžetíně je svěbytný a zřejmě velmi starobylý. Svědčí o tom zastoupení dalších vzácných světlo-milných druhů mnohdy rostoucích na refugiálních stanovištích (např. *Bupleurum longifolium* a *Pleurospermum austriacum*). Navíc výskyt na dalších dříve známých lokalitách v Českém středohoří a okolí buď dlouho nebyl potvrzen (Milešovka, Přestavlkvy; Krajina in Domin 1930: 184–220), nebo v současnosti zaniká (Hradišťany). Zásadní pro další přežití těchto druhů na lokalitě je udržení prosvětleného charakteru lesních porostů. Zatímco v části lokality s aktivními sesuvy se o to starají přírodní procesy, jinde jsou žádoucí cílené zásahy do stromového patra. Samotná kostřava roste ve výsadbách *Pinus nigra* na dříve odlesněných místech s druhovým složením blízkým vegetaci bílých strání (Nepraš l. c.). Pokud mají být tyto výsadby zachovány (z hlediska výskytu kostřavy je to možné, neboť např. na východním okraji Alp roste často právě ve vápnomilných borech s *Pinus nigra*), musí být jejich stromové patro dostatečně rozvolněné, aby zde mohly přežít i další cenné světlo-milné druhy (např. *Coronilla vaginalis*, *Gymnadenia densiflora* a *Ophrys insectifera*).

V květnu 2011 jsem navštívil další historickou lokalitu této kostřavy – návrší Zlín u Dolních Lukavic na Plzeňsku. Zdejší výskyt druhu jako poslední zmiňuje zřejmě Mikyška (1944), takže neúspěch našeho hledání není příliš překvapivý. Druhové složení velké části zdejších lesních porostů dosud odpovídá teplomilné doubravě; na sušších místech asociaci *Sorbo torminalis-Quercetum*, na vlhčích místech vegetaci z okruhu asociace *Potentillo albae-Quercetum*. Dochází zde však k eutrofizaci, jež se projevuje jednak šířením nitrofilních druhů, jednak neobvykle velkou pokryvností bylinného patra, včetně míst s dominancí teplomilných druhů jako *Polygonatum odoratum* a *Anthericum liliago*. Porost byl v minulosti obhospodařován jako pařezina a nachází se zde množství stromů, zejména borovic, s kmeny kuriózních tvarů. Řada z nich však bohužel v současnosti hyne v důsledku postupného zapojování stromového patra, v němž převažuje dub letní. Konkurenčně slabé druhy zde tak mají jen malou možnost uplatnění. Pomoci by mohlo cílené prosvětlování stromového patra a snad i nějaká forma odstraňování biomasy podrostu (sečení nebo

pastva). Na lokalitě nebyl dlouho ověřen ani výskyt druhého historicky známého vzácného světlomilného druhu, *Thesium rostratum* (T. Dostálek in litt.).

Na Dražanské vrchovině nebyly od prvonáležů v roce 2001 (Řepka & Roleček in Ad-ditamenta 1: 78–79, 2002) objeveny žádné další lokality této kostřavy. Na obou dosud známých místech (Buchtelka a Hanácká louka) však byl zjištěn rozsáhlejší výskyt, přesahující z bezkolencových luk popsaných ve výše citovaném příspěvku do světlých dubových a březových porostů v okolí. Na obou lokalitách byl také obnoven management (prosvětlování, sečení), který by však podle našich zkušeností neměl být příliš intenzivní, neboť kostřava a další zdejší cenné druhy (např. *Daphne cneorum*, *Euphorbia angulata*, *Laserpitium pruthenicum* a *Pulmonaria angustifolia*) dobře snášejí polostín a narušování spíše menší intenzity.

J. Roleček

V souvislosti s nálezem této vzácné kostřavy v Českém středohoří se nabízí prostor pro poznámky k již déle známé hodonínské makrolokalitě, jako zpřesnění či pokračování dříve publikovaných poznatků (Grulich & Grulichová 1986). Lokalita Hodonínská Doubrava, kde tato kostřava roste, je z několika hledisek výjimečná. (1) Kostřava zde roste převážně v podrostu starších doubrav na vátem písku, v podloží s jílovitými terciérními sedimenty; tento typ ekotopu se neopakuje v celém jejím areálu. Výsledky získané podrobným floristickým průzkumem lokality ukazují, že druh roste jen v doubravách, které prošly procesem výmladkového hospodaření, v současnosti jsou ve tvaru nepravé kmenoviny a jsou označovány jako „předržené pařeziny“. Kostřava roste téměř výhradně v porostech stáří 115–125 let v menších i větších skupinách: při detailním průzkumu bylo nalezeno 16 mikrolokalit, z nichž nejmenší představuje pouze jediný trs, další jich mají několik desítek a nejbohatší těsně pod 100 trsy (jižní část PR Stupava u Holanovy aleje), ale také 80 a 50 trsů v porostech JV od hájovny Zbrod. Výjimku tvoří dvě mikrolokality: asi 20 trsů v mladé kultuře po smýcení okrajového porostu PR Stupava, kde zůstala zachována skupina rostlin v těsné návaznosti PR a unikla brázdové orbě. Dále pak přibližně 45-letá porostní skupina, kde v části pod dominantní *Betula pendula* roste 23 trsů. Téměř všechny mikrolokality leží jižně od silnice Mutěnice – Hodonín; severně od této silnice, ve Zbrodském lese, se kostřava objevuje zcela výjimečně (lokalita u Hovoranské cesty). (2) Druh preferuje místa, kde dochází k mírnému střídání vlhkosti, roste spolu s *Carex fritschii* a *Molinia arundinacea* (tento druh pouze v menší pokryvnosti) a dalšími druhy stejného ekologického zájmu, tj. indikátory společenstva *Carici fritschii-Quercetum roboris* (např. *Asperula tinctoria*, *Betonica officinalis*, *Convallaria majalis*, *Festuca guestfalica*, *Serratula tinctoria*). (3) Otázka budoucího managementu této lokality včetně možnosti pasení zahrnuje i pochybnost o tom, zda tento druh snáší sešlap a okus zvířaty a jaké vlastnosti mají místa jejího výskytu dnes, když je známo, že lokalita byla dříve pastevním lesem. Je pravděpodobné, že právě bývalé pařeziny vzhledem k délce svého obmýtí se staly nejen místem zvýšené biodiverzity, ale také neprostupnými či málo prostupnými porosty pro větší zvířata a kostřava zde mohla přežít do

dnešních dnů, zvláště po značném prosvětlení porostů v průběhu dalších desetiletí, kdy výmladkové hospodaření i pastva ustaly. Dalším vysvětlením založeným na několika půdních sondách může být fakt, že půdní profil pod těmito porosty nebyl vůbec nebo jen před velmi dávnou dobou narušen a druh tedy preferuje bývalé výmladkové porosty nejen pro jejich dřívější omezené spásání, ale také pro nízkou míru historické disturbance půdního profilu. (4) Dosud nemáme ucelenou informaci o biologii druhu, nicméně na lokalitě nebyly nalezeny žádné mladší rostliny nebo semenáčky, které by naznačovaly reprodukci druhu, tedy obnovu či posilování celé populace. Jedná se o poměrně robustní druh kostřavy, který v době dozrávání obilek v kláscích dosahuje běžně výšky 80–100 cm. Na experimentálních plochách, kde byl zápoj stromového patra snížen, však výrazně posiluje velikost trsu a výšku stébel (až 140 cm) a mohli bychom se tak domnívat, že mladé rostliny kostřavy by mohly vyrůstat právě na obnažených, světlých místech, např. na smýcených, střídavě vlhkých plochách nebo v mladých kulturách založených do oraných brázd s ponecháním pařežů; zatím však nic takového nebylo v terénu potvrzeno.

R. Řepka

- Domin K. (1930): Schedae ad floram czechoslovenicam exsiccatae. Centuria II. – Acta Bot. Bohem. 9: 175–259.
- Grulich V. & Grulichová J. (1986): Kostřava ametystová (*Festuca amethystina* L.) na jižní Moravě. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 21: 181–188.
- Hofmann A. (2007): Vegetace a flóra Velké hory v NPR Karlštejn – současný stav a vyhodnocení změn. – Bohem. Centr. 28: 49–116.
- Mikyška R. (1944): Lesy na Plzeňsku. Studie rostlinosociologická a ekologická. – Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk, cl. math.-natur., 13: 1–60.
- Nepraš K. (2011): Květena vrchu Houžetín v Českém středohoří a jeho okolí. – Severočes. Přír. 41: 83–108.
- Vlačíha V. (2010): Nové nálezy orchidejí v Českém středohoří. – Roetziana, Brno, 40: 66.

Filago vulgaris Lam.

C1

- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7165d, Milovice (distr. Břeclav): EVL Milovický les, Klentnická obora, na přechodu mezi pastevní plochou a svahem 1,94 km Z od obce, 48°50'57,3"N, 16°39'50,7"E, 282 m n. m., ca 20 fertálních rostlin (15. 8. 2011 not. *J. Juřica*).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7166a, Milovice (distr. Břeclav): EVL Milovický les, Klentnická obora, podél polní cesty na pastevní ploše 1,38 km Z od obce, 48°51'03,8"N, 16°40'18,2"E, 246 m n. m., ca 40 fertálních rostlin; pastevní plocha 1,26 km Z od obce, 48°51'07,4"N, 16°40'24,4"E, 270 m n. m., ca 30 fertálních rostlin; pastevní plocha 1,61 km Z od obce, 48°51'01,1"N, 16°40'06,6"E, 278 m n. m., ca 35 fertálních rostlin (vše 15. 8. 2011 not. *J. Juřica*).
- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7166c, Bulhary (distr. Břeclav): EVL Milovický les, Bulharská obora, pastevní plocha ca 3,5 km JZ od obce, 48°48'41,4"N, 16°42'04,1"E, 284 m n. m., ca 30 fertálních rostlin (15. 6. 2011 leg. *J. Juřica*, BRNU; 30. 6. 2011 not. *J. Juřica*, *P. Lustyk*, *J. Pekárová* & *P. Slavík*; 12. 7. 2011 not. *J. Juřica*); pastevní plocha 2,63 km JZ od obce, 48°48'36,9"N, 16°43'05,8"E, 206 m n. m., ca 100 fertálních rostlin (12. 7. 2011 not. *J. Juřica*); pastevní plocha 2,66 m JJZ od obce, 48°48'21,1"N, 16°43'21,3"E, 234 m n. m., ca 15 fertálních rostlin (12. 7. 2011 leg. *J. Juřica*, BRNU); jabloňový sad 1,95 km JZ od obce, 48°48'47,4"N, 16°43'35,8"E, 224 m n. m., 4 fertální rostliny (20. 7. 2011 not. *J. Juřica*); polní cesta v jirovcovém a jabloňovém sadu 2,17 km JZ od obce, 48°48'43,6"N, 16°43'25,5"E, 220 m n. m., ca 150 fertálních rostlin (20. 7. 2011 not. *J. Juřica*).

17c. Milovicko-valtická pahorkatina, 7166c, Milovice (distr. Břeclav): EVL Milovický les, Klentnická obora, pastevní plocha 0,94 m JZ od obce Milovice, 48°50'34,5"N, 16°41'01,3"E, 284 m n. m., ca 40 fertilních rostlin; okraj polní cesty v blízkosti lesa ca 1,5 km ZJZ od obce, 48°50'36,7"N, 16°40'20,9"E, 228 m n. m., ca 25 fertilních rostlin; pastevní plocha 1,05 km ZJZ od obce, 48°50'53"N, 16°40'35,7"E, 210 m n. m., ca 150 fertilních rostlin; podél polní cesty ca 1,4 km ZJZ od obce, 48°50'50,6"N, 16°40'18,7"E, 224 m n. m., ca 20 fertilních rostlin; ruderalní plocha 1,54 m ZJZ od obce, 48°50'55"N, 16°40'10,7"E, 246 m n. m., ca 30 fertilních rostlin (vše 15. 8. 2011 not. J. Juřica).

Po nedávném nálezů bělolistu obecného v PR Milovická stráň (Štech et al. in Additamenta 9: 111, 2011), který byl vůbec prvním v Milovicko-valtické pahorkatině, se podařilo druh nalézt i na řadě míst v Klentnické a Bulharské oboře.

J. Juřica

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Hlohovec (distr. Břeclav): malá plocha s řídkým krátkostébelným trávníkem na louce mezi rybníky Aloch II (zaniklý) a Aloch III 1,5 km JV od východního okraje obce, 48°46'00,6"N, 16°47'33,9"E, 180 m n. m. (27. 6. 2011 leg. Z. Kaplan & J. Pránčl no. 11/303, herb. Kaplan, rev. M. Štech, herb. Pránčl).

V Dyjsko-svrateckém úvalu byly dosud známy jen asi čtyři lokality z Břeclavi a Bořího lesa (Štech et al. in Additamenta 1: 79–80, 2002), nově nalezená lokalita tak doplňuje informace o současném rozšíření druhu v tomto území.

Z. Kaplan & J. Pránčl

61b. Týnišťský úval, 5862b, Křivice (distr. Rychnov nad Kněžnou) [tištěná scheda bez konkrétní lokality] (s. d., s. coll., HR, ut *F. germanica*).

61c. Chvojenská plošina, 5862c, Žďár nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): drobná šterkovitá plocha téměř bez bylinného pokryvu na levém břehu potoka na okraji pastviny 770 m JJZ od vlakové zastávky, 30 m pod hrází Žďárského rybníka, 50°06'48,1"N, 16°03'41,1"E, 261 m n. m. (27. 6. 2011 leg. et foto J. Doležal, herb. Doležal; 14. 7. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/417, herb. Kaplan, rev. M. Štech).

V celých východních Čechách byl v minulosti druh doložen jen ze dvou lokalit v Hradecském Polabí, a to u Jílovic a Přepych (Štech in Slavík & Štěpánková 2004: 92). V Přehledu vyhynulých, nezvěstných a ohrožených taxonů cévnatých rostlin na území východních Čech (Faltys 1995) byl hodnocen jako nezvěstný druh (A2). Doklad od Křivic byl nalezen a revidován M. Štechem teprve v roce 2006, proto se do zpracování pro Květenu ČR nedostal. Spolu s nově nalezenou lokalitou u Žďáru nad Orlicí se tak jedná o první údaje pro fytochorion 61. Dolní Poorličí i pro celé mezofytikum východních Čech.

V literatuře se nacházejí také starší údaje o výskytu druhů z okruhu *F. vulgaris* (tedy *F. vulgaris* s. str. a *F. lutescens*) na území Rychnovska. Hrobař (1931) ve své Květeně Kostelecka a Rychnovska uvádí pod jménem *F. germanica*: „Místa na polích: Rychnov (Bezděkov, Dlouhá Ves, Jahodov, Skuhrov, Jedlina, Ko)“. Zkratkou „Ko“ odkazuje na údaje Karla Kopeckého, autora Analytické květeny okolí města Rychnova nad Kněžnou (vyšla v roce 1888) [nikoliv na jeho pozdějšího jmenovce, shodou okolností zde vzápětí

rovněž jmenovaného Karla Kopeckého, žijícího v letech 1933–1998]. Pod jménem *F. germanica* byl publikován i v roce 1954 učiněný nález na obnažené písčité půdě na okraji borového lesa u Bolehoště (Krčan & Kopecký 1961). K uvedeným údajům se bohužel nepodařilo nalézt herbářové doklady, takže není možné stanovit jejich příslušnost k jednomu z obou velmi podobných druhů. Z uvedených lokalit bohužel není znám herbářový sběr žádný.

Nově nalezená lokalita u Žďáru nad Orlicí pravděpodobně vznikla sešlapem skotu, který měl na tomto místě přístup k napájení. Obnažený písčité břeh ale postupně zarůstá, a pokud nebude docházet k pravidelné disturbanci plochy, hrozí konkurenčně málo zdatnému bělolistu zánik. Nové místo pro napájení skotu je nyní přibližně 3 metry od výskytu druhu a hojně se zde vyskytuje *Myosurus minimus*.

I přes výskyt vhodných biotopů v okolí Žďáru nad Orlicí nebyla zatím další populace *F. vulgaris* nalezena. Roztroušeně se na blízkých rozvolněných pastvinách a okrajích písčitých cest vyskytují běžnější druhy bělolistů (*F. arvensis* a *F. minima*).

J. Doležal, Z. Kaplan & M. Štech

Faltys V. (1995): Přehled vyhynulých, nezvěstných a ohrožených taxonů cévnatých rostlin na území Východních Čech. – Ms., 24 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny, středisko Pardubice]

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Vamberk, 128 p.

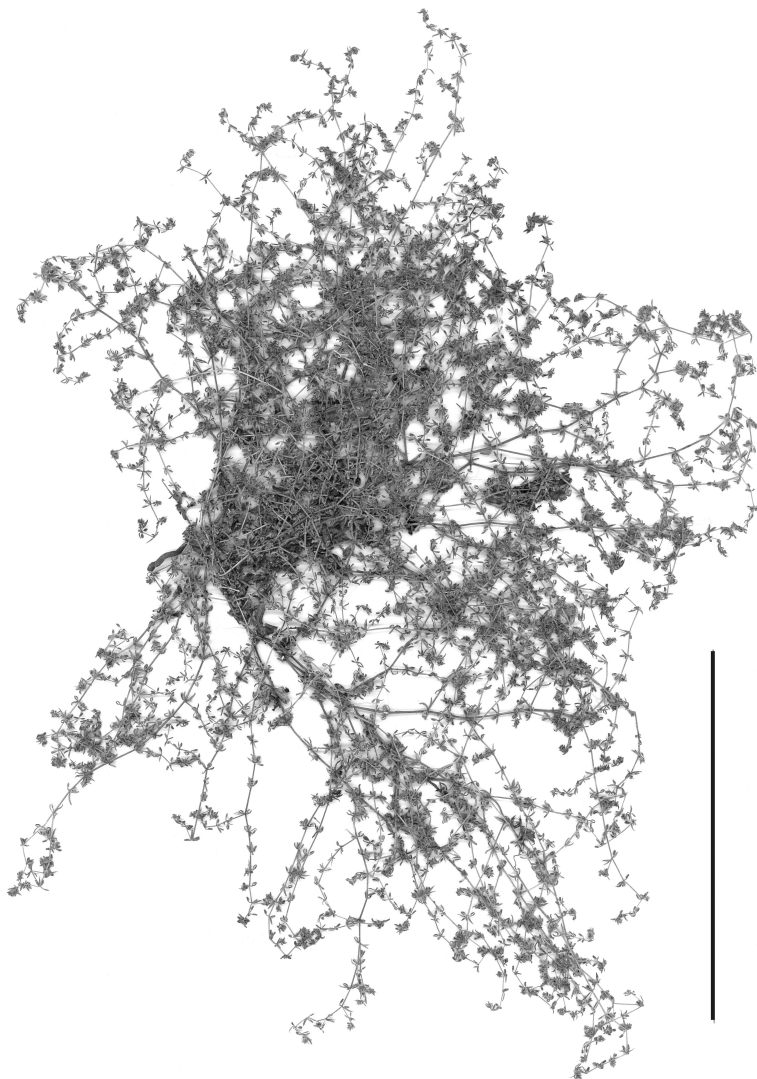
Krčan K. & Kopecký K. (1961): Příspěvek ke květeně Opočenska a bližšího okolí Týniště nad Orlicí. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A: sci. natur., 2(1960–1961): 149–190.

***Galium murale* (L.) All.**

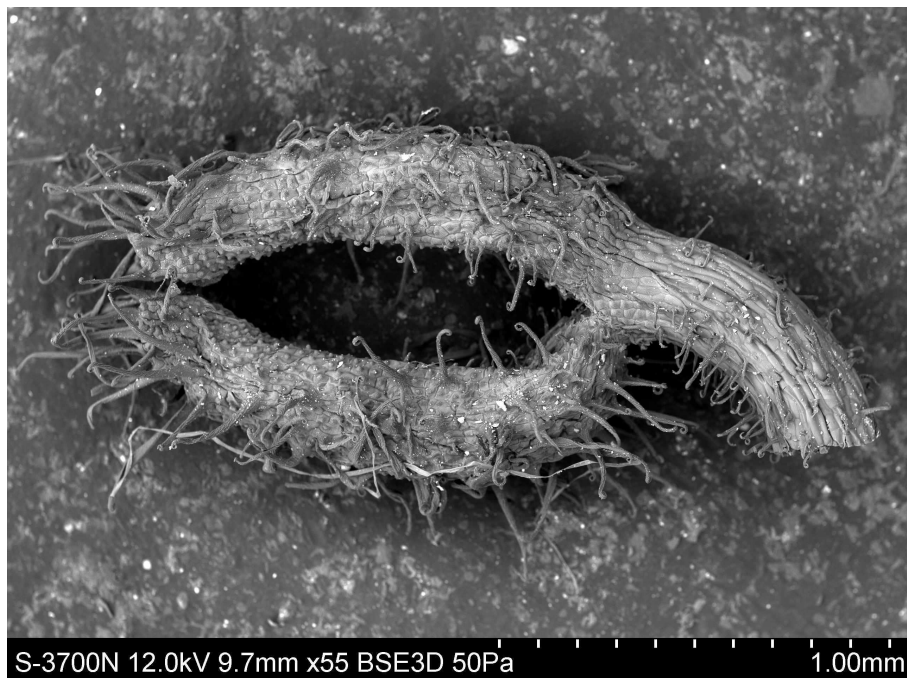
10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Vyšehrad: ulice Albertov, při vchodu do dvora albertovské menzy, spára chodníku u zdi budovy na pravé straně za závorou, 50°04'07,9"N 14°25'22,4"E, 196 m n. m., 5 rostlin (30. 6. 2009 a 3. 8. 2009 leg. *J. Prančl*, PRC; rev. F. Ehrendorfer); 13 rostlin (17. 5. 2010 leg. *J. Prančl*, PRC; rev. F. Ehrendorfer); 2 rostliny (duben – červen 2011 not. *J. Prančl*).

Nový zavlečený druh v květeně ČR.

Galium murale je velmi nenápadný jednoletý krátkověký svízel ze sekce *Kolgyda*; o jeho nenápadnosti svědčí už to, že byl v areálu menzy na Albertově objeven až v odkvetlém a suchém stavu, přestože těsně kolem něj procházela každý den na oběd řada pedagogů a studentů katedry botaniky PřF UK. Druh roste přirozeně v mediteránní oblasti Evropy a Afriky a na Blízkém Východě, od Makaronésie po Írán. Na sever zasahuje po jižní Francii, severní Itálii, státy bývalé Jugoslávie a Řecko. Zavlečený je znám z Austrálie a Kalifornie, z Evropy zřejmě pouze z Velké Británie (Clement & Forster 1994, Nicolle 2008, Crouch 2010) a Belgie (Hoste & Verloove 2010). Ve svém přirozeném areálu roste na okrajích cest, na zdech, skalách, kamenitých pastvinách a různých dalších otevřených suchých stanovištích. V Belgii byl druh zaznamenán zplanělý v zahradních kulturách dovezených mediteránních rostlin. Ve Velké Británii byl nalezen celkem pětkrát, poprvé již v roce 1911. V případě dvou starších údajů se jednalo o zavlečení s vlnou; u tří recentních údajů není způsob zavlečení zcela zřejmý, minimálně v jednom případě se však nejspíše jednalo o zavlečení spolu s pěstovanými okrasnými rostlinami. Způsob zavlečení do dvora albertovské

Obr. 1. – *Galium murale* z lokality v Praze-Albertově (leg. J. Prančl, 30. 6. 2009, PRC). Měřítko 10 cm.
Fig. 1. – *Galium murale* from the locality at Prague-Albertov (leg. J. Prančl, 30 June 2009, PRC). Scale bar 10 cm.

Obr. 2. – *Galium murale*, dvounažka s charakteristickými válcovitými, háčkovitě štětínovitými merikarpii.
 Fig. 2. – *Galium murale*, schizocarp with distinctive cylindrical mericarps covered with hooked bristles.

menzy rovněž není zřejmý, pravděpodobně však mohl být náhodně zavlečen některým z četných zahraničních studentů, kteří se zde stravují.

Na pražské lokalitě roste svízel zední ve spáře podél stěny budovy při vstupu do areálu menzy; na podobných stanovištích (zdi, chodníky, cesty) je častý i ve svém původním areálu. Plevelné rostliny, které tu rostou ve spáře spolu s ním (*Galinsoga quadriradiata*, *Mercurialis annua*, *Veronica hederifolia* agg. etc.) bývají v průběhu léta občas mechanicky odstraňovány. I přesto se zde *G. murale* díky relativně brzké tvorbě plodů udržuje po několik sezon, klíčí totiž během dubna, již v květnu plodí a v průběhu června zasychá. Jeho výskyt na zdejší stanovišti je ovšem jen náhodnou záležitostí a pravděpodobně nebude mít dlouhého trvání.

Popis druhu na základě literatury:

Jednoleté, 1,5–20(–30) cm vysoké, rozprostřené, lysé až hustě chlupaté byliny. Lodyhy v počtu několik až mnoho vyrůstají ze společné báze, jednotlivé lodyhy nevětvené nebo řídké větvené, poléhavé až vystoupavé, tenké (0,2–0,5 mm v průměru), čtyřhranné. Listy

v přeslenech po (2–)3–6(–7), 2–10(–13) mm dlouhé, 0,5–2,5(–4) mm široké, podlouhle eliptické až široce obkopinaté, někdy až obvejčité, na vrcholu hrotité, na okrajích ploché nebo mírně podvinuté, nazpět řídky drsně osténkaté. Květenství úžlabní, vyrůstající již od báze lodyh, tvořená (1–)2(–4) květy ve zdánlivých přeslenech, podepřená (1–)2–3(–4) listeny; stopky květů 0,3–0,5 mm dlouhé, později se ohýbající a prodlužující; plodní stopky nazpět ohnuté a 0,5–2 mm dlouhé, kratší než listeny; koruna žlutavě bílá, 0,4–0,7(–1,1) mm v průměru, lysá nebo vně chlupatá. Merikarpia válcovitá, zakřivená a za zralosti od sebe oddělená (dvounažka připomíná podkovu), (0,8–)1,1–1,7 mm dl., háčkovitě štětinovitá, řídkěji lysá. $2n=44$. V chladnějších oblastech kvete nejčastěji v dubnu a v květnu, v nejteplejších oblastech mediteránu běžně i v zimních měsících.

G. murale je druh zcela nepodobný našim svízelům. Jeho nejvíce charakteristickým znakem jsou válcovitá zakřivená merikarpia, dvounažka tak za zralosti připomíná podkovu, popř. klíštky škvora.

Dle sdělení prof. F. Ehrendorfera z vídeňské univerzity, který rostliny revidoval, představuje *G. murale* komplex autogamních linií velmi variabilních po morfologické stránce. Nápadné jsou zejména rozdíly v odění rostlin, které mohou být jak lysé (častěji uváděný typ při popisech druhu v květenách), tak i různě hustě chlupaté. Pražské rostliny představují hustě chlupatý typ. Není vyloučeno, že při dalším taxonomickém studiu může pojetí tohoto druhového komplexu doznat změn.

J. Prančl

Clement E. J. & Forster M. C. (1994): Alien plants of the British Isles. – BSBI, London, 603 p.

Crouch H. J. (2010): Two mediterranean weeds new to Somerset. – Somerset Rare Plants Group Newsletter 11: 8–9.

Hoste I. & Verloove F. (2010). Mediterranean container plants and their stowaways: a potential source of invasive plant species. – In: Segers H. & Branquart E. [eds], Science facing aliens. Proceedings of a scientific meeting on invasive alien species, Brussels, May 11th 2009., p. 39–44, Belgian Biodiversity Platform.

Nicolle D. J. (2008): Galium murale – a foothold in Eastbourne? – BSBI News 109: 57–58.

Gentianella amarella* (L.) Börner subsp. *amarella

C1

62. Litomyšlská pánev, 6164c, Čistá (distr. Svitavy): údolí potoka Od Hájku [sic!], bývalá ovčí, dnes extenzivně využívaná koňská pastvina na výslunném svahu potočního údolí 2,7 km JV od kostela v obci, 49°48'27,9"N, 16°21'15,8"E (září 2001 not. *J. Roleček*; Novák & Roleček 2010).

[49°48'27,8"N, 16°21'15,9"E, 410 m n. m., 16 m², expozice ZJZ, sklon 20°, 14. 9. 2009 P. Novák. – E₁ (85 %): *Koeleria pyramidata* 3, *Thymus pulegioides* 3, *Carlina acaulis* 2a, *Trifolium medium* 2a, *Sanguisorba minor* 2m, *Arrhenatherum elatius* 1, *Carex caryophylla* 1, *Festuca ovina* 1, *Achillea millefolium* agg. +, *Alchemilla* sp. +, *Briza media* +, *Centaurea scabiosa* +, *Chamaecytisus supinus* +, *Clinopodium vulgare* +, *Cuscuta epithimum* +, *Dactylis glomerata* +, *Daucus carota* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Festuca rupicola* +, *Galium album* +, *G. pumilum* +, *Genista tinctoria* +, *Gentianella amarella* +, *Knautia arvensis* agg. +, *Leontodon hispidus* +, *Leucanthemum vulgare* +, *Linum catharticum* +, *Lotus corniculatus* +, *Medicago lupulina* +, *Origanum vulgare* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Plantago lanceolata* +, *P. media* +, *Polygala comosa* +, *Trifolium montanum* +, *Valeriana officinalis* +, *Vicia cracca* +, *Gentianopsis ciliata* r, *Hypericum perforatum* r, *Rumex acetosa* r; *Crataegus* sp. +, *Prunus spinosa* r, *Rosa* sp. r]

63e. Poličko, 6163c, Chotěnov (distr. Svitavy): suchý trávník 0,6 km J od kaple v obci, 49°49'4,1"N, 16°11'20,2"E, přibližně 40 rostlin (6. 9. 2009 not. J. Roleček; 8. 9. 2011 leg. P. Novák, BRNU; Novák & Roleček 2010).

[490 m n. m., 16 m², expozice ZJZ, sklon 25°, 7. 9. 2009 P. Novák. – E₁ (95 %): *Brachypodium pinnatum* 4, *Trifolium medium* 2b, *Fragaria vesca* 2a, *Festuca rupicola* 2m, *Bromus erectus* 1, *Carex flacca* 1, *Centaurea scabiosa* 1, *Cirsium acaule* 1, *Leontodon hispidus* 1, *Plantago media* 1, *Salvia verticillata* 1, *Sanguisorba minor* 1, *Agrimonia eupatoria* +, *Agrostis capillaris* +, *Alchemilla* sp. +, *Aquilegia vulgaris* +, *Arrhenatherum elatius* +, *Briza media* +, *Carlina acaulis* +, *Centaurea jacea* +, *Clinopodium vulgare* +, *Dactylis glomerata* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Galium album* +, *G. verum* +, *Gentianella amarella* +, *Geranium pratense* +, *Knautia arvensis* agg. +, *Koeleria pyramidata* +, *Linum catharticum* +, *Lotus corniculatus* +, *Medicago falcata* +, *Potentilla tabernaemontani* +, *Primula veris* +, *Prunella vulgaris* +, *Thymus pulegioides* +, *Vicia cracca* +, *Viola hirta* +, *Heracleum sphondylium* r, *Securigera varia* r, *Rhamnus cathartica* r]

Hořeček nahořklý se na Litomyšlsku v minulosti vyskytoval poměrně vzácně, v posledních desetiletích nebyl pozorován vůbec (Faltys & Paukertová 2000), což zřejmě souvisí s velkoplošným úpadkem pastvy a obecně managementu travních porostů na suchých opukových stráních. Po roce 2000 jsme překvapivě objevili hned dvě nové lokality, na kterých hořeček stále přežívá.

První z nich, nalezená v roce 2001, se nachází u Čisté na stráni nad potokem Od Hájku. Zdejší vegetace je nejlépe dochovaným příkladem vegetace asociace *Gentiano-Koelerietum pyramidatae* na Litomyšlsku. Tato asociace je okrajovým typem suchých trávníků svazu *Bromion erecti*, v širším pojetí spadající pod asociaci *Carlino acaulis-Brometum erecti* (Chytrý 2007). Charakteristickým rysem těchto porostů je dominance *Koeleria pyramidata*, výskyt hořečků (*Gentianella amarella*, *Gentianopsis ciliata*) a dalších druhů podporovaných pastvou (*Carlina acaulis*, *Thymus pulegioides*) a také větší příměs acidofytů (např. *Festuca ovina*, *Genista tinctoria*, *Viola canina*) a druhů mezofilních luk než u jiných typů širokolistých suchých trávníků. Částečně je to dáno výskytem v relativně chladných a humidních oblastech, jako je východní část Litomyšlska, kde zřejmě dochází k částečnému odvápnění opuk. Na lokalitě u Čisté se nepravidelně pasou koně, v posledních letech zarůstá křovinami a šíří se zde lemové prvky. Pokusili jsme se proto o podpoření nejzachovalejších porostů formou seče a odstraňování mechorostů na konci vegetační sezony. Po dvou letech došlo k nárůstu populace hořečku a v sezóně 2011 zde bylo napočítáno asi 20 fertilních rostlin.

Druhou lokalitou hořečku na Litomyšlsku, objevenou v roce 2009, je strán jižně od Chotěnova. Také ona, podobně jako předchozí lokalita, představuje spíše výjimku mezi suchými trávníky Litomyšlska, neboť je dosud udržována lidskou činností – v tomto případě slouží jako cvičné motokrosově závodistiště. Díky tomu unikla nedávným snahám o zalesnění a narušování půdního povrchu alespoň částečně chrání trávníky před zarůstáním křovinami a navíc umožňuje přežívání konkurenčně slabých druhů. Ve srovnání s předchozí lokalitou se na vegetaci podílí méně acidofytů a naopak přibývají některé druhy charakteristické pro subkontinentální suché trávníky svazu *Cirsio-Brachypodion pinnati* (např. *Cirsium acaule*, *Salvia verticillata*). Další

informace o druhu, vegetaci a území jsou obsaženy v bakalářské práci prvního autora (Novák 2010).

P. Novák & J. Roleček

Faltys V. & Paukertová I. (2000): Květena Svitavská I. – Floristický materiál. – Pomezí Čech a Moravy, Litomyšl, 4: 291–349.

Novák P. (2010): Vegetační charakteristika geograficky významných prvků květeny Litomyšlska. – Ms. [Bakal. pr.; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]

Novák P. & Roleček J. (2010): Fytogeografická charakteristika Litomyšlska. – Pomezí Čech, Moravy a Slezska, Litomyšl, 11: 164–211.

***Gentianella obtusifolia* subsp. *sturmiana* (A. Kerner & J. Kerner) Holub C1**

6. Džbán, 5749a, Nová Ves u Hříškova (distr. Louny): lem kulturního lesa v severním okraji průseku pod vedením vysokého napětí na jihozápadně orientované stráni mezi obcemi Nová Ves a Divice, ca 500 m JZ od kapličky v obci, 50°16'59,5"N, 13°50'16"E, 388 m n. m., 2 malé kvetoucí rostliny (22. 9. 2010 not. E. Plesková & V. Somol); 1 (z výše uvedených dvou) ukoslá a zaschlá rostlina (8. 10. 2010 leg. L. Krinke & B. Čepelová, herb. Sládečkovo vlastivědné muzeum Kladno; rev. J. Brabec).

Při floristickém mapování v oblasti Džbánu bylo v podzimních měsících prozkoumáváno území mezi Novou Vsí a Divicemi, kde J. Houda (Houda 1969: 89) udává bohatý výskyt „hořečku německého Wettsteinova“ („na okraji travnatých cest, na stránce pod elektrickým vedením“). Na lokalitě se podařilo po více než 40 letech potvrdit hořeček drsný Sturmův. Někdejší bohatá populace se však „scvrkla“ na dva kvetoucí exempláře (5 květů a 1 květ). V současné době se jedná o nejnvýhodnější existující výskyt v celém areálu taxonu.

E. Plesková, V. Somol, L. Krinke & J. Brabec

28d. Toužimská vrchovina, 5944a, Toužim (distr. Karlovy Vary): okraj pastviny u vrbových porostů na jihovýchodním břehu Nového dolního rybníka ca 600 m JJZ od kapličky při silnici Toužim – Radyně, 50°03'31,5"N, 13°00'34"E, 620 m n. m., 9 rostlin (3. 9. 2008 leg. V. Melichar a kol., SOKO, 8. 9. 2008 rev. J. Brabec); 1 rostlina (září 2009 not. V. Melichar; 26. 9. 2009 not. J. Brabec; Brabec 2010); 13 rostlin (22. 9. 2010 not. J. Brabec).

Populace hořečku se nachází ve vegetaci střídavě vlhkých bezkolencových luk svazu *Molinion caeruleae* s výskytem dalších vzácnějších druhů, např. *Gentiana pneumonanthe*, *Parnassia palustris* a *Valeriana dioica*. Minimálně v letech 2008 až 2010 byla součástí rotační pastviny skotu, přičemž vždy v době květu hořečků byly porosty intenzivně spaseny.

V. Melichar & J. Brabec

36a. Blatensko, 6548b, Zahorčice u Lnář (distr. Strakonice): PP Pastvina u Zahorčic, okraje mokřadní louky svazu *Molinion caeruleae* ca 1,35 km SSZ od kaple v obci a ca 500 m JZ od křižovatky silnic Zahorčice – Březí a Předmíř – Řiště, 49°29'1,5"N, 13°46'57,5"E, 480 m n. m., 1 rostlina (2007 not. J. Honz); 49°29'3"N, 13°47'0,5"E, 1 rostlina (2008 not. J. Honz); 49°29'01,5"N, 13°46'57,5"E, 3 rostliny (30. 8. 2009 not. J. Honz, M. Štefánek, J. Nesvadbová & J. Brabec); 15 rostlin (17. 9. 2009 not. J. Honz; Brabec 2010); v srpnu a září 2010 se nepodařilo výskyt ověřit (J. Honz).

Malá populace vznikla evidentně novodobým zavlečením semen zemědělskou technikou, která sem přejíždí z nedaleké bohaté lokality hořečku v PP Kocelovické pastviny. Biotop je pro taxon vhodný, zda bude zdejší výskyt trvalejšího charakteru nelze věrohodně předpovědět.

J. Honz & J. Brabec

Celkové rozšíření hořečku drsného Sturmova zahrnuje dvě oblasti výskytu. První jsou nejsevernější Alpy a Předalpi až po Dunaj, druhá pak západní a jihozápadní Čechy s přesahem do Bavorska, Saska a Durynska (Schönfelder & Bresinsky 1990, Kirschnerová & Kirschner 1997, Kirschner & Kirschnerová in Slavík 2000: 82–98, Fischer et al. 2005, Stalder et al. 2010). Středoevropské rozšíření mělo těžiště v západní polovině Čech a přilehlých územích Německa. Východní hranici areálu tvoří tok řeky Vltavy, který druh „překračoval“ pouze u Sedlčan. Z území České republiky je v herbářových sbírkách doloženo více než 100 lokalit (Kirschnerová & Kirschner l. c.). Mapy rozšíření v ČR uvádí Kirschnerová & Kirschner (l. c.), Skalický & Procházka in Čeřovský (1999), mírně doplněnou pak Brabec (2010). V Květeně ČR (Kirschner & Kirschnerová l. c.), shodně jako v předchozí práci o témže taxonu (Kirschnerová & Kirschner l. c.) je uvedeno 5 recentních ověřených lokalit. Na všech těchto lokalitách (Kocelovické pastviny, Bražec u Karlových Varů, 2 lokality v obci Pila u Karlových Varů a Volfštejn u Černošína) se víceméně stabilní kolísající populace vyskytují dodnes (Brabec 2010). Možné recentní výskyty u Nehodiví (viz Kirschner & Kirschnerová l. c.) se nepodařilo ověřit. Při taxonomické revizi lokality „Hnačov“ (viz též Kirschner & Kirschnerová l. c.) byla populace přiřazena ke kříženci *Gentianella obtusifolia* subsp. *sturmiana* × *G. praecox* subsp. *bohemica* (L. Kirschnerová in verb.). Po revizi rozšíření manželů Kirschnerovými v roce 1997 bylo i s výše uvedenými nalezeno celkem 5 dalších lokalit – v roce 2000 Hvoždanská louka v Českém lese (Sladký in Zahradnický & Mackovčín 2004: 100, Sladký 2006), v roce 2001 Rankovice u Teplé (Tájek in Additamenta 6: 209, 2006), v roce 2007 Pastvina u Zahorčic (nalezl J. Honz), v roce 2008 Nový dolní rybník u Toužimi (nalezli V. Melichar a kol.) a v roce 2010 Nová Ves u Hříškova (nalezli E. Plesková a V. Somol). Vesměs se však jedná o malé, často zbytkové populace. Počty kvetoucích exemplářů v letech 1998 až 2009 na jednotlivých lokalitách uvádí Brabec (2010).

J. Brabec

Brabec J. (2010): Hořeček drsný Sturmův – vymírající svědek pastvy vlhkých luk. – In: Brabec J. [ed.], Přírodní fenomény a zajímavosti západních Čech, p. 49–66, Mezi lesy, Prostiboř ve spolupráci s Muzeem Cheb.

Fischer M. A., Adler W. & Oswald K. (2005): Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol. Ed. 2. – Land Oberösterreich, Biologiezentrum der OÖ Landesmuseen, Linz, 1392 p.

Houda J. (1969): Džbán. – Kulturní správa ONV v Lounech a OPS, Louny, 171 p.

Kirschnerová L. & Kirschner J. (1997): Hořeček drsný Sturmův, ještě nevyzměřelý taxon české květeny. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32: 1–13.

Schönfelder P. & Bresinsky A. (1990): Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Bayerns. – Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart.

- Sladký J. (2006): Nastávají lepší časy pro hořeček drsný Sturmův v PP Hvoždanská louka. – *Calluna* 11/1: 5–6.
- Stadler K., Koch M., Bernhardt K. G. & Greimler J. (2010): Spatial arrangement and genetic structure in *Gentiana aspera* in a regional, local, and temporal context. – *Pl. Syst. Evol.* 286: 7–19.
- Zahradnický J., Mackovčín P. et al. [eds] (2004): Plzeňsko a Karlovarsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 11, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 588 p.

***Gentiana praecox* subsp. *bohemica* (Skalický) Holub**

C1

- 37f. Strakonické vápence, 6650c, Drhovle (distr. Písek): trávnick na vápencovém návrší nad silnicí při západním okraji osady Brloh, 425 m n. m., jen několik rostlin (začátek 90. let 20. stol. not. V. Chán).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Dražejov (distr. Strakonice): travnatá loučka mezi návršími Oupeřová a Hliničná SZ od Strakonice, 465 m n. m., několik rostlin (přelom 80. a 90. let 20. stol. not. V. Chán & V. Žíla).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): na dně opuštěného vápencového lomu na jihozápadním svahu návrší Zbuš (kóta 449,3) SZ od obce, 49°17'32,1"N, 13°56'39,1"E, 435 m n. m., 20 rostlin společně s *Euphrasia stricta*, *Gentianopsis ciliata*, *Scabiosa columbaria* (1. 9. 2011 not. R. Paulič).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Domanice (distr. Strakonice): meze s výsadbou stromků (smrčky, duby) při severním okraji lesa na vrchu Hradci (511,3 m) J od osady, 49°17'26,7"N, 13°55'23,7"E, vápenec, 460 m n. m., 30 rostlin (3. 9. 2011 not. R. Paulič).

Při ověřování historických lokalit *Gentianopsis ciliata* na Strakonicku uváděných J. Moravcem (Moravec 1958) jsem zcela náhodně našel dvě populace hořečku českého. Na lokalitě u Domanic sbíral na konci 40. let 20. století hořeček český již J. Moravec, který rostliny tehdy na schedě označil jako *Gentiana germanica* („meze na severním úpatí Hradce u Domanic, 22. 9. 1948“, PRA) a je zajímavé, že se zde druh až dosud udržel. Vysvětlují si to tím, že ač byly meze před asi 10 lety nevhodně zalesněny, byly zároveň narušeny vyhrabáním jamek pro sazenice stromků a tím bylo ve volné půdě umožněno na čas přežití hořečků. Jejich další existence na lokalitě je však bez ochranného zásahu vyloučena.

Z území Strakonických vápenců byl hořeček mnohotvarý český historicky zaznamenán na 15–20 lokalitách, poslední údaje ze začátku 90. let minulého století pocházejí od V. Chána a V. Žíly (viz výše).

R. Paulič

- Moravec J. (1958): Poznámky k regionálně fytogeografickému hodnocení území vápenců u Strakonice. – *Preslia* 30: 1–18.

***Geranium divaricatum* Ehrh.**

C1

- 4a. Lounské středohoří, 5548c, Hrádek u Loun (distr. Louny): ruderalizovaný podrost lesíka vpravo od silnice do Brvan, 1,3 km Z od kaple v obci, 50°24'40,7"N, 13°44'26,2"E, 245 m n. m., porost na několika m² (6. 7. 2010 not. et foto P. Dřevojan, L. Hradilová & P. Novák).

***Glaucium corniculatum* (L.) Rudolph**

C1

- 5a. Dolní Poohří: Lukavec (Štefánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).

***Gymnadenia densiflora* (Wahlenb.) A. Dietr. C1**

- 4b. Labské středohoří, 5450b, Miřejovice (distr. Litoměřice): 1 km JV od vrcholu Plešivce (509 m), křovinaté suché až subhalofilní trávníky místy s výskytem *Carex distans*, *Trifolium ochroleucon* aj., 50°33'33"N, 14°05'57"E, 375 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (2009 not. J. Novák; Vlačiča & Nepraš 2011).
- 4b. Labské středohoří, 5549b, Děkovka (distr. Litoměřice): 1 km SSZ od obce, travnatý okraj křovinatého remízku, 50°29'57,6"N, 13°55'29,9"E, 390 m n. m., 1 odkvetlá rostlina (4. 8. 2010 not. R. Kroufek & K. Nepraš; Vlačiča & Nepraš 2011).
- 4b. Labské středohoří, 5549d, Skalice u Třebívlic (distr. Litoměřice): 0,2 km S–SSZ od křižovatky v obci, malá světlina se slínovcovým odkryvem v křovinaté a zalesněné stráni nad obcí, 50°29'53,6"N, 13°53'8,5"E, 540 m n. m., 15 listových růžic (29. 4. 2009 not. K. Nepraš); 25 rostlin, z toho 15 nasazujících na kvetení (24. 6. 2010 not. K. Nepraš & R. Kroufek; Vlačiča & Nepraš 2011).

Vlačiča V. & Nepraš K. (2011): Nové nálezy orchidejí v Českém středohoří v roce 2010. – Roczliana, Brno, 41: 56–57.

***Hackelia deflexa* (Wahlenb.) Opiz C1**

97. Hrubý Jeseník, 5969b: skály na jihovýchodním úbočí Sokolu (1187 m) – 2 mikrolokality: ca 1,8 a 2,1 km SV od vrcholu Pradědu (1491 m); 8 rostlin pod menším převisem u paty skály J od největší ze skupiny skal na Sokolu, 50°05'39,9"N, 17°14'58,5"E, ca 1150 m n. m.; 7 rostlin ve šterbinách kolmé skalní stěny obrácené do údolí Sokolího potoka (asi 3–4 m nad zemí – poslední větší skály ze skupiny skal na Sokolu (nejvíce na SV), 50°05'43,4"N, 17°15'10,2"E, ca 1110 m n. m. (15. 6. 2011 not. R. Štencel).
97. Hrubý Jeseník, 5869c, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): Vidly, skály na Kamzičím vrchu (1173 m); skály na úbočí Kamzičeho vrchu nad údolím Střední Opavy, na terásce a u paty skály přímo (do 10 m) nad lesní cestou Komárkova (viz lesnická mapa), 50°06'06,1"N, 17°14'20,5"E, ca 1060 m n. m., 6 rostlin (15. 6. 2011 not. R. Štencel); na úpatí dvou velkých skalních srubů v horní části jižního svahu Kamzičeho vrchu (1173 m), 50°06'11,5"N, 17°14'20,6"E a 50°06'12,3"N, 17°14'19,5"E, 1135–1145 m n. m., celkem 23 kvetoucích rostlin (18. 6. 2011 not. L. Bureš).

V 19. a začátkem 20. století byl druh uváděn z řady jeseníckých lokalit, v poslední době byl v Jeseníkách považován za nezvěstný. Naposledy byl pozorován v roce 1961 na Sokolu (cf. Kubát in Slavík 2000: 239). Právě na Sokolu byl ale nalezen ještě v roce 1997 při botanické exkurzi studentů Masarykovy univerzity (V. Grulich & M. Kočí in verb. 2011).

R. Štencel

***Hieracium kalksburgense* Wiesb. C1**

41. Střední Povltaví, 6551c, Oslov (distr. Písek): skalnaté svahy nad levým břehem Vltavy 2 km VSV od kostela v obci, 49°24'11,8"N, 14°14'16,9"E, 380 m n. m., ojedinele (16. 7. 2009 leg. R. Paulič, M. Soukup & M. Štech CB, rev. J. Chrtěk; Lepší & Lepší 2010).

***Hieracium rothianum* Wallr.**

[*H. echioides* > *H. pilosella*; syn.: *Pilosella rothiana* (Wallr.) F. W. Schultz & Sch. Bip.]

- 93a. Krkonoše lesní, 5260c (distr. Trutnov): Modrý Důl: větší klon rostlin při cestě od Pece pod Sněžkou, nedaleko můstku, 50°42'45,5"N, 15°42'46"E, 1013 m n. m. (srpen 2010 leg. F. Krahulec, D. Blažková & S. Březina; Křišťálová al. 2010: 449).

Jde o jedinou lokalitu v oreofytiku, značně vzdálenou od ostatních lokalit v ČR. Nalezené rostliny patří ke stejnému klonu, který se vyskytuje okolo dálnic v okolí Prahy.

F. Krahulec

Křišťálová V., Chrtek J., Krahulcová A., Bräutigam S. & Krahulec F. (2010): Populations of species of *Pilosella* in ruderal habitats in the city of Prague: frequency, chromosome numbers and mode of reproduction. – *Preslia* 82: 437–464.

***Hieracium visianii* (F. W. Schultz & Sch. Bip.) Schinz & Thell.**

[*Pilosella piloselloides* subsp. *piloselloides* & *P. p.* subsp. *praealta* > *Pilosella officinarum*; syn.: *Pilosella visianii* F. W. Schultz & Sch. Bip.]

7d. Bělohorská tabule: Praha-Slivenec, Praha-Řeporyje; 9. Dolní Povltaví: Praha-Veleslavín; 10a. Jenštejská tabule: Praha-Černý Most, Praha-Horní Počernice, Jirny; 10b. Pražská kotlina: Praha-Hrdlořezy, Praha-Braník, Praha-Běchovice (Křišťálová et al.: *Preslia* 82: 437–464, 2010).

Hybridogenní druh *Hieracium visianii* je v této studii poprvé uveden jako **nový taxon pro území České republiky**. Byl zjištěn celkem na 10 lokalitách v Praze a na 2 lokalitách u obce Jirny na východním okraji pražské aglomerace. V letech 2002–2003, kdy byl prováděn terénní průzkum, patřil na studovaných plochách k častěji se vyskytujícím taxonům. Biotopem jsou uměle vytvořené svahy u nově vybudovaných silničních komunikací, v menší míře nezatravněné plochy podél kolejí na železničních nádražích. Tato místa poskytují velice vhodná stanoviště pro šíření jestřábníků podrodu *Pilosella*.

[eds]

Křišťálová V., Chrtek J., Krahulcová A., Bräutigam S. & Krahulec F. (2010): Populations of species of *Pilosella* in ruderal habitats in the city of Prague: frequency, chromosome numbers and mode of reproduction. – *Preslia* 82: 437–464.

***Hierochloë odorata* (L.) P. Beauv.**

C1

15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové-Pouchov: břeh písničky mezi letištěm a Labem 2,4 km SSZ–S od železniční stanice Hradec Králové zastávka, 50°14'37,7"N, 15°50'03,3"E, 230 m n. m., přibližně 10 plodných rostlin spolu s rostlinami nekvetoucími na ploše ca 3 × 5 m (17. 7. 1997 leg. V. Samková, HR; 26. 5. 2011 leg. V. Samková, HR; 29. 5. 2011 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník; 5. 6. 2011 leg. Z. Kaplan no. 11/148, herb. Kaplan).

Tomkovice vonná roste na břehu zatopeného písničky podél pěšiny. Zároveň je toto místo pozůstatkem břehu dřívějšího ramene řeky Labe, jedná se tedy téměř s jistotou o reliktní výskyt. Je ohrožena zarůstáním lokality náletovými dřevinami a druhy *Bromus inermis*, *Rubus* sp. a *Solidago canadensis*.

Historicky je známo v České republice asi 16 lokalit (Chrtek & Jirásek 1964, Holub & Grulich in Čefovský et al. 1999). V současnosti u nás druh roste na 4 lokalitách – Grado u Čelákovic, Byšičky ve středních Čechách, Ostrá u Lysé nad Labem (Holub & Grulich l. c.)

a poblíž vlakové stanice Dvorce u Lysé nad Labem (Sádlo in Rydlo 2003). Ve východních Čechách byl druh sbírán pouze u Kladrub nad Labem (1810 leg. *F. M. Opiz*, PRC). Nalezená lokalita tak představuje nejvýchodnější výskyt v České republice.

V. Samková

Chrtek J. & Jirásek V. (1964): Beitrag zur Kenntnis der Veränderlichkeit von *Hierochloë odorata* (L.) Pal.-Beauv. in der Tschechoslowakei. – *Preslia* 36: 245–250.

Rydlo J. [ed.] (2003): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Nymburce v roce 2002. – *Muz. Součas.*, ser. natur., 18: 3–105.

Hyacinthoides hispanica (Mill.) Rothm.

Nový zplanělý druh pro květenu ČR.

10b. Pražská kotlina: Hájek; 55d. Trosecká pahorkatina: Mašov (Trávníček: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 137–153, 2010).

Hypericum annulatum Moris

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6864c, Oslavany (distr. Brno): na haldě elektrárenského popílku poblíž železničního nádraží asi 1 km JV od města, 49°07'13"N, 16°20'54"E, ca 270 m n. m. (8. 7. 2008 leg. et det. *K. Sutorý*, BRNM No. 704758; Sutorý 2010a, Sutorý 2010b) [pozdější upřesnění: souřadnice se vztahují k příjezdové cestě na okraji haldy, pozorováno bylo asi 20 rostlin (*K. Sutorý* in litt.)].

Nový zavlečený druh v květeně ČR.

Třezalka *Hypericum annulatum* náleží do sekce *Adenosepalum* Spach, kam patří i náš domácí druh *H. montanum*, tomu je také dosti podobná. V Evropě je rozšířená na Balkáně (Bulharsko, Řecko, Srbsko a Albánie) a jediná lokalita je známa i ze Sardinie, odkud byla také popsána. Mimo svůj přirozený areál byla jako zplanělá nalezena i ve Švýcarsku (1981) a v Dánsku (2000). Tento druh třezalky se občas pěstuje pro medicínské účely. Halda u Oslavan přestala sloužit jako úložiště popílku po roce 1993, kdy byla elektrárna odstavena (uvedena do provozu byla v roce 1913). Především její severní a západní svahy jsou souvisle zarostlé vegetací; na haldě došlo v minulosti k pokusům o rekultivaci, ale bližší podrobnosti nejsou známy.

[eds]

Sutorý K. (2010a): Adventive occurrences of *Hypericum annulatum* Moris in Europe with the first record in the Czech Republic. – *Acta Mus. Morav., sci. biol.*, 95: 231–234.

Sutorý K. (2010b): Zajímavé neofyty na elektrárenské popílkové haldě v Oslavanech. – *Acta Rer. Natur., Přír. Čas. Vysočiny, Jihlava & Třebíč*, 9: 89–90.

Isolepis setacea (L.) R. Br.

C3

28b. Kaňon Teplé, 5942b, Bečov nad Teplou (distr. Karlovy Vary): mokřinatá místa ve slatiništi a zvěří disturbované okolí pramenných vývěrů na JZ orientované svahové lesní enklávě s odumírající řídkou výsadbou smrku, převážně na obnaženém půdním substrátu, 630–740 m S od soutoku Teplé s Otročínským potokem a 520–590 m Z od kóty Nad trať (694,1), 50°03'40,4"N, 12°49'57,4"E až 50°03'43,5"N, 12°49'53,4"E, 585–600 m n. m., hojně na několika desítkách m², spolu s *Carex*

demissa, *Colchicum autumnale*, *Pinguicula vulgaris*, *Triglochin palustris* (16. 8. 2011 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

- 28d. Toužimská vrchovina, 5943c, Poutnov (distr. Karlovy Vary): severní břeh polovypuštěného nově zbudovaného rybníka a okraj rybníčního dna (svrchní půdní horizont dřívější louky strženy mechanizací) 660 m SZ od kóty U židovského hřbitova (703,2) a 1570 m JJZ od návsi v Tisové u Otročina, 50°01'35,9"N, 12°50'46,4"E, 667 m n. m., vzácně na několika desítkách m² (15. 10. 2010 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
- 35d. Březnické Podbrdsko, 6749b, Rohozná (distr. Strakonice): malý letněný rybníček 0,4 km J od osady, 49°17'52,7"N, 13°58'7,1"E, 437 m n. m., spolu s *Cyperus fuscus*, *Chenopodium ficifolium*, *Echinochloa crus-galli* aj. (4. 8. 2010 leg. R. Paulič, CB).
- 35d. Březnické Podbrdsko, 6450d, Lety (distr. Písek): písčité břeh rybníka Lipeš 2,3 km VJV od obce, 49°30'19"N, 14°07'11"E, 465 m n. m., spolu s *Carex bohemica*, *Eleocharis ovata* aj. (2003 not. P. Leischner).

Druh nebyl dosud z Březnického Podbrdská udáván (cf. Chán 1999).

R. Paulič

Juncus sphaerocarpus Nees

C1

- 4b. Labské středohoří / 3. Podkrušnohorská pánev, 5349b, Ústí nad Labem-Předlice: zruderalizovaná travnatá plocha v proluce mezi zástavbou rodinných domů a novější průmyslovou zónou (na místě bývalého pole) na západním okraji městské části poblíž ulice Škroupova, desítky rostlin na vlhkém místě, 50°39'46,4"N, 13°59'13,9"E, 170 m n. m. (2. 9. 2009 leg. K. Nepraš & R. Kroufek, LIT, det. K. Kubát).

Sítina kulatoplodá byla v minulosti zjištěna na třech lokalitách při jižním a západním okraji Českého středohoří. V druhé polovině 20. století byla doložena od Litoměřic, Sulejovic a Radovesic (Kubát 1986, Holub & Kubát in Čeřovský et al. 1999: 200). Aktuální údaje o výskytu druhu v Českém středohoří v posledních dvaceti letech chyběly. Je ale pravděpodobné, že cílený průzkum by mohl vést k ověření starších nebo i objevu dalších nových lokalit, protože se jedná o druh snadno přehlédnutelný, navíc nezřídka rostoucí na opomíjených stanovištích. Nový nález pochází z Ústecka, odkud doposud jakékoliv údaje o jeho výskytu chyběly.

K. Nepraš

Kubát K. (1986): Červená kniha vyšších rostlin Severočeského kraje. – TEPS, Praha, 144 p.

Juniperus communis L. subsp. *communis*

C3

97. Hrubý Jeseník, 5868b, Ostružná (distr. Jeseník): Šerácké strže nad údolím Klepáčského potoka na jižním úbočí Šeráku (1351 m), jediný vitální keř na skalní terasce ca 150 m J od Koňské vyhlídky, 50°10'53,4"N, 17°05'56,7"E, ca 1100 m n. m. (9. 5. 2011 not. R. Štencel; 16. 5. 2011 foto. L. Bureš).

Jde o jediný v současné době známý keř jalovce obecného pravého ve volné přírodě na celém území CHKO Jeseníky.

R. Štencel

Kickxia spuria* (L.) Dumort.*C2**

21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): pole nad travnatým úvozem, polní trať Za zmolou, ca 0,7 km JJZ od středu obce, 49°21'22"N, 17°03'36"E, 335 m n. m., stovky rostlin (25. 7. 2010 leg. H. Kleinová, OLM); pole u Ondratické pískovny ca 0,7 km JV od středu obce, 49°21'25,3"N, 17°03'57,6"E, 272–290 m n. m., hojně (21. 8. 2010, 11. 8. 2011 not. H. Kleinová).

Druh vyskytující se především na jižní Moravě v prostoru jižně od Vyškova a Brna. Z území střední Moravy je znám jen historický údaj od Bedihoště (Podpěra 1911). Nález úporku pochybného doplňuje nálezy dalších významných teplomilných plevelů v nejj jižnější části Prostějovska.

J. Komárek

Lathyrus heterophyllus* L.*C1**

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Skytaly (distr. Louny): Kružinský vrch (535,6 m); paseka s výsadbou mladých borovic na jihovýchodním úbočí ca 2,5–2,7 km SV od obce, 450–510 m n. m. (2008 leg. D. Koutecký & M. Broum, CHOM; 2009 not. D. Koutecký & M. Broum); okraj smrčiny na VJV úbočí ca 2,9 km SV od obce, 470 m n. m. (2008 not. D. Koutecký & M. Broum, 2009 not. D. Koutecký); jihovýchodní hrana vrcholového plató ca 2,6 km SV od obce, 510–520 m n. m. (2009 not. D. Koutecký); v řídké doubravě na severovýchodní hraně vrcholového plató ca 2,8 km SV od obce, 510–520 m n. m. (červen 2009 not. M. Gutzer; Broum & Koutecký 2010).

Hrachor různolistý byl na Kružinském vrchu na Podbořansku znovu nalezen po více než 120 letech. Byl zde zaznamenán na šesti mikrolokality, některé z nich jsou ovšem jen přechodného rázu, např. na čerstvých osázených pasekách; početnější populace jsou soustředěny v okrajích lesní asfaltové cesty.

[eds]

Broum M. & Koutecký D. (2010): Potvrzení nálezu *Lathyrus heterophyllus* L. na Kružinském vrchu u Vrutouky po více než 120 letech. – Severočas. Přír. 41: 69–72.

Lathyrus nissolia* L. subsp. *nissolia**C1**

83. Ostravská pánev, 6175b, Bohumín, Ostrava-Hrušov, Ostrava-Heřmanice, Pudlov, Rychvald, Vrbice nad Odrou (distr. Ostrava a Karviná): důlní činností silně pozměněný prostor mezi Ostravou a Bohumínem, od železniční trati mezi těmito městy na západě až po Nový Dvůr při Rychvaldu na východě, o rozloze ca 1–2 × 4 km, 49°52'40"N, 18°20'10"E (střed), ca 200–230 m n. m. (16. 7. 2011 leg. D. Hlískovský, FMM; 20. et 25. 7. 2011 not. D. Hlískovský).

Hrachor trávolistý (plodné sběry přináležejí výhradně nominální subspecii) byl na severní Moravě v posledním čtvrtstoletí zaznamenán pouze v Rychvaldu a v Ostravě-Přivoze (Additamenta 6: 312, 2007); na první z těchto dvou publikovaných lokalit výskyt zanikl roku 2008 zavezením „mnohaletého úhoru“ ornici a zúrodněním (M. Skarka in verb.), vzápětí však zde byl objeven opět, přechodně se vyskytující na jiné mikrolokality (Rychvald, travnatý úhor s jižní expozicí, 5 rostlin, 2. 9. 2009 leg. M. Skarka, CESK). V Ostravě („prostor mezi Odrou a Černým potokem“) druh vymizel záhy po svém objevení kvůli dostavbě dálnice (psáno na schedě).

Nyní zaznamenaná makropopulace mezi Ostravou a Bohumínem však zdaleka není novým objevem. Již roku 1969 publikovali výskyt tohoto hrachoru z luk při Heřmanic-kém rybníce Neuhäusl & Neuhäuslová-Novotná (1969). Na místě tehdejších luk je dnes mozaika výsypek, hlušiných hald, zvodnělých poklesů, rumišť, skládek rozličných odpadů aj. Hrachor je zde nyní nalézán roztroušen podél cest a pěšin, na nižších valech a výsypkách, v iniciálních rumišťích, lemech rákosin a remízů, a to jak na místech s půdou vysýchavou, tak i trvale vlhkou, acidní i bazickou, vždy však v nezapojených či v opakovaně zraňovaných porostech na jemnějším substrátu. Vzhledem k širokému využívání místní sypké uhelné hlušiny (především ve stavebnictví, např. na valy dálnic), je pravděpodobné, že se jedná o zdrojovou populaci, ze které se rozvážením oné hlušiny může šířit na nová pomíjivá stanoviště (příkladem může být výše zmíněný nález v Ostravě-Přívoze).

D. Hlisnikovský

Lathyrus nissolia (subsp. *nissolia* i subsp. *pubescens*) roste ve střední a východní Evropě, ale na našem území je některými autory (např. Meusel & Jäger 1965) považován za synantropní druh. Na druhou stranu však zazněly názory, že by i u nás mohl být původní (Čelakovský 1883, Mladý 1978). Dostál (1948–1950) jej považuje za zavlečený na většinu našich lokalit, snad kromě nejjihnější Moravy (Lednice, Hodonín), což by mohlo souviset s jeho spontánním výskytem na jižním Slovensku a zejména v Podunají.

Vazba druhu na narušená stanoviště jako jsou okraje polí a komunikací, úhory či bývalá pole, písčiny, deponie zeminy i rumišť, případně lemy křovin či terestrických rákosin, však spíše podporuje názor o jeho synantropním původu (např. Paulič & Procházka in Aditamenta 4: 123, 2005). A také několik nově zjištěných výskytů z poslední doby pochází výhradně z těchto biotopů.

Zařazení druhu v červeném seznamu v kategorii C1 vychází spíše z jeho relativní vzácnosti, nikoliv z povahy jeho skutečného ohrožení v ČR. Bude nutné jej přeřadit do jiné kategorie (zatím snad do C4b) a není vyloučen ani jeho úplné vyškrtnutí.

[eds]

Dostál J. (1948–1950): Květena ČSR a ilustrovaný klíč k určení všech cévnatých rostlin, na území Československa planě rostoucích nebo běžně pěstovaných. – Praha, 2269 p.

Meusel H. & Jäger J. (1965): Vergleichende Chorologie der zentraleuropäischen Flora. Vol. 1 (Karten). – Jena.

Mladý F. (1978): *Lathyrus nissolia* L. – In: Kubát K. [ed.], Floristické materiály ke květeně Kadaňska, Komentáře k vybraným taxonům. – Severočes. Přír. 8–9/2: 117–119.

Neuhäusl R. & Neuhäuslová-Novotná Z. (1969): Floristický materiál ke květeně Moravy III. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 4: 86–105.

***Leucanthemella serotina* (L.) Tzvelev**

15c. Pardubické Polabí, 5961b, Horní Ředice (distr. Pardubice): jihovýchodní břeh rybníka Smílek, ca 250 m n. m. (1973 not. *F. Procházka* & *F. Černohous*; 13. 9. 1975 leg. *F. Procházka*, MP, s. d. PRC; Procházka 1981; 2009 not. *V. Faltys*).

Prvně byl tento v České republice nepůvodní druh u rybníka Smílek nalezen v roce 1973 F. Procházkou a F. Černoousem a nález byl publikován v roce 1981 (Procházka 1981: 141). Jako pravděpodobný zdroj zavlečení uvádí F. Procházka sazenice topolů z lesnických školek na Žitném ostrově v Podunají na jižním Slovensku, které byly u rybníka vysazeny v první polovině 60. let 20. století. V Květeně ČR byl tento údaj o výskytu *Leucanthemella serotina* opomenut.

[eds]

Procházka F. (1981): Příspěvek ke květeně severovýchodních Čech II. – Acta Mus. Reginahrad., ser. A: sci. natur., 16: 125–153.

Lilium bulbiferum L.

C2

63i. Hřebečovská vrchovina, 6265c, Kamenná Horka (distr. Svitavy): zarůstající louka v horní části svahu severní expozice J nad silnicí, 1,56 km V od kostela Sv. Máří Magdaleny, 49°44'24,6"N, 16°33'05,7"E, ca 580 m n. m., asi 7 kvetoucích rostlin při okraji lesíka a 9 sterilních rostlin v jeho podrostu asi 30 m V od předchozí populace (7. 6. 2011 leg. et foto P. Lustyk, herb. Lustyk).

První údaj o výskytu lilie cibulkonosné na Svitavsku. Nejbližší známé lokality leží v Hanašovické vrchovině (73b), v Orlických horách (95), Jesenickém podhůří (75) a v Hrubém Jeseníku (97). Druh je u nás považován za archeofyta. Dvě malé populace se sice nacházejí nedaleko zástavby, ale přímo ve vesnici se mi nepodařilo pěstování druhu potvrdit.

P. Lustyk

Lycopodiella inundata (L.) Holub

C2

35a. Holoubkovské Podbrdsko / 87. Brdy, 6248c, Strašice (distr. Rokycany): Vojenský újezd Jince, vojenská cvičiště Na bahnech, ca 3,5 km JJZ od kostela Sv. Vavřince:

a) ca 1,6–1,7 km S od kóty 614,4 (Bílá skála), 49°42'48,2"N, 13°44'19,2"E, 515–520 m n. m., mechanicky narušené plošky s místy obnaženým půdním povrchem ve vlhčím nízkostébelném trávníku s *Agrostis capillaris*, *Calluna vulgaris*, *Molinia caerulea*, *Nardus stricta*, *Pedicularis sylvatica* a *Potentilla erecta*, s náletem brýzy a expanzí *Calamagrostis epigejos*, desítky rostlin (5. 7. 2004 foto L. Piwoňková); bohatě fertilní populace (plocha asi 9 m², pokryvnost 10 %) na mechanicky narušené zrašelinělé ploše s místy obnaženým jílovitým substrátem (19. 8. 2011 leg. R. Hlaváček, HOMP).

b) mechanicky narušený okraj rašeliněště při kamenité cestě přes vojenskou střílnici, ca 1,2 km S–SSV od kóty 614,4 (Bílá skála), 49°42'35"N, 13°44'29"E, ca 540 m n. m., bohatě plodný silně mezernatý porost (plocha asi 5 m², pokryvnost 10 %) na holé provlhlé šedohnědé písčito-kamenité půdě překryté jemným tmavohnědým organickým povlakem (7. 8. 2009 leg. et foto R. Hlaváček, HOMP); bohatě fertilní populace na obnaženém půdním povrchu (s mírným přesahem plavuňky do kontaktních mechových porostů s rašeliníkem), plocha ca 6 m², pokryvnost (místy i velmi hustého porostu plavuňky) ca 25 % (19. 8. 2011 not. R. Hlaváček).

c) u příkopovitě protažené zaplavené sníženiny (asi bývalá vyjetá cesta) na okraji zrašelinělé plochy, J od kamenité cesty přes vojenské cvičiště, ca 1,5 km S od kóty 614,4 (Bílá skála), 49°42'46"N, 13°44'24"E, ca 520 m n. m., silně mezernatý plodný porost (plocha asi 30 × 50 cm, pokryvnost 10 %) částečně v rašeliníku s řídkým bylinným patrem (*Calluna vulgaris*, *Carex echinata*, *Nardus stricta*), částečně na holém půdním povrchu (provlhlý šedý jíl s rezavými žilkami a slabší příměsí drobných kaminků) (16. 8. 2009 not. R. Hlaváček); tři oddělené porosty – a) v lemu (*Molinia* + *Sphagnum*) zaplavené protáhlé sníženiny při úpatí asi 30 cm vysokého strmého svážku pod vršem zarostlou

plošinou, asi 11 sterilních lodyžek (plocha asi 30 × 50 cm) na holém zamokřeném jílu v narušené části lemu; b) zvěří rozšlapané a vodní erozi obnažený povrch jílovité půdy, asi 6 skupinek řídké rostoucích fertálních rostlin na ploše ca 50 × 50 cm, vždy pouze po obvodu plochy na kontaktu s porostem ploníku a rašeliníku; c) jedna sterilní a jedna fertální lodyžka na holé plošce v porostu rašeliníku (19. 8. 2011 not. R. Hlaváček).

Jedná se o první údaj o výskytu plavuňky zaplavované z fyto geografického okresu Brdy. V kontaktních fytochorionech byl tento druh uváděn pouze z Plzeňské pahorkatiny (Kubát 1982), kde se nejbližší lokalita nacházela u Boleveckých rybníků u severním okraji Plzně. Plavuňka zde byla sbírána F. Malochem již na konci 19. století, poslední herbářový doklad pořídil V. Mencl v roce 1947, později již nebyl její výskyt potvrzen (Sofron & Nesvadbová 1997). Rovněž údaje o dalších lokalitách z Plzeňské pahorkatiny jsou velmi starého data a plavuňka na nich již v současnosti patrně neroste. Z ostatních výskytů nejbližší Brdům ji uvádí Kubát (l. c.) z Jesenické plošiny (Vysoká Libyně), horažďovické části Šumavsko-novohradského podhůří (Horažďovice) a z Budějovické pánve (Ražice). Vesměs jde o nálezy z prvé poloviny 20. století, které již nebyly později zopakovány, takže lze předpokládat, že zde již rovněž vyhynula (cf. Chán 1999). Nejbližší recentní lokality jsou známy až ze severozápadní části Šumavy.

Na vojenském cvičišti Na bahnech poblíž obce Strašice byla nalezena na třech mikrolokalitách, vždy na vlhčích až zamokřených, většinou i zrašelinělých plochách ovlivněných mechanickým narušením, např. skrývkou zeminy, vodní erozí, rozšlapáním mechového koberce jelení zvěří, případně kombinací těchto disturbancí. V důsledku snížení intenzity vojenských cvičení v posledních letech je však zdejší populace ohrožena postupujícím náletem bříz, na sušším stanovišti také expanzí třtiny křovištní. Význam vojenských cvičných ploch pro její uchycení dokládají rovněž nálezy v bývalých střelnicích na Šumavě (Chán l. c., Procházka in *Additamenta* 3: 264, 2003).

R. Hlaváček

Kubát K. (1982): Rozšíření *Lycopodiella inundata*, *Diphasiastrum complanatum* a *D. zeileri* v Čechách a na Moravě. – Severočes. Přír. 13: 13–30.

Sofron J. & Nesvadbová J. (1997): Flóra a vegetace města Plzně. – Západočeské muzeum, Plzeň, 200 p.

Lythrum hyssopifolia L.

C2

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Komín: Netopýrky, nezoraný výběžek pole navazující severně na mokřinu s vrbami v polích 1,85 km SSZ od kostela, 49°14'11,1"N, 16°32'34,6"E, několik desítek rostlin (13. 6. 2001 not. I. Paukertová).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7070d, Blatnice (distr. Hodonín): podmáčené bývalé pole pod kopcem Radošov, 2,4 km JZ od hlavní křižovatky v obci, 200 m n. m., desítka kvetoucích rostlin (2. 7. 2011 leg. J. W. Jongepier & I. Jongepierová, BRNU).
- 21b. Hornomoravský úval, 6369a, Štěpánov (distr. Olomouc): přechodně vlhký okraj polní cesty v délce asi 5 m, za mokra narušený pojezdem vozidel, ca 1,2 km V od centra obce Střeň, 49°41'28,1"N, 17°10'13,5"E, 225 m n. m., více než sto rostlin (22. 6. 2010 not. J. Vrbický); několik desítek rostlin (červenec 2011 not. J. Vrbický).

71c. Dražanské podhůří, 6567b, Hamry (distr. Prostějov): vlhčí okraj pole mezi dvěma řízíky ca 0,3 km ZJZ od PP Kozí horka a ca 1,4 km SZ od kostela v obci Žárovice, 49°28'16,6"N, 16°58'25"E, 330 m n. m., na ploše asi 2 × 4 m poměrně hojně (1. 7. 2010 not. H. Kleinová).

Na střední Moravě vzácný druh, který byl v minulosti nalézán nejčastěji v Pomoraví mezi Olomoucí a Litovlí. Nejstarší údaje pocházejí od Makowského (Makowsky 1860), který druh uvádí jako hojný u Černovíra. Od Černovíra ho uvádí i Otruba (1927). Z novějších údajů jsou to především nálezy Č. Deyla, který našel kyprej u Grygova (1973) a v pískovně u Moravičan (1990). Od Štěpánova u Olomouce, tedy ze stejného kvadrantu jako nejnovější zde publikovaný nález, pochází herbářový sběr P. Albrechta (1999, BRNM).

Na Prostějovsku poměrně překvapivý nález, který je pravděpodobně prvním po více než sto letech. Z území jsou známy pouze velmi staré historické údaje týkající se jen několika málo lokalit přímo z Prostějova a blízkého okolí (Spitzner 1885).

J. Komárek, H. Kleinová & J. Vrbický

Deyl Č. (1973): Příspěvek ke květeně širšího okolí Olomouce. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 8: 96–108.

Deyl Č. (1990): Pískovna mezi Mohelnicí, Moravičany a Doubravou. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Olomouc]

Makowsky A. (1860): Die Sumpf- und Uferflora von Olmütz. – Jahresber. k. k. Oberrealsch. Olmütz 6, 19 p.

Otruba J. (1927): Pátý příspěvek ku poznání květeny Moravy a Slezska. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 9 (1926): 99–104.

Spitzner V. (1885): Příspěvek ku květeně okolí Prostějova. – Program Čes. Reálky v Prostějově.

Lythrum virgatum L.

C2

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7066a, Velké Němčice (distr. Břeclav): vlhký příkop na levé straně silnice do Hustopečí na okraji obce, 0,8 km JV od kostela v obci, 48°59'18,2"N, 16°40'47,9"E, 180 m n. m., porost na několika m² (23. 9. 2009 leg. P. Dřevojan & P. Novák, BRNU).

Jeden z mála recentních údajů mimo oblast soutoku Moravy a Dyje (cf. Dvořáková in Slavík 1997: 56–57).

P. Novák

Melilotus altissimus Thuill.

C3

63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Opatov (distr. Svitavy): vlhký příkop u polní cesty 1,3 km Z od kostela v obci, 49°49'18,9"N, 16°29'5,9"E, 450 m n. m., 1 rostlina (25. 7. 2009 leg. P. Novák, BRNU).

Jde o první spolehlivě potvrzený údaj o výskytu komonice nejvyšší v Českomoravském mezihoří (fyt. okr. 63). Na lokalitě byla nalezena pouze jediná rostlina, což by mohlo vyvolávat domněnku o nedávném jednorázovém zavlečení. Vzhledem k častému výskytu habituálně velmi podobné komonice lékařské v okolí je ale stejně tak možné, že je komonice nejvyšší v této oblasti více rozšířena a zatím jen nebyla důsledně rozlišována.

Druh však z tohoto fytogeografického okresu uvádějí již J. Hašková, J. Kirschner a J. Štěpánek (Hašková et al. 1988: 27: „63k. Moravskotřebovské vrchy: Cimburk, suť na

zřícenině hradu. Zavřel Ms.“). Následně se tato lokalita objevuje i v Květeně ČR (Hašková et al. in Slavík 1995: 449). Podle prvního citovaného literárního zdroje by měl údaj pocházet z rukopisu H. Zavřela „Materiál ke květeně Hostýnských vrchů a okolí Dřevohostic“, který je uložen v knihovně České botanické společnosti a v knihovně Botanického ústavu AV ČR v Průhonících. Po pročetí práce se však ukázalo, že v něm žádný takový údaj není – to konečně není ani tak překvapivé, protože H. Zavřel v okolí Městečka Trnávky nejspíš nikdy nebotanizoval a ani sám název práce tomu neodpovídá. Údaj nebyl nalezen ani v Zavřelově originální kartotéce, která je uložena v Botanickém ústavu, ani v Dominově rukopisném materiálu (uložen tamtéž), kam nás další úvahy při pátrání dovedly. Je tedy velkou záhadou, odkud tento údaj pochází (autoři citované práce si detaily nebyli již po tak dlouhé době schopni vybavit). Pokud by takový údaj přesto někde existoval, nabízí se jediné solidní vysvětlení, a to, že se vztahuje k hradu Cimburk u Koryčan na Kroměřížsku, kde H. Zavřel skutečně botanizoval. Shrnutí – za uvedených okolností a s ohledem na to, že se nepodařilo zjistit ani jiný možný zdroj, z kterého by mohl údaj pocházet, je třeba jej považovat za mylný.

P. Lustyk & P. Novák

Hašková J., Kirschner J. & Štěpánek J. (1988): Materiály k rozšíření *Melilotus dentata* a *M. altissima* v Československu. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 23: 11–32.

***Misopates orontium* (L.) Raf.**

C1

7b. Podřípská tabule: Jevíněves (Štěpánek: Zprávy Čes. Bot. Společ. 45: 53–86, 2010).

7d. Bělohorská tabule: Kováry (Štěpánek: Zprávy Čes. Bot. Společ. 45: 53–86, 2010).

21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): kraj pole u Ondratické pískovny, ca 0,7 km JJV od středu obce, 49°21'24"N, 17°03'49,5"E, 290 m n. m., dvě rostliny (13. 8. 2011 not. J. Podhorný).

Nález u Ondratice doplňuje recentní rozšíření druhu v blízkém okolí Prostějova. V území byl v posledních 20 letech nalezen doposud na 5 lokalitách (Lípy, Bílovice, Čubernice u Plumlova, Hamry, Otaslavice), které byly také publikovány (J. Komárek & J. Podhorný in Additamenta 5: 219, 2006; Cigánek in Additamenta 3: 95, 2003; Trávníček & Trávníčková 1994). Jedná se o vesměs početně chudé populace, z nichž nejvzácnější se jevila populace nedaleko Čubernice.

J. Komárek

67. Českomoravská vrchovina, 6761b, Trnava (distr. Třebíč): písčité pole mezi polním kázkem a novým úsekem silnice Třebíč – Velké Meziříčí, ca 1,1 km S od kostela v obci, 49°15'45,5"N, 15°55'41,5"E, 475 m n. m., desítky rostlin (4. 8. 2011 leg. L. Čech, herb. Čech).

Výskyt šklebivce přímého byl na Českomoravské vrchovině zřejmě i v minulosti poměrně vzácným jevem (cf. Grulich in Slavík 2000: 334). V prostoru jižně od Přeckova již dříve druh nalezl K. Sutorý (2008, BRNM). Šklebivec se zde stále vyskytuje v početné populaci.

Vzhledem k plošnému zornění území, hlinitopísčitém půdám na durbachitovém podloží třebíčského masivu a relativně nižší eutrofizaci silně propustných půd proto nelze nynější nález v bližším okolí této populace považovat za překvapivý.

L. Čech

Trávníček B. & Trávníčková V. (1994): Floristické poměry ostrůvků teplomilné vegetace v území SZ od Prostějova. – *Preslia* 66: 61–84.

Monotropa hypophega Wallr.

C2

- 4b. Labské středohoří, 5449d, Kocourov (distr. Litoměřice): vrch Lhota (571 m), lipina v dolní části svahů 0,35 km JJV od vrcholu, 50°31'27,1"N, 13°56'14,2"E, 50 rostlin (25. 8. 2009 leg. K. Nepraš, LIT); 19 rostlin (27. 7. 2010 leg. K. Nepraš, LIT; Nepraš & Kroufek 2010).
6. Džbán, 5749a, Bílichov (distr. Kladno): NPP Cikánský dolík ca 1,7 km SZ od středu obce; v okraji hustého porostu bezkolence (*Molinia arundinacea*) na slatinném svahovém lučním prameništi (stará travertinová kupa) v lesním údolí nad levým břehem Samotínského potoka, 50°16'15,7"N, 13°53'52,2"E, 375 m n. m., desítky kvetoucích rostlin pospolitě na jednom místě (2000 leg. J. Hadinec, herb. Hadinec). Později opakovaně a bezvýsledně hledán.

Je velice pravděpodobné, že při podrobnějším průzkumu bude v Bílichovském poli hnilák lysý objeven i jinde. Nálezy hniláků jsou totiž víceméně náhodnou záležitostí, vyskytují se většinou v málo početných populacích, často i jednotlivě a rostliny je také potřebné potkat „ve správný čas“, aby bylo možné oba naše druhy od sebe spolehlivě rozeznat. Rostliny na místech výskytu většinou z různých příčin velmi rychle zmizí, např. jako potravu je milují slimáci. Je proto možné, že se hnilák lysý vyskytoval i nedaleko odtud u osady Hvižďalka, kde 8. 6. 2007, spolehlivě nerozeznán, teprve rašil v koseném trávníku v třešňovém sadu u chatové osady (not. J. Hadinec *et soc.*). Podobně byl letos v září zastižen neurčitelný, již značně sešlý hnilák v NPP Bílichovské údolí (50°14'57"N, 13°53'26,4"E, 17 rostlin, 14. 9. 2011 not. V. Somol & E. Plesková).

NPP Cikánský dolík ve Džbánu je v rámci České republiky botanicky ojedinělá, velice významná lokalita, která je hodnocena jako reliktní bezlesí (pomístní název zní velmi výstižně „Na Pustých lukách“), kde se vyvinulo bohaté slatinné společenstvo. V současnosti je však slatina po dlouhodobě opakovaných odvodňovacích a zalesňovacích zásazích v minulosti velmi poničena a druhově ochuzena. Paradoxně, nejzhoubněji se na lokalitě „podepsala“ sama státní ochrana přírody, která zde v 90. letech 20. století z nepochopitelných důvodů (a již v době zákonné ochrany lokality!) nechala ve svahu vyhloubit dva hluboké odvodňovací kanály. I přes pozdější písemné ataky, např. i autora těchto řádků, na adresu AOPK o nápravu popsaného žalostného stavu, se v tomto směru nestalo absolutně nic a k očekávanému záchrannému zásahu – přehrazení odvodňovací strouhy – nedošlo. Až teprve z iniciativy ČSOP Silvatica ve spolupráci se Správou CHKO Křivoklátsko se povedlo v roce 2010 nainstalovat v horní části strouhy šest dřevěných přehrádek. Na vyhodnocení úspěšnosti tohoto zásahu je samozřejmě příliš brzy. Následkem dramatického vysušení půdního profilu na většině plochy rezervace došlo a stále dochází v posledních

letech k masivnímu zarůstání plochy bezkolencem, rákosem a válečkou prapořitou, v okrajích náletem dřevin. Lokalita je sice každoročně ručně kosena a vysazené smrky a borovice byly vyřezány, osud nejcejnějších druhů na slatině (např. *Carex davalliana*, *C. hostiana*, *Epipactis palustris*, *Parnassia palustris*, *Schoenus nigricans*, *Tofieldia calyculata*) se však zdá být přesto zpečetěn. Většina z uvedených druhů zde dosud přežívá v posledních exemplářích v úzkém pruhu v nejlvlhčích partiích v blízkosti kanálu. Kupodivu zdejší největší vzácnost *Thesium rostratum* (jediná lokalita v ČR) je i na vysychající ploše v rezervaci rozšířena zatím stále poměrně hojně. Celá řada význačných druhů však zde již v nedávné minulosti vyhynula (např. *Blysmus compressus*, *Crepis praemorsa*, *Glaudiolus imbricatus*, *G. palustris*, *Salix rosmarinifolia*, *Triglochin palustris*).

J. Hadinec

9. Dolní Povltaví, 5952a, Praha-Střešovice: při okraji oplocené zahrady domu U Páté baterie č. p. 814, 50°05'33"N, 14°23'42"E, ca 340 m n. m., 2 kvetoucí rostliny pod *Pinus strobus*, v zástínu pod *Philadelphus coronarius*, v porostu *Viola reichenbachiana* (29. 6. 2011 leg. H. Havlíčková & P. Havlíček, PRC).
- 37f. Strakonické vápence, 6650c, Drhovle (distr. Písek): borový lesík na návrší 0,25 km S od osady Brloh, vápenec, 49°19'51"N, 14°01'12"E, 450 m n. m., vzácně (28. 7. 2011 leg. R. Paulič, CB).

Na Strakonických vápencích velmi vzácný druh, známý v současnosti ještě z lokality u obce Drouzetice (Paulič in Additamenta 5: 221, 2006).

R. Paulič

- 45a. Lovečkovické středohoří (při hranici s 4b.), 5351a, Malé Březno (distr. Ústí nad Labem): 0,5 km J od železniční stanice, mladá habřina na okraji nekosené louky, 4 rostliny (4. 6. 2008 not. P. Bultas, R. Kroufěk & K. Nepraš), 21 rostlin (28. 6. 2007 leg. K. Nepraš LIT; Nepraš et al. 2008).
- 84a. Beskydské podhůří, 6376a, Skalice (distr. Frýdek-Místek): smíšený les Květnice [vrch Vrchy (434,6 m) 0,75 km SZ od kostela v obci], asi 180 květín na jednom místě (25. 7. 1955 leg. Z. Kilián ut *Monotropa hypopitys*, OP, 1959 det. Pouzar); Skalice u Frýdku, les Květnice (25. 7. 1955 leg. Z. Kilián ut *Monotropa hypopitys*, OSM, 2011 det. D. Hlišnikovský & Z. Prymusová); v jehličnatém lese na vrchu Květnice u Skalice (červenec 1960 leg. Z. Kilián ut *Monotropa hypopitys*, OP, 2010 det. D. Hlišnikovský).
- 84a. Beskydské podhůří, 6474b, Štramberk (distr. Nový Jičín): vrch Kotouč (539 m) [dnes po odtěžení vrcholku 495 m] (srpen 1949 leg. V. Kajdoš ut *Monotropa hypopitys*, NJM, 2011 det. D. Hlišnikovský & M. Sedláčková); Kotouč, ve stinném bukovém lese (21. 7. 1963 leg. Z. Kilián ut *Monotropa hypopitys* [směsná položka *Monotropa hypophegea* a *M. hypopitys*], OSM, 2011 det. D. Hlišnikovský & Z. Prymusová).

Hnilák lysý nebyl ze severní Moravy patrně nikdy zmiňován, a to i přes jeho časně rozpoznání v případě Kiliánova sběru z roku 1955, uloženého ve Slezském zemském muzeu v Opavě. Oba kopce Kotouč a Vrchy vzdálené od sebe 23 km, spojují především: bazické podloží, lesní společenstva vrcholových partií – převládající dubohabřiny s místy výraznějším zastoupením lípy, zřídka květnaté bučiny a suťové lesy (cf. Otruba 1930), v nižších polohách přetvářeny na smrko-borové kultury a přibližně shodná nadmořská výška. Ačkoliv

v posledních desetiletích nebyl zřejmě žádný hnilák nalezen ani ve Štramberku (M. Sedláčková in verb.), ani ve Skalici (P. Chytil in verb., M. Skarka in verb.), vzhledem k místy zachovalým biotopům není zcela vyloučeno, že zde bude tento druh znovu potvrzen.

D. Hlisnikovský

Nepraš K., Kroufek R. & Bultas P. (2008): Příspěvek ke květeně Českého středohoří. – Severočes. Přír. 39: 59–72.

Otruba J. (1930): Květena Štramberka. – Městská rada ve Štramberku, Příbor, 117 p.

***Montia fontana* L.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 6069c, Horní Město-Stříbrné Hory (distr. Bruntál): luční prameniště v pramenné oblasti Zlatého potoka, ca 0,8 km JZ od vrcholu Kamenné hory (798 m) a ca 3,4 km SSZ od kostela v Horním Městě, 49°56'19"N, 17°11'54"E, ca 730 m n. m. (7. 6. 2009 leg. V. Dvořák, OL; rev. M. Dančák 14. 7. 2009).

Montia fontana byla po dlouhém období, kdy byla považována v území za vyhynulou, nalezena hned na několika lokalitách v centrální části Hrubého Jeseníku (Kočí & Štencl in Additamenta 7: 293–294, 2008).

Nově nalezená lokalita leží západně od Rýmařova mimo centrální oblast pohoří, na hranici s fytogeografickým okresem Jesenické podhůří (75). Lokalita je vegetačně značně odlišná od ostatních jesenických nalezišť. Zdrojovka zde roste uprostřed pastvin v dosti degradované, silně podmáčené pcháčkové louce v pramenné části drobné vodoteče. Populace zdrojovky je zde slabá a porost plošně nedosahuje ani jednoho čtverečního metru.

M. Dančák & V. Dvořák

***Montia hallii* (A. Gray) Greene**

C2

96. Králický Sněžník, 5767d, Kunčice pod Králickým Sněžníkem (distr. Šumperk): prameniště a pramenné stružky podél lesní cesty a v přilehlém rozvolněném mladém smrkovém porostu, dřívě svážnice a sklad dřeva, 100 m Z od Aloisova pramene, ca 3,2 km SSV od kostela v obci, 50°13'26,3"N 16°57'50,6"E, 880 m n. m., hojně (30. 9. 2006 leg. H. Kleinová, OLM, rev. P. Lustyk).

96. Králický Sněžník, 5867c, Vysoké Žibřidovice (distr. Šumperk): svahové luční prameniště na lokalitě Cibulka, 2,6 km SZ od kostela v obci, 50°08'08,5"N, 16°53'37"E, 766 m n. m., ojedinele, prameniště zarůstá vegetací svazu *Calthion palustris* (25. 6. 2006 leg. H. Kleinová, OLM, rev. P. Lustyk).

***Najas marina* L.**

C2

36a. Blatensko, 6649d, Malá Turná (distr. Strakonice): rybník Ve Žlebinách Z od osady, 49°19'49"N, 13°57'23"E, 450 m n. m., velmi hojně, spolu s *Ceratophyllum demersum*, *Lemna gibba*, *Potamogeton crispus*, *P. natans* aj. (13. 9. 2011 leg. R. Paulič, CB; 28. 9. 2011 not. R. Paulič & P. Leischner).

Z Blatenska dosud neuváděný druh.

***Najas minor* All.**

C1

83. Ostravská pánev, 6275a, Jistebník (distr. Nový Jičín): CHKO Poodří, rybník U cesty (vedle Oderské a Prošňakovy kukly), ca 1,5 km SV od vlakového nádraží v Jistebníku vedle trasy červené turistické

značky, 49°45'03"N, 18°09'55"E, ca 30 rostlin (2009 not. K. Bubíková; 15. 7. 2010 not. K. Bubíková, leg. et det. K. Šumberová, BRNU; Plášek & Cimalová 2010).

Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2010): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska IV. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 59: 273–280.

Nigella arvensis L.

C1

- 4a. Lounské středohoří / 2a. Žatecké Poohří, 5548a, Bečov (distr. Most): souvratě dvou pruhů úzkých terasovitých políček letos s dvouřadým ječmenem při východním okraji PP Chloumek, ca 400 m ŽJZ od kóty Chlum (259), ca 1,4 km ZSZ od obce, 50°27'13"N, 13°41'49"E, ca 230–240 m n. m. (5. 7. 2007 J. Štěpánek, ZMT; Ondráček 2009).
- 4a. Lounské středohoří, 5548b, Jablonec u Libčevsi (distr. Louny): úpatí Dlouhé hory (482 m) 0,35 km JZ od vrcholu, 50°27'1,8"N, 13°47'33"E, okraj pole, 80 rostlin (8. 7. 2010 leg. K. Nepraš, LIT; Nepraš & Kroufek 2010).
- 5a. Dolní Poohří: Hošťka (Štěpánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).
- 7b. Podřipská tabule: Jevíněves, Stračí (Štěpánek: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 53–86, 2010).
16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 6964b, Moravské Bránice (distr. Brno): polní okraje a meze 0,8 km Z od vlakového nádraží, 49°05'04,9"N, 16°25'05,1"E, 300 m n. m., desítky rostlin (4. 8. 2011 leg. P. Novák, BRNU).

Ojedinelá lokalita černuchy rolní v severní části fytochorionu, recentní zprávy o výskytu pocházejí především z jižněji položených částí, nejbližší z okolí Miroslavi (Lososová & Otýpková 2001).

P. Novák

17c. Milovicko-valtická pahorkatina: Úvaly (Zdražilková: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 155–186, 2010).

Lososová Z. & Otýpková Z. (2001): Výskyt ohrožených druhů plevelů na jižní Moravě. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 36: 81–98.

Nymphaea alba L.

C1

39. Třeboňská pánev, 6854b, Hamr (distr. Tábor): rybník Hluboký Sax 0,5 km SSV od tvrze v obci, 49°09'47"N, 14°46'06"E (6. 8. 2008, leg. A. Vydrová & L. Rektoris, BRNU; Vydrová & Grulich 2010). – Hamr: rybník Smíchov II. 0,9 km VSV od tvrze v obci, 49°09'37"N, 14°46'42"E (23. 7. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 6854b, Nítovice (distr. Jindřichův Hradec): rybník Skopaný 1,8 km Z–ZJZ od kaple v obci, 49°10'11"N, 14°47'34"E (2008 not. L. Rektoris; 6. 8. 2008 leg. A. Vydrová & L. Rektoris, BRNU; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 6854d, Kolence (distr. Jindřichův Hradec): rybník Pohořelec na okraji lesa 1 km S–SSV od návsi v obci, 49°06'08,5"N, 14°47'43,6"E (23. 7. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; Vydrová & Grulich 2010).

Vydrová A. & Grulich V. (2010): Lekniny (rod *Nymphaea*) v jižních Čechách. – *Muz. Současn.*, ser. natur., 25: 25–71.

Nymphaea candida* J. Presl*C1**

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7050d, Smědeč (distr. Prachatice): Smědečský rybník 0,4 km ZJZ od křižovatky v obci, 48°56'06"N, 14°08'51"E (2002 not. *A. Vydrová*; 14. 8. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Vydrová 2002, Vydrová & Grulich 2010).
- 37n. Kaplické mezihoří, 7352d, Tichá (distr. Český Krumlov): rybníček v nivě Malše 2,7 km JZ od zříceniny tvrze v osadě, 48°37'24,7"N, 14°29'47,2"E (2004 not. *V. Hans*; 24. 8. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Hans 2004). – Tichá: tůň v nivě Malše 2,6 km JZ od zříceniny tvrze v osadě, 48°37'21"N, 14°29'53"E (2004 not. *V. Hans*; 24. 8. 2008 not. *A. Vydrová & V. Grulich*; Hans 2004); obě lokality Vydrová & Grulich (2010).
- 37p. Novohradské podhůří, 7153b, Trhové Sviny (distr. České Budějovice): menší rybník v blízkosti chatové osady asi 1,6 km S–SSV od farního kostela ve městě, 48°51'22"N, 14°38'27"E (2002 not. *A. Albrechtová*; 30. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Albrechtová 2002; Vydrová & Grulich 2010).
- 37p. Novohradské podhůří, 7154a, Třebeč (distr. České Budějovice): lesní rybník Malé Chrástí 1,5 km J od kaple v obci, 48°51'33"N, 14°40'31"E (před rokem 2008 not. *V. Novák*; 21. 8. 2008 not. *A. Vydrová*). – Třebeč: lesní rybník Velké Chrástí 1,4 km J od kaple v obci, 48°51'35"N, 14°40'35"E (2003 not. *I. Špačková*; 21. 8. 2008 leg. *A. Vydrová*, BRNU; Špačková 2003). Obě lokality Vydrová & Grulich (2010).
38. Budějovická pánev, 6952a, Zahájí (distr. České Budějovice): tři tůň v důlních propadech po těžbě jílovců v lese Řídká blana 1,7–1,8 km JV od kostela v obci, 49°04'49"N, 14°23'21"E; 49°04'55"N, 14°23'32"E; 49°04'47"N, 14°23'29"E, 410–430 m n. m. (9. 6. 2008, 23. 7. 2008, 23. 8. 2008, 21. 8. 2009 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Vydrová et al. 2009; Vydrová & Grulich 2010).

Vydrová et al. (2009) a Vydrová & Grulich (2010) uvádějí podrobný popis výskytu v lokalitě Řídká blana, kde leknín bělostný roste celkem ve třech tůňích. Poprvé byl v tomto prostoru nalezen již v roce 2001 Z. Kaplanem (cf. Lepší et al. 2005); ztotožnit tento nález s některou z trojice mikrolokalit známých v současnosti však s jistotou nelze.

[eds]

39. Třeboňská pánev, 6754c, Dráčov (distr. Tábor): tůň v nivě Lužnice 1,9 km J od kostela v obci, 49°12'37"N, 14°42'30"E, 1 trs (11. 8. 2011 not. *A. Vydrová & V. Hans*).
39. Třeboňská pánev, 6854b, Pleše (distr. Jindřichův Hradec): rybník Prostřední Ohrazený 2,5 km JZ od kaple v obci, 49°11'10"N, 14°47'28"E (1978 not. *R. Kurka*; 1. 8. 2010 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 6856d, Člunek (distr. Jindřichův Hradec): PR Krvavý a Kačeležský rybník, laguny při východním břehu Kačeležského rybníka 1,4 km JZ–ZJZ od kostela v obci, 49°06'26"N, 15°06'29"E (2010 not. *J. Pykal*; 26. 8. 2010 leg. *A. Vydrová*, BRNU; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 6856d, Hospřiz (distr. Jindřichův Hradec): PR Krvavý a Kačeležský rybník, malý rybníček Velká Černá 1,6 km JV od kaple v obci, 49°06'58"N, 15°05'51"E (2004 not. *J. Pykal*; 8. 10. 2009 leg. *A. Vydrová*, BRNU, 1. 8. 2010 not. *A. Vydrová & V. Grulich*; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 6954a, Lužnice (distr. Jindřichův Hradec): NPR Velký a Malý Tisý, nově vybudovaný příkop v litorálu rybníka Velký Tisý, 1,1 km Z–ZSZ od železniční zastávky u obce, 49°03'16"N, 14°44'08"E (2009 not. *L. Rektoris*; 18. 8. 2009 leg. *A. Vydrová*, BRNU; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 7055a, Lutová (distr. Jindřichův Hradec): PR Novořecké močály, menší (nedávno obnovený) rybník 3,4 km ZSZ od kostela v obci, 48°59'48"N, 14°51'45"E (2009 not. *R. Černý*; 27. 10. 2010 not. *A. Vydrová*). – Lutová: PR Meandry Lužnice, obnovená tůň v nivě Nové řeky 3,9 km Z od kostela v obci, 48°59'32"N, 14°51'15"E (2004 a 2005 not. *L. Rektoris*; 2009 not. *R. Černý*; 27. 10. 2010 not. *A. Vydrová*). Obě lokality Vydrová & Grulich (2010).

39. Třeboňská pánev, 7055a, Majdalena (distr. Jindřichův Hradec): nově obnovená tůň na levém břehu Lužnice 0,8 km SV od železniční zastávky Majdalena zastávka, 48°58'13"N, 14°51'56"E (2009 not. *L. Rektoris*; 18. 8. 2009 leg. *A. Vydrová*, BRNU; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 7055b, Chlum u Třeboně (distr. Jindřichův Hradec): Julišův rybník 1,3 km SSZ od kostela v obci, 48°58'23"N, 14°55'15"E (2002 not. *Š. Husák*; 6. 8. 2008 leg. *A. Vydrová & L. Rektoris*, BRNU; Husák 2002; Vydrová & Grulich 2010). – Chlum u Třeboně: rybník Vydýmač 1,6 km V od kostela v obci, 48°57'43"N, 14°57'09"E (22. 7. 2011 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).
39. Třeboňská pánev, 7154a, Jílovce (distr. České Budějovice): Jílovce, malý lesní bezejmenný rybníček 1,8 km ZJZ od kostela v obci, 48°53'10"N, 14°42'03"E (2003 not. *I. Špačková*; 30. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Špačková 2003; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 7154b, Petříkov (distr. České Budějovice): lesní rybník Černý 0,6 km SSZ od železniční zastávky v obci, 48°51'03"N, 14°45'09"E (2003 not. *L. Rektoris*; 30. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Rektoris 2003; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev, 7155b, Františkov (distr. Jindřichův Hradec): tůň S od toku Dračice 0,4 km JV od křižovatky v obci, 48°53'28,6"N, 14°56'37,8"E (2010 not. *L. Rektoris*; 24. 8. 2010 leg. *A. Vydrová & L. Rektoris*, BRNU; Vydrová & Grulich 2010).
39. Třeboňská pánev / 42b, Tábořsko-vlašimská pahorkatina, 6653d, Vyhnanice (distr. Tábor): rybník Taneček [též Tanečník] (1943 leg. *F. Kotlaba*, PR, rev. P. Tomšovic; Vydrová & Grulich 2010).
- 40a. Písecko-hlubocký hřeben, 6952a, Hluboká nad Vltavou (distr. České Budějovice): rybník Křivonoska (1955 *J. Hartl*; Hartl 1965). – Hluboká nad Vltavou: rybník u Staré obory S od města [Starý nebo Okrouhlý rybník] (1956 *J. Hartl*; Hartl 1965). Obě lokality Vydrová & Grulich (2010).
67. Českomoravská vrchovina, 6956b, Dobrá Voda (distr. Jindřichův Hradec): rybník Kalich 1,0 km SV–VSV od kaple v osadě Dobrá Voda, 49°04'04"N, 15°06'57"E (29. 8. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU). – Dobrá Voda: Štíci rybník 0,9 km VSV od kaple v osadě, 49°03'58"N, 15°06'56"E (29. 8. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU); obě lokality Vydrová & Grulich (2010).
67. Českomoravská vrchovina, 6956d, Nová Bystřice (distr. Jindřichův Hradec): lesní rybník (zv. Příhraniční) 2,6 km JZ od zámku v městečku, 49°00'00"N, 15°05'00"E (29. 8. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Šedivý 2002; Vydrová & Grulich 2010).
67. Českomoravská vrchovina, 5956c, Nová Bystřice (distr. Jindřichův Hradec): tůň (malý zazemněný rybníček) v lese 2,9 km JJZ od zámku v městečku, 49°00'03,3"N, 15°04'37,1"E (2002 not. *T. Šedivý*; 29. 8. 2008 not. *A. Vydrová & V. Grulich*; Šedivý 2002; Vydrová & Grulich 2010).
67. Českomoravská vrchovina, 6957d, Slavonice (distr. Jindřichův Hradec): Spouštěný rybník 2,8 km SZ–SSZ od kostela ve městě, 49°01'00"N, 15°19'39"E (2003 not. *T. Šedivý*; 25. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Šedivý 2003). – Slavonice: lesní rybník Dlouhý 2,7 km SZ od kostela ve městě, 49°00'52"N, 15°19'38"E (2003 not. *T. Šedivý*; 25. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Šedivý 2003). – Slavonice: lesní rybník Nadmateční rybník 2,7 km SZ od kostela ve městě, 49°00'47,6"N, 15°19'31,6"E (2003 not. *T. Šedivý*; 25. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Šedivý 2003). – Slavonice: lesní rybník Mateční 2,5 km SZ od kostela ve městě, 49°00'42"N, 15°19'29,7"E (25. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU). – Slavonice: Silniční rybník 2,3 km ZSZ–SZ od kostela ve městě, 49°00'27"N, 15°19'30"E (2003 not. *T. Šedivý*; 25. 7. 2008 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU; Šedivý 2003); vše Vydrová & Grulich (2010).
90. Jihlavské vrchy, 6858a, Praskolesy (distr. Jihlava): menší rybník zvaný „Menší Korandův rybník“ v jižní části obce ca 300 m J od centra obce, 49°10'22"N, 15°21'20"E, 560 m n. m., 1 rostlina (9. 8. 2009 leg. *L. Ekrt & E. Ekrtová*, MJ).

Leknín bělostný byl v minulosti typickým průvodcem rybníční vegetace v jižní části Českomoravské vrchoviny (Rybníček & Rybníčková 1972) v současném Kraji Vysočina. Po

intenzifikaci rybníčního hospodaření však druh plošně v území vymizel a dochoval se pouze na ojedinělých lokalitách zejména v Jihočeském kraji (viz lokality výše). V sousedním Kraji Vysočina se v současné době zřejmě původní nešlechtěné rostliny vyskytují ojediněle, a to u rašelinného jezírka Rosička u Sedlejova (Čech et al. 2002), ještě v roce 2005 byl zaznamenán v Bukovských rybníčcích u Bukové (Lepš & Koutecký in Čech et al. 2006), kde však v současné době nebyl potvrzen (2010 rev. L. Ekrt), a dlouhodobě je druh známý z Lovětinského rybníka u Třeště (2009 rev. L. Ekrt). Stejný osud postihl také soustavu rybníků u Praskoles, odkud druh v minulosti uvádějí Rybníček & Rybníčková (l. c.). Po šetrném odbahnění malého rybníka byl však v roce 2009 v jeho jihovýchodním okraji znovu nalezen 1 fertilní trs. Druh se zde zřejmě obnovil ze semen v sedimentu rybníka.

L. Ekrt

- Albrechtová A. (2002): Trhosvinensko I. (W0122), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Čech L., Dvořáčková K. & Juříčka J. [eds] (2006): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Jihlavě (2. – 8. července 2005). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41, příl. 2006/1: 1–73.
- Čech L., Šumpich J., Zabloudil V. et al. (2002): Jihlavsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 8, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
- Hans V. (2004): Novohradsko VI (W0213), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Hartl J. (1965): [Floristický materiál ke květeně jižní části Čech]. – Ms. [Depon. in: Soukr. knih. A. Vydrová, Včelná]
- Husák Š. (2002): Lutová – Chlum u Třeboně (W0082tr), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Kurka R. (1996): Floristický materiál ke květeně Třeboňské pánve a přilehlých oblastí. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO Třeboňsko, Třeboň]
- Lepší M., Lepší P. & Štech M. (2005): Výsledky floristického kurzu ČBS v Českých Budějovicích 2001 (1. – 7. 7. 2001). – In: Floristický materiál z jižních Čech, Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, příl., 2005/2: 71–135.
- Rektoris L. (2003): Mapové listy 33-11-22 a 33-11-17 (W0183tr), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Rybníček K. & Rybníčková E. (1972): Rozšíření rašelinných a bažinných rostlin v jižní části Českomoravské vysočiny II. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, Jihlava, sect. natur. 7: 67–79.
- Šedivý T. (2002): Novobystřicko I. (W0089), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Šedivý T. (2003): Novobystřicko III. (W0089), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Špačková I. (2003): Stropnice II. (W0136), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Vydrová A. (2002): Smědeč – Dobročkov (W0117), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Vydrová A. & Grulich V. (2010): Lekniny (rod *Nymphaea*) v jižních Čechách. – Muz. Současn., ser. natur., 25: 25–71.
- Vydrová A., Grulich V., Ekrt L. & Ekrťová E. (2009): Řídká blana u Zahájí na Českobudějovicku – významná lokalita vodní a mokřadní flóry a vegetace. – Muz. Současn., ser. natur., 24: 27–54.

Ophioglossum vulgatum* L.*C2**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): lužní les 5,4 km J od obce, 48°40'28,8"N, 16°57'48,9"E, 153 m n. m., jedna fertilní rostlina asi 25 cm vysoká (11. 8. 2011 foto P. Maděra).

[20 × 20 m, sklon 0°, 11. 8. 2011 P. Maděra (Domin-Hadačova stupnice). – E₃ (80 %): *Fraxinus angustifolia* 7, *Acer campestre* 6, *Quercus robur* 4. – E₂ (5 %): *Crataegus* cf. *media* 4. – E₁ (30 %): *Crataegus* sp. 4, *Acer campestre* 3, *Carex riparia* 3, *Deschampsia cespitosa* 3, *Chaerophyllum temulum* 3, *Lapsana communis* 3, *Lysimachia nummularia* 3, *Prunella vulgaris* 3, *Rubus caesius* 3, *Agrostis stolonifera* 2, *Aster lanceolatus* 2, *Bidens frondosa* 2, *Brachypodium sylvaticum* 2, *Cardamine impatiens* 2, *Carex contigua* 2, *Carpinus betulus* 2, *Dactylis polygama* 2, *Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis* 2, *Galeopsis pubescens* 2, *Glechoma hederacea* 2, *Lychnis flos-cuculi* 2, *Moehringia trinervia* 2, *Persicaria mitis* 2, *Phalaris arundinacea* 2, *Plantago uliginosa* 2, *Poa palustris* 2, *P. trivialis* 2, *Potentilla reptans* 2, *Ranunculus repens* 2, *Rumex sanguineus* 2, *Scutellaria hastifolia* 2, *Symphytum officinale* 2, *Torilis japonica* 2, *Urtica dioica* 2, *Viola reichenbachiana* 2, *Arctium lappa* 1, *Calystegia sepium* 1, *Carduus crispus* 1, *Carex remota* 1, *Fallopia dumetorum* 1, *Galeopsis bifida* 1, *G. pernhofferii* 1, *Leonurus marrubiastrum* 1, *Lythrum salicaria* 1, *Polygonum aviculare* 1, *Pyrus pyraeaster* 1, *Rorippa sylvestris* 1, *Senecio erraticus* 1, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* 1, *Cirsium vulgare* +, *Elymus caninus* +, *Medicago lupulina* +, *Mentha arvensis* +, *Ophioglossum vulgatum* +, *Oxalis fontana* +, *Poa angustifolia* +, *Prunus spinosa* +]

Nález hadilky obecné byl učiněn při floristické inventarizaci jihomoravských luhů v oboře Soutok, v porostní skupině 841 B 11. Rostlina byla nalezena na okraji 120 let starého porostu jasanu úzkolistého (*Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis*) s vtrošeným dubem letním (*Quercus robur*) u cesty (asi 1 m uvnitř porostu), po jejíž druhé straně je dubová tyčovina. Cesta je značně zastíněna, je porostlá travinobylinnou vegetací a není příliš často používána.

Nalezená lokalita posouvá o necelých 20 m hranici výškového minima výskytu druhu v ČR na 153 m n. m. (cf. Chrtková in Slavík & Hejný 1988: 224). Hadilka obecná je diagnostickým druhem podmáčených luk svazu *Molinion caeruleae*, její výskyt je někdy uváděn i ze svazu *Alnion incanae*, což je ovšem jednotka nesmírně široká. V našem případě se jedná o společenstvo lužních lesů širokých údolních niv asociace *Fraxino pannonicae-Ulmetum*. Vicherek et al. (2000) ji uvádějí v poslední době z oblasti Soutoku ze dvou lokalit, kde rostla v luční vegetaci svazu *Cnidion venosi*. Obě lokality našli při zápisu fytoocenologických snímků a domnívají se proto, že druh je v oblasti častější a je pouze přehlížen, čemuž může nasvědčovat i náš zatím zcela ojedinělý nález z lesního stanoviště. Při inventarizaci několika tisíc hektarů lužních lesů zatím nebyla hadilka zaznamenána na žádné další lokalitě.

P. Maděra

Vicherek J., Antonín V., Danihelka J., Grulich V., Gruna B., Hradílek Z., Řehořek V., Šumberová K., Vampola P. & Vágner A. (2000): Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje. – Masarykova univerzita v Brně, Brno, 362 p.

Ophrys insectifera* L.*C1**

4c. Úštěcká kotlina, 5451d, Vrutice (distr. Litoměřice): bílá stráň v příčném údolí na levém břehu Úštěckého potoka zhruba 1 km V od obce Svaňovice; dvě oddělené plochy na staré pastvině, jejich přibližné středy mají souřadnice 50°30'10,1"N, 14°18'50,5"E a 50°30'03,5"N, 14°18'55,5"E (2010 not. T. Burián & K. Nepraš; Burián 2010).

Botanicky velice cenná lokalita s doposud neznámou, velmi početnou populací tořiče hmyzozonného, pravděpodobně vůbec nejbohatší v Čechách.

[eds]

44. Milešovské středohoří, 5549a, Skalice u Třebívlic (distr. Litoměřice): vrch Houzetín, 0,6 km JV od vrcholu, světlina v boru *Pinus nigra*, 500 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (2. 6. 2009 not. K. Nepraš; Nepraš 2010); 3 listové růžice (2. 11. 2011 not. V. Vlačíha, K. Nepraš & P. Bultas).

***Orchis palustris* Jacq.**

C1

Výskyt *Orchis palustris* v ČR byl i v minulosti soustředěn především v nížinných a pahorkatinných polohách. Většina údajů z Čech pochází z Polabí, Poohří a přilehlých oblastí, na Moravě pak z Dolnomoravského úvalu. Zde se také vyskytují (nebo spíše vyskytovaly) odpovídající slatinné biotopy tohoto druhu.

Od takové představy o rozšíření se dosti odlišují recentně publikované údaje o výskytu vstavače bahenního na Českomoravské vrchovině. Prvně se s nimi setkáváme v publikaci o moravských orchidejích (Jatiová & Šmiták 1996). Z fytogeografického okresu Českomoravská vrchovina (67) jsou zde uvedeny dvě lokality: Vílanec (kvadrant 6659) s odkazem na literární zdroj (Rybníček & Rybníčková 1970) i herbářový doklad (1972 leg. I. Růžička, MJ) a dále Čenkov (kvadrant 6758) s odkazem na stejný literární zdroj. Tyto údaje pak byly převzaty i do Květeny ČR (Kubát in Štěpánková 2010: 538–539), kde je lokalita Čenkov dokonce považována za výškové maximum druhu v ČR.

Při porovnání primárních zdrojů však tyto údaje neobstojí. V článku manželů Rybníčkových o rozšíření rašelinných a bahenních rostlin v jižní části Českomoravské vysočiny (Rybníček & Rybníčková 1970) není druh *Orchis palustris* vůbec zmíněn. Ovšem v odstavci o *Orchis majalis* (sic!) nalézáme obě lokality: „...Vilánek, Čenkov...“. Ani v herbáři Muzea Vysočiny v Jihlavě (MJ) není po dokladu *O. palustris* z těchto lokalit žádná stopa, stejně tak jako v rukopisné kartotéce dlouholetého jihlavského botanika Ivana Růžičky. V herbáři se ale nachází doklady *Dactylorhiza majalis* od Vílance z roku 1971 (leg. I. Růžička, MJ) a 1972 (leg. I. Růžička, MJ).

Nabízí se tedy oprávněná představa, že údaje o výskytu relativně běžného prstnatce májového se při zpracování monografie o moravských orchidejích (Jatiová & Šmiták l. c.) dostaly omylem do kapitoly o vstavači bahenním. Oba mylné údaje pak byly převzaty do Květeny ČR a jedna z lokalit se nezaslouženě stala výškovým maximem *O. palustris* v České republice.

L. Čech

- Rybníček K. & Rybníčková E. (1970): Rozšíření rašelinných a bažinných rostlin v jižní části Českomoravské vysočiny I. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, Jihlava, sect. natur., 6: 77–86.

***Orchis ustulata* subsp. *aestivalis* (Kümpel) Kümpel & Mrkvicka**

C1

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6970a, Tučapy (distr. Uherské Hradiště): PP Koukolky 0,5 km SZ od obce, 10 rostlin (25. 6. 2010 not. P. Šnajdara & J. Sedláček; Šmiták & Juroch 2011).

Orchis ustulata* L. subsp. *ustulata**C1**

25b. Libouchecká plošina, 5250b, Jílové (distr. Děčín): kosená svahová louka JJV pod Holým vrchem (528 m), 380 m n. m., 5 rostlin (17. 5. 2011 foto P. Bauer & K. Čámská).

37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6648c, Svaté Pole (distr. Klatovy): louka na pravém břehu řeky Otavy (nad jezem) 1 km SSV od středu osady, 49°18'43,6"N, 13°43'19,9"E, 412 m n. m., asi 20 rostlin (květen 2010 not. T. Pollak; 20. 5. 2011 leg. R. Paulič, CB).

Druh na lokalitě nalezl v květnu 2010 pan T. Pollak ze Svatého Pole. 17. 5. 2010 zde bylo pozorováno pouze několik exemplářů (*J. Šašek* in litt.). V oblasti Sušicko-horažďovických vápenců v minulosti roztroušený druh, především na lukách podél Otavy (cf. Vaněček 1969). V roce 2000 byla nalezena bohatá populace východně od osady Čepice nedaleko Rabí (Bímová & Mandák 2001).

R. Paulič

37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Pracejovice (distr. Strakonice): suché části rozsáhlých luk na pravém břehu řeky Otavy V od lesa Bažantnice 2 km VSV od obce, 49°15'28,3"N, 13°52'51,1"E, 393 m n. m., asi 25 rostlin (23. 5. 2011 leg. R. Paulič, CB).

Ověření staré historické lokality, na které sbíral druh 26. 5. 1947 J. Moravec (PR). Tehdejší četnost vstavače osmahlého vyznačená na herbářové schedě položky byla „roztroušeně, místy velmi hojně“. V okolí Strakonice se tento druh v minulosti vyskytoval roztroušeně na písčitých pootavských lukách v úseku Střela – Slaník (např. 1899 leg. A. Veselý, CB; 1954 leg. V. Chán, CB; 1955 leg. M. Deyl, PR, a další). Výskyt u Pracejovic patří v současnosti k nemnoha recentním lokalitám druhu na celém Strakonicku.

R. Paulič

45b. Českokamenická kotlina, 5152c, Česká Kamenice (distr. Děčín): Větrný vrch (481 m) SZ nad obcí Kunratice, severozápadní svah, 400 m n. m., 2 rostliny (26. 5. 2011 foto P. Bauer & R. Štátná).

81. Hostýnské vrchy, 6672a, Chvalčov (distr. Kroměříž): louka v západní části PP Na Jančích, 49°22'39"N, 17°44'13"E, ca 540 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (2. 7. 2010 not. T. Svačina); čtyři kvetoucí rostliny (19. 7. 2011 not. M. Dančák & V. Dvořák); pět kvetoucích rostlin (23. 7. 2011 not. T. Svačina).

Nález v PP Na Jančích znamená znovuoobjevení druhu v Hostýnských vrších po několika desetiletích.

M. Dančák

Bímová K. & Mandák B. (2001): Nová jihočeská lokalita vstavače osmahlého (*Orchis ustulata*). – *Roezliana*, Brno, 15: 41–42.

Vaněček J. (1969): Květena Horažďovicka. – Plzeň, 272 p.

Orobanche alba* Willd. subsp. *alba**C3**

63i. Hřebečovská vrchovina, 6365a, Horní Hynčina (distr. Svitavy): prudký svah VJV expozice vlevo nad silnicí do obce Pohledy 1,23 km SSV od kóty Srnčí vrch [Skály] (536), zarůstající louka pod lesem,

- 49°40'20,3"N, 16°32'39,3"E, 458 m n. m., 2 rostliny (13. 6. 2011 foto *P. Lustyk*). – Horní Hynčína: zarůstající louka na svahu JIV expozice vlevo nad silnicí do obce Pohledy, 1,53 km SSV od kóty Srněčí vrch [Skály] (536) a 440 m JJZ od kostela Sv. Mikuláše, 49°40'28,1"N, 16°32'50,5"E, 465 m n. m., 3 rostliny (13. 6. 2011 leg. *P. Lustyk*, herb. *Lustyk*).
- 63j. Lanškrounská kotlina, 6265d, Dlouhá Loučka (distr. Svitavy): PR Dlouholoučské stráně, xerothermní trávníky, louky, křoviny a lesíky V nad střední částí obce (1997 not. *J. Čechová*; Čechová 1997); na výhledných stráních ve střední a jižní části rezervace, na *Thymus pulegioides*, desítky rostlin (2007 foto *J. Mládek*; Mládek 2007); na *Thymus pulegioides* (8. 6. 2008 foto *Z. Kaplan*, rev. *J. Zázvorka*; 1. 7. 2011 foto *P. Lustyk*).

Z PR Dlouholoučské stráně uvádí Faltysová et al. (2002: 162) pouze zárazu hřebíčkovou (*Orobancha caryophyllacea*). S velkou pravděpodobností je tento údaj založen na nálezu F. Kühna (Kühn 1986): „Dlouhá Loučka, okolí opuštěného lomu V od obce, 150 m SV od kravína, ostroh s J až Z expozicí“; s otazníkem jej v botanickém inventarizačním průzkumu zmiňuje také Čechová (1997). Jiné zprávy o výskytu *O. caryophyllacea* v tomto území nejsou známé (*J. Zázvorka* in litt.), nejbližší lokality leží až v Moravském krasu. Proto nelze u tohoto údaje, k němuž není k dispozici herbářový sběr, vyloučit záměnu s *O. alba*; stejnou pochybnost vyslovuje i autor v pořadí druhého inventarizačního průzkumu *J. Mládek* (Mládek 2007).

Zárasa bílá je v oblasti Českomoravského mezihoří (63) velmi vzácná. U některých druhů záraz lze považovat Třebovskou bránu za spojnici mezi výskyty na Moravě a v Čechách (směrem do Podorlíčí a Polabí). U *Orobancha alba* tomu tak ale není, chybí navazující lokality na české straně, druh se na východ od Prahy skoro (až na výjimky) nevyskytuje.

P. Lustyk

- Čechová J. (1997): Botanický inventarizační průzkum lokality „Dlouholoučské stráně“, Dlouhá Loučka, okr. Svitavy. – Ms. [Depon in: Odbor životního prostředí, Městský úřad Moravská Třebová]
- Faltysová H., Bárta F. et al. (2002): Pardubicko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 4, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
- Kühn F. (1986): Návrh na zřízení chráněného území Dlouholoučské stráně. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Pardubice]
- Mládek J. (2007): Inventarizační průzkum flóry a vegetace PR Dlouholoučské stráně. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Pardubického kraje, Pardubice]

***Orobancha arenaria* Borkh.**

C1

- 2a. Žatecké Poohří, 5746d, Podbořany (distr. Louny): výslunné teplomilné trávníky na jihozápadních svazích vrchu Homole ca 2,3 km SSV od obce, 330 m n. m., 2 rostliny vyrůstající z jednoho trsu *Artemisia campestris* (30. 5. 2011 foto *M. Broum* & *D. Koutecký*); 21 rostlin roztroušených po lokalitě (7. 6. 2011 foto *D. Koutecký*, rev. *J. Zázvorka*).

Velmi význačný nález této zárazy na Podbořansku doplňuje mozaiku jejího rozšíření v rámci celé ČR, rovněž se jedná o první údaj o výskytu ve fytogeografickém okrese Střední Poohří (2).

Lokalita je v současné době ohrožena hlavně expanzí některých exotických dřevin, zejména *Colutea arborescens*, *Laburnum anagyroides* a *Robinia pseudacacia*, což je důsledek necitlivých výsadeb. Dalším nebezpečím je rovněž fakt, že se lokalita nachází na lesní půdě.

M. Broum & D. Koutecký

- 4a. Lounské středohoří, 5548d, Milá (distr. Louny): vrch Milá, skalky na svahu 0,1 km JJV od vrcholu, 1 rostlina před květem (28. 5. 2009 not. K. Nepraš; Nepraš & Kroufek 2010).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6866b, Velatice (distr. Brno): okraj xerotermní stráňky 0,8 km J od kostela v obci, 49°11'24,3"N, 16°45'00,2"E, 260 m n. m., dvě rostliny v jednom trsu *Artemisia campestris* (5. 7. 2011 not. M. Dančák & V. Dvořák, foto V. Dvořák, rev. J. Zázvorka).

Zcela nová, dosud neznámá lokalita zárazy písečné na Moravě. V nejbližším okolí je druh znám z těsného okolí Brna – z Hádů (poslední doklad VI. 1913 leg. *Thenius*, BRNU) a ze svahů u železničních tunelů mezi Hády a Obrány (poslední doklad 30. 6. 1953 leg. *J. Dvořák*, BRNM), z vrchu Špice u Újezda u Brna [Stará hora u Sokolnic] (8. 7. 1998 not. *J. Zázvorka*), od Otnic (jen starý, přesněji nelokalizovaný doklad, 1861 leg. *Czermak*, BRNU) a z Větrníků u Vyškova (VI. 1928 sine coll., BRNM), přičemž recentně se vyskytuje jen v PR Špice, u Obrán a snad i na Větrnících.

Vzácný druh, v ČR má asi 75 doložených lokalit, z nichž většina už neexistuje. Druh se nešíří, vyrůstá v klimaticky příhodných letech na stanovištích reliktní povahy v nejteplejších oblastech.

M. Dančák & V. Dvořák

44. Milešovské středohoří, 5449c, Štěpánov (distr. Teplice): Štěpánovský vrch [recte Štěpánovská hora] (621 m), step v horní části jihozápadních svahů 0,6 km ZJZ od vrcholové kóty, 11 rostlin kvetoucích v jediném trsu (28. 6. 2009 exkurze Severočeské pobočky ČBS; Nepraš & Kroufek 2010).

***Orobanche elatior* Sutton, sensu orig.**

→C1

[*O. elatior* Sutton Transact. Linn. Soc. London 4: 178 (1798)]

Druh *O. elatior* Sutton (sensu orig.) byl při zpracování rodu *Orobanche* pro Květenu ČR provizorně zařazen do blízkého druhu *O. alsatica* jako „morfotyp parazitující na *Centaurea scabiosa*“ (cf. Zázvorka in Slavík 2000: 508, 511–512), zpracování druhu *O. elatior* se vztahuje k nyní nově rozlišenému taxonu *O. kochii* (podrobněji viz komentář k tomuto druhu; Zázvorka 2010).

[eds]

- 4b. Labské středohoří, 5449c, Hrobčice (distr. Teplice): vrch Kajba (Chlomek), stepní lysina na západním úbočí pod vrcholem, 50°32'37,9"N, 13°51'29"E, 1 odkvetlá rostlina pravděpodobně na *Centaurea scabiosa* (25. 7. 2001 leg. *T. Burian*, rev. J. Zázvorka, sebraná rostlina se nezachovala; Burian 2010).

V roce 2001 našel T. Burian na vrchu Kajba na východním okraji Radovesické výsypky zcela suchý zbytek zárazy, který bylo obtížné spolehlivě identifikovat. Podle tvaru koruny ale bylo jisté, že se jedná buď o *Orobanche alsatica* Kirschl. nebo o *O. elatior* Sutton sensu orig. (nikoliv *O. kochii* F. W. Schultz). Odlišení obou druhů jen na základě morfologických znaků je však obtížné i u čerstvého a typického materiálu. V pražském universitním herbáři je uložen neurčený sběr: Kajba u Milešovky, 10. 6. 1925 leg. J. Šimr. Šimrova rostlina je pravá *O. elatior* (sensu orig.), nikoliv *O. alsatica*. Je zjevné, že T. Burian našel zárazu vyšší na Kajbě po 76 letech.

J. Zázvorka

44. Milešovské středohoří, 5549a, Skalice u Třebívlic (distr. Litoměřice): vrch Houžetín (561 m), v širokolístem suchém trávníku na svahové louce 0,5 km SZ od osady Staré, jedna kvetoucí rostlina (2010 foto P. Bultas, R. Hamerský & V. Vlačíha; det. J. Zázvorka; Nepraš 2010).
75. Jesenické podhůří; Razová (distr. Bruntál): výchoz devonských vápenců zvaný „Kalkgrund“, na okraji lesa u lomu v blízkosti technické památky – bývalé vápenné pece poblíž vodní nádrže Slezská Harta, ca 2,5 km JV od kostela v obci, 49°54'51"N, 17°33'17"E, ca 510 m n. m., jediná rostlina (červenec 2002 not. Z. Hoták, 9. 9. 2010 foto Z. Hoták, rev. J. Zázvorka).

Záraz vyšší byla z Jesenického podhůří dosud uváděna pouze z Uhlířského vrchu u Bruntálu (Hradílek et al. 1999; Zázvorka in Slavík 2000: 508), kde roste na vulkanickém podkladu v několika mikropopulacích.

Z. Hoták

Hradílek Z., Sedláčková M., Skalický V. & Trávníček B. (1999): Materiály ke květeně Nizkého Jeseníku a přilehlých území. Floristický kurz ČSBS v Bruntále (1989). – Sagittaria, Olomouc.

Zázvorka J. (2010): *Orobanche kochii* and *O. elatior* (Orobanchaceae) in central Europe. – Acta Mus. Morav., sci. biol., 95: 77–119.

***Orobanche kochii* F. W. Schultz**

→C3

[*Orobanche kochii* F. W. Schultz, Flora, Regensburg, 30(5): 66 (1847); syn. *O. elatior* auct., non Sutton]

Nový taxon pro květenu České republiky.

V souvislosti se zpracováním rodu *Orobanche* do Květeny ČR J. Zázvorka zjistil, že na chrpách u nás parazitují dva druhy záraz, nikoliv jen záraz vyšší (*Orobanche elatior*), jak se dosud všeobecně uvádělo (Zázvorka 2010). Jejich správná jména jsou *O. elatior* Sutton a *O. kochii* F. W. Schultz (*O. elatior* auct., non sensu orig. Sutton). Pravá záraz vyšší, *O. elatior* Sutton (sensu orig.), je na území ČR vzácná, její areál má subatlantský charakter a zabírá západní až střední Evropu. *Orobanche kochii* je na našem území relativně hojnější a její celkové rozšíření je eurasijské, kontinentální, zasahující ze střední Evropy až do střední Asie, Číny a Indie. Areály obou druhů se vzájemně překrývají jen v malém území střední Evropy. Jejich společný výskyt je známý na území České republiky a Polska,

přičemž není známa žádná lokalita, na níž by se vyskytovaly spolu v témže společenstvu. Tyto dva druhy parazitující na našem území především na druhu *Centaurea scabiosa* jsou nepřibuzné a morfologicky značně odlišné, jejich vzájemné rozlišení nečiní potíže. Rozlišení je snadné i z herbářového materiálu i z fotografií.

Hlavní rozlišovací znaky obou druhů jsou tyto:

O. kochii je rostlina střední velikosti, většinou 30–40 cm vysoká, s charakteristickým, růžově červeným zbarvením zejména květů; květenství je v dolní části řídké, koruna ve střední části jen mírně ohnutá; listy jsou nápadně široké a krátké, nejčastěji 15–22 mm dlouhé, 4–8 mm široké. Kvete v červenci až srpnu (až počátkem září), výjimečně dříve. Hostitelem v ČR je většinou *Centaurea scabiosa*, příležitostně i *C. jacea* a *C. triumfettii* subsp. *axillaris*; mimo území ČR též další druhy rodu *Centaurea* a také *Echinops ritro*.

O. elatior je statná rostlina obvykle 40–60 cm vysoká, žlutavé až světle hnědé, okrové barvy, se špinavě fialovým nádechem; květenství válcovité, husté a dlouhé, koruna po celé délce pravidelným obloukem ohnutá; listy jsou úzké a dlouhé, čárkovitě kopinaté, nejčastěji 15–28 mm dlouhé a 3–4 mm široké. Doba kvetení je krátká, většinou v druhé polovině června. Parazituje pouze na *Centaurea scabiosa* (výjimkou je jediný nález na *C. jacea*), v západní Evropě jsou uváděny i další druhy rodu *Centaurea*.

Orobanch kochii je v ČR rozšířena roztroušeně v pahorkatinách do nadmořské výšky ca 600 m, především na xerothermních, skalnatých, stepních stanovištích jižní Moravy a Českého středohoří, zejména na bazických substrátech. *O. elatior* (sensu orig.) je v ČR vzácným druhem, vázaným na výslunné travnaté svahy mírně teplých i relativně chladnějších oblastí v nadmořských výškách 250–750 m, roste na hlubokých půdách, spraších a svahových hlínách, především na opukách a vyvřelých horninách (skalním a stepním stanovištím v termofytiku se vyhýbá).

Oba druhy jsou prakticky nezaměnitelné, i když je spojuje společný hostitel. *O. kochii* lze také bez větších potíží odlišit od všech ostatních druhů rodu *Orobanch*. Vystává ovšem jiný problém, a to odlišení *O. elatior* (sensu orig.) od několika dalších blízce příbuzných a morfologicky velmi podobných druhů, odlišovaných pragmaticky především jen na základě různých hostitelů, a někdy podle charakteru jejich vazby na stanoviště. Na našem území se to týká především *O. alsatica*, s níž je *O. elatior* velmi blízka, a jejímž hostitelem jsou rostliny z čeledi *Apiaceae* především z rodu *Peucedanum*, a také *O. flava*, parazitující na devětsilech. V Květeně ČR (Zázvorka in Slavík 2000: 489–513) není ještě tato záležitost dořešena vzhledem k tehdejší nejasné typifikaci jmen a s tím souvisejícím výběrem správného jména pro „východní“ druh (*O. kochii*). Druh *O. elatior* Sutton (sensu orig.) je v Květeně ČR zařazen do blízkého druhu *O. alsatica* jako „morfotyp parazitující na *Centaurea scabiosa*“ (Zázvorka in Slavík 2000: 508, 511–512) a zpracování *O. elatior* se vztahuje k druhu *O. kochii*. Skupina asi 8 druhů záraz okolo *O. elatior* a *O. alsatica* je

morfologicky značně homogenní, ale rozpadající se do různých hostitelských linií. Taxonomické řešení této skupiny vyžaduje studium v širším měřítku.

Pro nově rozlišený druh *O. kochii* autor v práci navrhl české jméno „záraza zardělá“, vystihující barvu rostlin, zejména květů.

O. elatior je z našeho území doložena asi ze 45 lokalit, *O. kochii* z asi 290 lokalit, včetně výskytů historických, zaniklých nebo dlouhou dobu neověřených.

[eds]

Zázvorka J. (2010): *Orobanche kochii* and *O. elatior* (Orobanchaceae) in central Europe. – Acta Mus. Moraviae, sci. biol., 95: 77–119.

***Orobanche picridis* F. W. Schultz C1**

4c. Úštěcká kotlina, 5451d, Drahobuz (distr. Litoměřice): 0,65 km V od obce, úpatí svahu nad silnicí do Vědlíc, kulturní louka na někdejší orné půdě, 50°31'33,2"N, 14°19'46,4"E, 190 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (29. 6. 2011 leg. K. Nepraš, LIT).

***Orobanche purpurea* Jacq. subsp. *purpurea* C1**

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968a, Ždánice (distr. Hodonín): na travnaté svahové terase ca 1,5 km SSZ od středu města, poblíž solitérní třešně, 49°04'39,5"N, 17°01'04,1"E, jedna kvetoucí rostlina (18. 6. 2011 foto J. Hájek, rev. J. Zázvorka).

4b. Labské středohoří / 3. Podkrušnohorská pánev, 5448b, Štrbice (distr. Teplice): 0,85 km SZ od obce, křovinatá stráň nad silnicí do Světce, 50°34'05"N, 13°49'47"E, 6 rostlin v jediném trsu (1. 7. 2009 exkurze Severočeské pobočky ČBS, leg. K. Nepraš, LIT; Nepraš & Kroufek 2010).

Od Štrbic nebyla dosud záraza nachová pravá udávána. Již před několika lety ji však na lokalitě pozoroval J. Švankmajer (in verb.), který na zdejší výskyt upozornil během floristického kurzu Severočeské pobočky České botanické společnosti v Kostomlatech pod Milešovkou v roce 2009.

K. Nepraš & R. Kroufek

45a. Lovečkovické středohoří, 5350d, Babiny I (distr. Ústí nad Labem): 1,2 km VSV od bývalé obce, po levé straně silnice na Ovčárnu, 12 rostlin celkem na 4 místech (13. 7. 2009 not. R. Kroufek, K. Bultas & Pilecký; Nepraš & Kroufek 2010).

***Orobanche reticulata* Wallr. C2**

2a. Žatecké Poohří, 5746b, Liběšovice (distr. Louny): t. č. nekosená ovsíková louka ca 1,5 km SSZ od kostela v obci, 305 m n. m., 7 zaschlých rostlin na *Cirsium eriophorum* (25. 3. 2011 not. D. Koutecký); 9 zaschlých rostlin patrně z léta (24. 9. 2011 not. M. Broum).

2a. Žatecké Poohří, 5746b, Sýrovice (distr. Louny): strniště po ozimé pšenici ca 1,4 km VJV od kostela v obci, 300 m n. m., 2 rostliny parazitující na *Cirsium arvense* (5. 6. 2011 not. D. Koutecký & J. Motejzík); 12 rostlin – 4 v květu a 8 před květem (24. 9. 2011 not. M. Broum).

Orobanche reticulata byla nalezena na dvou mikrolokalitách (vzdálených od sebe asi 150 m) v rámci jedné větší lokality na rozhraní katastrů obcí Liběšovice a Sýrovice nezávisle

na sobě oběma autory. Jedná se o první údaj o výskytu ve fytogeografickém okrese Střední Poohří (2). Pozoruhodná je pozdní doba květu na lokalitě u Sýrovic na konci září a patrně i v říjnu, vzhledem k vyvíjejícím se mladým rostlinám. Toto pozdní kvetení by mohlo být způsobeno zmlazením hostitelské rostliny (*Cirsium arvense*) po posekání ozimé pšenice ke konci srpna, nezvykle příznivým počasím po celé září a zejména absencí agrotechnických opatření běžných v tomto období. Jedná se tedy patrně o shodu okolností, které umožnily zárazám vykvést, což není v tomto období běžné.

M. Broum & D. Koutecký

***Panicum capillare* subsp. *barbipulvinatum* (Nash) Tzvelev**

13a. Rožďalovická tabule, 5656a, Tuchom (distr. Nymburk): les SV od obce, křižovatka lesních cest s plochou pro svoz dřeva 1,3 km S/SSV od kostelíka v obci, 50°20'14"N, 15°08'40"E, 228 m n. m. (9. 9. 2004, 11. 9. 2010 leg. M. Ducháček, PR).

Vzácně zavlékaný druh (Jehlík 1998). V roce 2004 i 2010 se vyskytoval hojně (mnoho desítek až několik stovek exemplářů) na písčité ploše u lesní křižovatky. Tato plocha slouží patrně k dočasnému skladování těžného dřeva. Proso vláskovité rozkladité sem bylo patrně zavlečeno z některého nádraží v Polabí při přepravě dřevní hmoty.

M. Ducháček

Jehlík V. [ed.] (1998): Cizí expanzivní plevele České a Slovenské republiky. – Academia, Praha, 506 p.

***Papaver lecoqii* Lamotte**

C1

- 4a. Lounské středohoří, 5549a, Staré (distr. Litoměřice): návrší Linhorka Z od obce, horní část západního svahu, osyp pod odkrytým horninovým profilem, 10 kvetoucích rostlin (6. 6. 2009 leg. K. Nepraš & R. Kroufek, LIT, rev. K. Kubát; Nepraš 2010). – Staré: 0,5 km JJV od obce, krajnice silnice do obce Třebívlice, 2 kvetoucí rostliny (6. 6. 2009 exkurze Severočeské pobočky ČBS, leg. K. Nepraš, LIT; Nepraš & Kroufek 2010).
44. Milešovské středohoří, 5449c, Lhota u Mrskles (distr. Litoměřice): svah silničního příkopu při severozápadním okraji obce, 50°30'27,7"N, 13°54'05,1"E, ruderalizovaný trávník, desítky rostlin (14. 6. 2010 leg. K. Nepraš, LIT; Nepraš & Kroufek 2010).

***Pimpinella peregrina* L.**

- 4b. Labské středohoří, 5350c, Ústí nad Labem: Čajkovského ulice, 0,6–0,9 km SSZ od Masarykových zdymadel, na příkrém krátkém svahu mezi opěrnou zdí nad hlavní železniční tratí Ústí nad Labem – Praha a silnicí, na šesti mikrolokalitách v úzkém pruhu rozvolněné ruderalní vegetace v délce zhruba 300 m, 50°38'35,9"N, 14°02'38,4"E, stovky rostlin, z toho desítky fertálních (31. 8. 2011 not. K. Nepraš & N. Krejčová; leg. K. Nepraš, LIT, PRC, det. M. Marek; 21. 9. 2011 leg. K. Nepraš, LIT, PRC).

[2 × 4 m, expozice VSV, sklon 30°, 21. 9. 2011 K. Nepraš. – E₁ (35 %): *Pimpinella peregrina* 2a, *Echium vulgare* 2m, *Festuca* cf. *pallens* 2m, *F. rupicola* 2m, *Daucus carota* 1, *Festuca rubra* s. l. 1, *Poa compressa* s. l. 1, *Sanguisorba minor* s. l. 1, *Securigera varia* 1, *Tanacetum vulgare* 1, *Acer negundo* +, *Achillea millefolium* s. l. +, *Conyza canadensis* +, *Crepis biennis* +, *Dactylis glomerata* +, *Galium verum* +, *Leucanthemum* cf. *ircutianum* +, *Onobrychis vicifolia* +, *Plantago lanceolata* +, *Setaria pumila* +, *Artemisia vulgaris* r, *Pimpinella saxifraga* subsp. *saxifraga* r, *Sonchus oleraceus* r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* r, *Tripleurospermum inodorum* r.]

Nový zavlečený druh pro květenu ČR.

Bedrník cizí (*Pimpinella peregrina*) je domácí ve Středozeří a do střední Evropy je zavlečen až v posledních letech. V Německu byl poprvé nalezen v roce 1985, v sousedním Sasku je jeho výskyt sledován od roku 1997 (Gutte & Jahn 1999). Hardtke & Ihl (2000) uvádějí v saském atlase nálezy již v sedmi základních mapovacích polích. Jeho výskyt souvisí pravděpodobně s používáním travních směsí při osévání, např. volných ploch v nově vybudovaných nákupních centrech nebo na svazích podél cyklostezek a komunikací vůbec (Gutte & Jahn l. c.). Druh jeví zřetelnou tendenci k dalšímu šíření. Několik nálezů bylo zaznamenáno i v labském údolí, nejbližší saská lokalita ve směru k naší státní hranici leží u Drážďan. Bylo tedy velice pravděpodobné, že druh bude objeven posléze i u nás. Svým habitem je bedrník cizí poměrně dost podobný našemu domácímu bedrníku *P. saxifraga*, spolehlivě a snadno se však odliší nápadným oděním nažek, které jsou odstále chlupaté. Na lokalitě v Ústí nad Labem se vyskytuje v druhově bohaté ruderalní vegetaci s řadou druhů suchých trávníků (např. *Centaurea scabiosa*, *Centaurea stoebe*, *Onobrychis vicifolia*, *Sanguisorba minor*). Zaznamenaný druhový soubor i stanoviště jsou až překvapivě podobné poměrům na saských nalezištích. Podkladem je zde hrubý štěrk s větším podílem zeminy, na části plochy je zachována geotextilie sloužící ke zpevnění svahu. S vysokou pravděpodobností lze tedy uvést, že výskyt *P. peregrina* na českém území souvisí s rozsáhlými stavebními úpravami železničního koridoru v nedávných letech. Podobně jako na německých lokalitách se zdá, že tu byl vyset při úpravě svahů nad železniční tratí. Bedrník cizí byl nalezen v rámci podrobného floristického mapování území mezi Ústím nad Labem a Dolními Zálezly (Nepraš et al. 2011).

K. Nepraš

- Gutte P. & Jahn R. (1999): *Pimpinella peregrina* – neu für Sachsen. – Sächs. Florist. Mitt., Leipzig, 5(1998): 97–98.
- Hardtke H.-J., Ihl A. et al. (2000): Atlas der Farn- und Samenpflanzen Sachsens. – Sächsisches Landesamt f. Umwelt u. Geologie, Dresden, 806 p.
- Nepraš K., Kroufek R., Kubát K., Machová I. & Rottenborn J. (2011): Floristické mapování Českého středohoří I. (Ústí nad Labem – Dolní Zálezly). – Severočes. Přír. (in press).

Polycnemum arvense L.

C1

- 36b. Horažďovicko, 6648d, Hlupín (distr. Strakonice): písčité jižní úpatí lesa na návrší Na Vrchu (kóta 469,6) 1,9 km Z od obce, 49°20'1,1"N, 13°46'35,4"E, 440 m n. m. (11. 9. 2010 leg. R. Paulič, CB).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6762d, Ocmanice (distr. Třebíč): okrasná skalka pod křížkem vpravo od silnice mezi Ocmanicemi a Zahrádkou, 1,0 km ZSZ od kapličky v obci, 49°14'9,8"N, 16°6'42,1"E, 410 m n. m., několik desítek jedinců na ploše asi 2 m² jako plevel v jinak pečlivě udržované okrasné skalce (11. 7. 2009 leg. J. Roleček, BRNU; Roleček 2010).

Zprávy o recentním výskytu chruplavníku rolního na Českomoravské vrchovině jsou jen ojedinělé (Lysák in Additamenta 2: 274, 2003), byť v minulosti byl jeho výskyt uváděn z většího počtu lokalit (např. Suza 1929, 1931). Nová lokalita u Ocmanic i přes poněkud

kuriózní management dobře odpovídá ekologickým nárokům chruplavníku, který toleruje sucho a nedostatek živin, ale vyžaduje pravidelné narušování stanoviště. Otázkou zůstává, zda i na přirozených či polopřirozených stanovištích (např. NPP Váté písky u Bzence nebo PP Skalky u Přehrady u Brna; Additamenta 2: 273, 2003; Additamenta 8: 292, 2009) je výskyt chruplavníku sekundární a tedy zda je tento druh u nás oprávněně považován za archeofyt (Pyšek et al. 2002).

J. Roleček

Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – *Preslia* 74: 97–186.

Roleček J. (2010): Neobvyklá lokalita chruplavníku rolního (*Polycnemum arvense*) u Náměště nad Oslavou a několik poznámek k ekologii druhu. – *Acta Rer. Natur., Přír. Čas. Vysočiny, Jihlava et Třebíč*, 8: 59–60.

Suza J. (1929): Rybník „Podhorník“ u Studence a jeho květena. *Studie geobotanická*. – *Příroda* 22: 329–334.

Suza J. (1931): Geobotanické poznámky ze západní Moravy. IV. K výzkumu vegetačních poměrů na středním toku Jihlávky (okolí Třebíče). – *Sborn. Klubu Přírod. Brno* 14: 19–64.

***Polycnemum majus* A. Br.**

C1

4a. Lounské středohoří, 5549b, Děkovka (distr. Litoměřice): vrch Plešivec (477 m), jihovýchodní svah, 50°29'27,8"N, 13°56'20,7"E, rozvolněný suchý trávník na mělké půdě, ca 100 rostlin (4. 8. 2010 leg. K. Nepraš & R. Kroufek, LIT; Nepraš & Kroufek 2010).

Polygala amarella* Crantz subsp. *amarella

C2

37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): louka na západním břehu Rovenského rybníka ZSZ od obce (NPP Rovná), vápenec, 49°17'19"N, 13°56'46"E, 416 m n. m., vzácně (7. 6. 2011 leg. R. Paulič & V. Žila, CB).

V současnosti jediná známá lokalita na Strakonických vápencích. Dříve uváděné četné lokality (cf. Moravec 1958) s největší pravděpodobností již zanikly.

R. Paulič

Moravec J. (1958): Poznámky k regionálně fytogeografickému hodnocení území vápenců u Strakonice. – *Preslia* 30: 1–18.

***Polystichum aculeatum* (L.) Roth**

C4a

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267d, Břeclav: Pohansko, mlazina borovice lesní (porost 810 E 1a) na písčitém hrúdu, 0,8 km VSV(–V) od zámečku Lány, 48°42'48,5"N, 16°55'46,3"E, 153 m n. m., jedna sterilní rostlina (8. 9. 2011 leg. T. Koutecký, 1 list, BRNL).

83. Ostravská pánev, 6175a, Lhotka u Ostravy: odval Dolu Lidice, rekultivovaná báze jižního svahu odvalu s porostem jasanu 0,9 km SV od kaple ve Lhotce, 49°51'42,7"N, 18°14'21,2"E, 226 m n. m., 1 sterilní rostlina (3. 9. 2011 not. T. Koutecký).

83. Ostravská pánev, 6175d, Ostrava-Kunčičky: odval Dolu Alexander, temeno odvalu s náletovými dřevinami 120 m ZJZ od těžních věží Dolu Alexander, 217 m n. m., 1 rostlina (2008 not. V. Koutecká).

83. Ostravská pánev, 6175d, Slezská Ostrava: odval Dolu Zárubek, rekultivovaná tabulová plošina odvalu s 58 let starým porostem *Populus* × *canadensis* s bohatým keřovým patrem 0,3 km J od

- Slezskoostravského hradu, 49°49'40,8"N, 18°17'58,5"E, 217 m n. m., 1 fertilní rostlina (28. 8. 2011 not. *T. Koutecký*).
83. Ostravská pánev, 6176b, Doubrava (distr. Karviná): odval Dolu Doubrava, zářez bývalé vlečky na temeni odvalu s 50 let starým náletem břízy 1,8 km ZJZ od kostela v obci, 49°51'15,6"N, 18°27'28,8"E, 274 m n. m., 1 fertilní rostlina (2008 foto *T. Koutecký*).
83. Ostravská pánev, 6176c, Ostrava-Radvanice: odval Dolu Ludvík, tabulová plošina odvalu s náletem břízy a bohatým keřovým patrem 2,2 km V od kostela v Radvanicích, 49°48'45,2"N, 18°21'22,6"E, 263 m n. m., 1 fertilní rostlina (29. 8. 2011 not. *T. Koutecký*).
83. Ostravská pánev, 6176c, Petřvald (distr. Karviná): odval Dolu Hedvika, rekultivovaná tabulová plošina odvalu s 35 let starými porosty 1,8 km ZSZ od těžní věže Dolu Pokrok v Petřvaldě, 49°49'40,3"N, 18°21'28,9"E, 279 m n. m., 3 izolované výskyty (2007 foto *T. Koutecký*).
83. Ostravská pánev, 6176d, Karviná-Doly, odval Dolu Hlubina, náletový prorost břízy s bohatým porostem dřevin druhé generace 1 km SZ od kostela v Karviné-Dolech, 49°50'31,1"N, 18°28'40,6"E, 254 m n. m., 2 fertilní rostliny (2005 leg. *T. Koutecký*, herb. P. Koutecký, CBFS).

Polystichum aculeatum je druhem podhorských a horských suťových lesů svazu *Tilio-Acerion*, případně květnatých, méně pak kyselých bučin svazů *Fagion* a *Luzulo-Fagion*. Ojediněle bývá uváděn také z vysokostébelných subalpínských niv svazu *Adenostylian*. V nižších polohách se jeho výskyt často váže na antropogenní stanoviště, jako jsou lomy, zídky, terénní zářezy cest aj. (Šourková in Hejny & Slavík 1988: 272–276, Lepší & Lepší 2007). Rozšíření v rámci ČR je značně nerovnoměrné. Častěji se vyskytuje na východní a severovýchodní Moravě a ve východních Čechách, na ostatním území se pak s tímto druhem setkáváme spíše ojediněle (Šourková l. c.).

Z výše uvedených nových lokalit lze jako nejvýznamnější označit nález na Soutoku u zámečku Lány. S velkou pravděpodobností se jedná o první známý údaj z termofytika jižní Moravy, navíc na republikovém výškovém minimu (153 m n. m.). Druh *Polystichum aculeatum* zde byl nalezen v září 2011 při floristické inventarizaci lužních lesů. Nepochybně se jedná o dálkový výsadek, přičemž nejbližší fytochoriony s potenciálními zdrojovými populacemi jsou relativně vzdálené (Bílé Karpaty lesní, Moravský kras, Moravské podhůří Vysočiny). Přestože do budoucna nelze očekávat vytvoření stabilně se reprodukcující nové populace, je i tak tento nález milým překvapením v botanicky ceněném území soutoku Moravy a Dyje.

Dále je prezentován souhrn sedmi lokalit kapradě laločnaté z Ostravské pánve, který doplňuje údaje v Květeně ČR, kde *Polystichum aculeatum* z tohoto fytochorionu uváděno není (Šourková l. c.). Podrobnou studii o rozšíření rodu *Polystichum* na severovýchodní Moravě a Slezska zpracovala na základě herbářových dokladů Hájková a kol. (2003), přičemž ze sledovaného území zmiňuje u *P. aculeatum* pouze údaj od Prostředních Bludovic u Havířova (les Záguří, 1972–1985 leg. *E. Burša*, OSM, FMM, CESK) z rozhraní fytochorionů 83 a 84a.

Současné nálezy jsou vázány výhradně na antropogenní substráty hlušínových odvalů v prostoru mezi Ostravou a Karvinou. Rostliny zde rostou převážně jednotlivě, a to jak v sukcesně pokročilejších náletových porostech na karbonské hlušině, tak i ve starších výsadbách na rekultivačních překryvech. Věk porostů, ve kterých byl druh zaznamenán, se

pohybuje od 35 do 58 let. Z výše uvedeného lze usuzovat, že se jedná o recentní výsadky stabilních beskydských, případně jesenických populací na nově vzniklé biotopy, které se v krajině vytvořily díky hornické činnosti.

T. Koutecký

Hájková A., Prymusová Z. & Troszoková M. (2003): Rod *Polystichum* v herbářové dokumentaci severovýchodní Moravy a Slezska. – Práce a Stud. Muz. Beskyd, přír. vědy, Frýdek-Místek, 13: 189–208.

Lepší P. & Lepší M. (2007): Kapradina laločnatá (*Polystichum aculeatum*) v jižní části Čech. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds], Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII, Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, přír. vědy, 47: 105–115.

***Polystichum braunii* (Spenner) Fée**

C2

97. Hrubý Jeseník, 5869b, Bělá pod Pradědem (distr. Jeseník): východní svahy Malého Bradla (1044 m), ca 350 m ZJZ od soutoku Hraničního a Šumného potoka, 50°10'13,6"N, 17°15'13,6"E, 883 m n. m. (28. 6. 2010 not. et det. M. Kočí & L. Bureš). Fytoecenologický snímek ČNFD č. 466608.

Polystichum braunii patří mezi kriticky ohrožené druhy Hrubého Jeseníku (Bureš & Burešová 2010). Podobně vzácný je i v celých východních Sudetech (Hédl 2002). Nejbližší recentní lokality výskytu druhu jsou známé z Rychlebských hor (Hédl l. c.). V Hrubém Jeseníku byl v nedávné době udáván z údolí Divoké Desné (Hédl 2001) a Šumárníku (Albín 2005). Revizí lokality v údolí Divoké Desné se však zjistilo, že se nejedná o *P. braunii*, nýbrž o křížence, jehož determinace není jednoznačná a vyžaduje další studium (L. Bureš in verb.). V Hrubém Jeseníku se tak druh recentně vyskytuje patrně jen na dvou místech, přestože historicky je uváděn asi z desítky lokalit (cf. Fiek & Uechtritz 1881, Hendrych 1987).

Na nově nalezené lokalitě v závěru údolí Šumného potoka na svazích vrchu Malé Bradlo byl nalezen jeden exemplář ve starém pralesovitém porostu humózní klenové bučiny (*Aceri-Fagetum*). Po podrobném průzkumu lokality v roce 2011 byly v blízkém okolí nalezeny ještě další tři exempláře (R. Štencl in verb.).

M. Kočí

Albín R. (2005): Inventarizační průzkum NPR Šerák-Keprník 2004–2005. – Ms. [Depon in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]

Bureš L. & Burešová Z. (2010): Červený seznam cévnatých rostlin CHKO Jeseníky. 11. verze (2010). – Ms., 14 p. [Depon in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]

Fiek E. & Uechtritz R. (1881): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Breslau, 571 p.

Hédl R. (2001): Divoká Desná (M0049js), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 8 p. [Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Hédl R. (2002): Pět fytogeograficky zajímavých druhů Rychlebských hor. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 153–162.

Hendrych R. (1987): Karpatische Migrationen und Florenbeziehungen in den Tschechischen Ländern der Tschechoslowakei. – Acta Univ. Carol., biol., 1985: 105–250.

† *Potamogeton* × *cooperi* (Fryer) Fryer, J. Bot. 35: 311 (1897) →A1

Syn.: *P.* × *cymatodes* Aschers. & Graebn., Synops. Mitteleur. Fl. 1: 337 (1897), nom. illeg. [Vienna ICBN Art. 52.1; McNeill et al. (2006)] (*P. crispus* × *P. perfoliatus*)

Nový taxon pro květenu České republiky.

Hybridní rostliny byly nalezeny v roce 2002 v malé vodní nádrži u obce Pasohlávky (distr. Břeclav) na jižní Moravě. Dále existuje herbářový doklad *P.* × *cooperi* z řeky Ploučnice u Děčína v severních Čechách z roku 1851. V současné době je považován tento hybrid v ČR za nezvěstný (Kaplan & Fehrer 2004; Kaplan: *Preslia* 82: 261–287, 2010).

Kaplan Z. & Fehrer J. (2004): Evidence for the hybrid origin of *Potamogeton* × *cooperi* (*Potamogetonaceae*): traditional morphology-based taxonomy and molecular techniques in concert. – *Folia Geobot.* 39: 431–453.

† *Potamogeton* × *nitens* Weber, Suppl. Fl. Holsat. 5 (1787) →A1

(*P. gramineus* × *P. perfoliatus*)

Nový taxon pro květenu České republiky. Hybrid byl determinován při podrobné revizi herbářových dokladů rodu *Potamogeton*. Rostliny byly sbírány opakovaně zhruba v rozmezí let 1818 až 1860 v dnes již neexistujícím rybníku Rozkoš u Lázní Bohdaneč (distr. Pardubice) ve východních Čechách (Kaplan: *Preslia* 82: 261–287, 2010).

Potamogeton obtusifolius Mert. & Koch **C3**

37e. Volyňské Předšumaví, 6748a, Střelské Hoštice (distr. Strakonice): malý rybník u cesty na jihovýchodním úpatí Vraniho vrchu (kóta 464,2) ca 1 km JJZ od osady Kozlov, 49°17'20,4"N, 13°44'20,3"E, 450 m n. m. (5. 9. 2010 leg. R. Paulič, CB, rev. Z. Kaplan).

Ve Volyňském Předšumaví velmi vzácný druh, známý pouze z jediné historické lokality: Střelské Hoštice, rybník J od železniční zastávky (cf. Vaněček 1969).

R. Paulič

Vaněček J. (1969): Květena Horažďovicka. – Plzeň, 272 p.

† *Potamogeton* × *olivaceus* Baagöe ex G. Fisch., Ber. Bayer. Bot. Ges. 11: 33 (1907) →A1

(*P. alpinus* × *P. crispus*)

Nový taxon pro květenu České republiky. Hybrid byl determinován při podrobné revizi herbářových dokladů rodu *Potamogeton*. Jediný nalezený sběr z našeho území pochází z roku 1887 od osady Podhoří u Chebu v západních Čechách (Kaplan: *Preslia* 82: 261–287, 2010).

***Potamogeton* × *sparganiifolius* Laest. ex Fr., Novit. Fl. Suec. Mant. 1: 9 (1832) →A1**
(*P. gramineus* × *P. natans*)

Nový taxon pro květenu České republiky. Hybrid byl nalezen ve dvou blízko sebe ležících rybnících u obce Štít (distr. Hradec Králové) ve východních Čechách, třetí lokalita je známa z herbářového sběru z roku 1994 od obce Dívčice (distr. České Budějovice) v jižních Čechách (Kaplan: *Preslia* 82: 261–287, 2010).

† ***Potamogeton* × *undulatus* Wölg. in Schult. & Schult. fil., Mant. 3: 360 (1827) →A1**
(*P. crispus* × *P. praelongus*)

Nový taxon pro květenu České republiky. Hybrid byl determinován při podrobné revizi herbářových dokladů rodu *Potamogeton*. V herbářích bylo nalezeno několik historických sběrů z území Českolipské kotliny (okolí Mimoně a Jestřebí) v severních Čechách z konce 19. století. (Kaplan: *Preslia* 82: 261–287, 2010).

***Potentilla filiformis* Vill.**

- 37c. Nezdické vápence, 6847b, Nezdice na Šumavě (distr. Klatovy): opuštěný vápencový lom na jihovýchodním svahu lesnatého návrší SSZ od obce, 49°10'49,1"N, 13°36'36,8"E, 630 m n. m. (16. 6. 2007 not. V. Chán, K. Boublík, J. Douda, M. Lepší, P. Lepší, R. Paulič, L. Pivoňková, M. Štech & V. Žíla).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Strunkovice nad Volyňkou (distr. Strakonice): opuštěný vápencový lůmek nad železniční zastávkou Strunkovice nad Volyňkou, 49°12'13,4"N, 13°53'14,2"E, 440 m n. m. (12. 5. 2010 leg. R. Paulič, CB, rev. M. Lepší).
- 37e. Volyňské Předšumaví, Rozsedly (distr. Klatovy): opuštěný vápencový lom u silnice v lese nad samotou Hamr 1,4 km JV od obce, 49°11'35,5"N, 13°37'23,4"E, 550 m n. m. (1. 5. 2008 leg. R. Paulič, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Domanice (distr. Strakonice): výslunné jižní úpatí borového lesíka Slídková JV od osady, 470 m n. m., 49°17'47,1"N, 13°55'41,4"E, vápenec (13. 6. 2009 leg. R. Paulič, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Droužetice (distr. Strakonice): výslunné meze s vápencovými skalkami při JV úpatí lesa na vrchu Tisovníku (kóta 588,9) S od obce, 460 m n. m., 49°17'33,6"N, 13°53'44,8"E, vápenec (24. 4. 2010 leg. R. Paulič & M. Lepší, CB).

Z Nezdických vápenců, Volyňského Předšumaví a Strakonických vápenců dosud neudávaný druh.

R. Paulič

***Potentilla recta* L.**

C4a

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Strakonice: zarůstající louky při západním úpatí lesa na Holém vrchu (510 m) SSZ od města, 49°16'21"N, 13°53'35"E, 470 m n. m., ojedinele (9. 7. 2005 leg. R. Paulič, CB).

Ze Strakonických vápenců dosud neudávaný druh. Na celém Strakonicku jediná lokalita, dříve zde nebyl druh zaznamenán. Na výše uvedenou lokalitu byla mochna přímá patrně zavlečena.

R. Paulič

Pyrola chlorantha* Sw.*C1**

64b. Jevanská plošina, 6153b, Řehenice (distr. Praha): svah JZ expozice nad Mokřanským potokem 400 m JJV od osady Gabrhele, smíšený les s břízou, borovicí, v podrostu se smrkem, 300–320 m n. m., 2 kvetoucí rostliny a 15 sterilních spolu s *Platanthera bifolia* a *Epipactis helleborine* (12. 6. 2010 foto J. Pokorný).

Pyrola media* Sw.*C1**

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6948a, Křesanol (distr. Prachatice): ca 700–850 m S od kaple v obci, světlý borový les s příměsí břízy bělokoré na Z, SZ a S svahu vrchu Loužka (kóta 899,2), 865–880 m n. m., desítky až stovky rostlin (1. 4. 2010 a 15. 4. 2010 not. D. Půbal; Lepší & Lepší 2010). Místa s nejbohatším výskytem: 49°04'24,4"N, 13°44'23,6"E; 49°04'28,2"N, 13°44'27,6"E; 49°04'33,9"N, 13°44'42,8"E.
- 37h. Prachatické Předšumaví, 6949d, Horouty (distr. Prachatice): 1,1 km a 0,8 km JV od středu obce, borový les na J a SZ svahu vrchu Pintovka (kóta 682), 49°02'06"N, 13°57'53"E a 49°02'20"N, 13°57'49"E, ca 580 a 660 m n. m., dvě menší populace o rozloze ca 6 m² (9. 7. 2009 a 21. 3. 2010 not. D. Půbal; Lepší & Lepší 2010).
89. Novohradské hory, 7353b, Bělá (distr. Český Krumlov): ca 1,4 km SV od kapličky v osadě, 48°39'56,5"N, 14°35'57,8"E, 830 m n. m., okraj bučiny a lesní cesty, několik rostlin (2006 leg. M. Lepší, CB; Lepší & Lepší 2010).

Ranunculus arvensis* L.*C3**

38. Budějovická pánev, 7052a, Křenovice (distr. České Budějovice): zahrada domu č. p. 125 v jižní části obce, 48°59'01,6"N, 14°21'32,1"E, 407 m n. m., několik rostlin (2009, 2010 not. M. Štech).
38. Budějovická pánev, 7052a, Třebín (distr. České Budějovice): okraj pole u silniční křižovatky asi 300 m V od kapličky u hráze Třebínského rybníka, 48°58'00,3"N, 14°23'18,7"E, 415 m n. m., několik set rostlin (29. 5. 2011 leg. P. Koutecký, CBFS).

V jižních Čechách dosti vzácný druh, který je obvykle nalézán jen jednotlivě nebo ve velmi chudých populacích. Velikost nově nalezené populace u Třebína s několika stovkami bohatě plodících rostlin je v tomto území zcela výjimečná. Na lokalitě rostl také, v regionu zřetelně hojnější, plevelný druh *R. sardous*.

P. Koutecký

79. Zlínské vrchy, 6874a, Lačnov (distr. Vsetín): PP Lačnov, kosená louka za hranicí zástavby asi 200 m Z od středu obce, na okraji pole, 530 m n. m. (21. 6. 2005 leg. J. Tkáčiková, VM).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6573b, Valašské Meziříčí (distr. Vsetín): na poli pod silnicí do místní části Hrachovec, na jihovýchodním okraji města, asi 0,5 km S od kóty Štěpánov (409), 49°27'53"N, 17°59'22"E, 340 m n. m., asi 10 rostlin (4. 6. 2010 not. P. Koutecký).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6573b, Valašské Meziříčí (distr. Vsetín): Štěpánov, pole, obilí, 300 m n. m. (6. 6. 1969 leg. O. Ressel, VM).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6573b, Valašské Meziříčí (distr. Vsetín): Hrachovec, obilné pole asi 200 m S od silnice spojující Štěpánov a Hrachovec a asi 200 m S od památné lípy v Hrachovci, 320 m n. m. (10. 6. 2004 leg. J. Tkáčiková, VM).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): protáhlý odlesněný hřbet Buchlov asi 500 m V od údolí Losový, na okraji pole, 520 m n. m. (12. 7. 2005 leg. J. Tkáčiková, VM).
81. Hostýnské vrchy / 79. Zlínské vrchy, 6772a, Fryšták (distr. Zlín): Horní Ves, okraj sojového pole blízko elektrického zařízení, poblíž kraje lesa, ca 1,1 km JZ od kóty 414, 49°17'45"N, 17°41'32,3"E, 309 m n. m. (1. 7. 2010 leg. J. Pránčl, herb. Pránčl).

82. Javorníky, 6774a, Huslenky (distr. Vsetín): okraj pole u soutoku potoků Zděchovka a Uherský, 1,8 km J od kostela v obci, 49°17'12,7"N, 18°05'15,2"E, 420 m n. m. (9. 6. 2006 not. *M. Dančák*).
- 84a. Beskydské podhůří, 6475d, Kunčice pod Ondřejníkem (distr. Frýdek-Místek): okraj pole u silnice v osadě Pod Stolovou, asi 1,4 km JJV od kostela v obci, 49°31'25"N, 18°18'33"E, 575 m n. m. (27. 5. 2004 leg. *M. Dančák*, OL; *J. Tkáčiková*, VM).

Rozšíření pryskyřníku rolního v Hostýnsko-vsetínských vrších a okolí (fytochoriony 76a, 78, 79, 80a, 81 a 82) zpracovali v nedávné době Otýpková & Dančák (2003). Tento teplo-milný plevel dnes roste především v širším okolí Vsetína (viz také Koutecký et al. 2009) a to v obilninách, ve společenstvech svazu *Scleranthion annui* (cf. Otýpková & Dančák l. c.). Uvedené lokality doplňují rozšíření v uvedeném území, zajímavý je především výskyt v severní části fytochorionu 80a. Přestože Řičan (1936) považoval druh v okolí Valašského Meziříčí za hojnější než v okolí jižněji položeného Vsetína, dnes je tento stav opačný. Nález v okolí Valašského Meziříčí jsou ojedinělé, což jistě souvisí také s nízkým počtem malých políček, která v této oblasti z krajiny téměř vymizela.

J. Tkáčiková & M. Dančák

Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačíková J. [sic!] & Hlisenkovský D. [eds] (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44, příl. 2009/1: 1–106.

Otýpková Z. & Dančák M. (2003): Výskyt vzácnějších druhů plevelů na Valašsku. – Zprávy. Čes. Bot. Společ. 38: 177–196.

Řičan G. (1936): Květena okresu Vsetínského a Valašskomeziříčského. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]

***Rorippa amphibia* (L.) Besser**

37e. Volyňské Předšumaví, 6749b, Strakonice: břehy mrtvého ramene Otavy (tzv. „Stará řeka“) V od města, 49°15'29,9"N, 13°55'48,8"E, 388 m n. m. (22. 5. 2010 leg. *R. Paulič*, CB).

Z Volyňského Předšumaví nebyl druh v Květeně ČR dosud uváděn.

R. Paulič

***Rorippa austriaca* (Crantz) Besser**

37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Strakonice: náplavy na pravém břehu řeky Otavy na „Křemelce“, 49°15'53,4"N, 13°54'48,3"E, 389 m n. m. (14. 7. 2010 not. *R. Paulič*).

37f. Strakonické vápence, 6749a, Strakonice: složiště dřeva při jihovýchodním okraji lesa Ryšovy, 49°16'32,5"N, 13°53'57,6"E, 495 m n. m., ojediněle (17. 6. 2008 leg. *R. Paulič*, CB).

Z fytochorionu Šumavsko-novohradské podhůří (37) není rupek rakouská v Květeně ČR udávána.

R. Paulič

***Rubus sorbicus* H. E. Weber, Feddes Repert. 91: 3 (1980)**

→C1

46c. Růžovská tabule, 5152c, Srbská Kamenice (distr. Děčín): v okrajích borové kultury při žlutě značené turistické cestě a v okrajích nedaleké lesní louky na jihovýchodním úpatí Růžovského vrchu (619 m),

roztroušeně na více místech, ca 350 m n. m. (21. 9. 2006 leg. et det. *J. Hadinec*, rev. H. E. Weber, PRC; 4. 9. 2011 leg. *B. Trávníček & V. Žíla*, OLM, herb. Žíla).

- 46c. Růžovská tabule, 5152c, Srbská Kamenice (distr. Děčín): skupiny keřů na svahové pastvině v krátkém postranním údolíčku na západním okraji obce S od silnice Růžová – Srbská Kamenice, Z od silniční křižovatky v údolí Kamenice, ca 250 m n. m., spolu s dalšími druhy ostružiníků (21. 9. 2006 leg. et det. *J. Hadinec & P. Bauer*, PRC).

Nový druh pro květenu ČR.

V roce 2006 jsem našel v území Labských pískovců na několika místech nápadný druh ostružiníku, který jsem předběžně určil jako *Rubus sorbicus*, později bylo určení potvrzeno při návštěvě lokality B. Trávníčkem a V. Žílou. V roce 2010 herbářový sběr revidoval i autor jeho popisu, německý batolog H. E. Weber. Nález v Labských pískovcích není nikterak překvapující, možnost objevení tohoto druhu v území předpokládal již J. Holub a upozornil na ni ve svém zpracování rodu *Rubus* v Květeně ČR (Holub in Slavík 1995: 103). Výskyt *R. sorbicus* byl až dosud znám pouze z území Německa, ze spolkových zemí Sasko, Dolní Sasko a Braniborsko. Nejblíže k našemu území leží lokality v Horní Lužici (Weber 1995: 367–368). Svým areálem představuje typický středoevropský regionální druh. V infragenerickém systému náleží do subsektce *Rubus*, jeho postavení v ní je značně izolované. V rámci této subsektce je to poměrně nápadný ostružiník. Z našich druhů stojí nejblíže *R. senticosus*, který je však v České republice velmi vzácný. Z těch hojnějších, které může florista v území severních Čech běžně potkat, je *R. sorbicus* asi nejvíce podobný druhu *R. plicatus*, jenž roste společně s ním také na obou uvedených lokalitách. Nápadným odlišujícím znakem u *R. sorbicus* je však tvar koncového lístku a hrubé zoubkování jeho listového okraje s hlavními zuby slabě nazpět vyhnutými. Dalšími charakteristickými znaky jsou lysé prýty bez stopkatých žlázek, ostny na prýtech jsou silné a rovné (až 7 mm dlouhé), hustě rozmístěné a listy jsou na rubu téměř lysé.

Pro ostružiník *R. sorbicus* navrhuji české druhové jméno „lužickosrbský“, v soulase s jeho latinským jménem, které tímto výrazem označuje národ Lužických Srbů (německy Sorben), na jejichž historickém území (Horní a Dolní Lužice) se tento druh hojně vyskytuje. Že byl *R. sorbicus* na našem území nalezen právě u obce Srbská Kamenice snad tedy ani nemůže být náhoda...

J. Hadinec

Weber H. E. (1995): *Rubus* L. – In: Hegi G., *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, Ed. 3, 4/2A: 284–595, Blackwell, Berlin.

Salvia pratensis L.

75. Jesenické podhůří, 6071c, Razová (distr. Bruntál): okraj lesa u vápencového lomu, v blízkosti technické památky – bývalé vápencové pece poblíž vodní nádrže Slezská Harta, ca 2,5 km JV od kostela v obci, 49°54'51"N, 17°33'17"E, ca 510 m n. m., několik desítek rostlin, většinou sterilní růžice (9. 9. 2010 not. *Z. Hoták*).

Hradílek et. al. (1999) uvádějí šalvěj luční jakožto příklad teplomilného prvku v obecné charakteristice fytochorionu. V přehledu nálezů však není žádná konkrétní lokalita

uvedena. Květena ČR (Štěpánková in Slavík 2000) tento druh z Jesenického podhůří vůbec nezmiňuje.

Výskyt na ostrůvku devonských vápenců v Nížkém Jeseníku zvaném „Kalkgrund“ u Razové jsem poprvé zaznamenal v roce 2002, v roce 2010 jsem ověřil relativně bohatou populaci. Druh zde roste společně s dalšími relativně teplomilnými druhy, např. *Orobanche elatior* (sensu Sutton), *Centaurea scabiosa* a *Agrimonia eupatoria*.

Z. Hoták

Hradílek Z., Sedláčková M., Skalický V. & Trávníček B. (1999): Materiály ke květeně Nížkého Jeseníku a přilehlých území. Floristický kurz ČSBS v Bruntále (1989). – Sagittaria, Olomouc.

***Scilla bifolia* subsp. *buekkensis* (Speta) Soó**

→C2

Nový taxon pro květenu ČR. Ladoňka dvoulistá chlumní byla v ČR zaznamenána pouze na jihovýchodní Moravě v území mezi městy Uherské Hradiště a Uherský Brod, recentně je zde známa pouze ze 4 lokalit (Kunovice, Veletiny, Vlčnov – Vlčnovský háj, Hluk). (Trávníček et al. 2009; Trávníček: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 1–23, 2010).

***Scilla bifolia* subsp. *spetana* (Kereszty) Trávníček**

→C1

[*Scilla bifolia* subsp. *spetana* (Kereszty) Trávníček, Acta Mus. Morav., sci. biol., 94 (2009): 198 (2010)]

Nový taxon pro květenu ČR. Ladoňka dvoulistá Spetova roste v ČR na jižní Moravě na dolním toku řeky Moravy (v okolí obcí Míkulčice na Hodonínsku a Lanžhot na Břeclavsku), na střední Moravě na severozápadním okraji Chřibů (u obce Roštín) a východním okraji Litenčických vrchů (u obce Troubky) (Trávníček et al. 2009; Trávníček: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 1–23, 2010).

***Scilla bifolia* subsp. *rara* Trávníček**

→C1

[*Scilla bifolia* subsp. *rara* Trávníček, Acta Mus. Morav., sci. biol., 94 (2009): 197 (2010)]

Nově popsaný endemický taxon květeny ČR. Ladoňka dvoulistá vzácná byla nalezena pouze na jediné plošně velmi omezené lokalitě na jihozápadní Moravě. Vyskytuje se zde v centrální části lesa Purkrábka mezi obcemi Suchohrdly a Těšetice na Znojemsku. (Trávníček et al. 2009; Trávníček: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 1–23, 2010).

***Scilla forbesii* (Baker) Speta**

41. Střední Povltaví: Dolní Břežany-Lhota; 64a. Průhonická plošina: Praha-Újezd (Trávníček: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 45: 137–153, 2010).

Nový zplanělý druh pro květenu ČR.

***Scrophularia vernalis* L.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5870c, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): Železná, skály na Solné (826 m), 6 plodících a asi 20 sterilních rostlin na terásce jedné ze skupin skal na Solné, 50°08'00,7"N, 17°20'04,4"E,

jižní orientace skal, další 4 plodící rostliny na zaměněné mechate sutí asi 8 m od paty skály (od předchozí lokality), 2 plodící rostliny ve štěrbině na opačné (severně orientované) straně stejného skalního hřebínku, 50°08'00,9"N, 17°20'02,9"E, ca 780 m n. m. (16. 6. 2011 not. R. Štencel).

S největší pravděpodobností se jedná o potvrzení Buchsova historického údaje (Würbental: am oberen Südhang des Salzbergs bei Buchbergstal, ein sonderbares Vorkommen (Buchs)!, sec. Schube 1907).

R. Štencel

Schube T. (1907): Ergebnisse der Durchforschung der schlesischen Gefäßpflanzenwelt im Jahre 1906. – Jahresber. Schles. Ges. Vaterländ. Cult. 84(1906), Abt. 2b: 68–89.

Senecio erucifolius L.

C1

- 5a. Dolní Poohří, 5550d, Budyně nad Ohří (distr. Litoměřice): Pistry, okraj Písteckého lesa při západním okraji obce, několik lodyh na jediném místě (Burian 2010).
44. Milešovské středohoří, 5449c, Lukov (distr. Litoměřice): 0,7 km JZ–ZJZ od vrcholu Táhlíny (656 m), luční lada při jižním okraji lukovských luk a lad, 1 mohutný trs (30. 9. 2010 leg. K. Nepraš & R. Kroufek, LIT; Nepraš 2010).
44. Milešovské středohoří, 5449c, Lhota u Mrskles (distr. Litoměřice): 0,35 km ZSZ od vrcholu Lišně (548 m), dolní okraj zalesňovaných lad, desítky rostlin (19. 8. 2010 leg. K. Nepraš, LIT; Nepraš & Kroufek 2010).
44. Milešovské středohoří, 5449c, Mrsklesy (distr. Litoměřice): stráně na jižním úpatí Lipské hory (689 m), 0,65 km J–JJV od vrcholu, širokolisté suché trávníky nad silnicí do Lhoty, desítky rostlin (30. 6. 2009 exkurze Severočeské pobočky ČBS; 19. 8. 2010 not. K. Nepraš; Nepraš & Kroufek 2010); 0,4 km JJV od vrcholu, okraj nekosené louky, 1 rostlina (3. 9. 2010 not. R. Kroufek & K. Nepraš; Nepraš & Kroufek 2010).

Rozšíření starčku roketolistého nevěnovali čeští botanici až dosud příliš pozornosti. V severozápadních Čechách, v prostoru zhruba mezi obcemi Milešov, Třebívlice, Libochovice a Čížkovice je celkem častý, ale publikovaných údajů odtud existuje poměrně málo. Údaj od Chotěšova je skoro 100 let starý. U Košťálova sbíral druh v nedávné době J. Lepš (in Additamenta 8: 303, 2009). V poslední době byla z Českého středohoří publikována řada lokalit: Pnětluky a Sutom (Nepraš et al. 2008), Dřemčice, Milešov, Velemín, Chrastná, Vlastislav a Třebenice (Nepraš & Kroufek 2010). Další podrobnější údaje k výskytu v severozápadních Čechách uvádí i Burian (2010), jemuž se podařilo kromě výše uvedeného nálezu u Budyně nad Ohří ověřit výskyt ve fytogeografickém okrese Libochovická tabule (Košnice, Podsedice). V červeném seznamu ČR (Procházka 2001) je starček roketolistý veden v kategorii rostlin kriticky ohrožených, v Českém středohoří však do skupiny nejvzácnějších druhů nepatří. Svým výskytem je zde vázán sice na poměrně malou arelu v jihozápadní části území, recentně se však v rámci ní vyskytuje na řadě lokalit a na některých z nich vytváří i velmi početné populace. Nejhojnější bývá na 10–20 let starých nekosených nebo občasně kosených polních ladech s malým podílem náletových dřevin. Místy roste také v širokolistých suchých trávnících. Údaje od Lhoty, Lukova a Mrskles spadají do fytogeografického okresu Milešovské středohoří, nález od Budyně nad Ohří do Dolního

Poohří. Z těchto fytochorionů není druh v Květeně ČR (Grulich in Slavík & Štěpánková 2004: 268) uveden.

K. Kubát & K. Nepraš

Nepraš K., Kroufek R. & Bultas P. (2008): Příspěvek ke květeně Českého středohoří. – Severočes. Přír. 39: 59–72.

***Silaum silaus* (L.) Schinz & Thell.**

C3

- 61c. Chvojenská plošina, 5861b, Hoděšovice (distr. Pardubice): vlhké louky v PR Mazurovy chalupy, 50°09'44"N, 15°55'28"E, 255 m n. m. (10. 9. 1999 leg. V. Samková, HR, rev. M. Marek).
- 61c. Chvojenská plošina, 5861d, Vysoké Chvojno (distr. Pardubice): travnatý lem mezi potokem a okrajem lesa po pravé straně silnice vedoucí do Albrechtic nad Orlicí, 750 m SSV od rozcestí na východním okraji obce, 50°07'07"N, 13°58'52,1"E, 300 m n. m., desítky rostlin (3. 5. 2009 foto M. Hanzl).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962a, Veliny (distr. Pardubice): menší louka na jižním okraji silnice v obci, 300 m SZ od kostela, 50°04'21,2"N, 16°02'55,8"E, 290 m n. m., stovky fertálních rostlin (21. 8. 2010 not. M. Hanzl).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962d, Horní Jelení (distr. Pardubice): hráz rybníka Hanzlíkovec 2,3 km JV od obce, 50°02'19,5"N, 16°06'43"E, 290 m n. m. (4. 9. 1997 leg. V. Samková, HR, rev. M. Marek).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962d, Dolní Jelení (distr. Pardubice): osada Rousínov, vlhké louky okolo potoka u JJV okraje obce, 277 m n. m. (8. 8. 1994 leg. Z. Kaplan no. 94/393, herb. Kaplan).

Z Chvojenské plošiny není koromáč olešníkovaný v Květeně ČR uveden (Křisa in Slavík et al. 1997). Kromě nálezů uvedených zde jsou další lokality ve výsledcích floristického kurzu v Kostelci nad Orlicí (Kaplan 2005).

M. Hanzl

Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, příl., 2005/1: 1–76.

***Solanum decipiens* Opiz**

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Strakonice: bývalá městská skládka u vojenských kasáren „V Lipkách“ JZ od města, 49°14'53,2"N, 13°53'09,1"E, 410 m n. m. (15. 10. 2005 leg. R. Paulič, CB).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Strakonice: železniční nádraží Strakonice, na více místech u pat zdi budov, 49°15'20"N, 13°55'03"E, 399 m n. m. (3. 8. 2009 not. R. Paulič & P. Nedvěďová; 8. 10. 2010 not. R. Hlaváček).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): skládka silničního posypu a škváry u rozcestí silnic nad rybníkem Rokavák 0,8 km JJZ od obce, 49°16'40,6"N, 13°56'49,5"E, ca 400 m n. m. (27. 7. 2009 not. R. Paulič).

Lilek vlnatý nebyl dosud ze Šumavsko-novohradského podhůří udáván.

R. Paulič & R. Hlaváček

***Stachys annua* (L.) L.**

C2

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): pole nad travnatým úvozem, polní trať Za zmloukou, ca 0,7 km JJZ od středu obce, 49°21'22"N, 17°03'36"E, 310–335 m n. m., velmi hojně (6. 8. 2008, 2. 8. 2009, 3. 7. 2010, 5. 6. 2011 not. H. Kleinová). – Ondratice: pole mezi úvozem a strání, polní

trať Soudná ca 0,7 km J od středu obce, 49°21'25,2"N, 17°03'43"E, 306–330 m n. m., velmi hojně (6. 8. 2008, 2. 8. 2009, 3. 7. 2010, 5. 6. 2011 not. *H. Kleinová*). – Ondratice: pole u Ondratické pískovny ca 0,7 km JV od středu obce, 49°21'25,3"N, 17°03'57,6"E, 268–290 m n. m., velmi hojně, spolu s *Anagallis foemina*, *Bromus japonicus*, *Silene noctiflora* (3. 8. 2009, 3. 7. 2010, 5. 6. 2011 not. *H. Kleinová*).

Stellaria pallida (Dumort.) Crépin

C2→C4a

1. Doupovská pahorkatina, 5645b, Kadaň (distr. Chomutov): travnatý pás podél chodníku v Chomutovské ulici před č. p. 1280 (24. 4. 2008 foto *I. Bílek*) [<http://www.naturfoto.cz/ptacinec-bledy-fotografie-8130.html>]; – Kadaň: v trávníku na okraji Smetanových sadů podle ulice Jana Švermy před č. p. 622 (duben 2008 foto *I. Bílek*).
- 2a. Žatecké Poohří, 5546d, Údlice (distr. Chomutov): trávník u trafostanice na křižovatce ulic Lázeňská a Máchova (20. 4. 2008 not. *B. Trávníček, V. Žíla & I. Bílek*).
- 4b. Labské středohoří, 5350a, Ústí nad Labem: Severní Terasa, v sekaném trávníku u křižovatky ulic Sociální péče a Mezní, 280 m n. m. (12. 4. 2011 leg. *K. Nepraš*, LIT, det. *J. Hadinec*).
- 4b. Labské středohoří, 5450a, Dolní Zálezly (distr. Ústí nad Labem): v sekaném trávníku u křižovatky ulic Na Vyhliďce a Dlážděná nad železniční stanicí, 160 m n. m. (8. 4. 2011 leg. *K. Nepraš*, LIT, det. *J. Hadinec*).
- 4b. Labské Středohoří / 4c. Úštěcká kotlina, 5450d, Litoměřice: sešlapávaný trávník u cesty po břehu Labe u loděnice na Střeleckém ostrově (25. 4. 2010 leg. *K. Kubát*, LIT).
- 7c. Slánská tabule, 5751d, Kralupy nad Vltavou (distr. Praha): v městském trávníku 650 m SZS od nádraží (IV. 2008 not. *O. Šída*).
- 7d. Bělohorská tabule, 5951b, Praha-Ruzyně: trávníky v areálu Výzkumného ústavu rostlinné výroby, hojně, 50°05'10"N, 14°18'11"E, 345 m n. m. (26. 4. 2009 leg. *R. Paulič*, CB).
8. Český kras, 6052a, Praha-Radotín: městské trávníky v centru městské části JZ od železniční stanice, 49°58'59"N, 14°21'32"E, ca 205 m n. m. (25. 4. 2010, leg. *B. Trávníček*, OL).
8. Český kras, 6050b, Srbsko (distr. Beroun): narušovaný trávník podél cesty vedoucí pod skalami na levém břehu Berounky 1,4 km SSZ–S od železniční stanice, 49°56'58,2"N, 14°07'30,6"E, 215 m n. m. (24. 5. 2010 leg. *Z. Kaplan no. 10/26*, herb. Kaplan).
8. Český kras, 6051c, Běleč (distr. Beroun): disturbovaný trávník u cesty ve střední části obce, 49°54'49,3"N, 14°10'41,2"E, 270 m n. m. (21. 5. 2010 leg. *Z. Kaplan no. 10/90*, herb. Kaplan).
9. Dolní Povltaví, 5852a, Roztoky u Prahy: v trávníku před muzeem (duben 2011 leg. *Jar. Rydlo*, PRC).
9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Dejvice: v sekaném trávníku na Vítězném náměstí (1990–2011 not. *J. Hadinec*).
9. Dolní Povltaví, 5952a, Praha-Vokovice: v sekaných trávníčích na mnoha místech, např. na sídlišti Červený vrch (1982–2011 not. *J. Hadinec*).
- 10a. Jenštejnská tabule, 5853b, Brandýs nad Labem (distr. Praha): v trávníku mezi chodníkem a ulicí na SZ okraji města 700 m SZ od nádraží (IV. 2008 leg. *O. Šída*, PR).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Vršovice: v sekaném trávníku v Havlíčkových sadech (Gröbovka) (duben 2011 not. *J. Hadinec*).
- 10b. Pražská kotlina, 5952d, Praha-Lhotka: městské trávníky na sídlišti podél ulice Novodvorská, 50°01'24"N, 24°26'22"E, 270 m n. m. (28. 4. 2008 not. *T. Černý*).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5958c, Záboří nad Labem (distr. Kutná Hora): trávníky JJV od železničního nádraží, 50°01'39"N, 15°21'07"E (22. 4. 1990 not. *V. Faltsys*).
- 15b. Hradecké Polabí, 5760d, Hradec Králové: Riegrovo náměstí, trávník proti vlakovému nádraží, 50°12'52"N, 15°48'45"E, 230 m n. m. (25. 4. 2005 leg. *M. Ducháček*, HR).
- 15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové: mírně ruderalizovaný trávník před budovou muzea v Gayeových kasárnách, 50°12'46"N, 15°50'01"E, 230 m n. m. (11. 4. 2008 leg. *M. Ducháček, V. Samková & J. Zámečník* HR, herb. Zámečník).

- 15c. Pardubické Polabí, 5960d, Pardubice-Polabiny: sekané trávníky v sídlišti, 50°02'31"N, 15°45'07"E (2011 not. *V. Faltys*). – centrum města, travnaté plochy, 50°02'16"N, 15°46'12"E (2011 not. *V. Faltys*). – trávníky S od vlakového nádraží, 50°01'59"N, 15°45'19"E (2011 not. *V. Faltys*).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6570b, Přerov: městské trávníky v Čechově ulici SV od vlakového nádraží, 49°27'02"N, 17°27'15"E, ca 210 m n. m. (květen 2006 not. *B. Trávníček*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6669d, Kojetín (distr. Přerov): městské trávníky v Kroměřížské ulici SV od vlakového nádraží, 49°20'52"N, 17°18'28"E, ca 195 m n. m. (květen 2009 not. *B. Trávníček*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6469b, Olomouc: městské trávníky v Holické ulici JZ od hlavního vlakového nádraží, 49°35'10"N, 17°16'03"E, ca 210 m n. m. (květen. 2010 not. *B. Trávníček*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246a, Plzeň-Lochotín: v sekaném trávníku v sídlišti poblíž hřiště Křížkova gymnázia 1,8 km VSV od Sylvánského vrchu (4. 5. 2011 leg. *S. Pecháčková*, PL, rev. *J. Hadinec*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246b, Plzeň-Doubravka: v sekaném trávníku mezi panelovými domy v ulici Zábělská (15. 4. 2011 leg. *J. Nesvadbová*, PL, det. *J. Hadinec*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, Plzeň: Chodské náměstí, v sekaném trávníku u Střední průmyslové školy stavební, ca 330 m n. m. (duben 2010 leg. *J. Nesvadbová*, PL, det. *J. Hadinec*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, Plzeň: v sekaném trávníku před gymnáziem na Mikulášském náměstí (13. 5. 2011 leg. *J. Nesvadbová*, PL, det. *J. Hadinec*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, Plzeň: v sekaném trávníku před budovou Domu kultury (19. 4. 2011 leg. *J. Nesvadbová*, PL, det. *J. Hadinec*).
32. Křivoklátsko, 6048b, Skryje (distr. Rakovník): trávníky u pěšinky u zříceniny hradu Týřov 1,1 km VSV od obce, 49°58'24,2"N, 13°47'24"E, 320 m n. m. (28. 5. 2011 leg. *Z. Kaplan no. 11/89*, herb. *Kaplan*).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Strakonice: v trávnících na řadě míst ve městě, např. na sídlišti „Na Ohradě“, „Ellerova“ a „Mir“, ca 400–420 m n. m., hojně (13. 5. 2008 not. *R. Paulič*; 30. 4. 2009 leg. *R. Paulič*, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Řepice (distr. Strakonice): u staveniště domku při severozápadním okraji obce, 49°16'57,3"N, 13°55'50,7"E, 435 m n. m. (28. 5. 2008 leg. *R. Paulič*, CB).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151d, Český Krumlov: zruderalizovaný trávník v ulici Objížďková u odbočky na Horní Bránu, (24. 4. 2009 leg. *M. Lepší & P. Lepší*, CB).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7152a, Zlatá Koruna (distr. Český Krumlov): zruderalizovaný trávník ve vodáckém tábořišti pod mostem přes Vltavu, 450 m n. m. (19. 4. 2009 leg. *M. Lepší & P. Lepší*, CB).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7152c, Zlatá Koruna (distr. Český Krumlov): v písčitém kolejišti v železniční stanici v obci, 530 m n. m. (26. 4. 2009 leg. *M. Lepší*, CB).
- 37p. Novohradské podhůří, 7254a, Žumberk (distr. České Budějovice): často kosený trávník v areálu tvrze, 540 m n. m. (4. 5. 2001 leg. *M. Lepší*, CB).
38. Budějovická pánev, 6852c, Velice (distr. České Budějovice): v trávníku na návsi, 440 m n. m. (21. 4. 2002 leg. *M. Lepší*, CB).
39. Třeboňská pánev, 6854a, Veselí nad Lužnicí (distr. Tábor): Blatské sídliště, suchý výslunný trávník před panelovým domem č. p. 561, ca 200 m ZSZ od náměstí, ca 410 m n. m. (14. 4. 2011 foto *J. Rybenský*).
41. Střední Povltaví, 6450d, Předotice (distr. Písek): travnatý okraj cesty ca 0,4 km VSV od kaple v osadě, 400 m n. m. (23. 5. 2009 leg. *M. Lepší*, CB).
41. Střední Povltaví, 6451c, Orlík nad Vltavou (distr. Písek): v okolí pěšinek v přístavišti rekreačních obytných lodí na levém břehu zátoky ca 300 m SV od středu Žďákovského mostu, 360 m n. m. (24. 4. 2009 leg. *M. Lepší*, *P. Lepší & V. Hans*, CB).
41. Střední Povltaví, 6052a, Praha-Zbraslav: městské trávníky na sídlišti mezi ulicemi Vilímkova a K Výtopně, 49°57'57"N, 14°22'46"E, 240 m n. m. (1. 5. 2010 not. *T. Černý*).

41. Střední Povltaví, 6550b, Nevězice (distr. Písek): sečený trávník v obci, 440 m n. m. (22. 5. 2009 leg. *M. Lepší*, CB).
41. Střední Povltaví, 6650b, Čížová (distr. Písek): trávník u silnice nad návesním rybníkem v osadě Zlívce, 49°21'25,7"N, 14°06'15,9"E, 425 m n. m. (8. 5. 2008 leg. *R. Paulič, V. Žíla, V. Chán & B. Trávníček*, CB).
41. Střední Povltaví, 6450d, Kožlí u Orlíka (distr. Písek): pod akáty při okraji silnice na hrázi rybníka Bohece 0,6 km SZ od obce, 49°31'12,8"N, 14°08'26,4"E, 420 m n. m., vzácně, spolu s *Carex praecox* (8. 5. 2008 leg. *R. Paulič, V. Žíla, V. Chán & B. Trávníček*, CB).
41. Střední Povltaví, 6551c, Kučeř (distr. Písek): trávník v centru obce, 49°26'02,1"N, 14°14'48,5"E, 430 m n. m. (8. 5. 2008 leg. *R. Paulič, V. Žíla, V. Chán & B. Trávníček*, CB).
41. Střední Povltaví, 6650d, Písek: velmi hojně v sekaných trávnících na mnoha místech ve městě, např. v trávníku v Nádražní a Harantově ulici, v parku na Husově náměstí, mezi domy na sídlišti dr. M. Horákové, ca. 370 m n. m., (24. 4. 2008 not. *R. Paulič*; 18. 4. 2009 not. *J. Hadinec*; 17. 5. 2009 leg. *M. Lepší* et al. CB).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5555d, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): v sekaném trávníku u panelového domu na západním okraji města (16. 4. 2011 leg. *J. Hadinec*, PRC).
- 64a. Průhonická plošina, 5952d, Praha-Horní Kunratice, městské trávníky na více místech, např. na pěší zóně mezi ulicemi Šustova a Hráského, 50°01'39,9"N, 14°29'24,4"E, 305 m n. m. (28. 5. 2010 leg. *Z. Kaplan no. 10/44*, herb. Kaplan). – Praha-Horní Kunratice: podél ulice Klírova, 50°01'36,3"N, 14°29'22,3"E, 305 m n. m. (28. 4. 2010 leg. *Z. Kaplan no. 10/45*, herb. Kaplan). – Praha-Horní Kunratice: u křižovatky ulic K Libuši a K Zeleným domkům, 50°00'47,9"N, 14°28'47,6"E, 290 m n. m. (6. 5. 2010 leg. *Z. Kaplan no. 10/46*, herb. Kaplan).
- 64a. Průhonická plošina, 5953c, Praha-Chodov, městské trávníky na mnoha místech, např.: 100 m JV od stanice metra Opatov, 50°01'37,9"N, 14°30'33,0"E, 315 m n. m. (6. 5. 2008 leg. *Z. Kaplan no. 08/129*, herb. Kaplan). – Praha-Chodov: v Křejského ulici, 50°01'32,9"N, 14°30'52,3"E, 326 m n. m. (6. 5. 2008 leg. *Z. Kaplan no. 08/130*, herb. Kaplan). – Praha-Chodov: v ulici Ke Kateřinkám, 50°01'23,0"N, 14°31'01,1"E, 301 m n. m. (6. 5. 2008 leg. *Z. Kaplan no. 08/131*, herb. Kaplan). – Praha-Chodov: podél ulice Mikulova, 50°01'51,0"N, 14°30'59,5"E, 310 m n. m. (22. 4. 2010 leg. *Z. Kaplan no. 10/22*, herb. Kaplan). – Praha-Chodov: podél ulice Vejvanovského, 50°01'49,6"N, 14°31'05,2"E, 310 m n. m. (22. 4. 2010 leg. *Z. Kaplan no. 10/23*, herb. Kaplan). – Praha-Chodov: podél ulice Opatovská, 50°01'27"N, 14°30'41"E, 317 m n. m. (10. 5. 2010 not. *Z. Kaplan*).
- 64a. Průhonická plošina, 5953c, Praha: Šeberov, městské trávníky okolo kruhového objezdu při SSZ okraji Šeberova, 50°01'16,7"N, 14°30'31,4"E, 315 m n. m. (10. 5. 2010 not. *Z. Kaplan*).
- 64a. Průhonická plošina, 5953c, Praha: Kateřinky, městský trávník v ulici Vodnická, 50°01'19,6"N, 14°31'08,5"E, 298 m n. m. (6. 5. 2008 leg. *Z. Kaplan no. 08/132*, herb. Kaplan).

Stellaria pallida patří do okruhu *S. media* agg., který je u nás zastoupen třemi druhy diferecovanými morfologicky, ekologicky a karyologicky (*S. pallida* 2n=20, *S. neglecta* 2n=22, *S. media* 2n=40). Problematiku, která se týká určování druhu *S. pallida* podrobně shrnul již před časem K. Fajmon v Additamentech (Additamenta 6: 329–332, 2007). Až do nedávna byl ptačinec bledý známý z relativně malého počtu lokalit zejména v termofytiku středních a východních Čech a jižní Moravy, z mezofytika byl uváděn jen zcela ojediněle (cf. Dvořáková in Hejný & Slavík 1990: 123–134). Je však zřejmé, že druh je přehlížen a v běžné floristické práci nedostatečně odlišovaný od ostatních zástupců z okruhu *S. media* agg. Kromě toho se však v poslední době zřejmě i šíří a tak je nalézán na nových lokalitách (Fajmon in Additamenta 6: 329–332, 2007; Fajmon in Additamenta 7: 323, 2008, a literatura citovaná v těchto pracích).

Ptačinec bledý je jeden z mála našich druhů, které se počítají mezi tzv. kritické taxony (tradičně se řadí v národních květenách k taxonomicky problematickým skupinám) a zároveň jej lze paradoxně s poměrně velkou spolehlivostí rozeznávat již na dálku nebo i z jedoucího auta. Takovéto rozeznávání jen tak „od oka“ je dokonce snazší než při pozdějším studiu jednotlivých sušených rostlin na herbářových položkách. Ptačinec bledý tvoří nápadně žlutozelené ostrůvky (nejvýstižnější označení jsou ovšem fleky) v sekaných městských trávnících na sídlišťích, v parcích a zatravněných místech v intravilánech; s oblibou vyhledává především ty nejvíce sešlapem narušené nebo psími výkaly zaneřádné plochy, kde je travní porost řídký a mezernatý. Při bližším pohledu do porostu je, kromě uváděných znaků (absence bílých korunních plátků a klubkovitě nahloučené koncové vidlany), často nápadné i neuspořádané seskupení rostlin. Výstižně situaci popsal kolega J. Rybenský: „Vypadá to jako změť popadaných tyčič“, což je dáno polehlými a relativně dlouhými internodiemi. Rozlišovací znaky, které uvádí a blíže popisuje Fajmon (l. c.) lze na základě našeho pozorování doplnit o několik dalších postřehů. Uváděná bledě žlutohnědá barva semen je sice vcelku dobrý znak, ovšem i u *S. pallida* se můžeme občas setkat s hnědě rezavou barvou, semena u *S. media* s. s. však bývají sytější (purpurově) rezavá až temně hnědá. Velikost kališních lístků skutečně není spolehlivým znakem, jako mnohem důležitější se jeví jejich tvar; u typických rostlin *S. pallida* jsou kališní lístky (úzce) kopinaté a zakončené zřetelnou špičkou, u *S. media* s. s. jsou vejčité kopinaté až vejčité a na vrcholu spíše tupě zaoblené. Znak týkající se délky a tvaru styloidií nelze u sušeného materiálu příliš dobře využít. Je potřeba také poznamenat, že oba druhy jsou dosti variabilní (především ve svém habitu), některé rostliny lze v herbářích proto určovat jen s obtížemi.

Pro ptačinec bledý je rovněž velmi typické, že se objevuje v časném jaru a pak velmi rychle mizí, neboť jej brzy přerostou bujnější trávy. (*S. media* s. s. naproti tomu kvete a plodí po celý rok!) Jako velice důležitý charakteristický rys se rovněž jeví skutečnost, že nikdy neroste na orné půdě. Na základě příležitostného pozorování chování druhu se zdá, že existují nápadné rozdíly v míře hojnosti jeho výskytu v jednotlivých letech, často i hned po sobě jdoucích. Je velmi pravděpodobně, že tento jev bude mít souvislost s extrémně rozdílným průběhem počasí v těchto letech, především během zimního období.

V přehledu uvádíme nové nálezy většinou z nových fytochorionů, vesměs z poslední doby, které jsme získali od řady spolupracovníků, některé jsme zaznamenali sami. Na první pohled je ze získaných lokalit patrná nápadná vazba na města a větší sídla (platí rovněž pro hradní lokality), a to spíše v teplejší části republiky, a pak také trend rychlého šíření v posledních dvou desetiletích. Tento fenomén může být sice možná poněkud zkrleslen donedávna přetrvávající minimální znalostí a prakticky nulovou sledovaností taxonu českými floristy, avšak není ani vyloučeno, že je *S. pallida* v Čechách pouze neofytním druhem, který se teprve nyní intenzivně v území šíří i mimo Prahu. Čelakovský (a později také jeho žák Velenovský), který jej, soudě podle výstižného popisu v Prodrumu (1883: 860) a dochovaných herbářových položek, dobře znal, uvádí tento taxon jen vzácně z Prahy a z několika lokalit z nejbližšího pražského okolí. Poprvé je doložený výskyt z Čech datován rokem 1837 (Kanálská zahrada, leg. *F. M. Opiz*, PRC). Jen o něco dříve, rovněž z Prahy, pochází nedatovaný

sběr F. I. Tausche, který jej vydal ve své exsikátové sbírce Herbarium Florae Bohemicae Universale. Je zde uveden pod číslem 235a a označen jako *Stellaria media* β) *apetala* Tausch, bohužel toto zde užitě jméno Tausch nikdy nepublikoval. Obraz rozšíření v Čechách, tak jak jej zachytil Čelakovský (l. c.), zůstal kupodivu téměř shodný i po sto letech v době vydání nového zpracování v Květeně ČR (cf. Dvořáková l. c.). Pro přibližnou představu o poměru výskytu obou druhů u nás uvádíme jejich zastoupení v herbářích PRC (stav k roku 2008): je zde uloženo ca 220 položek druhů *S. media* a *S. pallida* z Čech a Moravy, z toho je pouze 17 položek *S. pallida*; 14 z nich pochází z Prahy (včetně duplikátů), z Moravy tu není žádná položka, ačkoliv je zde uložen např. herbář A. Oborného ze Znojemska. Pouze jediná položka *S. pallida* pochází z novější doby (2007), všechny ostatní sběry byly učiněny do roku 1926, většina sběrů se datuje z období Čelakovského, tedy z doby, kdy byl tento taxon díky jeho Prodromu českými botaniky rozlišován. Na Moravě není sice výskyt v současnosti dobře zmapován, ale předpoklad, že v jižní teplé části bude nejspíše archeofytním druhem, bude oprávněný, neboť se zde vyskytuje běžně v trávnicích i ve volné krajině.

Ptačinec bleďý je řazen v ČR mezi silně ohrožené druhy, což je přinejmenším v teplejších územích s častým výskytem druhu nepochybně značně nadsazené. Děkujeme všem přispěvatelům za dodané lokality.

J. Hadinec & Z. Kaplan

***Streptopus amplexifolius* (L.) DC.**

C4a

67. Českomoravská vrchovina, 6560b, Rudolec (distr. Žďár nad Sázavou): olšina na okraji lesního komplexu ca 1 km JJV od zámku v obci, 49°28'10,1"N, 15°49'58,6"E, 645 m n. m., 2 rostliny (3. 9. 2011 leg. L. Ekrť, MJJ).

Tento typicky horský druh není z Českomoravské vrchoviny dosud známý (Štěpánková in Štěpánková et al. 2010). Nejblíže se druh vyskytuje v oreofytiku Žďárských vrchů (Čech et al. 2002) a historicky byl ojediněle zaznamenán v oreofytiku Jihlavských vrchů v lískovém háji mezi Řídelovem a Řáskou (Diener 1958).

L. Ekrť

Čech L. Šumpich J., Zabloudil V. et al. (2002): Jihlavsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 8, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
Diener J. (1958): Příspěvek k floristickému výzkumu Jihlavského kraje (okolí Telče) II. část. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, Jihlava, sect. natur., 2: 43–52.

***Teucrium scorodonia* L.**

24b. Sokolovská pánev, 5842b, Loket (distr. Sokolov): údolí Ohře; bohatý vitální porost v teplomilné doubravě na prudkém, místy skalnatém výslunném jihozápadním svahu Šibeničného vrchu (498 m), pod jeho vrcholem S nad městem, žula (28. 7. 2011 leg. J. MölleroVá, PRC; 14. 8. 2011 leg. J. Hadinec, V. Hadincová & J. Michálek, PRC, SOKO).

Výskyt ožanky lesní je na území České republiky hodnocen autory rozporně. Jako domácí druh jej chápe Podpěra (1906: 210), Domin (Polívka et al. 1928: 477), podobně se vyjadřují

Cejp (1938) a Suza (1939), nově autoři zpracování v Červené knize ČR a SR (Maglocký et al. in Čerovský et al. 1999: 372). Všichni jej uvádějí jako význačný příklad atlantského (resp. subatlantského) elementu v české květeně. Dostál v Květeně ČSR (1950: 1202) připouští možnost původního výskytu jen u západočeských lokalit. Mártonfi (in Slavík 2000: 568) se v Květeně ČR vyjadřuje obdobně – uvádí, že „některé lokality v západních Čechách by mohly být i původní“. S názorem o původnosti v Krušných horách se setkáme i v Hayekově monografii o rostlinstvu Rakouska-Uherska (Hayek 1916: 165, 166). Za jednoznačně nepůvodní druh na celém území ČR ožanku lesní naopak považuje Kubát (1993). Z jeho práce je zřejmé, že všechny známé lokality v Čechách i na Moravě jsou skutečně více či méně synantropního charakteru (náspy železničních tratí, kamenolomy, podél cest v lesních kulturách, lesní paseky, parky), navíc mnohé z nich jsou zřetelně jen přechodné povahy. To potvrdilo i mé letmé studium herbářových dokladů v PRC. Druh byl u nás v minulosti zřejmě pěstován (uvádí se jako nektarodárná rostlina), na řadě lokalit v obcích poté zplaněl (cf. např. Višňák 1995: 28) a postupně se začlenil do domácí květeny i mimo obce ve volné krajině. Takovému úspěšné naturalizaci nasvědčuje i jeho chování na řadě novodobých lokalit, kdy na místech svého výskytu dovedl vytvořit v poměrně krátké době bohaté souvislé kolonie. Výborně mu to umožňují dlouhé oddenky. V sousedním Bavorsku a Sasku (a zřejmě i v Rakousku) je situace do značné míry podobná, sekundární výskyty tu nelze spolehlivě odlišit od původních. Hegi (1926: 2536) uvádí, že je velmi problematické rozlišit v Německu na východním okraji areálu od sebe výskyty původní a zplanělé, ožanka lesní bývá totiž snadno a úspěšně zavlečena na druhotná stanoviště i v území svého přirozeného rozšíření. V Polsku je *T. scorodonia* hodnocen jako druh nejistého charakteru (Mírek et al. 2002: 176) nebo jako domácí druh se synantropním výskytem (Zajac & Zajac 2001: 548). Na Slovensku se ožanka lesní vyskytuje pouze v izolovaném ostrůvku několika drobných lokalit na křemencích v teplomilných doubravách v pohorí Trábeč a slovenskými botaniky je tu vesměs považována za význačný autochtonní relikv (cf. Maglocký et al. l. c.). Z celkového atlantsko-západomediterránního areálu nominální subspecie, jak jej popisuje Meusel (1978: 369), se zdá, že by lokality v Trábeči snad mohly skutečně představovat nejzazší místo přirozeného výskytu na východní areálové hranici, kam tento taxon zasahuje z jihozápadu řadou drobných exklávních lokalit přes Chorvatsko a Maďarsko.

Z uvedeného stručného přehledu vyplývá, že hodnocení charakteru výskytu ožanky lesní na našem území je skutečně ošemetnou záležitostí. Leccos nám však naznačuje historie poznání v Čechách, jak ji zachytil Čelakovský v Prodrumu (1871: 366), kdy z Čech uvádí jediný známý, sběrem doložený, starý údaj Uechtrizze sen. od Bohosudova (z roku 1806) s poznámkou „vielleicht nur zufällig?“ Až později v Resultátech (Čelakovský 1883: 33–34) uvádí první dva ověřené nálezy, a to dvě zavlečené rostliny na Závisti u Prahy (1882) a ze stejného roku Velenovského nález deseti trsů z lesní paseky poblíž Sedlice u Blatné, které tu považuje za původní „augenscheinlich völlig wild“; ve čtvrtém dílu (Dodatky) českého vydání Prodrumu (Čelakovský 1883: 828) pak píše „zajisté samorostlá“. K takovému závěru jej zřejmě vedl charakter lokality – lesnatý vrch Křídli, i stanoviště – v lese mezi smrčky. Velenovský (1883: 79) ve stejném roce publikuje v časopise Vesmír botanickou skicu o květeně svého rodného Blatenska a v ní tento svůj nález osobitým

způsobem a kouzelným jazykem své doby popisuje podrobněji: „... a jdeš-li podobnou pasekou havěti a lůzy rostlinné pod vrchem „Křídli“ u Sedlice a najdeš-li zde kopce *Teucrium scorodonia*, ani očím bys nevěřil, že zde na tom vyrudlém a vyprahlém písku rulovém tak vzácný občan si zalíbil a hned se také vybraným průvodem obklopil, neboť na blízkou spatříš *Epipactis atrorubens*, *Gnaphalium arenarium* a *luteoalbum*, *Peucedanum cervaria*....“ . Později ji tu zřejmě už nikdo znovu nenašel, alespoň v Květeně Blatenska (Deyl & Skočdoplová-Deylová 1989) o ní není žádná zmínka. Až do počátku 20. století byla ožanka lesní v české květeně obecně považována za velkou vzácnost. Poté nových nálezů i lokalit nápadně přibývá. Velice podobná situace je zachycena i v sousedním Sasku, kde se na většině území uvádí neofytní šíření ožanky lesní od konce 19. století, a to v souvislosti s hospodářským šířením smrkových kultur (Hardtke et al. 2000: 696).

Současný nález bohaté populace na Šibeničním vrchu v údolí Ohře je přesto velmi pozoruhodný, neboť se vymyká v mnoha ohledech zbylým lokalitám na území ČR. Ožanka lesní se zde vyskytuje v poměrně zachovaném lesním fragmentu teplomilné kyselé doubravy (asociace *Viscario-Quercetum*) společně s řadou průvodních druhů typických pro toto společenstvo, především *Polygonatum odoratum*, *Vincetoxicum hircundinaria*, dále *Avenella flexuosa*, *Festuca ovina*, *Hieracium laevigatum*, *H. lachenalii*, *Poa nemoralis*. Z Kubátovy studie (Kubát l. c.) navíc vyčteme, že na stejném místě ji tu sbíral již v roce 1919 Fröhlich, takže se v tomto případě nejedná o přechodný výskyt, jako je tomu u mnoha dalších nálezů. Není proto v tomto případě zcela vyloučené, že lokalita v chráněném údolní poloze v kaňonovitém meandru Ohře může představovat zbytek (polo)přirozených společenstev. Podobně nelze kategoricky vyloučit ani přirozený charakter výskytu u některých dalších nálezů v údolí Ohře nebo v údolích postranních přítoků. Např. v herbářích PRC existuje herbářový sběr „Waldabhang bei Königsberg (t.j. u Kynšperka nad Ohří), Schleicher 1918“ (cf. Kubát l. c.), nález bohužel autorem publikován nebyl, takže o něm nemáme žádné bližší údaje. Více informací máme o výskytu v lokalitě zvané Rotavské varhany u obce Rotava (Krása 2009), kde se ožanka lesní vyskytuje dosti hojně na osluněných místech ve vrcholových skalnatých partiích kóty Skalka (640 m) v řídké travinobylinné vegetaci, např. spolu s *Woodsia ilvensis*. Charakter této lokality lze velmi pravděpodobně hodnotit jako primární bezlesí, otevřené reliktní stanoviště po celé období holocénu (Rojik in litt.). V nedávné minulosti tu byl udáván i výskyt teplomilného druhu *Pyrethrum corymbosum* (cf. Krása l. c.), což by rovněž potvrzovalo celkovou výjimečnost a izolovanost lokality. I přesto tu ovšem nelze vyloučit ani druhotné zavlečení ožanky lesní, poněvadž od konce 18. století až do počátku 20. století v těsném sousedství lokality na východním okraji tělesa probíhala v kamenolomu těžba čediče (dnes PP Rotava).

V domácím Červeném seznamu je ožanka lesní řazena mezi silně ohrožené druhy (kategorie C2), což příliš neodpovídá reálné současné situaci. Roste u nás totiž na řadě lokalit v poměrně bohatých populacích a spíše pozorujeme tendenci k pozvolnému šíření. Pokud bychom veškeré výskyty v ČR šmahem hodnotili jako sekundární, neměla by být v seznamu uvedena vůbec. V případě opatrnějšího hodnocení některých jejich nalezišť v nejzápadnějších Čechách, jako je např. popisovaná lokalita, by naopak bylo nezbytné

zařazení do kategorie C1. Fragment teplomilné doubravy s výskytem ožanky lesní na Šibeničním vrchu u Lokte doporučuji v každém případě starostlivé pozornosti úředníkům státní ochrany přírody, bylo by vhodné kupříkladu ochránit doubravu do budoucna proti případnému vykácení. Pro snazší ochranu lokality by snad mohlo být určitou výhodou, že lokalita leží v území CHKO Slavkovský les.

J. Hadinec

- Cejp K. (1938): Nová lokalita ožanky lesní, *Teucrium scorodonia* L., v západních Čechách. – Věda Přír. 19: 18.
- Čelakovský L. (1871): Prodrum der Flora von Böhmen. Vol. 2. – Prag. [p. 113–388]
- Čelakovský L. (1883): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1882. – S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., cl. 2, 1883: 34–83.
- Deyl M. & Skočdopolová-Deylová B. (1989): Květena Blatenska. – Národní muzeum, Praha, 235 p.
- Hardtke H.-J., Ihl A. et al. (2000): Atlas der Farn- und Samenpflanzen Sachsens. – Sächsisches Landesamt f. Umwelt u. Geologie, Dresden, 806 p.
- Hayek A. (1916): Die Pflanzendecke Österreich-Ungarns. – Franz Deuticke, Leipzig & Wien, 602 p.
- Hegi G. (1926): Illustrierte Flora von Mittel-Europa. Vol. V/4. – A. Pichler's Witwe & Sohn, Wien.
- Kráska P. (2009): Floristický a vegetační nástin botanicky opomíjené lokality Rotavské Varhany. – Přír. Kraslicka, Kraslice, 2: 89–102.
- Kubát K. (1993): *Teucrium scorodonia* L. (Lamiaceae) in Böhmen und Mähren. – Acta. Univ. Purkyn., sect. biol., Ústí nad Labem, 3: 41–47.
- Meusel H., Jäger E., Rauschert S. & Weinert E. (1978): Vergleichende Chorologie der zentraleuropäischen Flora. Vol. 2. – Gustav Fischer Verlag, Jena, 412 p., map. 414 p.
- Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H., Zajac A. & Zajac M. (2002): Flowering plants and pteridophytes of Poland. A checklist. – W. Szafer Institute of Botany, Kraków, 442 p.
- Podpěra J. (1906): Vývoj a zeměpisné rozšíření květeny v zemích českých ve srovnání s poměry evropskými. – Moravská Ostrava, 275 p.
- Polívka F., Domin K. & Podpěra J. (1928): Klíč k úplné květeně republiky Československé. – Promberger, Olomouc, 126+1084 p.
- Suza J. (1939): *Teucrium scorodonia* na Moravě a Slovensku. – Věda Přír. 19: 209–210.
- Velenovský J. (1883): Botanická vycházka po okolí Blatenském. – Vesmír 12: 62–64, 78–80.
- Višňák R. (1995): Květena města Liberce. 2. – Sborn. Severočes. Mus., přír. vědy, 19: 5–60.
- Zajac A. & Zajac M. [eds] (2001): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. – Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 714 p.

***Thesium alpinum* L.**

C3

97. Hrubý Jeseník, 5869a, Filipovice (distr. Jeseník): v březovém lesíku na severní straně kóty Bršť (690), 50°09'41,6"N, 17°10'24"E, několik desítek kvetoucích rostlin (24. 5. 2011 not. *V. Slezák*; 1. 6. 2011 not. *R. Štencel*).

Potvrzení lokality objevené H. Janáčkovou po téměř 35 letech; ze stejné lokality existuje herbářová položka (22. 6. 1977 leg. *H. Janáčková*, SUM).

R. Štencel

***Thesium arvense* Horv.**

C1

- 21b. Hornomoravský úval, 6569a, Kraličky (distr. Prostějov): protipožární val podél železniční trati Prostějov – Vrbátky 0,5 km S od kaple v obci, 49°29'22,5"N, 17°11'03,5"E, 218 m n. m., 7 rostlin (13. 5.

1973, 17. 7. 1998 leg. Č. Deyl ut *Thesium linophyllum*, OLM, rev. V. Dvořák září 2010; not. et foto 14. 5. 2011 V. Dvořák & M. Dančák).

Při revizi herbariových dokladů v herbáři Vlastivědného muzea v Olomouci (OLM) jsem zaznamenal dvě položky *Thesium arvense* z výše zmíněné lokality sbírané a určené Č. Deylem jako *Thesium linophyllum*. Při terénním průzkumu lokality na jaře roku 2011 byl výskyt *Thesium arvense* potvrzen. Pro oblast střední Moravy se jedná o významný nález tohoto vzácného druhu vázaného primárně na oblast panonského termofytika, jehož výskyt na Prostějovsku do současnosti nebyl věrohodně prokázán. Dle literárních pramenů byl nejsevernější výskyt udáván z oblasti Vyškovské brány (Hendrych 1968, Grulich in Slavík 1997: 466) a nověji též z blízkosti obce Uhřice (Additamenta 5: 250, 2006). Starší sběry z Prostějovska, především z oblasti Kosíře, se vztahovaly k *Thesium dollineri* (1956 leg. B. Šula, OLM; 1990 leg. Č. Deyl, OLM; 2001, leg. Č. Deyl, OLM). Z řady lokalit je z daného území známo i *Thesium linophyllum* (Trávníček 1994).

Je překvapující, že na lokalitě u Kraliček se druh doposud vyskytuje, byť jeho populace není početná (bylo nalezeno pouze 7 exemplářů). Vegetace dolní části valu je silně degradovaná a dominuje v ní *Brachypodium pinnatum*, v horní části převládají kostřavy (*Festuca rubra* a *F. rupicola*). Vegetace podél okrajů železniční trati je pravidelně ničena herbicidy.

Z ekologického hlediska není výskyt *Thesium arvense* podél železničních tratí ničím novým. Druh byl opakovaně dokládán z železničních valů poblíž obce Holubice u Brna. Nelze tedy vyloučit, že se vyskytuje i na dalších obdobných stanovištích podél trasy Brno – Olomouc. Zároveň i jediný prokázaný výskyt v Čechách u Starého Kolína se nachází v blízkosti železničního náspu (Grulich in Slavík 1997: 466, Dvořák 2010).

V. Dvořák

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968a, Ždánice (distr. Hodonín): erozi narušená stráž orientovaná k východu v blízkosti bývalé skládky v údolí „Habrůvky“, ca 1,4 km S od centra městečka, 49°04'40,1"N, 17°01'33,5"E, 270 m n. m., jen několik téměř odkvetlých rostlin v otevřeném porostu *Brachypodium pinnatum* (2010 not. F. Kolář; 9. 7. 2011 not. et det. F. Kolář & J. Valíček).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968a, Ždánice (distr. Hodonín): travnatá terasa bývalého sadu, ca 1,3 km SSV od centra městečka, 49°04'41,9"N, 17°01'55"E, 290 m n. m., jeden trs (6. 8. 2008 leg. F. Kolář, jedna lodyžka, CBFS, det. V. Dvořák).

Dvořák V. (2010): Kriticky a silně ohrožené druhy rodu *Thesium* L. v ČR. – Ms., 74 p. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Ekol. a ŽP Přír. Fak. UP, Olomouc]

Hendrych R. (1969): A treatise of *Thesium arvense*. – Acta Univ. Carol., biol., 1968: 243–262.

Trávníček B. (1994): Floristické poměry ostrůvků teplomilné vegetace v území SZ od Prostějova. – Preslia 66: 61–84.

***Thesium dollineri* Murb.**

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7167a, Rakvice (distr. Břeclav): trávník na vrcholu pravé hráze Trkmanky 1,6 km JV–JVJ od vlakové stanice, 1 km JJZ(–J) od Trkmanského Dvora, 48°51'31,9"N, 16°50'21,9"E, 162 m n. m. (28. 6. 2011 leg. Z. Kaplan & M. Hanzl no. 11/341, herb. Kaplan); – Rakvice: trávník se

Stipa capillata a *Centaurea stoebe* na vrcholu levobřežní hráze Trkmanky (takřka naproti předchozí lokalitě) 1,55 km JV–VJV od vlakové stanice, 48°51'34,1"N, 16°50'21,1"E, 162 m n. m. (25. 8. 2011 not. P. Lustyk).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6866a, Bedřichovice (distr. Brno): travnatý porost při hraně slepencové skály v PP Horka 0,6 km VSV od kostela v obci, 49°10'52,7"N, 16°43'42,7"E, 255 m n. m., 1 rostlina (29. 4. 2011 foto V. Dvořák).

Lněnka Dollinerova byla z okolí Bedřichovic opakovaně dokládána především v první polovině 20. století (1920 leg. S. Staněk, BRNU; 1941 leg. J. Podpěra, BRNU). Poslední doklad lokalizovaný pouze „Bedřichovice“ pochází ze začátku 90. let 20. století (1990 leg. K. Sutorý, BRNM). Výskyt zřejmě velmi slabé populace v PP Horka dokresluje známé historické rozšíření na území východně od Brna a s velkou pravděpodobností navazuje na 90 let starý sběr Stanislava Staňka z téže lokality, čemuž odpovídá lokalizace: „trávník ve vápencovém lomu ke Slatině.“ Dnes je lokalita chráněna jako geologická památka. Těžba slepenců byla ukončena v roce 1953.

V. Dvořák

20b. Hustopečská pahorkatina, 6967d, Nenkovice (distr. Kyjov): travnatý porost na jižním úbočí svahu v NPP Na Adamcích 1 km SZ od kostela v obci, 49°00'26,7"N, 16°59'57,7"E, 260 m n. m., 10 rostlin (29. 4. 2011 leg. et det. V. Dvořák & M. Dančák, OL).

***Thlaspi caerulescens* J. Presl & C. Presl**

14a. Bydžovská pánev, Nový Bydžov (distr. Hradec Králové): v louce pospolitě, tvoří celé koberce (25. 4. 1993 leg. *Drahokoupil*, PRC, det. J. Hadinec).

35d. Březnické Podbrdsko, 6550a, Rakovice (distr. Písek): travnatá strážka u silnice ve východní části obce, 49°28'21"N, 14°03'26"E, 440 m n. m. (8. 5. 2011 not. R. Paulič & M. Štech).

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5555a, Bělá pod Bězdězem (distr. Mladá Boleslav): osada Páterov, v bohaté kolonii v trávníku podél železniční trati u bývalého strážního domku (2. 5. 1987 not. J. Hadinec & V. Hadincová).

61b. Týnišťský úval, 5962b, Čermná nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): Malá Čermná, trávník před domem u křižovatky ve střední části obce, 50°04'29,4"N, 16°07'42,4"E, 265 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (4. 4. 2011 not. et foto M. Ducháček & P. Novák).

64a. Průhonická plošina, 6053a, Průhonice (distr. Praha): několik zavlečených rostlin u cesty v zámeckém parku asi v polovině cesty od zámku na Chotobuz [část Průhonického parku] (15. 4. 2009 leg. J. Prančl, PRC).

Ve všech uvedených případech jde o novodobé zavlečení a první údaje o výskytu *Thlaspi caerulescens* v těchto fytochorionech. Potvrzuje se tak prognóza o pozvolném šíření druhu na území ČR, kterou vyslovila Dvořáková (Dvořáková in Hejný & Slavík 1992: 176).

[eds]

***Thymelaea passerina* (L.) Coss. & Germ.**

C2

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Komín: 1 km SSV od kostela, jako plevel na okraji oraného pole, 49°13'45,4"N, 16°33'45,5"E, desítky rostlin (16. 7. 2006 foto I. Paukertová).

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6668a, Ondratice (distr. Prostějov): okraj pole u Ondratické pískovny, ca 0,7 km J od středu obce, 49°21'25"N, 17°03'50,7"E, 290 m n. m. (21. 8. 2010 not. *M. Bartošová*; 30. 7. 2011 not. *J. Podhorný*).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6668b, Brodek u Prostějova (distr. Prostějov): okraj pole Z od činného kamenolomu, ca 0,9 km JV od kostela v obci, 49°21'57"N, 17°06'07,2"E, 250 m n. m., jedna rostlina (10. 8. 2011 not. *H. Kleinová*).

Možná částečně přehlížený, nicméně vzácný druh recentně známý na střední Moravě jen z PP Vápenice u Prostějova a Hněvotínských kopců u Olomouce (J. Podhorný & J. Komárek in *Additamenta* 5: 250, 2006). Existuje také nověji neověřená lokalita doložená herbářovým sběrem z PP Za hrnčířkou (1996 leg. *P. Albrecht*, BRNM). Nálezy tedy rozšiřují počet recentních lokalit v regionu, ze kterého existují jen velmi staré údaje. Z Bílé skály u Drysic a z úvozů u Želče uvádí vrabečnici Čoka (in *Podpěra* 1911).

J. Komárek

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6962b, Rouchovany (distr. Třebíč): okraj pole pod výslunnou stráňkou při východním okraji akátového lesíka, ca 1,3 km VJV od kostela v obci, 49°3'52,5"N, 16°7'30,3"E, 335 m n. m., jedna statná rostlina (26. 7. 2011 not. & foto *L. Čech*).

Na Třebíčsku se vrabečnice roční vyskytuje velmi zřídka, především z důvodu vzácnosti půd bohatých bázemi. Ačkoliv byla v tomto regionu v roce 2011 nalezena dvakrát, poprvé v průběhu floristického kursu ČBS mezi Čihalínem a Novou Vsí (V. Grulich in litt.), v obou případech byla zjištěna jen jediná rostlina.

L. Čech

***Thymus pulegioides* subsp. *carniolicus* (Borbás) P. A. Schmidt** **C1**

75. Jesenické podhůří, 5770b, Janov (distr. Bruntál): východní svahy kóty Velká Stříbrná (785), S od drobného potůčku (levostranný přítok Osoblahy) ve Stříbrném žlebu, 910 m S od kóty Malá Stříbrná (626), okraj pastviny hověžího dobytka, 540 m n. m. (5. 9. 2009 leg. *P. Andráško*, rev. J. Čáp, herb. Čáp; 5. 8. 2010 leg. *J. Čáp*, herb. Čáp).

Druhá recentní lokalita v České republice. Pravděpodobně jen ve velmi malé populaci. Podrobněji je problematika tohoto taxonu řešena v rámci projektu „Priority druhové ochrany cévnatých rostlin“; závěrečná zpráva bude publikována ve sborníku *Příroda*.

J. Čáp

***Tofieldia calyculata* (L.) Wahlenb.** **C1**

- 11a. Všetatské Polabí, Mělnická Vrutice (distr. Mělník): NPR Polabská černava na jihozápadním okraji obce; v severozápadní části pravidelně kosených slatinných luk, 185 m n. m., společně např. s *Allium carinatum* a *Parnassia palustris*, jedna rostlina kvetoucí a jedna již odkvetlá, vytvářející tobolky (23. 7. 2009 not. et foto *M. Mikulčáková* & *S. Baumgartner*).

V současné době v České republice velice vzácný, vymírající druh, jehož výskyt je omezen pouze na několik málo posledních lokalit, přičemž na většině z nich existují jen

nepočetné nebo skomírající populace. Pravděpodobně poslední spolehlivý údaj o výskytu kohátky v NPR Polabská černava pochází od J. Rydla z roku 1984 (Hadinec in Hrouda et al. 1996: 91), tehdy zde byly nalezeny rovněž jen dvě rostliny. V současnosti je zde kohátka uváděna jako vyhynulá (cf. Štěpánková in Štěpánková et al. 2010: 390). Ještě Domin v roce 1941 (1942: 220) ji však odtud uvádí jako velmi hojnou. Uvedený aktuální nález dvou rostlin, potvrzující po mnoha letech znovu výskyt na lokalitě, je tedy pozoruhodný a potvrzuje, že kohátka může i v takto chudých populacích na slatinách kupodivu dlouho přežít. Navíc je zřejmé, že ve sterilním stavu v kosené louce ji lze i při podrobné inventarizaci velmi snadno přehlédnout. I přesto, že jde o potěšující floristický příběh, nelze se pravděpodobně domnívat, že by při stávajícím režimu ochrany slatinné louky NPR Polabská černava mohl uvedený nález posledních několika rostlin něco zásadně změnit na tragickém osudu zdejší vymírající populace kohátky. V podobné neradostné situaci jsou i některé další české minipopulace kohátky, např. v NPP Cikánský dolík ve Džbánu dožívá v současné chvíli odhadem zhruba posledních 6 rostlin (zdejší výskyt je řadu let pravidelně sledován).

J. Hadinec

Domin K. (1942): Prodrumus květeny Mšenské. – Acta Bot. Bohem. 13 (1941): 1–236.

Hrouda L., Mandák B. & Hadinec J. [eds] (1996): Materiály k flóře Kokořínska a Mělnicka. – Příroda 7: 7–109.

***Torilis arvensis* (Huds.) Link**

C1

11a. Všetatské Polabí: Chrást (Štefánek: Zprávy Čes. Bot. Společ. 45: 53–86, 2010).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7066a, Velké Němčice (distr. Břeclav): okraj pole 250 m ZJZ od obce, 48°59'06"N, 16°40'15,9"E, 175 m n. m. (28. 6. 2011 leg. Z. Kaplan et al. no. 11/327, herb. Kaplan).

19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Sudoměřice (distr. Hodonín): ruderální severozápadní okraj a břeh hlínku 1,6 km VJV od kostela, 200 m n. m., několik desítek kvetoucích rostlin (5. 7. 2010 leg. J. W. Jongepier & I. Jongepierová, herb. Jongepier).

Jedná se o druhý recentní výskyt tohoto teplomilného druhu v Bílých Karpatech, kde byl poprvé nalezen K. Fajmonem u Velké nad Veličkou v roce 2004 (Jongepier & Jongepierová 2006, Jongepier et al. 2007).

J. W. Jongepier

Jongepier J. W., Fajmon K. & Otýpková Z. (2007): Významné nálezy cévnatých rostlin v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a v přílehlém okolí: nové druhy pro území. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 117–135.

Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 107 p.

***Trachyspermum ammi* (L.) Sprague ex Turrill, Bull. Misc. Inform. Kew, 1929: 228 (1929)**

† 4b. Labské středohoří, 5350b, Ústí nad Labem-Svádov: „Im sandigen Elbufer unterhalb Schwaden“ (24. 8. 1903 leg. J. Schubert, PRC; det. M. Marek).

Nový zavlečený druh pro květenu ČR.

V bohatém fondu pražského universitního herbáře (PRC) našel první z autorů v materiálu rodu *Seseli* mylně vřazenou (resp. jen zcela určenou „*Seseli*?“ [sic!]) a proto také jen obtížně naležitelnou položku neznámého a nenápadného zástupce čeledi *Apiaceae*. Rostlina, kterou sebral florista Josef Schubert v srpnu 1903 na písčitém labském náplavu u Svádova nedaleko Ústí nad Labem, se však velmi záhy po nalezení v herbáři stala nápadnou, poněvadž ji nebylo možné přiřadit k žádnému známému rodu v České republice. Vzniklý problém vyřešil až M. Marek, který neznámou rostlinu determinoval jako *Trachyspermum ammi* (L.) Sprague ex Turritt.

Rod *Trachyspermum* obsahuje asi 12 druhů. Tutin (1980) udává asi 20 druhů, které jsou rozšířeny v subtropích a tropech Afriky a Asie. Areál i původ jednoletého druhu *T. ammi* je nejasný a druh je proto často považován za vzniklý v kultuře. Pro určitou podobu s naším kmínem je v domácí literatuře občas používáno české jméno kmín koptský; F. A. Novák (Novák 1961) používá i jméno drsnoplodík. *Trachyspermum ammi* byl popsán již Linnéem v roce 1753 (basionym *Sison ammi* L.). V minulosti byl však řazen do mnoha dalších rodů, důsledkem čehož je až neuvěřitelné množství existujících synonym, cf. např. Hegi (1926): *Sison ammi* L. (1753), *Ammi copticum* L. (1767), *Bunium aromaticum* L. (1771), *Ammios muricata* Mönch (1794), *Ligusticum ajawain* Roxb. ex Fleming (1810), *Trachyspermum copticum* (L.) Link (1821), *Ptychotis coptica* (L.) DC. (1828), *Carum copticum* (L.) Benth. & Hook. f. ex C. B. Clarke (1867), *Deverra korolkowii* Regel & Schmalh. (1877), *Selinum copticum* (L.) E. H. L. Krause (1904), *Carum ammi* (L.) Sprague (1922) a některá další.

Popis druhu sestavený na základě literatury:

Rostlina jednoletá, lysá, obvykle do 50 cm vysoká. Listy mají 1–5 cm dlouhé řapíky, čepele jsou 2–3× zpeřené až peřenosečné o rozměrech 2–8 × 2–6 cm, v obrysu jsou trojúhelníkovitě vejčité, s úkrojky nejvyššího řádu čárkovitými až nitkovitými, o rozměrech 15 × 0,2–0,5 mm. Okolíky o průměru 2,5–5 cm mají obaly ze 3–8 čárkovitých a 5–7 mm dlouhých až šídlovitých listenů (brakteí). Paprsky jsou 1–3 cm dlouhé, každý s až 20-květým okolíčkem o průměru ca 1 cm a s nestejně dlouhými paprsečky. Okolíčky mají při bázi obalíčky z 5–10 čárkovitých, 2–3 mm dlouhých listenců (brakteol). Květy mají bílé korunní lístky o rozměrech 1,3 × 1,3 mm a drobné zoubkaté kališní lístky na vrcholu semeníku. Nažky o rozměru 1,2 × 1,2–1,8 mm jsou pokryty bělavými drobnými papilami. Kvete a plodí od května do srpna.

Jde o první nález tohoto druhu na území České republiky, ovšem, jak je nyní po 100 letech patrné, jednalo se pouze o přechodný náhodný výskyt, což víceméně odpovídá situaci i v ostatní Evropě, s výjimkou Německa, kde byl druh zaznamenán vícekrát a na více místech. Flora Europaea (Tutin et al. 1968) však překvapivě tento druh (ani rod) z Evropy vůbec neuvádí, přestože jsou o něm poměrně obsáhlé informace v Hegiho flóře střední Evropy (Thellung in Hegi 1926: 1168). Je zde uvedena řada přechodných výskytů z lokalit na německém úseku Labe, mj. od Hamburku (1893), Drážďan (1898) a Magdeburgu (1899).

Výskyty novějšího data z tohoto prostoru, a středoevropského prostoru vůbec, však známy nejsou. K dispozici jsou však údaje o opakovaném výskytu na Britských ostrovech (Tutin 1980; Stace 1997: 511; Clement & Foster 1994).

Kmín koptský se pěstuje především v Indii, v Etiopii a v arabském světě, kde se jeho nažky používají jako oblíbené koření. Ve světě je známé jako ajwain, ajowan nebo caraway a je možné se s ním setkat i u nás; využívá se např. při přípravě vegetariánské stravy. Používá se i do směsí koření (kari, berbere aj.). Nažky jsou velmi aromatické, vůni podobné tymiánu, obsahují silici „ajowanský olej“, ve které je jednou z hlavních složek thymol. Ten je pro své výborné antiseptické vlastnosti používán do zubních past, ústních vod a sirupů a také jako součást léčiv. Používal se i při výrobě mýdla a kosmetických přípravků. V Ústí nad Labem existuje od roku 1848 továrna (po roce 1945 známá jako Setuza) na zpracování olejin, která mj. vyráběla i mýdla, zubní pasty a kosmetiku. Potřebné suroviny k výrobě se sem ze zámoří dovážely výhradně po Labi z přístavu v Hamburku, kde byl druh *T. ammi* zaznamenán již v roce 1893 (viz výše). Říční přístav v Ústí nad Labem byl v tehdejší době velice rušný a docházelo tu nutně k zavlékání diaspor řady druhů z cizích zemí. Na písčité břeh u nedalekého Svádova pak mohly být diaspory *T. ammi* splaveny již snadno. Je tedy velmi pravděpodobné, že k nám byl kmín koptský zavlečen právě touto cestou. Jednalo by se tak o typický příklad zavlečení adventivní rostliny tzv. labskou cestou (cf. Jehlík 1998: 94).

J. Hadinec & M. Marek

Clement E. J. & Foster M. C. (1994): Alien plants of the British Isles. – Botanical Society of the British Isles, London.

Hegi G. (1926): Umbelliferae. – In: Hegi G., Illustrierte Flora von Mittel-Europa 5(2): 926–1537, München. [Trachyspermum: p. 1167–1168]

Jehlík V. [ed.] (1998): Cizí expanzivní plevele České republiky a Slovenské republiky. – Academia, Praha, 506 p.

Novák F. A. (1961): Vyšší rostliny. – Čs. Akademie Věd, Praha, 941 p.

Stace C. (1997): New Flora of the British Isles. Ed. 2. – Cambridge University Press, Cambridge. [Trachyspermum: p. 511 et p. 509 (Fig. 12)]

Turrill W. B. (1929): On the flora of the Nearer East. – Bull. Misc. Inform., Kew, 4: 223–235.

Tutin T. G. (1980): Umbellifers of the British Isles. – Botanical Society of the British Isles, London. [Trachyspermum: p. 134–135 (Fig. 49)]

Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds] (1968): Flora Europaea. Vol. 2. – Cambridge University Press, Cambridge.

***Trapa natans* L.**

C1

18b. Dolnomoravský úval, 7070a, Uherský Ostroh (distr. Uherské Hradiště): litorál slepého ramene Moravy 1,7 km JZ od kostela, 48°58'27"N, 17°22'26"E, 175 m n. m., 3 rostliny spolu s *Hydrocharis morsus-ranae* a *Potamogeton nodosus* (13. 6. 2011 leg. P. Dřevojan, BRNU).

***Trifolium vesiculosum* Savi**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865a, Troubsko (distr. Brno): [*Trifolium vesiculosum* kultivar 'Yuchi', původ USA] pěstován jako genetický zdroj picnin na pozemku pod dálnicí na severním okraji obce, 280 m n. m. (10. 10. 1989 leg. R. Řepka, BRNU).

79. Zlínské vrchy, 6771d, Zlín: Louky, zaplevelená plocha u prodejny OBI (mezi tokem Dřevnice a železniční tratí, ca 1 km VSV od vlakové stanice Zlín-Malenovice), 200 m n. m., lokálně (24. 7. 2009 leg. I. Jindra, BRNU, det. V. Řehořek 24. 3. 2010).

Tento jednoletý druh jetele (jako české jméno navrhuji „jetel měchýřkatý“) s poměrně úzkými lístky a bělavou, později narůžovělou korunou, se vyznačuje nafouklým kalichem s 24–35 vystouplými žilkami, které jsou spojeny četnými více nebo méně zřetelnými příčnými anastomózami. Roste na suchých travnatých stanovištích v jižní Evropě od Korsiky na východ, na sever zasahuje do Maďarska a zplanělý byl zaznamenán ve Francii (Coombe 1968). Snad z toho důvodu jej Bobrov (1945) uvádí ze západního i východního Mediterránu; východní část areálu pak charakterizuje takto: Balkánský poloostrov (od Banátu do Řecka), Besarábie, jižní Černomoří, Krym, Předkavkazí.

Rostliny z populací na Balkánském poloostrově, v Kalábrii a na Sicílii s nezřetelnými anastomózami byly oddělovány do samostatného druhu *T. multistriatum* Koch, resp. *T. setiferum* Boiss. nebo *T. rumelicum* (Griseb.) Halácsy, což však nemá opodstatnění (cf. Coombe 1968). Některé prameny však stále rozlišují dva typy na úrovni variet: *Trifolium vesiculosum* var. *vesiculosum* a var. *rumelicum*.

Nepodařilo se mi najít údaje o jeho pěstování jako pícniny v Evropě, naproti tomu je nejrozšířenější ozimou pícní jetelovinou v USA (bylo zde vyšlechtěno několik kultivarů – jeden z nich byl testován i v Troubsku (odkud pochází i Řepkův sběr), kde je pěstován na plochách 2,5× větších než inkarnát (*Trifolium incarnatum*), který je v pořadí důležitosti druhým jednoletým pícním jetelem (Hoveland & Evers 1995). Jetel měchýřkatý je však náchylnější k vymrzání než inkarnát (Caradus 1995), takže jeho pěstování je omezeno na teplejší oblasti USA (na pacifickém pobřeží Kalifornie, Washington a Oregon, na jihu od Texasu po Jižní Karolinu a Floridu a také ve Virginii, cf. USDA Plant Database).

Nejnověji našel uplatnění i v Jižní Americe, jako nová pícnina je využíván v Chile, a to v oblastech humidního mediteránního klimatu na úpatí And (Ovalle et al. 2010). Pěstuje se i v Austrálii a na Novém Zélandu.

V. Řehořek

- Bobrov E. G. (1945): Rod 792. Klever – *Trifolium* L. – In: Šiškin B. K. [ed.], Flora SSSR 11: 189–261, Izdatel'stvo Akademii nauk SSSR, Moskva – Leningrad [*Trifolium vesiculosum* Savi p. spec. 217–218].
- Caradus J. R. (1995): Frost tolerance of *Trifolium* species. – New Zealand J. Agric. Res. 38: 157–162.
- Coombe D. E. (1968): 57. *Trifolium* L. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], Flora Europaea 2: 157–172, Cambridge University Press, Cambridge [*Trifolium vesiculosum* Savi p. spec. 164].
- Hoveland C. S. & Evers G. W. (1995): Arrowleaf, crimson and other annual clovers. – In: Barnes R. F., Miller D. A. & Nelson C. J. [eds], Forages, Ed. 5, Vol. 1. An introduction to grassland agriculture, p. 249–260, Iowa State University Press, Ames, Iowa.
- Ovalle M. C., del Pozo A., Fernández F., Chavarría J. & Arredondo S. (2010): Arrowleaf Clover (*Trifolium vesiculosum* Savi): A new species of annual legumes for high rainfall areas of the mediterranean climate zone of Chile. – Chilean J. Agric. Res. 70/1: 170–177.

***Typha laxmannii* Lepech.**

→C1

3. Podkrušnohorská pánev, 5348c (distr. Teplice): Výsypka Pokrok, rekultivovaná část ca 1,8 km Z od Duchcova, menší populace v depresi na břehu vodní nádrže, 50°36'17,5"N, 13°43'15,4"E, 239 m n. m. (7. 11. 2011 leg. L. Cibulková, J. Cibulka & V. Vrabec, det. Z. Hroudová, PRA).
3. Podkrušnohorská pánev, 5448a, bývalá obec Libkovice (distr. Most): předpolí dolu Bílina, zaplavená terénní prohlubeň ca 2 km SV od obce Mariánské Radčice, klon orobince sítinovitého při kraji prohlubně celkově zarostlé *Typha angustifolia*, 50°35'05"N, 13°41'07,3"E, 280 m n. m. (11. 10. 2011 leg. Z. Hroudová & Jar. Rydlo, det. K. Kubát, PRA).
3. Podkrušnohorská pánev, 5448b, Bílina (distr. Teplice): jihovýchodní kraj výsypky povrchového dolu Bílina, bývalá pískovna ca 2,4 km SZ od centra města, vlhká proláklina na otevřené ploše na dně pískovny, 50°34'05,9"N, 13°45'36,6"E, 235 m n. m., asi desítky plodných rostlin (1. 9. 2011 leg. Z. Hroudová, det. K. Kubát, PRA).
- 4a. Lounské středohoří / 4b. Labské středohoří, 5448d, Bílina (distr. Teplice): západní okraj Radovesické výsypky, zre kultivovaná část, mělká nádrž při západním kraji výsypky ca 2,5 km V od města, 50°32'24,1"N, 13°48'32,7"E, 327 m n. m., malá kolonie ve svahu na břehu nádrže (1. 9. 2011 not. Z. Hroudová).
- 4a. Lounské středohoří / 4b. Labské středohoří, 5448d, bývalá obec Hetov (distr. Teplice): jižní okraj Radovesické výsypky, zre kultivovaná část, mokřina ve svahu nad rybníkem ca 1,5 km SV od obce Razi ce, 50°31'50,8"N, 13°49'36"E, 383 m n. m., kolonie několika desítek rostlin v sousedství *Typha latifolia* (1. 9. 2011 leg. Z. Hroudová, det. Z. Kaplan & K. Kubát, PRA).
- 4b. Labské středohoří, 5449a, Kostomlaty pod Milešovkou (distr. Teplice): severní okraj Radovesické výsypky, zre kultivovaná část, vodní příkop u cesty ca 1,2 km VSV od obce, 50°33'17,7"N, 13°50'53,9"E, 395 m n. m., několik plodných rostlin vtroušených v řídkém porostu rákosu ve vodě asi 10 cm hluboké (11. 10. 2011 leg. Z. Hroudová & Jar. Rydlo, det. K. Kubát, PRA).
- 4b. Labské středohoří, 5449c, Štěpánov (distr. Teplice): jihovýchodní okraj Radovesické výsypky, zre kultivovaná část, 1 km JZ od obce, litorál rybníka, 50°31'56,5"N, 13°51'33,1"E, 381 m n. m., roztroušeně v pobřežní rákosině s převládajícím *Phragmites australis* (1. 9. 2011 leg. Z. Hroudová, det. Z. Kaplan & K. Kubát, PRA). – Štěpánov: okraj zvodnělé deprese na Radovesické výsypce, 50°32'04"N, 13°50'14"E (asi 2001 not. K. Prach).

Výskyt v předpolí povrchového dolu a na výsypkách odpovídá svým charakterem ostatním lokalitám, a nichž byl orobinec sítinovitý dosud nalezen: druhotná stanoviště, převážně s narušeným povrchem, podmačená, ale dosud souvisle nezarostlá rákosinami či jinou vyšší vegetací. Na uvedených lokalitách se většinou jedná o menší kolonie, které, i když rostou v sousedství dalších orobinců či rákosu, zůstávají od nich odděleny a homogenní. Výjimku tvoří lokalita u Štěpánova, kde se *T. laxmannii* vyskytuje roztroušeně v pobřežních rákosinách; je otázka, zda zde nebude postupem doby mohutnějšími druhy rákosin konkurenčně potlačena. Obdobná je i lokalita ve vodním příkopu u Kostomlat, který zarůstá rákosinou (prozatím nízkým a slabým rákosem). Je zřejmé, že otevřený povrch výsypek s množstvím dočasně zaplavovaných terénních prohlubní poskytuje pro orobinec sítinovitý dostatek vhodných stanovišť k uchycení a lze očekávat jeho výskyt na dalších lokalitách.

Z. Hroudová

- 18b. Dolnomoravský úval, 6871c, Splytihněv (distr. Zlín): břehy písniků JV od obce, v matečnici vodních rostlin připravených k rekultivaci písniků, 49°07'59"N, 17°30'43"E, spolu s *Typha angustifolia* a *T. latifolia* (2005 a 2006 not. V. Faltys).

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6848d, Chvalšovice (distr. Strakonice): malé tůňky a kaluže na dně opuštěného kamenolomu 0,3 km SV od osady, 49°08'45,5"N, 13°45'42,7"E, 620 m n. m., spolu s *Alisma plantago-aquatica*, *Carex demissa*, *Centaurium pulchellum*, *Eleocharis palustris*, *Epilobium parviflorum*, *Peplis portula*, *Salix purpurea* aj. (1. 8. 2010 leg. R. Paulič, CB, rev. Z. Kaplan & K. Kubát).
39. Třeboňská pánev, 7055c, Suchdol nad Lužnicí (distr. Jindřichův Hradec): na břehu tůňky na západním pobřeží pískovny Cep I, asi 2 km S od centra obce, 48°55'02,6"N, 14°52'59,7"E, porost na ploše asi 3 m² (2008 not. V. Rektoris; počátek října 2011 not. K. Prach).
- 69a. Železnohorské podhůří, 6059b, Chrtínky (distr. Pardubice): jezírko v diabasovém lomu J od obce, 49°58'42"N, 15°36'07"E (2002 not. V. Faltys).

Orobinec *Typha laxmannii* je v české květeně neofytním druhem, jeho šíření postupuje z jihovýchodní Evropy dále na severozápad. Poprvé byl v České republice nalezen v roce 1968 u Kroměříže (leg. H. Zavřel, OLM). Později lokalit pozvolna přibývalo (např. Additamenta 1: 103, 2002; Additamenta 3: 122–123, 2004; Additamenta 4: 141–142, 2005), takže v roce 2010 jich bylo u nás známo asi 15. V posledních letech se poměrně rychle šíří především na okrajích mělkých tůní na rekultivovaných výsypkách a na podobných stanovištích. K tomu nejspíš přispívá i časté pěstování v zahradních rybníčcích. Jako neofyt jistě nepatří mezi kriticky ohrožené druhy (C1), jak je uvedeno v Červeném seznamu ČR z roku 2001 a proto je nutné jej v dalším aktualizovaném vydání zcela vyškrtnout.

K. Kubát

Veronica dillenii Crantz

C4a

- 36b. Horažďovicko, 6648d, Hlupín (distr. Strakonice): výslunný jihozápadní okraj borového lesa na návrší „Na městích“ (452 m) blíž silnice 2,5 km ZJZ od obce, 49°19'43,8"N, 13°46'20,1"E, 420 m n. m. (1. 5. 2008 leg. R. Paulič, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Dražejov (distr. Strakonice): výslunný jižní okraj lesa na návrší „Oupeřová“ SV od osady, 49°16'33,5"N, 13°52'23,6"E, 465 m n. m., hojně (30. 5. 2010 leg. R. Paulič, CB, PRC, rev. J. Danihelka).

Z Horažďovicka a ze Strakonických vápenců dosud neudávaný druh.

R. Paulič

Vicia lathyroides L.

C3

- 35d. Březnické Podbrdsko, 6749b, Přešťovice (distr. Strakonice): výslunná pastvina návrší Na Bejkovci (kóta 407,2) ZJZ od obce, 49°16'27,4"N, 13°58'09,2"E, 405 m n. m., velmi hojně, spolu s *Cerastium glutinosum*, *Gagea pratensis*, *Myosotis stricta*, *Poa bulbosa*, *Veronica verna* aj. (6. 5. 2010 leg. R. Paulič, CB, PRC).

Nový druh pro fytogeografický podokres Březnické Podbrdsko.

R. Paulič

Vicia pisiformis L.

C3

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Droužetice (distr. Strakonice): paseka na hřebeni vrchu Tisovníku (kóta 588,9) SZ od obce, 580 m n. m., vápenc, roztroušeně (9. 8. 2011 leg. R. Paulič, CB).

Ze Strakonických vápenců dosud neudávaný druh.

R. Paulič

***Viola elatior* Fr.**

C1

- 18b. Dolnomoravský úval, 7070c, Strážnice (distr. Hodonín): křoví na okraji pole asi 50 m Z od železniční trati Strážnice – Veselí nad Moravou, ca 2,2 km SSV od železniční stanice Strážnice, 48°54'51"N, 17°19'55"E, 167 m n. m. (2. 5. 2009 not. *J. Svoboda & R. Svobodová*). – Strážnice: násep železnice 2,2 km SSV od železniční stanice Strážnice, 48°54'49"N, 17°19'56,5"E, 167 m n. m., skupina asi 20 rostlin (polovina z nich kvetoucí) ve štěrku mezi kolejemi (25. 4. 2011 leg. *J. Svoboda & R. Svobodová*, det. *J. W. Jongepier*, herb. *Jongepier*). – Strážnice: křoví u železnice 1,6 km SV od železniční stanice Strážnice, 48°54'34"N, 17°19'48"E, 167 m n. m., skupina asi 30 kvetoucích rostlin, polovina z nich kvetoucí (1. 5. 2011 not. *J. Svoboda & R. Svobodová*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): křoví u silnice Strážnice – Mlýnky 3,7 km VJV od hlavní křižovatky v Sudoměřicích, 48°51'01"N, 17°18'01"E, 234 m n. m., 5 rostlin, 4 z nich kvetoucí (7. 5. 2011 not. *J. Svoboda & R. Svobodová*; 8. 5. 2011 foto *J. W. Jongepier & I. Jongepierová*).

Další blízká lokalita se nachází asi 0,5 km od Starých hor u Petrova (cf. *Jongepier* 1997), kde byla tato violka objevena v zarostlém sadu před 15 lety (15. 5. 1996 leg. *Jongepier & Jongepierová*, OLM) a roste tam dodnes.

J. W. Jongepier

Jongepier J. W. (1997): Nové lokality vzácných rostlin v Bílých Karpatech. – Sborn. Přírodověd. Klubu Uherské Hradiště 2: 5–16.

***Xanthium strumarium* L.**

C1

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6966a, Měnín (distr. Brno): polní okraj 2,3 km J od kostela v obci, 49°03'47,5"N, 16°41'29,9"E, 185 m n. m., asi 20 rostlin (13. 10. 2011 leg. *P. Dřevojan, A. Gálová, V. Kalníková & P. Novák*, rev. *J. Danihelka*, BRNU).
83. Ostravská pánev, 6275d, Nová Bělá (distr. Ostrava): 1 km dlouhý a 0,1 km široký pruh pole 700 m V od autobusové zastávky Krmelínská, 49°44'38"N, 18°15'26"E, 270 m n. m., stovky rostlin roztroušeně v kultuře sóji luštinaté (*Glycine max*) (23. 7. 2010 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM; Plášek & Cimalová 2010); na tomtéž místě po sklizni obilovin, řídce (2. 9. 2011 foto *D. Hlisenkovský*, rev. *P. Havlíček*). – Nová Bělá: 200 m Z od předchozí lokality, 49°44'25"N, 18°15'18"E, několik set rostlin nahlučených pouze v jihozápadním rohu lánu pole, opět v kultuře sóji (2. 9. 2011 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM). Nová mikrolokalita svědčící o možnosti přenosu diaspor řepně s osivem sóji.

Druh je na severní Moravu zavlékán jen zřídka a jeho výskyt mívá přechodný charakter. Naposledy jej v tomto území sbíral pravděpodobně *Z. Kilián* (Ostrava-Martinov, 1975 leg. *Z. Kilián*, OSM).

D. Hlisenkovský

Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2010): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska IV. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 59: 273–280.

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické nálezy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm, kteří determinovali nebo revidovali obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Pavel Andráško (Janov), Martina Bartošová (Průhonice), Petr Batoušek (Zlín), Petr Bauer (Děčín), Stanislav Baumgartner (Karlík), Ivan Bílek (Kadaň), Denisa Blažková (Praha), Karel Boublík (Průhonice), Jiří Brabec (Cheb), Stanislav Březina (Vrchlabí), Petr Bultas (Ústí nad Labem), Tomáš Burian (Ústí nad Labem), Leo Bureš (Světlá Hora, Podlesí), Jiří Cibulka (Praha), Lenka Cibulková (Praha), Klára Čámská (Bohostice), Jaroslav Čáp (Brno), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Barbora Čepelová (Kladno), Jana Černá (Olomouc), Tomáš Černý (Průhonice), Martin Dančák (Olomouc), Jiří Danihelka (Brno), Jan Doležal (Týniště nad Orlicí), Pavel Dřevojan (Brno), Michal Ducháček (Praha-Horní Počernice), Václav Dvořák (Olomouc), Kristýna Dvořáková (Praha), Ester Ekrťová a Libor Ekrť (Telč), Vladimír Faltys (Pardubice), Petr Filippov (Lipník nad Bečvou), Václav Folt (Věšín), Andrea Gálová (Brno), Vít Grulich (Brno), Věra Hadincová (Průhonice), Jan Hájek (Věteřov), Roman Hamerský (Litoměřice), Vladimír Hans (České Budějovice), Martin Hanzl (Holice), Josef Harčarik a Ludmila Harčariková (Vrchlabí), Petr Havlíček a Hana Havlíčková (Praha), Rudolf Hlaváček (Příbram), David Hlissnikovský (Frýdek-Místek), Josef Honz (Záhорčice), Karsten Horn (Dormitz, Spolková republika Německo), Ladislav Hoskovec (Praha), Zbyněk Hoták (Praha), Petr Hrbáč (Brno), Daniel Hřeka (Praha), Zdenka Hroudová (Průhonice), Karel Hutr (Věšín), Jindřich Chlapek (Jeseník), Ivan Jindra (Zlín), Ivana Jongepierová a Jan Wilhelm Jongepier (Veselí nad Moravou), Jan Juřica (Brno), Veronika Kalníková (Brno), Zdeněk Kaplan (Průhonice), Hana Kleinová (Olomouc), Martin Kočí (Karlovice), Filip Kolář (Praha), Josef Komárek (Havlíčkův Brod), Stanislav Komárek (Praha), Věra Koutecká (Ostrava), Daniel Koutecký (Podbořany), Petr Koutecký (České Budějovice), Tomáš Koutecký (Brno), František Krahulec (Průhonice), Nikol Krejčová (Ústí nad Labem), Lukáš Krinke (Kladno), Roman Kroufek (Ústí nad Labem), Pavel Krivka (Pardubice), Karel Kubát (Ústí nad Labem), Jaroslav Kulich (Petrov nad Desnou), Pavel Leischner (Strakonice), Martin Lepší (České Budějovice), Petr Lepší (Český Krumlov), Petr Maděra (Brno), Milan Marek (Praha), Vladimír Melichar (Karlovy Vary), Petra Mičková (Nový Jičín), Jaroslav Michálek (Sokolov), Marie Mikulčáková (Karlík), Václav Mikule (Lomnice nad Popelkou), Jana Möllerová (Praha), Pavel Moravec (Litoměřice), Tomáš Mrázek (Chýně), Zuzana Mruzíková (České Budějovice), Zdeněk Musil (Blansko), Pavla Nedvědová-Vachová (Praha), Radomír Němec (Znojmo), Karel Nepraš (Litoměřice), Jaroslava Nesvadbová (Plzeň), Jan Novák (České Budějovice), Pavel Novák (Brno), Ivana Paukertová (Brno), Radim Paulič (Strakonice), Petr Pavlík (Štramberk), Sylvie Pecháčková (Plzeň), Jana Pekárová (Brno), Lenka Pivoňková (Plzeň), Elena Plesková (Rakovník), Zdeněk Podešva (Hulín), Jaroslav Podhorný (Otinoves), Jan Pokorný (Praha), Tomáš Pollak (Svaté Pole), Karel Prach (České Budějovice), Jan Praněl (Praha), Helena Prokešová (Brno), Ladislav Rektoris (Třeboň), Ludmila Rivolová (Praha), Jan Roleček (Brno), Jiří Rybenský (Veselí nad Lužnicí), Vlastik Rybka (Praha), Jaroslav Rydlo (Praha), Vladimír Řehořek (Brno), Radomír Řepka (Brno), Věra Samková (Hradec Králové), Marie Sedláčková (Frenštát pod Radhoštěm), Miroslav Skarka (Dobrá), Petr Slavík (Brno), Vít Slezák (Jeseník), Václav Somol (Krupá, okres Rakovník), Karel Sutorý (Brno), Tomáš Svačina (Bystrice pod Hostýnem), Jaroslav Svoboda a Rostislava Svobodová (Strážnice), Lenka Šafařová (Pardubice), Otakar Šída (Praha-Horní Počernice), Irena Špatenková (Vrchlabí), Kateřina Štajerová (Průhonice), Vratislav Šuk (Praha), Renata Šťastná (Děčín-Přípeř), Michal Štefánek (Praha), Milan Štech (České Budějovice), Radek Štencel (Jeseník), Michael Štěpánek (Olomouc), Tomáš Tichý (Karlštejn), Jana Tkáčiková (Vlašské Meziříčí), Bohumil Trávníček (Olomouc), Petr Urban (Litoměřice), Jiří Valíček (Brno), Vlastislav Vlačíha (Ústí nad Labem), Vladimír Vrabec (Praha), Zdeněk Vrabel (Pazderna), Alena Vydrová (České Budějovice), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Jiří Zázvorka (Průhonice), Vojtěch Žíla (Strakonice).

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a nyní organizuje aktualizaci výsledků tohoto mapování – některé nálezy druhů (*Cystopteris sudetica*, *Drosera rotundifolia*, *Eleocharis quinqueflora*, *Nymphaea candida*, *Polystichum braunii*) zde uveřejňujeme.

Příspěvek k taxonu *Carex digitata* var. *pallens* byl napsán na základě podpory grantu GAČR 206/09/1405 (Evoluce karyotypu a velikosti genomu v čeledi *Cyperaceae*), nález *Gentianella obtusifolia* subsp. *sturmiiana* ve Džbánu byl uskutečněn v rámci projektu VaV MK ČR č. DE06P04OMG006, za což příslušným institucím náleží dík.

Literatura

- Burian T. (2010): Floristické poznámky z Ústeckého kraje. – Severočes. Přír. 41: 125–144.
- Čelakovský L. (1883): Prodrómus květeny české. Vol. 4. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a: 677–944, Praha.
- Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – Příroda, Bratislava, 453 p.
- Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. 1.–2. – Brno & Praha (Vol. 1, fasc. 1: 1–240, Brno 1887; fasc. 2: 241–864, Praha 1887; Vol. 2, fasc. 1: 865–1168, 1897 & fasc. 2: 1169–1474 + (1)–(53), Praha 1897).
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 51–105.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2004): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 63–130.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2005): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40: 77–149.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2006): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 173–257.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 247–337.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2008): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 43: 251–336.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2009): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VIII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44: 185–319.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2011): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IX. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 51–160.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha, 557 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha, 540 p.
- Chán V. [ed.] (1999): Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – Příroda 16: 1–284.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travninná a keříčková vegetace. – Academia, Praha, 528 p.
- Chytrý M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. – Academia, Praha, 524 p.
- Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč, 545 p.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner, Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.

- Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky. – Příroda 23: 1–104.
- Lepší M. & Lepší P. (2010): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVI. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, přír. vědy, 50: 75–96.
- McNeill J., Barrie F. R., Burdet H. M., Demoulin V., Hawksworth D. L., Marhold K., Nicolson D. H., Prado J., Silva P. C., Skog J. E., Wiersema J. H., Turland N. J. (2006): International Code of Botanical Nomenclature, adopted by the Seventeenth International Botanical Congress Vienna, Austria, July 2005 (Vienna Code). – *Regnum Vegetabile* 146, A.R.G. Gantner Verlag KG, Ruggell.
- Moravec J. a kol. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. Ed. 2. – Severočes. Přír., příl. 1995/1: 1–206.
- Nepraš K. (2010): Květena vrchu Houžetín v Českém středohoří a jeho okolí. – Severočes. Přír. 41: 83–108.
- Nepraš K. & Kroufek R. (2010): Příspěvek ke květeně Českého středohoří II. – Severočes. Přír. 41: 109–124.
- Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien I–IV. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 21 (1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885; 24 (1885): 889–1285, 1886.
- Ondráček Č. [ed.] (2009): Floristický kurz České botanické společnosti v Lounech (1. – 7. července 2007). – Severočes. Přír. 40: 1–121.
- Podpěra J. (1911): Květena Hané. – Nákladem Kommissie na přírodovědecké prozkoumání Moravy, Brno, 356 p.
- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda 18: 1–146.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – *Zprávy Čs. Bot. Společ.* 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha, 529 p.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha, 568 p.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha, 770 p.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha, 767 p.
- Štěpánková J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. [eds] (2010): Květena České republiky. Vol. 8. – Academia Praha, 712 p.
- Šmiták J. & Juroch J. (2011): Nové nálezy orchidejí v roce 2010 vč. doplňků z r. 2009. – Roesliana, Brno, 40: 51–52.
- Trávníček B., Duchoslav M., Šarhanová P. & Šafářová L. (2009): Squills (*Scilla* s. lat., Hyacinthaceae) in the flora of the Czech Republic, with taxonomical notes on Central-European squills populations. – *Acta Mus. Morav., sci. biol.*, 94: 157–205.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – *Zprávy Čs. Bot. Společ.* 36, příl. 2001/1: 1–95.

Došlo dne 1. 11. 2011